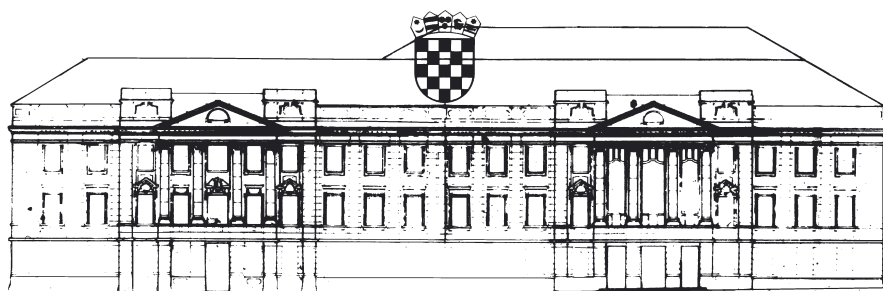

izvješća HRVATSKOGA SABORA

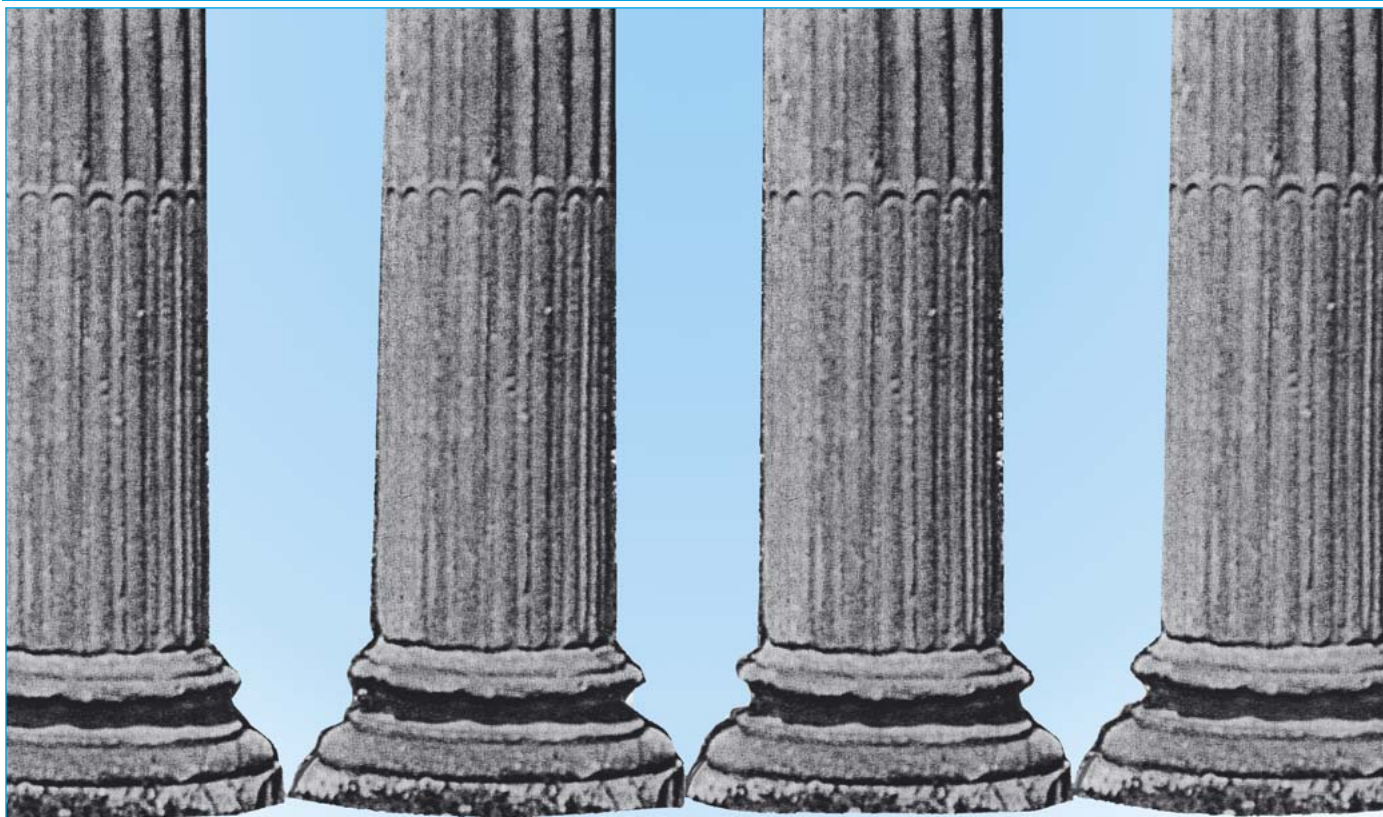

GODINA XVI.

BROJ 414

ZAGREB, 29. IV. 2005.

12. SJEDNICA HRVATSKOGA SABORA

TEMELJNA NAČELA ZA EU

Bojazni u Europskoj uniji

Nakon velikog proširenja Europske unije koja je od 15 narasla na 25 članica, stanje i odnosi u toj zajednici su se bitno promijenili. O tome je govorio Jean Claude Juncker i iznio dosta pesimistična stajališta.

Za nove zemlje članice kaže da su imale drugačiji poslijeratni povijesni razvoj i potreban im je novi kodeks ponašanja. Potrebno je vrijeme da se usklade odnosi starih i novih članica Unije i bit će potrebno znatno više vremena i truda za razmatranje problema. Sada se razlikuju oni kod kojih prevladava stav o zajedništvu, od onih kod kojih su više prisutni vlastiti interesi.

Što se tiče hrvatskog početka pregovora veli da ga odluka ministara vanjskih poslova nije previše iznenadila. U referendumima o Europskom ustavu vidi velike razlike.

Govorio je i o reformi Pakta o stabilnosti kojom bi on u većoj mjeri dobio gospodarsku dimenziju, a da ne dovede u pitanje postojanost eura.

Labavljenje europskog monetarnog stabilizacijskog pakta izazvala je u Njemačkoj bojazan da će to otežati nadzor proračuna i dovesti do dugova i viših poreza. Plaše se nestabilnosti eura i gubitka povjerenja kakvo je vladalo u doba marke.

Ž.S.

	strana
- Uvodnik urednika	2
- Utvrđivanje dnevnog reda	3
- Aktualno prijepodne	8
- Prijedlog rezolucije o temeljnim načelima uključivanja Republike Hrvatske u članstvo Europske unije (predlagatelj: klubovi zastupnika SDP-a i HSS-a); Prijedlog rezolucije o temeljnim načelima uključivanja Republike Hrvatske u članstvo Europske unije (predlagatelj: Klub zastupnika HSP-a); Prijedlog deklaracije Hrvatskog sabora o dijalogu i načelima vođenja pregovora za članstvo u Europskoj uniji (predlagatelj: Klub zastupnika HDZ-a); Zajednička izjava Hrvatskoga sabora i Vlade Republike Hrvatske o suradnji u vođenju pregovora za članstvo u Europskoj uniji (predlagatelj: Klub zastupnika HDZ-a); Prijedlog deklaracije o Europi (predlagatelj: Klub zastupnika HNS/PGS-a); Prijedlog deklaracije o polaznim osnovama za pregovore o članstvu Hrvatske u Europskoj uniji (predlagatelj: Klub zastupnika SDSS)	20
- Deklaracija	35
- Izjava HS i Vlade RH o zajedničkom djelovanju i procesu pregovora za članstvo u EU	37
- Prijedlog plana usklađivanja zakonodavstva Republike Hrvatske s pravnom stečevinom Europske unije za 2005. godinu – dodatak A) Nacionalnom programu Republike Hrvatske za pridruživanje Europskoj uniji – 2005. godina	39
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Memoranduma o suglasnosti između Vlade Republike Hrvatske i Europskog zapovjedništva SAD, koje djeluje u ime Vlade Sjedinjenih Američkih Država u vezi s korištenjem zračnog prostora, poligona, zračnih i pomorskih luka i objekata za obuku od strane Američkih oružanih snaga u Europi	49
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Konvencije Ujedinjenih naroda protiv korupcije	56
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju fakultativnog protokola uz Konvenciju protiv mučenja i drugih okrutnih, neljudskih ili ponižavajućih postupaka ili kažnjavanja	66
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Sporazuma o suradnji između Republike Hrvatske i Republike Bugarske u okviru približavanja i pristupanja Europskoj uniji	67
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Ugovora između Republike Hrvatske i BiH o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja porezima na dohodak i na imovinu	67
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Ugovora između Vlade RH i Vlade Kraljevine Švedske o općim uvjetima za razvojnu suradnju	68
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju o suradnji između Republike Hrvatske i Republike Makedonije u okviru približavanja i pristupanja Europskoj uniji	68
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Ugovora između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Savezne Republike Njemačke o financijskoj suradnji (2002. godina)	69
- Prijedlog odluke o osnivanju Nacionalnog odbora	70
- Prijedlog za osnivanje istražnog povjerenstva za utvrđivanje činjenica u svezi s postupanjem s registraturnim i arhivskim građivom (transkriptima) iz Ureda predsjednika Republike	71
- Prijedlog zaključaka Hrvatskog sabora o povlačenju Republike Hrvatske iz sporazuma o suradnji na provedbi projekta integracije naftovoda "Družba" i "Adria"	71
- Izbori, imenovanja, razrješenja	72

PRIKAZ RADA:

- 12. SJEDNICE HRVATSKOGA SABORA ODRŽANE 19, 20. I 21. SIJEČNJA TE 2, 3, 4, 9, 10, 11, 16, 17, 18, 23, 24. I 25. VELJAČE 2005.

Utvrdjivanje dnevnog reda

Predsjednik Hrvatskog sabora **Vladimir Šeks** otvorio je 12. sjednicu, te uvodno pozdravio sve nazočne. Pozdravio je zatim i predsjednika Vlade, dr.sc. Ivu Sanadera, kao i sve nazočne članove ovog najvišeg tijela izvršne vlasti u Republici Hrvatskoj. Najavio je da ovom sjednicom ujedno započinje i redovito zasjedanje koje prema odredbama Ustava Republike Hrvatske i Poslovnika započinje 15. siječnja i završava 15. srpnja. Nakon izvođenja himne "Lijepa naša domovino" i počasti palim hrvatskim braniteljima i svim civilnim žrtvama rata, koja je održana minutom šutnje, pozvao je na prihvaćanje zapisnika 11. sjednice Sabora.

Precizirati tekst zapisnika

Zastupnik **Željko Pecek (HSS)** javio se za riječ, uz napomenu da ima određene primjedbe na vođenje rečenog zapisnika. Naime, onaj tko nije bio prisutan na sjednici Sabora, iz ovog detalja naprosto ne može shvatiti što se na samoj sjednici događalo. Kao primjer ove konstatacije analizirao je dvojbenu pristup glasovanju u vezi s prijedlogom o osnivanju istražnog povjerenstva, pod točkom 18. Precizirao je zatim i pojedine okolnosti vezane uz napuštanje sabornice od strane oporbenih zastupnika, te višak teksta koji se odnosi na konstataciju potpredsjednika Sabora, Luku Bebića. Zastupnik Pecek smatra da se ovaj dodatak odnosi na obavijesti koje je potpredsjednik Sabora iznio zastupnicima. Tom je prilikom govorio o njihovim obvezama u svezi s Poslovnikom, odnosno o potrebi da nazoče sjednicama Sabora, a taj dio čak je označen boldanim slovima. Zapisniku nedostaju i deta-

lji oko povrede poslovnika u elektronskom načinu glasovanja, iako svi znamo kako je došlo do neovlaštenog glasovanja s ključićem. Mi u Klubu zastupnika HSS-a smatramo kako bi zapisnik trebao biti drugačiji i precizniji, odnosno da bi se trebalo znati sva događanja na samoj sjednici, a poglavito detalji oko zloporabe ključića. Predložio je da se u tom smislu predloženi zapisnik precizira.

Predsjednik je zatim napomenuo da o radu sjednice postoji fonogram iz kojega su vidljiva sva zbivanja i govori u sabornici. Osim toga, poslovnička odredba o vođenju zapisnika ukazuje kako on mora sadržavati osnovne podatke o radu same sjednice. To se odnosi na sudjelovanje u raspravi, donošenju odluka te rezultate glasovanja o pojedinoj temi. Na temelju fonograma, Stručna služba Tajništva Hrvatskog sabora sastavlja zapisnik u kojega prema Poslovniku unosi osnovne podatke o radu sjednice i sudjelovanju u raspravi. Osnovni podaci unijeti su i u zapisnik s ove sjednice. Zašto su neke odluke donijete, a druge nisu, postavio je retoričko pitanje predsjedavajući, te odmah i odgovorio. Vidite da iz Poslovnika o sadržaju zapisnika, ne proizlazi obveza Stručne službe Tajništva Sabora da te razloge navodi. Međutim, prema članku 246. Poslovnika, svaki zastupnik ima na početku sjednice pravo iznijeti vlastite primjedbe, što se i sada koristi. O samoj osnovanosti primjedbi odlučuje se na sjednici, bez rasprave. Ako se primjedba prihvati, obavit će se u zapisniku i odgovarajuća izmjena. Prihvatio je zatim prijedlog i primjedbu da se u zapisnik unesu detalji oko tijeka sjednice, rezultati glasovanja kao i razlozi za glasovanje.

Predložio je zatim usvajanje zapisnika, zajedno s iznijetim prijedlozima i primjedbama. Za riječ se ponovno javio zastupnik **Pecek** koji je napomenuo da nije želio uvodno reći kako je povrijeđen Poslovnik, već konstatirati da nema pojedinih osnovnih podataka. Zatražio je da se preciznije formulira način ispravljanja zapisnika, te kako će se ubuduće voditi. Predsjednik Šeks je prihvatio iznijete primjedbe, konstatirajući da one postaju sastavnim dijelom predloženog zapisnika. Budući da više nije bilo primjedbi, utvrdio je da je usvojen zapisnik 11. sjednice Hrvatskog sabora u predloženom tekstu i uz prihvaćene primjedbe zastupnika Peceka.

Uvrštenje novih točaka u dnevni red

Nagovijestio je zatim prelazak na utvrđivanje dnevnog reda sjednice, dodajući da su zastupnici primili prijedlog dnevnog reda, a na samoj je sjednici podijeljen i Konačni prijedlog dnevnog reda, u kojemu je uvršteno i šest novih točaka (u prilogu).

Članak 205. Poslovnika određuje da se najprije odlučuje o prijedlogu da se pojedini zakon donese po hitnom postupku. U Konačnom prijedlogu dnevnog reda pod točkama od 8. do 15., pod točkom 34., pod točkama 38. i 39. i pod točkama 50. i 51. navedeni su zakoni za koje se predlaže donošenje po hitnom postupku.

Predsjedavajući je nakon čitanja otvorio mogućnost iznošenja primjedbi na primjenu hitnog postupka. Za riječ se javio zastupnik **Damir Kajin** koji se u ime Kluba zastupnika IDS-a usprotivio

provođenju hitnog postupka navedene točke pod rednim brojem 15. To se odnosi na Prijedlog zakona o potvrđivanju Memoranduma u suglasnosti između Vlade Republike Hrvatske i Europskog zapovjedništva Sjedinjenih Američkih Država, koje djeluju u ime Vlade SAD-a u vezi s korištenjem zračnog prostora, poligona zračnih i pomorskih luka i objekata za obuku od strane Američkih oružanih snaga. Očiglednim smatra da je taj memorandum koncipiran "da se cijela Hrvatska pretvara u jedan veliki besplatni vojni poligon koji će biti dat na službu Sjedinjenim Američkim Državama". Ocijenio je da ovakvi potezi nisu perspektivni, jer se time ulazi u delikatna politička pitanja. Zato, a i zbog političke pristojnosti, Klub zastupnika IDS-a zahtijeva da se skine hitni postupak jedne ovako delikatne teme. Na poziv predsjedavajućega, o ovom se prijedlogu očitovao i sam premijer Sanader.

On je prihvatio iznijetu sugestiju da se navedena točka dnevnog reda uputi u redovnu proceduru. Za riječ se zatim javio i zastupnik **Pero Kovačević (HSP)** koji je napomenuo da je i sam imao istu primjedu na hitni postupak. Osim toga, treba utvrditi i precizirati tko je međunarodni subjekt s druge strane: Vlada ili zapovjedništvo SAD-a. Ujedno smatra pozitivnim što je Vlada RH pripremila predviđene sporazume za primjenu navedenog memoranduma. Predsjedavajući je još jednom konstatirao da se navedeni zakonski prijedlog na prijedloge klubova zastupnika, upućuje u redovnu proceduru.

Utvrдио je ujedno da više nema primjedbi na primjenu hitnog postupka oko donošenja drugih predloženih zakona. Istovremeno je napomenuo da treba pristupiti glasovanju za primjenu hitnog postupka kod predloženih zakona, osim navedene iznimke. Nakon što je kvorum utvrđen elektroničkim putem, konstatirano je da je u Sabornici nazočno 98 zastupnika i zastupnica. O predloženim se točkama glasovalo pojedinačno.

Predsjedavajući je zatim konstatirao da nije bilo pisanih prigovora na dnevni red, koji je usvojen sukladno odredbama

članka 203., stavak 4. Poslovnika. Prigovor se sada može dati, nastavio je predsjedavajući, samo na one točke koje nije sadržavao Prijedlog dnevnog reda upućen uz poziv na sjednicu. Pod točkom 59. uvršteno je Očitovanje Ravnateljstva Hrvatske radiotelevizije na ukazane propuste i nepravilnosti utvrđene u Izvješću komercijalne revizije o obavljenoj reviziji financijskih izvješća za 2003. godinu, te provedenim mjerama za otklanjanje istih. To očitovanje je Ravnateljstvo HRT-a dostavilo sukladno zaključku Hrvatskog sabora. Nitko od zastupnika nije iznio prigovor na uvrštavanje i ove točke u dnevni red.

Zatim je pod točkom 19. Konačnog prijedloga dnevnog reda, uvršten i Prijedlog odluke o osnivanju Istražnog povjerenstva za utvrđivanje činjenica u vezi s pitanjima koja se tiču javnog morala u pogledu stjecanja imovine državnih dužnosnika, Ive Sanadera i Miomira Žužula putem djelovanja tvrtki u vlasništvu dužnosnika i njima povezanih osoba ili po drugoj osnovi. Ovaj je prijedlog, koji je u skladu sa Zakonom o istražnim povjerenstvima i Poslovníkom Hrvatskog sabora predložila jedna desetina ili 16 zastupnika. U skladu sa Zakonom o istražnim povjerenstvima i Poslovníkom, i ovaj je prijedlog uvršten u Prijedlog dnevnog reda za ovu sjednicu, napomenuo je predsjedavajući. Međutim, prvo je šesnaesti potpis povukao zastupnik Šime Lučin, a današnjim dopisom i zastupnik Zlatko Kramarić. Ovom odlukom nema više zakonskih ni poslovníčkih uvjeta za egzistenciju rečenog prijedloga zakona, pa se on gasi. Zato nam je jedino preostalo da ovaj zakonski prijedlog skinemo s dnevnog reda. Nakon ove konstatacije, za riječ se u ime podnositelja, Kluba zastupnika HNS-a, PGS-a, javio zastupnik **Dragutin Lesar**.

Upozorio je da mu je ovo prva informacija o povlačenju potpisa, navodeći ujedno da u rečenim zakonskim propisima nije pronašao niti jednu odredbu o mogućnosti povlačenja potpisa. Dati potpis se ne može povući jer smo svi punoljetni, odgovorni i pod prisegom, ocijenio je zastupnik Lesar. Zato sma-

tra da ostaju uvjeti da se ovaj prijedlog ostavi unutar dnevnog reda, to više što predlagatelj s ovim činjenicama nije upoznat. Ukoliko se inzistira na iznijetom stavu, onda bi se o predmetu trebao očitovati i nadležni Odbor za Ustav, Poslovník i politički sustav.

Očitovanje nadležnog Odbora

Tek nakon njegovog očitovanja mogla bi se donijeti konačna odluka. Ovakvom bi se odlukom ujedno mogao osloboditi i vremenski prostor da nađemo nove potpisnike za utvrđivanje i rad Povjerenstva. U svakom slučaju, inzistiramo na očitovanju nadležnog saborskog radnog tijela, utvrdio je zastupnik Lesar.

Predsjedavajući je zatim citirao članak 5. Zakona o istražnim povjerenstvima, ali je prihvatio da se o navedenim aspektima oko povlačenja potpisa očituje i pozvani Odbor za Ustav, Poslovník i politički sustav. O rečenom prijedlogu za dopunu dnevnog reda bit će riječi nakon sjednice Odbora za Ustav, Poslovník i politički sustav, ocijenio je predsjedavajući. Ujedno je zatražio predsjednika Odbora da sjednicu zakaže tijekom istoga dana, te konstatirao da je osim ove iznimke utvrđen dnevni red.

Predložio je da se konstatira da je utvrđen dnevni red kako je predloženo i u Konačnom prijedlogu dnevnog reda. Naknadno je obavljeno i glasovanje o mišljenju Odbora za Ustav, Poslovník i politički sustav. Odbor je većinom glasova (7 "za" i 1 "protiv"), zauzeo stajalište da zastupnici imaju pravo povući i odustati od svojih potpisa, pa i na način da povuku potpise sa zajedničkog prijedloga. Ovakvo mišljenje Odbora prepušteno je zatim na glasovanje.

Većinom glasova (86 "za", 13 "suzdržanih" i 7 "protiv"), zastupnici Hrvatskog sabora prihvatili su mišljenje nadležnog Odbora. Predsjedavajući je zatim precizirao da bi se rad trebao nastaviti slijedećeg dana prema utvrđenom dnevnom redu, dakle s točkom pod rednim brojem sedam; Prijedlogom plana usklađivanja zakonodavstva Republike Hrvatske, pa zaključno s točkom četrnaest. Istovremeno bi se u rad uvrstila i sjednica Odbora

za izbor, imenovanja i upravne poslove. Ovo radno tijelo ima sazvanu sjednicu u 12,00 sati, a na dnevnom su redu usuglašeni prijedlozi svih klubova i stranaka o imenovanju Povjerenstva za sprečavanje sukoba interesa. Nakon sastanka i očitovanja nadležnog odbora, Sabor

bi mogao glasovati i apsolvirati sutrašnji dan. Na kraju je konstatirao da je ugašen prijedlog i inicijativa pod točkom devetnaest, koje više nije na dnevnom redu. Radi se o već navedenom osnivanju Istražnog povjerenstva za utvrđivanje činjenica u vezi s pitanjima koja se

tiču javnog morala, u pogledu stjecanja imovine državnih dužnosnika, gospodina Ive Sanadera i Miomira Žužula. Te točke više nema na dnevnom redu kao niti iznijetog prijedloga, zaključio je predsjedatelj okončavajući rad sjednice.
V.Ž.

Dnevni red

1. Prijedlog rezolucije o temeljnim načelima uključivanja Republike Hrvatske u članstvo Europske unije - predlagatelji klubovi zastupnika SDP-a i HSS-a;

2. Prijedlog rezolucije o temeljnim načelima uključivanja Republike Hrvatske u članstvo Europske unije - predlagatelj Klub zastupnika HSP-a;

3. Prijedlog deklaracije Hrvatskoga sabora o dijalogu i načelima vođenja pregovora za članstvo u Europskoj uniji - predlagatelj Klub zastupnika HDZ-a;

4. Zajednička izjava Hrvatskoga sabora i Vlade Republike Hrvatske o suradnji u vođenju pregovora za članstvo u Europskoj uniji - predlagatelj Klub zastupnika HDZ-a;

5. Prijedlog deklaracije o Europi - predlagatelj Klub zastupnika HNS/PGS-a;

6. Prijedlog deklaracije o polaznim osnovama za pregovore o članstvu Hrvatske u Europskoj uniji - predlagatelj Klub zastupnika SDSS;

7. Prijedlog plana usklađivanja zakonodavstva Republike Hrvatske s pravnom stečevinom Europske unije za 2005. godinu - dodatak a) Nacionalnom programu Republike Hrvatske za pridruživanje Europskoj uniji - 2005. godina;

8. Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Konvencije Ujedinjenih naroda protiv korupcije;

9. Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Ugovora između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Kraljevine Švedske o općim uvjetima za razvojnu suradnju;

10. Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Ugovora između Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja porezima na dohodak i na imovinu;

11. Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Ugovora između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Savezne Republike Njemačke o financijskoj suradnji /2002. godina;

12. Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Sporazuma o suradnji između Republike Hrvatske i Republike Makedonije u okviru približavanja i pristupanja Europskoj uniji;

13. Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Sporazuma o suradnji između Republike Hrvatske i Republike Bugarske u okviru približavanja i pristupanja Europskoj uniji;

14. Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Fakultativnog protokola uz Konvenciju protiv mučenja i drugih okrutnih, neljudskih ili ponižavajućih postupaka ili kažnjavanja;

15. Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Memoranduma o suglasnosti između Vlade Republike Hrvatske i Europskog zapovjedništva Sjedinjenih Američkih Država, koje djeluje u ime Vlade Sjedinjenih Američkih Država u vezi s korištenjem zračnog prostora, poligona zračnih i pomorskih luka i objekata za obuku od strane Američkih oružanih snaga u Europi;

16. Prijedlog odluke o osnivanju Istražnog povjerenstva za utvrđivanje činjenica u svezi zaključenih ugovora između državnih tijela i tvrtki u vlasništvu ili djelomičnom vlasništvu dužnosnika - predlagatelj dvadeset pet zastupnika;

17. Prijedlog odluke o osnivanju Istražnog povjerenstva za utvrđivanje činjenica u svezi s raspisanim međunarodnim javnim natječajem za davanje koncesije za uporabu radiofrekvencijskog spektra

za obavljanje telekomunikacijskih usluga u sustavu pokretne mreže druge generacije GMS/DCS-1800 i treće generacije UMTS - predlagatelji desetina zastupnika;

18. Prijedlog odluke o osnivanju Istražnog povjerenstva za utvrđivanje činjenica u vezi s radnjama i mjerama koje provodi protuobavještajna agencija u slučajevima kada može doći do nezakonitog ograničavanja ljudskih prava i sloboda a posebice u slučaju novinarku Helene Puljiz - predlagatelji četrdeset zastupnika;

19. Prijedlog odluke o osnivanju Istražnog povjerenstva za utvrđivanje činjenica u svezi pitanja koja se tiču javnog morala u pogledu stjecanja imovine državnih dužnosnika gospodina Ive Sanadera i gospodina Miomira Žužula putem djelovanja tvrtki u vlasništvu dužnosnika i njima povezanih osoba ili po drugoj osnovi - predlagatelji desetina zastupnika;

20. a/Izvjешće o radu na provedbi revizije pretvorbe i privatizacije; b/Izvjешća o obavljenim revizijama pretvorbe i privatizacije;

21. Prijedlog strategije razvitka službene statistike Republike Hrvatske 2004-2012;

22. Prijedlog programa statističkih aktivnosti Republike Hrvatske 2004-2007;

23. Prijedlog godišnjeg provedbenog plana statističkih aktivnosti Republike Hrvatske 2004.;

24. Statut Vijeća za poštanske usluge - potvrđivanje;

25. Izvjешće o radu Upravnog vijeća HINE - kolovoz 2003/ rujan 2004. godine;

26. Izvješće o provedbi nacionalne strategije suzbijanja zloporabe opojnih droga u Republici Hrvatskoj za 2002. i 2003. godinu;

27. Godišnje izvješće o radu Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja iz područja tržišnog natjecanja za 2003. godinu;

28. Godišnje izvješće o poslovanju Financijske agencije u 2003. godini;

29. Godišnje izvješće o poslovanju Hrvatske agencije za malo gospodarstvo /HAMAG-a/ za 2003. godinu;

30. Izvješće o radu Vijeća za regulaciju energetske djelatnosti i zapažanjima koja su od značaja za razvoj energetske tržišta i javnih usluga dopunjeno detaljnim financijskim izvješćem za 2003. godinu;

31. Izvješće o radu Nacionalnog vijeća za visoku naobrazbu u razdoblju od 24. travnja 2001. do 15. studenog 2004. godine;

32. Prijedlog nacionalnog programa zaštite i promicanja ljudskih prava u Republici Hrvatskoj od 2005. do 2008. godine;

33. Prijedlog nacionalnog programa zaštite potrošača za razdoblje 2005 - 2006.;

34. Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o pošti;

35. Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti od požara;

36. Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o poticanju ulaganja;

37. Prijedlog zakona o izmjenama Zakona o nagradi za promicanje prava djeteta;

38. Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjenama Zakona o priznavanju svojiti šumskog drveća i grmlja;

39. Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o šumskom sjemenu i šumskim sadnicama;

40. Prijedlog odluke o razrješenju dosadašnjeg i imenovanju novog člana Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje;

41. Prijedlog zakona o izmjeni Zakona o telekomunikacijama - predlagatelj Klub zastupnika SDP-a;

42. Prijedlog zakona o poticanju domaće proizvodnje za plasman u turizmu - predlagatelj Klub zastupnika HSS-a;

43. Prijedlog zakona o izmjeni Zakona o zdravstvenoj zaštiti - predlagatelj Klub zastupnika LIBRE;

44. Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zdravstvenom osiguranju - predlagatelj Klub zastupnika HNS-PGS;

45. Prijedlog zakona o dopunama Zakona o porezu na dodanu vrijednost - predlagatelj Klub zastupnika LIBRE;

46. Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o financiranju jedinica lokalne i područne /regionalne/ samouprave - predlagatelj Klub zastupnika HNS-PGS;

47. Deklaracija o pravima osoba s invaliditetom - predlagatelj Klub zastupnika SDP-a;

48. Prijedlog rezolucije o načelima međudržavnih pregovora Republike Hrvatske s Republikom Slovenijom - predlagatelj Klub zastupnika HSP-a;

49. Prijedlog zakona o Pravobranitelju za hrvatske iseljenike i povratnike - predlagatelj Klub zastupnika HSP-a;

50. Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o kurirskim uslugama - predlagatelj Odbor za pomorstvo, promet i veze;

51. Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o vatrogastvu - predlagatelji zastupnici Valter Drandić i Josip Vresk;

52. Prijedlog zakona o dopuni Zakona o javnoj nabavi - predlagateljica zastupnica Đurđa Adlešić;

53. Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima - predlagatelj Klub zastupnika IDS-a;

54. Prijedlog zakona o obeštećenju korisnika mirovina - predlagatelj zastupnik Damir Kajin;

55. Prijedlog zakona o televiziji Hrvatskog sabora - predlagatelj zastupnik Frano Piplović;

56. Prijedlog zakona o proglašenju Nacionalnog parka "Kopački rit" - predlagateljici zastupnici Ivica Pančić, Mato Gavran i Josip Leko;

57. a/izvješće o radu Državnog ureda za reviziju za 2004. godinu; b/izvješće o obavljenim revizijama za 2003. godinu; c/izvješće o obavljenim revizijama za 2003. godinu - posebni dio - službena tajna;

58. Izvješće o obavljenom inspekcijom nadzoru u Hrvatskoj radioteleviziji;

59. Očitovanje ravnateljstva HRT-a na ukazane propuste i nepravilnosti utvrđene u izvješću komercijalne revizije o obavljenoj reviziji financijskih izvješća za 2003. godinu, te provedenim mjerama za otklanjanje istih;

60. Izvješće o uredbama koje je Vlada Republike Hrvatske donijela na temelju zakonske ovlasti;

61. Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o pravima i dužnostima zastupnika u Hrvatskom saboru - predlagatelj Odbor za izbor, imenovanja i upravne poslove;

62. Prijedlog zakona o izmjeni i dopuni Zakona o obvezama i pravima državnih dužnosnika - predlagatelj Odbor za izbor, imenovanja i upravne poslove;

63. Prijedlog zakona o izmjeni i dopuni Zakona o lokalnoj i područnoj /regionalnoj/ samoupravi - predlagatelj Odbor za izbor, imenovanja i upravne poslove;

64. Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sigurnosti prometa na cestama - predlagatelj Klub zastupnika IDS-a;

65. Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sigurnosti prometa na cestama - predlagatelj Klub zastupnika HSU;

66. Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sigurnosti prometa na cestama - predlagatelj Zastupnik Željko Pavlic;

67. Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sigurnosti prometa na cestama - predlagatelj Klub zastupnika HSS-a;

68. Izbori, imenovanja i razrješenja.

Dopuna dnevnog reda 19. siječnja 2005.

1. Prijedlog odluke o osnivanju Nacionalnog odbora - predlagatelj Predsjedništvo Hrvatskoga sabora

Dopuna dnevnog reda 4. veljače 2005.

1. Prijedlog odluke o osnivanju Istražnog povjerenstva za utvrđivanje činjenica u svezi pitanja koja se tiču javnog morala u pogledu stjecanja imovine državnih dužnosnika gospodina Ive Sanadera i gospodina Miomira Žužula putem djelovanja tvrtki u vlasništvu dužnosnika i njima povezanih osoba ili po drugoj osnovi - predlagatelj deseti-na zastupnika.

Dopuna dnevnog reda 9. veljače 2005.

1. Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom;

2. Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjenama Zakona o nagradi za promicanje prava djeteta;

3. Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta;

4. Konačni prijedlog zakona o obveznim odnosima;

5. Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o dopunama Zakona o sprečavanju sukoba interesa u obnašanju javnih dužnosti - predlagatelj Klub zastupnika SDP-a;

6. Prijedlog odluke o izmjeni Odluke o osnivanju Istražnog povjerenstva za utvrđivanje činjenica u svezi s izdanim Državnim jamstvima kreditorima privatnog društva Brodogradilište "Viktor Lenac" d. d. Rijeka.

Dopuna dnevnog reda 16. veljače 2005.

1. Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zako-

na o ustrojstvu i djelokrugu središnjih tijela državne uprave

Dopuna dnevnog reda 17. veljače 2005.

1. Prijedlog za iskazivanje povjerenja pojedinim članovima Vlade Republike Hrvatske.

Dopuna dnevnog reda 23. veljače 2005.

1. Prijedlog odluke o razrješenju predsjednika Vijeća za nadzor sigurnosnih službi - Predlagatelj Odbor za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost

Dopuna dnevnog 24. veljače 2005.

1. Izvješće Mandatno-imunitetnog povjerenstva

2. Prijedlog odluke o utvrđivanju naknade za rad članovima Povjerenstva za odlučivanje o sukobu interesa koji nisu iz reda zastupnika

AKTUALNI PRIJEP DNE

U terminu rezerviranom za Aktualno prijedodne zastupnici su postavili tridesetak pitanja predsjedniku i pojedinim članovima Vlade. Najviše upita bilo je upućeno premijeru i ministru gospodarstva, zatim ministru poljoprivrede i šumarstva, unutarnjih poslova, itd.

Zanimalo ih je, među ostalim, hoće li Vlada predložiti konkretne mjere pomoći tekstilnoj i obućarskoj industriji, te što namjerava poduzeti na smanjenju nezaposlenosti, kao i broja radnika koji ne primaju plaće. Upozorili su na potrebu da se spriječi uvoz hrane upitne kvalitete i zdravstvene ispravnosti, a interesiralo ih je i kako stoje stvari s isplatom novčanih poticaja u poljoprivredi, što je učinjeno na rasyjetljavanju okolnosti izbornih nepravilnosti u BiH, te planira li Vlada do lokalnih izbora riješiti neka otvorena pitanja u izbornom zakonodavstvu. Željeli su znati i to koliko se ulaže u uređenje postojećih, odnosno otvaranje novih poslovnih zona te koje uvjete trebaju imati poljoprivrednici, obrtnici, poduzetnici i ostali zainteresirani da bi mogli sudjelovati u korištenju sredstava pretpripravnih fondova EU.

Spriječiti otkup privatne imovine lažnim ugovorima

Ratka Gajicu (SDSS; zastupnik srpske nacionalne manjine) zanimalo je što će

Vlada poduzeti da bi se ubuduće spriječio otkup privatne imovine preko Agencije za promet nekretnina (APN) lažnim ugovorima, tj. ugovorima sklapanim mimo volje vlasnika. Napomenuo je da je njegova stranka već javno upozorila na takve slučajeve u kojima su vlasnici nekretnina zakinuti. Ilustracije radi, spomenuo je slučaj obitelji Zlatović iz Gline, koja je za kuću površine 85 kvadrata, garažu i gospodarske zgrade na uređenom prostoru od 180 kvadrata, dobila svega 38 i pol tisuća maraka.

Odgovarajući na to pitanje, premijer Sanader je potvrdio da je, prema privremenom izvješću ravnatelja te Agencije, bilo nepravilnosti u njenu djelovanju. Razlozi - posredničke agencije iz Srbije pojavile su se s falsificiranim potpisima građana koji su bili vlasnici nekretnina u Hrvatskoj i na taj su način izmanipulirali i vlasnike i APN. Međutim, nisu točne informacije koje su se pojavile u javnosti - da je APN isplaćivao novac za te nekretnine u gotovini (sredstva su isplaćivana na račune). Utvrdi li se da je bilo drugačije, nema sumnje da će Agencija snositi odgovornost za to, kaže premijer.

Po njegovim riječima s tim u svezi podneseno je osam kaznenih prijava protiv različitih osoba. Vlada će, kaže, pričekati odluku pravne države, da vidi o čemu je riječ, i tek tada će povući konzekvence.

U međuvremenu je - kaže - po njegovu naputku propisano da sve punomoći koje su vezane uz prodaju nekretnina moraju biti ovjerene u Hrvatskoj, ili u našem veleposlanstvu, odnosno diplomatsko-konzularnom predstavništvu u Srbiji i Crnoj Gori.

Na kraju je izrazio nezadovoljstvo činjenicom da su neki hrvatski građani srpske nacionalnosti prevareni manipulacijom ljudi koje nije briga ni za humanost, ni za privatno vlasništvo, i koji samo žele zaraditi na bijedi i jadu drugih. Kako reče, APN je poduzeo i istražne radnje unutar kuće kako bi se utvrdilo je li u tome možda sudjelovao netko od djelatnika. Ukoliko se to dokaže, bit će poduzete oštre sankcije. A što se tiče kaznenih prijava, pravna država mora odraditi svoje, i tada će Vlada povući konzekvence.

Slazem se s tim da istražimo stvar do kraja, jer ima dosta ljudi koji u nemogućim uvjetima jedva preživljavaju, napomenuo je zastupnik (državni organi ih upućuju da se obrate sudu, a to je nemoguća opcija).

Povratak izbjeglica i prognanika

Franu Piplovića (DC) interesiralo je ima li hrvatska Vlada stvarnih spoznaja o stanju u Slavonskom Brodu, gdje se još uvijek nalazi veliki broj izbjeglica i prognanika, mahom iz Bosanske posa-

vine, koji su tijekom rata ovdje našli svoje utočište (1992. godine ih je na području Grada i okolice te susjedne BiH bilo oko 20-ak tisuća). Steče se dojam, kaže, da se o tim ljudima gotovo nitko više ne brine, te da se oni sami snalaze kako znaju i umiju, uz pomoć svećenika franjevac, ponekih humanitarnih udruga i nevladinih organizacija. Posljedice - na ulicama Slavenskog Broda svakodnevno se suočavaju i povremeno brutalno sukobljavaju dvije nevolje - prognanička i ona domicilna. I jednima i drugima su perspektive tamne, nema posla, niti ikakvih naznaka da bi veliki broj mladih ljudi uskoro mogao naći posao. Posvuda je gužva - u školama, vrtićima, crkvama, na ulici, na parkiralištu. Kad se problemi nagomilaju, onda se nerijetko rješavaju na ulici i tako je Slavenski Brod postao grad ubojstava, odnosno grad slučaj, kaže zastupnik.

Planira li Vlada rasteretiti taj grad ovalikog broja stanovnika, time što će omogućiti brži i kvalitetniji povratak izbjeglih i prognanih, koji to žele, u Bosansku posavinu - upitao je. Zanimalo ga je i planira li se oživljavanje tvrtki, odnosno poduzeća u državnom vlasništvu, kako bi se potaklo učinkovito zapošljavanje.

Predsjednik Vlade dr.sc. **Ivo Sanader** je izjavio da je Vlada svjesna situacije u Slavenskom Brodu, te da poduzima odgovarajuće mjere kako bi se ubrzao povratak Hrvata izbjeglih iz Bosanske posavine, jer nije zadovoljan kako teče taj proces. S tim u svezi spomenuo je da će se 31. siječnja u Sarajevu održati i konferencija na tu temu.

Budući da mnogi od njih žele ostati u Hrvatskoj, informirao je zastupnike i o mjerama koje Vlada poduzima radi oporavka u ratu stradalog gospodarstva Brodsko-posavske županije. U skladu s Nacionalnim programom za poticanje poduzetništva tijekom 2004. godine odobrena su nepovratna sredstva u iznosu od 2 mln. i 800 tisuća kuna, za realizaciju 100 projekata. Riječ je o poticanju poduzetništva mladih, branitelja, itd. Osim toga, odlukom Vlade od 23. svibnja 2001. osnovana je slobodna

poslovna zona Đuro Đaković, na području istoimene industrijske zone, ukupne površine od 41 tisuću kvadratnih metara. U toj zoni, koja je u međuvremenu proširena, danas djeluje 29 tvrtki, s ukupno tisuću i 200 zaposlenih. Među ostalim, iz budžeta Ministarstva gospodarstva odobren je iznos od milijun i 600 tisuća kuna bespovratnih sredstava za financiranje infrastrukture.

Zahvalivši premijeru na odgovoru, zastupnik je pozvao hrvatsku Vladu da jednu svoju sjednicu održi u Slavenskom Brodu.

Državna potpora tekstilnoj i obučarskoj industriji

Hoće li Vlada predložiti konkretne i hitne mjere za pomoć tekstilnoj i obučarskoj industriji, upitao je **Željko Pavlic (neovisni)**, uz napomenu da je u tim izvoznim granama još uvijek zaposleno više od 40 tisuća radnika, koji dosad nisu dobivali nikakvu pomoć ni potporu od države.

Podsjetio je i na činjenicu da su tekstilnici prije nekoliko mjeseci uputili Vladi zahtjeve za poboljšanje svog položaja a i sam je, putem zastupničkog pitanja, zatražio od nje da se očituje o mogućim potezima na tom planu. Kako reče, dobio je samo općenit odgovor premijera da Vlada putem Ministarstva gospodarstva priprema strategiju dugoročnog razvoja ovih grana za budućnost. To ga je potaklo da aktualizira svoje pitanje, s obzirom na brojna upozorenja da bismo zbog precijenjene kune, neloyalne konkurencije i neravnopravnog odnosa države prema svim industrijskim granama, uskoro mogli ostati bez tekstilne i obučarske industrije. To bi značilo i nekoliko desetina tisuća nezaposlenih više, što bi za neke županije (npr. Međimursko-varaždinsku, Krapinsko-zagorsku, itd.) bilo socijalno neizdrživo, napominje zastupnik.

Na njegovo pitanje odgovorio je ministar gospodarstva **Branko Vukelić**. Pojasnio je da je uzrok problema tekstilne i kožarske industrije u tome što se radi o radno intenzivnoj industriji. Njihova se proizvodnja kod nas, nažalost,

uglavnom bazira na lohn poslovima, a manje na visokokvalitetnim i dohodovnim proizvodima koji bi se mogli lakše plasirati na domaćem i stranom tržištu.

Nakon višegodišnjeg razdoblja u kojem baš nije bilo sluha za te industrijske grane, u Proračunu za 2005. godinu su prvi put predviđena sredstva (oko 20 mln. kuna) za restrukturiranje tekstilne i kožarske industrije, kako bi se povećala konkurentnost tih poduzeća. Osim toga, Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva provodi još jedan projekt pod nazivom Projekt 20 ključeva, koji sufinancira sa 7,5 mln. kuna. U taj će projekt biti uključene upravo tvrtke, kompanije i poduzeća iz oblasti tekstilne i kožarske industrije. Dakako, stanje u tom sektoru se ne može sanirati u jednoj godini, no važno je da kroz spomenuti strateški dokument, koji bi trebao biti izrađen u prvom tromjesečju ove godine, definiramo trogodišnje ili petogodišnje razdoblje prilagodbe i restrukturiranja u tekstilnoj i kožarskoj industriji.

Zastupnik nije bio zadovoljan ovim odgovorom, a izrazio je dvojbu i oko toga na koji način će uopće biti raspoređena svota od 20-ak milijuna proračunskih kuna. Napomenuo je, također, da je u Proračunu predviđeno 5 mln. kuna kao potpora povećanju konkurentne sposobnosti proizvođača autodijelova (iako u Hrvatskoj nemamo autoindustrije), umjesto da se sva sredstva usmjere onima kojima je to najpotrebnije.

Financiranje centara za prevenciju ovisnosti

Mirjana Brnadić (HDZ) je upitala kada će Ministarstvo zdravstva napokon osigurati potrebna sredstva za potpuni rad timova u županijskim centrima za prevenciju ovisnosti. Naime, te su centre županije otvorile prije više godina, a svo to vrijeme nosili su se s nizom problema. U prvom redu nisu bili dovoljno ekipirani, a stručnjaci koji su tamo radili su sve do ove godine bili plaćeni po ugovoru o djelu. Napokon su integrirani u županijske zavode za javno zdravstvo, tako da su ove godine prvi put iz Drža-

vnog proračuna osigurana sredstva za tu namjenu, ali samo za postojeće timove u tim centrima.

Po riječima dr.sc. **Velimira Božikova**, državnog tajnika u Ministarstvu zdravstva i socijalne skrbi, radi se o procesu integracije županijskih centara za prevenciju ovisnosti sa županijskim zavodima za javno zdravstvo. Prošle godine je dosta toga napravljeno na tom planu, ali u budžetu nije bilo novaca za unapređenje te djelatnosti. Ove godine je za tu namjenu predviđeno 4 mln. kuna. Osim toga, očekuje se da će iz sredstava Hrvatske lutrije priteći još oko 9 milijuna, a računa se i na dio decentraliziranih sredstava županijskih uprava. Hrvatski zavod za javno zdravstvo, kao krovna institucija, u suradnji sa županijskim zavodima, radi na uspostavljanju sustava koji bi sljedeće godine trebao potpuno profunkcionirati.

Izrazivši zadovoljstvo činjenicom da Vlada ima volje riješiti ovaj problem na najbolji mogući način, zastupnica je napomenula da našoj djeci i omladini moramo pružiti najbolju edukaciju i pomoć u borbi protiv ovisnosti, te kuge našeg doba. Mišljenja je da to mogu samo pravi timovi, ekipirani svim potrebnim stručnjacima.

Utvrđiti kriterije za sufinanciranje emisija na jezicima manjina

Mr.sc. **Zdenka Čuhnil (neovisna; zastupnica češke i slovačke nacionalne manjine)** podsjetila je na činjenicu da prema Ustavnom zakonu o nacionalnim manjinama i Zakonu o HRT-u, Hrvatska ima visoko normirana prava nacionalnih manjina glede informiranja i pristupa elektroničkim medijima. U provedbi, smo, nažalost, već punih dvanaest godina na privremenom prijelaznom rješenju - tjednoj jednosatnoj emisiji Prizma, koja nema ni fiksni termin prikazivanja (prestaje se emitirati kad to HRT-u odgovara, kao za vrijeme predizborne kampanje).

Prije tri godine, napominje zastupnica, program Hrvatskog radija "Glas

Hrvatske" prešao je s dvosatnog na 24 - satno emitiranje. Zahvaljujući tome, trebao bi se znatno poboljšati program za dijasporu, ali i za manjine u Hrvatskoj, jer bi se neke emisije emitirale na manjinskim jezicima. Iako Vlada sufinancira taj program s više od 12 mln. kuna, HRT danas samovoljno ukida pojedine emisije za manjine, negodovala je.

Upitala je premijera "Kada će Vlada RH i HRT ugovorom urediti međusobna prava i obveze glede emisija namijenjenih informiranju pripadnika nacionalnih manjina, odnosno donijeti kriterije za sufinanciranje proizvodnje i emitiranja emisija na jezicima manjina, na što je obvezuje i Europska povelja o regionalnim manjinskim jezicima?"

Odgovarajući na to pitanje, dr. sc. **Sanader** je potvrdio da je Ustavni zakon o pravima nacionalnih manjina, kojim se regulira njihov status, pitanje informiranja i upoznavanja s kulturnim blagom nacionalnih manjina, jedan od boljih europskih zakona. Budući da Zakon o HRT-u izravno obvezuje HRT na emitiranje programa za pripadnike manjina, zastupnica je svoje pitanje trebala uputiti i Programskom vijeću te kuće, napominje premijer. Kako reče, prihvaća inicijativu da i Vlada sudjeluje u tome, ali u svakom slučaju postoje sredstva iz kojih se mogu financirati te emisije (među ostalim, i iz fonda za pluralizam i raznolikost).

Spomenuo je i to da Hrvatski radio, u okviru međunarodnog programa "Glas Hrvatske", putem satelita izvještava građane o aktivnostima nacionalnih manjina. Među ostalim, podsjetio je i na to da u Hrvatskoj postoji i Savjet za nacionalne manjine koji, neovisno o Vladi, na temelju usvojenih kriterija, određuje i visinu sredstava koja se iz Proračuna izdvajaju za izdavanje časopisa i godišnjaka nacionalnih manjina.

Zastupnica nije bila zadovoljna ovim odgovorom jer se, kako reče, "radi već o tri pitanja iz seta manjinskih zakona gdje nema provedbe". Budući da je na lokalnoj razini situacija još gora, apelirala je na Vladu da se napokon dogovore kriteriji koje treba predložiti Savjet.

Spriječiti povećanje nezaposlenosti

Milanka Opačić (SDP) upozorila je na ponovni trend povećanja broja nezaposlenih. Primjerice, u zadnjih mjesec dana više od 5 tisuća građana našlo se na Zavodu za zapošljavanje, a posebno zabrinjava činjenica da se drastično povećao broj nezaposlenih žena (na njih otpada rekordnih 60 posto u ukupnom broju nezaposlenih).

Zastupnica je upitala ministra gospodarstva, zbog čega su u zadnjih godinu dana zaustavljeni svi projekti koji su trebali pridonijeti smanjenju nezaposlenosti.

Opovrgnuvši tu tvrdnju, ministar gospodarstva **Branko Vukelić**, napomenuo je da je prošle godine otvoreno niz programa i projekata čiji je cilj otvaranje novih radnih mjesta i poticanje zapošljavanja, napose žena. U prvom redu riječ je o programu poticanja poduzetništva, projektima poduzetničkih zona, i dr. Radi poticanja projekata poduzetništva žena napravljen je izuzetak u odnosu na druge programe. Naime, poduzetnicima je omogućeno da dođu do poslovnog prostora bez obzira na to za koju se djelatnost odluče, dok su ostali programi i projekti ciljano usmjereni na proizvodnju.

Otvaranje mogućnosti novog zapošljavanja temeljni je cilj i programa koji se realiziraju putem Zavoda za zapošljavanje, kroz novi Nacionalni akcijski plan zapošljavanja, odnosno mjere koje će se tijekom ove provoditi na temelju tog Plana. U zaključnom dijelu odgovora ministar je podsjetio na to da je prošle godine u jednom trenutku broj nezaposlenih bio ispod 300 tisuća, no sada se opet povećao, što je dijelom i posljedica prestanka sezonskog rada.

Nezadovoljna ovim odgovorom, zastupnica mu je spočitnula da su u protekloj godini u Proračunu ukinuta sredstva za provođenje mjera aktivne politike zapošljavanja, te da nije iskorištena niti jedna lipa za kreditne linije za malo i srednje poduzetništvo. Rezultat je svega toga, kao i usporavanja investicija u gospodarstvu, upravo povećanje nezaposlenosti, zaključila je.

Nabava hrane za potrebe Hrvatske vojske

Svoje zastupničko pitanje, vezano uz nabavku prehrambenih proizvoda za potrebe Hrvatske vojske, **Vladimir Kurečić (HDZ)** je adresirao ministru obrane. Interesiralo ga je, naime, jesu li točne tvrdnje koje su se prošle jeseni čule u Varaždinu, kako se povrće za potrebe Hrvatske vojske navodno uvozi preko dva veletrgovačka poduzeća iz Banja Luke i Glamoča u Republici Srpskoj. U situaciji kad hrvatski seljaci, pa i na području Varaždinske županije, nemaju kupce za velike količine kvalitetnog i vrlo jeftinog povrća, spomenuti podatak je zapanjujući, kaže zastupnik. Ako je točan, što Ministarstvo kani poduzeti s tim u svezi, upitao je.

Berislav Rončević, ministar obrane, pojasnio je da je Ministarstvo sklopilo ugovore s 14 dobavljača voća i povrća za potrebe hrvatskih Oružanih snaga. Riječ je, mahom o neposrednim poljoprivrednim proizvođačima, poljoprivrednim zadrugama i obrtnicima registriranim u poljoprivrednoj djelatnosti, te trgovačkim društvima sa sjedištem u Republici Hrvatskoj. Ti su ugovori sklopljeni temeljem provedenog dvostrupanjskog nadmetanja, pri čemu se vodilo računa o domicilnosti dobavljača. Dakako, svi ponuditelji su morali udovoljavati uvjetima natječaja, a to u prvom redu znači da su podmirili društvene obveze (poreze i doprinose).

Po riječima ministra MORH godišnje nabavlja svježe voće i povrće u vrijednosti od oko 11 mln. kuna. Prema članku 3. Zakona o javnoj nabavi, u javnoj ponudbenoj dokumentaciji, odnosno u tehničkom zahtjevu, Ministarstvo ne smije tražiti porijeklo robe niti isključiti dobavljača koji ima sjedište izvan Republike Hrvatske. Međutim, prema informacijama dobivenim od službe za nabavu, svo voće i povrće koje se dobavlja za potrebe hrvatske vojske hrvatskog je porijekla.

Zastupnik je bio zadovoljan ovim odgovorom. Napomenuo je da smatra neprihvatljivim da se za potrebe

Hrvatske vojske uvoze proizvodi kojih u Hrvatskoj ima sasvim dovoljno i po pristupačnoj cijeni.

Rasvjetljavanje okolnosti smrti pacijenta u čakovečkoj bolnici

Dragutin Lesar (HNS) podsjetio je na jedan slučaj koji je nedavno ponovno doveo Međimurje u žižu interesa hrvatske javnosti. Radilo se o pogreški liječnika, odnosno nesporazumu oko smrti jednoga pacijenta u Županijskoj bolnici u Čakovcu. Njegovo ime, ni moguće dijagnoze i uzroke smrti nije želio spomenuti jer, kako reče, to je suprotno Zakonu o zaštiti prava pacijenata.

Izrazivši sućut i ispriku supruzi i djeci pokojnika, napomenuo je da su u javnosti prisutna različita stručna mišljenja o uzrocima, mjestu i vremenu njegove smrti. Naime, javnost je uznemirena jer vlada uvjerenje da je ravnatelj bolnice cijeli slučaj pokušao zataškati (na to upućuje i izjava pomoćnika ministra gospodina Ljubičića, u jednoj od TV emisija). Po riječima zastupnika javnosti su dostupne informacije o stručnim nalazima patologa i ravnatelja, ali ništa se ne govori o rezultatima nalaza na odjelu gdje je kod pacijenta utvrđena navodna smrt. Zanimalo ga je, stoga, "je li točno da je ravnatelj Županijske bolnice Čakovec, odmah nakon što je primio dva različita stručna mišljenja o spomenutom incidentu, o tome izvijestio Državno odvjetništvo u Čakovcu".

Odgovarajući na to pitanje, državni tajnik u Ministarstvu zdravstva i socijalne skrbi, **Velimir Božikov**, najprije je, u ime Ministarstva, izrazio sućut obitelji pokojnog pacijenta. Ustvrdio je da dosadašnji nalazi pokazuju da on doista nije umro zbog pothlađivanja, a je li bilo kakvih propusta trebaju utvrditi istražna povjerenstva bolnice i Ministarstva. Informirao je zastupnike da Ministarstvo nije odmah bilo obaviješteno o tom slučaju, ali čim su za to saznali poduzeli su sve potrebne mjere, pa i inspeksijski nadzor. U rasvjetljavanje okolnosti pod kojima je umro pacijent uključena su, među ostalim, i tri eminentna profesora patologije sa sudbene medicine

Zagrebačkog sveučilišta. Daljnji postupci uslijedit će - kaže - nakon što slučaj ispita Državno odvjetništvo.

Budući da iz vašeg izlaganja proizlazi da niste upoznati s time je li ravnatelj prijavio slučaj Državnom odvjetništvu ili ne, čudi me zahtjev Ministarstva za njegovom smjenom, komentirao je zastupnik.

Prijetnje vijećnicima SDP-a

Tonino Picula (SDP) zamolio je ministra unutarnjih poslova za procjenu "koliko je danas sigurno biti SDP-ov vijećnik u Velikoj Gorici i na širem goričkom području". Na takvo pitanje potakla ga je ponovna provala u prostorije te stranke u Velikoj Gorici, koja se dogodila početkom siječnja. Riječ je, kaže, već o trećem pokušaju napada na sjedište stranke u tom gradu, s tom razlikom što ovoga puta nije pronađen provalnički alat. Srećom, u vrijeme provale nije bilo nikoga u prostorijama.

Spomenuo je i to da je 14. siječnja SDP-ov vijećnik u Općinskom vijeću u Pokupskom, gospodin Findrik, dobio anonimnu prijetnju telefonom, da se u njegovoj obiteljskoj kući nalazi bomba. U oba slučaja - kaže - intervenirala je policija, koja je korektno obavila posao, ali počinitelji su još uvijek nepoznati. Dok nadležne institucije napokon ne otkriju tko su počinitelji ovih nedjela, moramo se osloniti na činjenicu da se napadi i prijetnje događaju svaki put nakon što SDP javno ukaže na propuste i afere gradskih i općinskih vlasti u Velikoj Gorici i Pokupskom, kaže zastupnik. A njih je sve više i sa sve ozbiljnijim posljedicama po javne površine i javne financije u oba mjesta.

Po riječima ministra unutarnjih poslova, **Marijana Mlinarića**, u oba slučaja policija je savjesno obavila sve istražne radnje i dalje traga za počiniteljima, kao i u svakom drugom slučaju kad je neki državni dužnosnik izložen prijetnjama (to se ne događa samo kod nas nego svugdje u svijetu). Policija se maksimalno angažira da pronađe počinitelja, u čemu i uspijeva ako postoje određeni tragovi koji na njih upućuju.

Unatoč ovakvim pojedinačnim incidentima koji se dešavaju, opća procjena sigurnosti u Hrvatskoj je, prema mnogim pokazateljima, među najboljima u Europi, tvrdi ministar.

Zastupnik je bio djelomično zadovoljan ovim odgovorom. Izrazio je uvjerenje da će aktualna istraga otkriti počinitelje ovih djela, te napomenuo: "Nikome ne možemo dopustiti da bombe i kamenje vrati kao argument u hrvatsku politiku".

U Splitu zapela gradnja stanova POS-a

Zvonimira Puljića (HDZ), kako reče, potakli su na postavljanje zastupničkog pitanja brojni građani Splita zainteresirani za kupnju stanova iz Programa društveno poticane stanogradnje. Oni su, naime, zabrinuti zbog toga što je izradnja tih stanova na lokaciji Brodarica potpuno stala. Naime, gradonačelnik Splita odbija financirati komunalnu infrastrukturu što argumentira tvrdnjom da je Vlada počela gasiti program POS-a (navodno je u Državnom proračunu predvidjela svega 3 mln. kuna za tu namjenu) te da se maćehinski odnosi prema Gradu Splitu. Osim toga, izvođač radova je počeo tim ljudima s liste zainteresiranih za stanove POS-a, nuditi komercijalne ugovore za stanove.

Zastupnik je zatražio da mu resorna ministrica odgovori što je prava istina i ima li nade za splitske podstanare.

Marina Matulović-Dropulić je nato konstatirala da je Split trenutno jedini grad u kojem ima problema s nastavkom projekta POS-a. Pojasnila je da je u zakonu koji je donijela bivša Vlada jasno naznačeno da država može maksimalno financirati poticanu stanogradnju s 35 posto etalonske vrijednosti objekta na pojedinoj lokaciji (to se nije promijenilo ni noveliranjem tog propisa). Točnije, za sve lokacije POS-a na području Hrvatske država osigurava 175 eura po kvadratnom metru stana, a tamo gdje jedinica lokalne samouprave ne može osigurati zemljište i dodatnih 70 eura po kvadratu.

Osim toga, zakonom je predviđeno da komunalnu infrastrukturu za ta naselja financiraju jedinice lokalne samouprave. Doduše, nakon promjene vlasti u Ministarstvu su zatečena dva predgovora u kojima je stajalo da bi država trebala isfinancirati više od 35 posto etalonske vrijednosti. Radilo se o realizaciji projekta u Splitu i Varaždinu. Nakon što im je ukazano na to da se niti jedna lokalna jedinica, kao ni država, ne može ponašati mimo zakona, Varaždinci su prihvatili svoje obveze, ali grad Split i dalje to ne želi. Vlada ni u kom slučaju ne može financirati komunalnu infrastrukturu samo jednom gradu, jer bi takvu pogodnost morala priznati i svim ostalim lokalnim jedinicama, napominje ministrica. Osim toga, svi građani koji kupuju spomenute stanove moraju po Zakonu imati potpuno jednake uvjete otplate.

A o tome kako se hrvatska država brine za Split najbolje - kaže - svjedoči činjenica da je taj grad prošle godine dobio najveći iznos za sanaciju deponija smeća u Karipovcu, od 59 mln. kuna (radovi se plaćaju sukladno dinamici njihova izvršenja).

Većim dijelom njenog odgovora zastupnik je bio zadovoljan. Kako reče, brine ga jedino to da se na spomenutoj lokaciji, umjesto stanova POS-a, ne bi prodavali stanovi po tržišnoj cijeni (takvi interesi postoje).

Smanjiti broj radnika koji ne primaju plaću

Gordana Sobol (SDP) podsjetila je na to da je krajem 1999. godine u Hrvatskoj bilo evidentirano 165 tisuća radnika koji za svoj rad nisu primali plaće. Do siječnja 2004. uspjeli smo - kaže - taj broj smanjiti na oko 30 tisuća, no prošle godine Vlada nije ništa poduzimala da se taj trend nastavi, odnosno da ti radnici počnu dobivati plaće. Čak, štoviše, u studenome 2004. bez plaće je ostalo novih 2 tisuće 300 radnika, a u mjesec dana povećao se i broj firmi s blokiranim žiro-računima te nepodmirenim platnim naložima. Zanimalo ju je imaju li resorno mini-

starstvo ili Vlada bilo kakvo rješenje za ovaj problem.

Zastupnica je djelomično u pravu kad tvrdi da ova Vlada ne rješava spomenuti problem stečajevima i povećanjem broja evidentiranih na Zavodu za zapošljavanje, kao što je to činila prethodna Vlada, konstatirao je ministar gospodarstva, rada i poduzetništva, **Branko Vukelić**. Međutim, aktualna Vlada, te resorno i druga ministarstva donijela su lani brojne programe radi restrukturiranja firmi koje imaju teškoće u poslovanju (npr. TLM, "Đuro Đaković" i općenito metaloprerađivačka industrija, brodogradnja i dr.). Kroz programe poticanja malog i srednjeg poduzetništva, obrtništva i otvaranja poduzetničkih zona te druge projekte nastojalo se osposobiti te firme za dohodovno poslovanje na tržištu i omogućiti otvaranje novih kompanija.

Radnici koji rade a ne primaju plaću nemaju nikakve koristi od lijepih riječi, primijetila je zastupnica komentirajući ovaj odgovor. Budući da se broj nezaposlenih u samo nekoliko mjeseci povećao za više od 20 tisuća, da je sve više radnika koji ne primaju plaću, kao i firmi s blokiranim žiro-računima, očito je da vaše Ministarstvo i Vlada nemaju razvojnu politiku. Žaloso je da, umjesto da ponudite rješenja, nastojite demantirati egzaktne brojeve.

Natječaj za prodaju Županjske sladorane

Kada ćete pokrenuti postupak poništenja natječaja za prodaju Županjske sladorane, da biste zaštitili gospodarstvo našega grada, županije, pa i šire, upitala je ministra gospodarstva **Ljubica Brdarić (SDP)**.

U obrazloženju svog pitanja podsjetila je na činjenicu da je tijekom predizborne kampanje i potpredsjednica Vlade, gospođa Kosor, izjavila da podržava zahtjev radnika da postanu vlasnici većinskog paketa dionica, te da kroz radničko dioničarstvo steknu mogućnost upravljanja. I mi smo suglasni s time, ali smatramo da većinski paket dionica trebaju imati radnici i kooperanti, proi-

zvođači šećerne repe, u suradnji s lokalnom zajednicom.

Argumentirajući taj stav zastupnica je podsjetila na to da je, zahvaljujući pretvorbi i privatizaciji na hrvatski način, te tajkunskom upravljanju, Sladorana dovedena do sloma (mnogi su tvrdili da nad njome treba provesti stečaj, pa i likvidaciju). Na molbe radnika i menadžmenta bivša Vlada im je pružila šansu koju su oni iskoristili na najbolji mogući način. Naime, uspjeli su postati profitabilno društvo koje ispunjava sve svoje obveze, servisira naslijeđene dugove i počinje nove investicijske cikluse (skladišta su im prepuna novog, kvalitetnog šećera).

Ako sada ne biste prodali radnicima većinski paket dionica, učinili biste golemu nepravdu, ne samo njima nego i cijelom kraju, napomenula je zastupnica (ne želimo biti žrtve drugi put i proizvoditi već viđeno).

Odgovarajući na njeno pitanje ministar gospodarstva, **Branko Vukelić**, najprije je napomenuo da je ono trebalo biti upućeno resornom ministarstvu.

U nastavku je pojasnio da je uvjete natječaja definirao Fond za privatizaciju, te da su u tome sudjelovale sve zainteresirane strane - i zaposlenici, i sindikati, itd. Na prijedlog Fonda, koji je putem Ministarstva prosljeđen Vladi, ona je donijela odluku o raspisivanju natječaja. Natječaj je već raspisan, ali konačna odluka još nije donesena. Izrazio je uvjerenje da će odluka koju će na kraju donijeti Vlada biti u interesu te tvrtke, zaposlenika i cijelog kraja.

Zastupnica je pojasnila da pitanje nije adresirala ministru Čobankoviću, jer je on početkom siječnja u Županji izjavio da nije nesklon poništenju spomenutog natječaja, pod određenim uvjetima. Izjavila je, nadalje, da nije zadovoljna odgovorom. Kako reče, nezadovoljni će biti i Gradsko poglavarstvo Županje, Gradsko vijeće, Županijska skupština, političke stranke, a i saborski zastupnici, pa čak i iz redova HDZ-a, koji su se suglasili sa zahtjevima radnika. Ako misli ono što govori, bit će nezadovoljna i gospođa Kosor, kao i predstavnici Udruga

dragovoljaca i veterana Domovinskog rata - podružnica Vukovarsko-srijemska (među radnicima Sladorane je 151 razvojačeni branitelj, a među kooperantima njih 374). Dakako, bit će nezadovoljni i brojni potpisnici peticije (3800) koji su na taj način izrazili želju da ono što su svojim trudom i radom stvorili i ostane u njihovu vlasništvu.

Postupanje s transkriptima iz Ureda Predsjednika

S obzirom na postojanje brojnih indicija, dokaza i osnovane sumnje o nezakonitom postupanju s transkriptima iz Ureda Predsjednika, Klub zastupnika HSP-a je još 12. studenoga prošle godine inicirao osnivanje Istražnog povjerenstva, podsjetio je **Pero Kovačević (HSP)** u uvodu svog pitanja. Naglasio je da to nisu učinili u okviru predsjedničke kampanje, nego isključivo radi utvrđivanja pune istine. Naime, predsjednička kampanja je gotova, a obavljena je i plenarna rasprava u vezi s njihovim zahtjevom. Poznato je, kaže, kakav je težak problem s tzv. Brijunskim transkriptima od 31. srpnja 95. godine, koji sada služe tužiteljstvu kao temeljni dokaz za tzv. kazneno djelo zločinačkog pothvata na kojem se temelje optužnice protiv generala Gotovine, Markača i svih drugih naših generala.

Budući da generalima moramo pomoći, zanima me da li vi osobno, kao predsjednik Vlade i HDZ-a, podržavate potrebu osnivanja Istražnog povjerenstva, upitao je premijera Sanadera.

Odgovarajući na to pitanje, predsjednik Vlade dr. **Sanader** je naglasio da nitko nije i neće učiniti više od ove Vlade za obranu dostojanstva Domovinskog rata i svih koji su u tom ratu sudjelovali, uključujući i hrvatske generale. Što se, pak, tiče konkretnog slučaja, odvjetnici generala Gotovine podnijeli su tužbu protiv nepoznatog počinitelja. Sada cijeli slučaj ispituje Državno odvjetništvo, a kad to bude gotovo, javnost će o svemu biti obaviještena.

Zastupnik je konstatirao da nije dobio odgovor na svoje pitanje.

Spriječiti uvoz hrane upitne kvalitete

Koje mjere poduzima resorno Ministarstvo kako bi se spriječio uvoz hrane upitne kvalitete i zdravstvene ispravnosti - upitao je mr.sc. **Vladimir Šišljagić (HDZ)**.

U nastavku je podsjetio na činjenicu da je Republika Hrvatska članica Svjetske trgovinske organizacije, te da smo s EU potpisali sporazume i protokole kojima smo preuzeli određene obveze u pogledu režima uvoza i izvoza poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda. To znači da ulazimo u razdoblje u kojem našu poljoprivredu i prehrambenu industriju više nećemo moći štiti, ili barem ne toliko kao dosad, administrativnim mjerama i carinskim barijerama. S druge strane, svjedoci smo da se u Hrvatsku uvozi sve više tih proizvoda, i to sumnjive kvalitete, ali i upitnog podrijetla, za što se izdvajaju velika financijska sredstva.

Nema sumnje da uvoz poljoprivredno-prehrambenih proizvoda itekako opterećuje hrvatsku poljoprivredu, potvrdio je **Petar Čobanković**, ministar poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva. Nažalost, Hrvatska mora biti sudionik procesa liberalizacije tržišta, ali treba voditi osmišljenu poljoprivredno-prehrambenu politiku da bi zaštitila interese svojih proizvođača i potrošača.

Budući da ne proizvodimo dovoljne količine svih poljoprivrednih proizvoda za svoje potrebe, u prvom redu moramo povećati vlastitu proizvodnju, što će biti i okosnica za razvoj prehrambene industrije. Da bi zaštitila potrošače od proizvoda sumnjive kvalitete, Hrvatska mora uskladiti svoje zakonodavstvo i pravilnike sa zakonodavstvom EU, što podrazumijeva visoke standarde kvalitete. Osim toga, mora uspostaviti odgovarajuće institucije, bolje rečeno laboratorije, koji će biti u stanju ispitati robu, i na osnovi određenih propisa zabraniti uvoz proizvoda upitne kvalitete. Primjerice, prošle godine je napravljen veliki iskorak na tom planu, kad je anali-

zom sjemena u laboratoriju utvrđeno da jedna vrsta sjemena hibridnog kukuruza sadrži genetski modificirane organizme (uporište za provođenje takvih aktivnosti je Zakon o zaštiti prirode, donesen u studenome 2003.).

Zastupnik je bio zadovoljan ovim odgovorom. S obzirom na to da bi uskoro trebali započeti pregovori s EU, pozvao je ministra Čobankovića, sa suradnicima, da na tu temu održi jednu tribinu u Osijeku, s proizvođačima poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda.

Potraživanja bivših radnika

Ruža Tomašić (HSP) je svoje zastupničko pitanje postavila na inicijativu bivših radnika Brodogradilišta Greben iz Vele Luke, koje je 2002. otišlo u stečaj. Nakon nekog vremena je prodano, ali po deseterostruko nižoj cijeni samo od vrijednosti robe koja se nalazila u skladištima tog brodogradilišta. Zbog toga su radnici, čija potraživanja iznose oko 12 mln. kuna, uložili tužbe na razne sudove, ali do danas nema nikakvog odgovora. Zanima ih može li Vlada išta učiniti, osim provođenja istraga, da im se vrati barem dio njihova novca, jer su na rubu gladi.

Odgovarajući na to pitanje, premijer **Sanader** je potvrdio da je rješenjem Trgovačkog suda u Splitu, 22. svibnja 2002. godine, pokrenut stečajni postupak Brodogradilišta Greben Vela Luka. Krajem te godine, točnije 6. prosinca, prihvaćena je odluka Skupštine stečajnih vjerovnika o prodaji imovine stečajnog dužnika, kao cjeline, društvu Montmontaža inženjering iz Zagreba.

Na postupak prodaje imovine grupa radnika je podnijela prigovor, navodeći da je postignuta cijena preniska i da ne jamči naplatu potraživanja zaposlenika, te da ponuditelj nije ispoštovao ugovorne obveze. Nakon što je Trgovački sud u Splitu odbacio taj prigovor (rješenjem od 30. prosinca 2002.) sklopljen je Ugovor o prodaji Brodogradilišta u stečaju Društvu Montmontaža inženjering Zagreb. Pet mjeseci kasnije poduzeće se registriralo kod Trgovačkog suda u

Dubrovniku i od tada posluje pod nazivom Montmontaža Greben Vela Luka.

Prema sudskoj odluci, iz stečajnog postupka preostala su neriješena potraživanja u iznosu od 344 tisuće kuna, za čije je namirenje društvo Greben u stečaju deponiralo sredstva na račun spomenutog Suda (ta su sredstva osigurana prodajom stečajnog dužnika).

Premijer je izjavio da ne posjeduje sve relevantne informacije o tome postoji li pravni put da se ovaj slučaj iznova pokrene, iako je Sud odbacio prigovor radnika. Ako su njihove tvrdnje točne, možda je jedini način da se apelira na novog vlasnika da se postupi drugačije.

Izgleda da u ovoj državi jedino radnika nitko ne štiti, negodovala je zastupnica. Založila se za to da se ovaj slučaj pomno istraži, s obzirom na to da su radnici ostali bez pozamašnog dijela njihovih plaća, što je nedopustivo.

Povrat preplaćenih doprinosa

Predstavnik Hrvatske stranke umirovljenika, **Silvano Hrelja**, upitao je koliki je iznos isplaćen tijekom 2003. i 2004. godine na ime povrata preplaćenih doprinosa za mirovinsko osiguranje iz sustava generacijske solidarnosti (u smislu članka 77. Zakona o doprinosima za obvezna osiguranja). Naime, prilikom rasprave o izmjenama mirovinskih zakona i usvajanja Zakona o porezu na dohodak, ustanovili su da od 2002. godine postoji mogućnost povrata više uplaćenih doprinosa za sve one koji stalno ili povremeno primaju dohodak veći od 30, odnosno mjesečnu bruto plaću od oko 33 tisuće kuna. Kako reče, u Hrvatskoj stranci umirovljenika žele znati dimenziju ove zakonite povlastice za hrvatske građane s najvišim primanjima.

Na početku svog odgovora ministar financija, **Ivan Šuker**, pojasnio je da u 2003. godini nije mogao biti izvršen povrat preplaćenih doprinosa, jer je Zakon o doprinosima za obvezna osiguranja stupio na snagu tek 1. siječnja 2003. Temeljem tog Zakona u 2004. godini je podneseno i priznato 817 zahtjeva za povrat preplaćenih dopri-

nosa za mirovinsko osiguranje, u ukupnom iznosu od 31 milijun i 800 tisuća kuna (u Hrvatskoj inače ima ukupno milijun i 600 obveznika mirovinskog doprinosa). Prije izvršenog povrata svima koji su podnijeli zahtjev trebalo je obračunati porez na dohodak na vraćena sredstva (oporezuju se stopom od 45 posto). Po toj osnovi u lokalne i državni proračun uplaćeno je 15 mln. i 800 tisuća kuna, a na ime preplaćenog mirovinskog doprinosa za 2003. ukupno je vraćeno 15 mln. i 300 tisuća kuna.

Sukladno Zakonu o doprinosima za obvezna osiguranja i njegovim izmjenama, zahtjevi za povrat više uplaćenih sredstava mirovinskog doprinosa u 2004. godini moći će se podnositi tek nakon 1. veljače 2005., zaključio je Šuker.

Zastupnik je zahtijevao pisani odgovor jer, kako reče, ne radi se o beznačajnom iznosu kojim se nagrađuje elitiistička manjina (tim novcem mogla bi se riješiti barem jedna devijacija u mirovinskom sustavu). Napomenuvši da je takva praksa nedopustiva za Hrvatsku, kao državu socijalne pravde, zatražio je da se ova problematika preispita na razini Vlade, u dogovoru s Hrvatskom strankom umirovljenika.

Istražiti izborne nepravilnosti u BiH

Nenad Stazić (SDP) podsjetio je na činjenicu da je udruga građana "GONG" dokazala da su u prvom krugu predsjedničkih izbora u Bosni i Hercegovini, za neke kandidate glasovali živi, a za neke i živi i mrtvi. Upitao je ministra unutarnjih poslova što je njegovo Ministarstvo učinilo na rasyjetljavanju okolnosti nastanka ovog paranormalnog fenomena, te jesu li od DIP-a zatražili uvid u izborni materijal i uspostavili suradnju s istražnim organima u BiH? Kako reče, pored velikog broja mrtvih birača pojavio se izuzetno veliki broj živih, koji su naknadno, na sam dan izbora, uvršteni u birački popis u BiH (samo na biračkom mjestu broj 10 u Mosta-

ru, takvih je bilo 30 posto). Interesiralo ga je, stoga, je li ustanovljeno koliko je na dan izbora povećan prelazak granice s BiH. Kako je moguće - pita - da je u Metkoviću i Makarskoj na jednoj adresi prijavljeno po 50 ljudi i jesu li takvi možda iskoristili svoje biračko pravo i u Hrvatskoj i u BiH i time počinili kazneno djelo izborne prijave, iz članka 118. KZ-a.

Prema nalazima Državnog izbornog povjerenstva, a i napisima u štampi, radi se o svega nekoliko slučajeva koji uopće nisu utjecali na rezultate izbora, napomenuo je **Marijan Mlinarić**, ministar unutarnjih poslova. Osim toga, to je u nadležnosti Državnog odvjetništva. Hrvatska policija ne može vršiti nikakve istražne radnje na području susjedne države, dometnuo je.

Komentirajući ovaj odgovor zastupnik je podsjetio na to da je Hrvatska potpisala s BiH Međudržavni sporazum o suradnji, temeljem kojeg se Ministarstvo moglo obratiti istražnim tijelima progona u susjednoj državi i zatražiti da provedu istragu. Potom je dometnuo: "Gospodine ministre, ja sam izuzetno nezadovoljan što to niste učinili, jer biste time pokazali da ove nečasne radnje koje su se dogodile nisu u interesu vaše stranke."

Povećavaju se novčane potpore u poljoprivredi

Potaknuta raznim spekulacijama u medijima o tome kako će Vlada, odnosno resorno Ministarstvo, isplatiti manje sredstava za poticanje poljoprivredne proizvodnje nego što je određeno zakonom, **Ivana Sućec-Trakoštanec (HDZ)** je upitala ministra poljoprivrede kakvo je stvarno stanje glede isplate poticaja za 2004. godinu.

Po riječima **Petra Čobankovića**, ministra poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva, ova Vlada povećava novčane potpore i poticaje u poljoprivredi. Ilustracije radi, spomenuo je podatak da su ukupne potpore u tom sektoru 1999. iznosile oko 972 mln., u 2000. je isplaćeno milijardu 592 mln., 2001. milijardu 505 mln., u 2002. milijardu

637 milijuna, a u 2003. milijardu 663 milijuna kuna.

U 2004. je za tu namjenu isplaćeno ukupno milijardu 916 milijuna kuna, s tim da su izvršene obveze po osnovi prava iz 2003., u iznosu od oko 812 milijuna kuna.

Sukladno proračunskim mogućnostima, i za model poticanja poljoprivredne proizvodnje u ovoj godini bilo je predviđeno milijardu 771 milijun kuna. Ta su sredstva iskorištena tako da je s onih 812 milijuna nastavljeno s isplatom poticaja do spomenutog iznosa. Sukladno tome, i u 2005. su prenesene obveze po osnovi 2004. godine u istom iznosu (oko 800 mln. kuna). U dogovoru s Ministarstvom financija napravljen je program isplate potpora, tako da će isplata poticaja po osnovi obveze za 2004. biti završena u siječnju i veljači.

Budući da je 2003. godine promijenjen Zakon o novčanim potporama, prema novom modelu više se ne utvrđuju sjetvene kvote, već maksimalno poticani iznosi za određenu kulturu, zaključio je Čobanković.

Zahvalivši mu na detaljnom odgovoru, zastupnica je izrazila uvjerenje da je dopro do onih na koje se odnosi. Kako reče, nada se da će onaj bič, što ga je gospodin iz Hrvatskog seljačkog saveza simbolično uručio predsjedniku države u Bjelovarskoj županiji, skupljati prašinu na Pantovčaku i da Vladu neće trebati kazniti za ono što je napravila dobro.

Reduciranje broja centara za polaganje vozačkog ispita

Josip Vresk (HSS) podsjetio je na činjenicu da je ministar unutarnjih poslova svojim rješenjem od 9. prosinca 2004. (iako je to trebalo biti regulirano pravilnikom) reducirao broj ispitnih centara za polaganje vozačkih ispita, sa 155 na 20. To znači da će navedeni centri ubuduće biti jedino u gradovima koji su ujedno i sjedišta županija, što će znatno poskupjeti i zakomplicirati polaganje tih ispita. Zastupnika je zanimalo hoće li postojeće stanje biti zadržano, ili će se promijeniti, i kada.

Ministar unutarnjih poslova, **Marijan Mlinarić**, pojasnio je da se na ovu namjenu išlo radi sređivanja stanja u toj oblasti. Osnovni je cilj, kaže, omogućiti svim građanima Republike Hrvatske da polažu vozački ispit pod jednakim uvjetima i pred kompetentnim ispitnim komisijama. To bi trebalo biti jamstvo da će, kad polože taj ispit, moći upravljati vozilom u svim dijelovima zemlje, pa i u svakom većem gradu (sada mnogi po dolasku u Zagreb ostavljaju auto u Dubravi).

Iako je postojeće rješenje najpravednije, ne znači da se ne može modificirati, na način da se omogući polaganje tečaja prve pomoći ili teorijskog dijela ispita u još nekim gradovima gdje su komisije dobro radile, kaže Mlinarić. Međutim, vožnja, kao završni dio vozačkog ispita, morala bi se polagati na jednom mjestu i to u velikom gradu, što bi trebalo pridonijeti povećanju sigurnosti u prometu u Republici Hrvatskoj.

Zastupnik je bio samo djelomično zadovoljan ovim odgovorom, pa je zatražio pisani odgovor s obrazloženjem.

Pripreme za izgradnju sustava obrane od poplave

Ivana Vučića (HDZ) je zanimalo što je u proteklih 5 godina učinjeno na sustavu obrane Grada Ogulina od poplave, i kada se može očekivati početak radova na tom projektu. Po riječima zastupnika tom gradu prijete poplava kod svake veće kiše. Posljednja se dogodila u srpnju 99., kada je bilo poplavljeno dvije trećine Grada. Izravna šteta od poplava iznosila je oko 20 mln. kuna, dok je neizravna bila višestruko veća, tako da je čak proglašena elementarna nepogoda. Tadašnja Vlada je, zajedno sa Županijom i Gradom, oštećila građane za svega 10 posto od ukupne štete, dok ona iz razdoblja 2000. do 2004. nije dala ni kune za tu namjenu, negodovao je zastupnik.

Ministar poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva, **Petar Čobanković**, potvrdio je da od donošenja odluke o izradi projekta obrane Grada Ogulina od poplave, pa do 2004. godine, ništa

nije napravljeno na tom planu. To je rezultiralo i poplavom koja je u Ogulinu zabilježena 31. listopada prošle godine. Međutim, to ne znači da se ne stvaraju određene pretpostavke da se rješavanje ovoga značajnog problema priđe na pravi način. Primjerice, lani je izrađen idejni projekt obrane od poplave koji je uveden i u urbanističke planove Županije i Grada. U tijeku je izrada studije utjecaja na okoliš, a izvršena je i revizijska idejnog rješenja.

Za navedene radove u prošloj godini je utrošeno oko 500 tisuća kuna. Ove godine je u planu ishođenje lokacijske i građevinske dozvole, kako bi se moglo krenuti u realizaciju tog projekta.

Zahvalivši ministru na odgovoru, zastupnik je izjavio da će u potpunosti biti zadovoljan tek kad počnu radovi.

Ulaganje u poslovne zone

Krunoslava Markovinovića (HDZ) je zanimalo koliko je sredstava uloženo u uređenje postojećih i otvaranje novih poslovnih zona u kojima, kako reče, možemo pružiti najbolje uvjete potencijalnim poduzetnicima i ulagačima.

Budući da su poduzetničke zone preduvjet razvoja poduzetništva i gospodarstva, hrvatska Vlada je donijela program poticanja njihove izgradnje, rekao je **Branko Vukelić**, ministar gospodarstva, rada i poduzetništva. Interes je bio veći od očekivanog. Naime, na raspisani natječaj stiglo je više od 500 zahtjeva iz jedinica lokalne samouprave, među kojima i 200 zamolbi za sufinanciranjem. Prošle godine za tu namjenu je usmjereno 55 mln. proračunskih kuna, što je više od trogodišnjeg izdvajanja u razdoblju od 2001. do 2003, napominje ministar. Navedenim sredstvima financirano je 96 poslovnih zona u 95 jedinica lokalne samouprave. Naime, u svakoj županiji u prosjeku je financirano između 3 do 6 poslovnih zona, a za svaku je prosječno isplaćeno 570 tisuća kuna. U Proračunu za 2005. godinu predviđena su dvostruko veća sredstva za uređenje poduzetničkih zona nego lani (110 mln. kuna), a trenutno se radi, ili su stvoreni uvjeti za rad, u 216 takvih zona, napomenuo je Vukelić.

Zahvalivši na odgovoru, zastupnik je podsjetio na to da mnogi gradovi i općine nemaju zemljišta za poduzetničke zone. Stoga je sugerirao da Vlada ubrza dodjeljivanje zemljišta za tu namjenu jedinicama lokalne samouprave.

Uvjeti korištenja pretpristupnih fondova EU

Stjecanjem statusa zemlje kandidata za ulazak u članstvo EU, te utvrđivanjem datuma početka pregovora, Hrvatskoj se otvorila mogućnost korištenja sredstava pretpristupnih i strukturnih fondova EU, pod vrlo povoljnim uvjetima, napomenula je **Marija Bajt (HDZ)** u uvodu svoga zastupničkog pitanja. Kako reče, kao zastupnicu Slavonije zanimaju je regionalni i županijski razvojni programi i projekti koje prihvaća EU, a koji bi omogućili novo zapošljavanje. Upitala je resornu ministricu koje uvjete trebaju imati poljoprivrednici, obrtnici, poduzetnici i ostali zainteresirani da bi mogli sudjelovati u korištenju navedenih sredstava već u 2005. godini.

Ministrica vanjskih poslova i europskih integracija, mr.sc. **Kolinda Grabar-Kitarović**, uvodno je napomenula da je u pogledu prilagodbe jedinica lokalne samouprave za poštivanje europskih standarda iznimno bitan i proces decentralizacije europskih integracija (to se odnosi i na korištenje pretpristupne pomoći za lokalne razvojne projekte i otvaranje novih radnih mjesta). U tom smislu i sama tijela lokalne uprave i samouprave moraju poduzeti daljnje korake radi uspostave institucija i drugih organizacija za provedbu projekata (npr. kadrovsko osnaživanje i edukacija onih koji rade u tom procesu). Dakako, Vlada RH i Ministarstvo europskih integracija će im sa svoje strane pružiti svu potrebnu logističku i stratešku pomoć, kaže ministrica. Spomenula je da Ministarstvo ima razrađene programe edukacije na lokalnim razinama, pa i za poljoprivrednike, obrtnike, i dr.) koji bi trebali olakšati pripremu za sudjelovanje u pretpristupnoj pomoći. Taj će program i dalje razvijati, a planiraju održati i dvodnevno savjetovanje na tu temu s pred-

stavnica županija, kako bi se utvrdilo gdje su problemi. Podaci o pomoći, i to ne samo pretpristupnoj nego i o donatorskoj, mogu se naći na Internet stranici Ministarstva. Zainteresirani mogu i izravno kontaktirati s upravom za koordinaciju tehničke pomoći, koja će uskoro početi izdavati i bilten. Osnovni preduvjet za korištenje sredstava pretpristupnih fondova su kvalitetni strateški programi i prijedlozi projekata, naglašava ministrica. Budući da su kriteriji različiti za razne programe, obećala je da će Ministarstvo dostaviti zastupnici pisani odgovor na ovo pitanje.

Na kraju je spomenula da je za lokalne zajednice najbitnije korištenje programa SAPARD, koji će se otvoriti od 2006. godine, a namijenjen je rješavanju problema strukturnih prilagodbi u sektoru poljoprivrede i ruralnog razvoja (resorno Ministarstvo upravo priprema plan ruralnog razvoja, pri čemu će se konzultirati s jedinicama lokalne samouprave).

U okviru pretpristupne pomoći otvara se i PHARE program, usmjeren na izgradnju institucija potrebnih u procesu približavanja EU te na financiranje investicijskih projekata (izgradnja infrastrukture, razvoj privatnog poduzetništava, i dr.) te program ISPA, iz kojeg se financiraju projekti u oblasti zaštite prometa i okoliša. Već su izrađeni potrebni strateški dokumenti, a postoji i niz projekata koji se predlažu s lokalne razine, zaključila je ministrica.

Zastupnica je bila zadovoljna ovim odgovorom. Pozvala je ministricu da sa suradnicima dođe u Požeško-slavonsku županiju, te da organiziraju tribine na kojima bi se potencijalne korisnike pretpristupnih fondova upoznao s uvjetima korištenja tih sredstava.

Kazniti one koji su srušili Titov spomenik

Damira Kajina (IDS) je zanimalo jesu li otkriveni počinitelji koji su krajem prosinca prošle godine u Kumrovcu srušili spomenik Josipu Brozu Titu. Posrijedi je, kaže, ritualno rušenje tog spomenika što je, očito, svojevrsna poruka

Vladi, više nego borcima NOB-a. Interesiralo ga je što se poduzima po tom pitanju, kako sve ne bi završilo isto kao i s rušenjem grobnice narodnih heroja u Zagrebu 2001., ili s gotovo 3 tisuće spomenika NOB-a, u razdoblju od 91. do 99. Konačno, riječ je o rušenju simbola o kojem se u inozemstvu pisalo jednako koliko i o nedavno završenim predsjedničkim izborima, napominje zastupnik (da nije bilo Tita i NOB-a, Istra, Rijeka, Zadar, Međimurje, Baranja, itd. nikada ne bi bili dijelom Republike Hrvatske).

To su neprijeporne vrijednosti povijesne odluke iz 43. o pripojenju Istre i ostalih dijelova Matici Hrvatskoj, potvrdio je dr.sc. **Ivo Sanader**. Izvijestio je zastupnike da je Vlada najoštrije osudila vandalski čin rušenja spomenika Josipu Brozu Titu. Isto tako pokrenula je inicijativu da se izmjenom Kaznenog zakona, ili donošenjem posebnog zakona, u Hrvatskoj zabrani veličanje svih totalitarnih režima. Pri tome su, dakako, imali na umu činjenicu da antifaziizam nije isto što i komunizam. Naime, antifaziizam je ugrađen u temelje ne samo suvremene Europe, nego i suvremene Hrvatske. Prema tome, Hrvatska će se pridružiti obilježavanju 60. obljetnice pobjede nad fašizmom koja će se ove godine proslaviti u cijelom svijetu.

Nažalost, Hrvatska i danas nosi teret povijesnih podjela kojima je bila žrtvom, konstatira Sanader. Stoga je krajnje vrijeme da se svi zajedno prestanemo baviti prošlošću i okrenemo budućnosti. Rasprave o prošlosti treba prepustiti znanstvenicima, povjesničarima, a mi u hrvatskoj politici, kao i svi javni radnici, trebamo se usredotočiti na borbu za bolji standard hrvatskih ljudi, za ulazak u EU, itd.

Zastupnik je izjavio da ga raduje stav premijera i hrvatske Vlade o antifaziizmu, ali da nije govorio o prošlosti, već je upozorio na teroristički čin koji ugrožava sigurnost svakog građanina Hrvatske. Kako reče, raduje ga da taj čin na isti način osuđuju svi razumni ljudi u zemlji, ali bi volio znati do kuda se došlo u istražnim radnjama. Naime, želi vjerovati da Vlada poduzima sve da se počinitelje kazni, ali boji se da su ti ljudi već u inozemstvu.

Olakšati zapošljavanje invalidnih osoba

Davorko Vidović (SDP) upozorio je na iznimno težak položaj invalida na tržištu rada. Nakon što su godina-bili zapostavljeni, napokon je krajem 2003. godine Sabor donio Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom. To je ne samo donijelo nadu tisućama invalidnih osoba u Hrvatskoj, nego i pružilo šansu za opstojnost poduzeća za zapošljavanje invalida te zaštitnih radionica za njihovu profesionalnu rehabilitaciju, kaže zastupnik. U tu svrhu osnovan je i poseban Fond i za 2004. osigurano 24 mln. kuna (Rebalansom proračuna taj je iznos smanjen na 18 mln. 810 tisuća kuna). Budući da niti jedna lipa od toga iznosa nije došla do invalida, zastupnik je upitao resornog ministra smatra li se odgovornim za to i što je poduzeo da se spriječi ovo nedopustivo kršenje zakona.

Nema govora ni o kakvoj odgovornosti ili protuzakonitom radu Vlade ni resornog Ministarstva, napomenuo je na početku svog odgovora **Branko Vukelić**, ministar gospodarstva, rada i poduzetništva. Spomenuti zakon je, doduše, donesen krajem 2003., ali tek sredinom 2004. stvorene su tehničke pretpostavke za njegovu provedbu. Naime, formirano je Upravno vijeće i donesen statut Fonda, a ujesen iste godine definiran je i njegov proračun, te namjena trošenja sredstava. Točno je da lani nisu potrošena sva sredstva namijenjena profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju invalidnih osoba, budući da Fond nije imao sve potrebne akte da bi profunkcionirao kako treba od početka godine. Nije bilo ni drugih pretpostavki koje će se stvoriti početkom ove godine, izmjenama Zakona o fondu (već su prošle Gospodarsko-socijalno vijeće i uskoro bi se trebale naći pred Vladom i Saborom).

To ne znači da 9 milijuna kuna, koje su lani potrošene iz Fonda, nisu iskorištene namjenski. Naime, ta su sredstva utrošena za sufinanciranje programa

zapošljavanja osoba s invaliditetom i subvencije pravnim subjektima registriranim za rehabilitaciju i zapošljavanje invalidnih osoba. Primjerice, firma "Uriho" iz Zagreba dobila je po toj osnovi 3,95 mln. kuna, "Telekop Nova Pula" 500 tisuća kuna, "Des" iz Splita 650 tisuća kuna, itd.

Zastupnik je na to primijetio da bi bio zadovoljan ako je taj novac, makar zadnji dan prošle godine, pristigao korisnicima, ali da nema takvu informaciju. U svakom slučaju, nema opravdanja za to da je potrebno toliko vremena da bi se realizirao već gotov projekt, za koji su bila osigurana sredstva u Proračunu.

Ubrzati donošenje podzakonskih akata

Antun Kapraljević (HNS) je upozorio na neodrživu praksu u Hrvatskoj, da podzakonske akte za provođenje zakona, razne pravilnike, uredbe i sl. ministri i Vlada obično donose sa zakašnjenjem ili ih uopće ne donesu. Spomenuvši nekoliko konkretnih primjera, upitao je premijera Sanadera što namjerava poduzeti da se prekine s takvom praksom, jer to stvara ogromnu zavrzlamu u zakonodavstvu, a postavlja se i pitanje ustavnosti naknadno donesenih pravilnika.

Točno je da u određenim resorima ima zaostataka u pogledu donošenja podzakonskih akata, potvrdio je premijer **Sanader**. Međutim, informacije s kojima raspolaže zastupnik nisu posve točne (podzakonski akti koje je spomenuo bit će doneseni u zakonskom roku). Činjenica da je Hrvatska u fazi približavanja EU, s jedne strane potiče na bržu pripremu tih propisa, ali s druge strane produljuje taj rad. Naime, neki ministri su se odlučili prethodno uskladiti te akte sa zakonodavstvom EU, i to je razlog kašnjenja s donošenjem pojedinih propisa.

Zastupnik nije bio zadovoljan ovim odgovorom. Napomenuo je da su podaci koje je spomenuo dan ranije skinuti s internet stranica Vlade. Smatra da bi Vlada, prilikom predlaganja zakona,

radije trebala predvidjeti dulje rokove, nego da kasni s donošenjem pojedinih pravilnika.

Kamo je nestao zakon o medicinski potpomognutoj oplodnji?

Hrvatska je jedina zemlja u Europi koja u zadnjih 100 godina nije udvostručila broj svojih stanovnika, konstatacira je **Ingrid Antičević-Marinović (SDP)** (sve nas je manje, a sve smo stariji). Reproductivno zdravlje i muškaraca i žena u nas je sve ugroženije. S druge strane, imamo vrhunske stručnjake, svjetskog glasa, na planu medicinski potpomognute oplodnje. Upravo oni su radili na nacrtu zakona o medicinski potpomognutoj oplodnji, koji se priprema već niz godina (još za vrijeme koalicijske vlasti prihvaćena je inicijativa za zakonsko reguliranje donacije jajnih stanica). Resorno Ministarstvo je napokon zgotovilo taj propis i predstavilo ga Vladi, ali od tada mu se gubi svaki trag, negodovala je zastupnica (može se jedino zaključiti da je dospio na popis zabranjenih knjiga). Upitala je, stoga, državnog tajnika resornog Ministarstva, prihvaćaju li u Vladi dio odgovornosti za sve one zloporabe koje se mogu dogoditi zbog nedonošenja tog zakona, odnosno za štetu koju trpe naše žene koje moraju odlaziti na umjetnu oplodnju u inozemstvo, ili su možda protivnici medicinski potpomognute oplodnje.

Državni tajnik u Ministarstvu zdravlja i socijalne skrbi, dr.sc. **Velimir Božikov**, dijeli mišljenje da hrvatski narod nije imao tako brzi demografski rast kao neke druge zemlje, koje su u svojoj nedavnoj povijesti imale puno bolje okolnosti. Međutim, to ne znači da i one koje su rapidno ekonomski jačale također nemaju tih problema. Što se tiče konkretnog zakona, informirao je zastupnike da je njegov tekst dovršen, ali da se još dorađuje. Potrebno ga je, naime, uskladiti sa zakonima EU, kako ne bi bio ni preavangardan, a ni previše konzervativan. Želja nam je da dobijemo jedan umjereni zakon koji odgovara

kulturološkim, etičkim i drugim osjećajima našeg naroda.

Nezadovoljna ovim odgovorom, zastupnica je konstatacira kako "nije dostojno jednog državnog dužnosnika da ne govori istinu". Ovime ste poručili našim građanima da vam nije stalo do onih koji, zbog toga što spomenuta problematika u Hrvatskoj nije zakonski regulirana, proživljavaju osobne i obiteljske tragedije. Zbog toga vas držimo odgovornim za taj vaš nerad u Ministarstvu, zaključila je.

Riješiti otvorena pitanja u izbornom zakonodavstvu

S obzirom na to da je najavljena reforma izbornog zakonodavstva, **Alenka Košiča Čičin-Šain (HNS)** je upitala premijera planira li Vlada do lokalnih izbora riješiti neka otvorena pitanja i na koji način. U prvom redu, treba riješiti pitanje glasačkog prava tzv. dijaspore, odnosno Hrvata koji žive u BiH i čine konstitutivni narod te države. Nedavno završeni predsjednički izbori pokazali su svu nelogičnost u ovom području, napominje zastupnica. Naime, građani koji žive i rade u Hrvatskoj i ovdje plaćaju porez, protiv se tome da oni koji ovdje ne žive mogu imati odlučujući glas o tome tko će u Hrvatskoj obnašati vlast i donositi propise.

U nastavku je podsjetila na to da Međunarodna zajednica i hrvatska civilna scena "GONG" već nekoliko godina ukazuju na potrebu uspostave stalne izborne komisije. Tu ideju zagovara i predsjednik Vrhovnog suda, gospodin Crnić. Upravo nepostojanje takve komisije OESS u svom izvješću od 2003. godine navodi kao osnovni nedostatak izborne reforme u Hrvatskoj (to mišljenje dijeli i međunarodna organizacija "Freedom House" i dr.).

Spomenimo i njeno upozorenje da postojećom regulativom nije predviđen korektivni instrument koji bi prije održavanja lokalnih izbora osigurao utvrđivanje broja manjinskih glasača, te da treba riješiti i pitanje financiranja izborne kampanje.

Na početku svog odgovora dr. **Sanader** je primijetio da je zastupnica trebala adresirati svoje pitanje Hrvatskom saboru, koji donosi zakone. Kako reče, u Vladi su svjesni činjenice da bi nam trebalo stalno državno izborno povjerenstvo, profesionalno i neovisno o političkim strankama (Hrvatska je jedina zemlja u kojoj tu funkciju obavlja Vrhovni sud). Spremni smo - kaže - pokrenuti tu inicijativu, ali tek nakon predstojećih lokalnih izbora, da ne bismo uoči izbora navrat - nanos išli u izmjene izbornog zakonodavstva. Budući da je sadašnje Izorno povjerenstvo, na čelu s predsjednikom Vrhovnog suda, dobro obavilo svoj posao u svim dosadašnjim izborima, trebalo bi odraditi još i lokalne izbore. Nakon toga trebat će utvrditi kriterije za izbor novih članova, osigurati im odgovarajuću logistiku (npr. stalne urede), itd.

Što se, pak, tiče glasova dijaspore, slažem se s vama da u Hrvatskoj postoji prijepor oko glasova Hrvata iz BiH (nadam se da nema nedoumica oko glasova Hrvata u iseljeništvu). Međutim, pri tome treba imati na umu činjenicu da je onaj tko ima hrvatsko državljanstvo jednakopravan građanin Hrvatske, bez obzira na to živi li u centru Zagreba ili u Mostaru.

Po riječima dr. Sanadera, sve više zemalja uvodi pravo glasa za dijasporu. Doduše, Hrvati u BiH nisu dijaspora, već konstitutivni, ravnopravni, suvereni narod susjedne države. Međutim, ukine li im se pravo glasa na izborima u Hrvatskoj, postavlja se pitanje kako ćemo onda osigurati ustavnu jednakost svih građana pred Ustavom - pita Sanader. Po njegovu mišljenju pravo glasa ne može ovisiti o tome gdje netko plaća porez. Najavio je i da će u razgovoru s vodstvom BiH inicirati potpisivanje bilateralnog sporazuma o dvojnomođavljanstvu, kojim bi se moglo riješiti sporno pitanje.

Jedan od uvjeta da bi netko mogao glasovati u Hrvatskoj treba biti i stvarno prebivalište na tom području, dometnuo je na kraju.

Nadovezujući se na njegove riječi zastupnica je upozorila da taj pro-

blem posebno dolazi do izražaja na područjima od posebne državne skrbi. Naime, svim prognanicima i izbjeglicama još uvijek nisu vraćene kuće i stanaarska prava, pa imaju prebivalište na jednoj, a stanuju na drugoj adresi (npr. kod rođaka, prijatelja, itd.). Na kraju je ipak zatražila pisani odgovor na svoje pitanje.

Otkupljena pšenica prodana po realnoj cijeni

Mislite li još uvijek da je prošlogodišnji otkup pšenice bio uspješan posao - upitao je **Željko Pecek (HSS)** ministra poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva. Je li moralno da Vlada plati hrvatskom seljaku 95 lipa po kilogramu, a nakon samo 6 mjeseci proda tu istu pšenicu za kunu i 20 lipa ili po 25 posto većoj cijeni od otkupne. Na taj će način država zaraditi više od 75 mln. kuna, no to nije sve. Ovako visoka cijena pšenice u proizvodnji tjestenina, kolača, kekisa i sl. učinit će hrvatske proizvođače potpuno nekonkurentnim na domaćem tržištu, a pekari već najavljuju povećanje cijena kruha za pola kune po kilogramu.

Ministar poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva, **Petar Čobanković**, demantirao je navode zastupnika. Pojasnio je da je seljacima isplaćena prosječna otkupna cijena od kunu i 2 lipa po kilogramu pšenice, na bazi standarda kvalitete. To znači da cijena pšenice nije povećana za 25 posto, već je obračunata na bazi realnih i postojećih troškova koje bi imao bilo koji drugi skladištar ili otkupljivač. Naime, troškovi prihvata pšenice i dr., u visini od 40 kuna po toni, nisu išli na teret seljaka, nego su bili trošak države.

U nastavku je izjavio kako i dalje smatra da je to bio izuzetno dobar posao, odrađen na korektan i pošten način, te da nije bilo nikakvih problema ni u žetvi, ni u prihvatu, niti u isplati pšenice. Isto tako ne očekuju se problemi ni kod prodaje i distribucije pšenice. Budući da se radi o realnoj cijeni, nema nikakve bojazni da bi ona bila razlog povećanju cijene kruha ili nekonkurentnosti bilo kojeg drugog sektora hrvatske prehrambene industrije, bio je kategoričan ministar.

Na kraju je informirao zastupnike da se cijena pšenice na tržištu trenutno kreće između kunu i 22 lipa do kunu i 25 lipa, pri čemu je uvozna pšenica skuplja od domaće. Napomenuo je da zastupniku može dostaviti i kompletnu specifikaciju iz koje će biti razvidni svi troškovi koji su uračunati u cijenu pšenice.

Nezadovoljan odgovorom, Pecek je ustvrdio kako je ovaj model loš (ako su skuplji ulazni troškovi proizvodnje, to će poremetiti i sve ostale odnose). Ceh će ponovno platiti seljaci kojima je, uz to, smanjen i iznos poticaja za proizvodnju pšenice (s tisuću i 600, na tisuću i 200 kuna), a i građani kroz veću cijenu kruha. Profitirat će jedino država na neopravdano visokoj razlici u cijeni između otkupljene i prodane pšenice. Gospodine ministre, bilo bi pošteno da dio tog novca podijelite seljacima, kako biste im amortizirali nisku otkupnu cijenu pšenice i smanjene premije, apelirao je zastupnik.

Ubrzati izgradnju brze ceste

Suprotno obećanju premijera, da će se ubrzati izgradnja brze ceste Sveta Helena - Vrbovec - Gradec, i da će dionica od Gradeca, preko Križevaca do Koprivnice biti dovršena u mandatu ove

Vlade, taj je odvojak izbrisan iz Programa građenja i održavanja javnih cesta za razdoblje od 2005. do 2008. godine, negodovao je **Zvonimir Mršić (SDP)**. Upitao je resornog ministra što će poduzeti da se realizira obećanje Vlade.

Po riječima **Božidara Kalmete**, ministra mora, turizma, prometa i razvitka, Vlada je na posljednjoj sjednici u prošloj godini donijela plan građenja i održavanja javnih cesta, što obuhvaća državne ceste, ali i autoceste na području Hrvatske.

Napomenuo je da se u ovom četverogodišnjem razdoblju u izgradnju državnih cesta planira uložiti 55 posto sredstava više nego u protekle četiri godine (nešto više od 8 milijardi kuna). Prilikom izrade spomenutog plana i programa Ministarstvo je kontaktiralo sve županije i ugradilo njihove zahtjeve u taj dokument.

Gradnja brze ceste Sveta Helena - Vrbovec - Gradec je u tijeku (investicija je "teška" oko 330 mln. kuna), a paralelno s time priprema se projektna dokumentacija za dionicu od Gradeca do Koprivnice. U izgradnju te dionice, duge oko 40 km, trebat će uložiti blizu pola milijarde kuna. Čim bude gotova sva projektna dokumentacija, krenut ćemo u realizaciju tog projekta, počevši od raspisivanja javnog natječaja, i dr., obećao je Kalmeta.

Zastupnik je apelirao i nanj i na premijera da poduzmu sve kako bi se nastavila izgradnja ove brze ceste, i na taj način smanjila prometna izoliranost Koprivničko-križevačke županije. Sugerirao je da se za tu namjenu izdvoji i dio sredstava od cestarine i trošarina na benzin koje plaćaju porezni obveznici na tom području.

Time je aktualno prijepodne završeno.

M.Ko.

PRIJEDLOG REZOLUCIJE O TEMELJNIM NAČELIMA UKLJUČIVANJA REPUBLIKE HRVATSKE U ČLANSTVO EUROPSKE UNIJE (predlagatelji: klubovi zastupnika SDP-a i HSS-a); PRIJEDLOG REZOLUCIJE O TEMELJNIM NAČELIMA UKLJUČIVANJA REPUBLIKE HRVATSKE U ČLANSTVO EUROPSKE UNIJE (predlagatelj: Klub zastupnika HSP-a); PRIJEDLOG DEKLARACIJE HRVATSKOG SABORA O DIJALOGU I NAČELIMA VOĐENJA PREGOVORA ZA ČLANSTVO U EUROPSKOJ UNIJI (predlagatelj: Klub zastupnika HDZ-a); ZAJEDNIČKA IZJAVA HRVATSKOGA SABORA I VLADE REPUBLIKE HRVATSKE O SURADNJI U VOĐENJU PREGOVORA ZA ČLANSTVO U EUROPSKOJ UNIJI (predlagatelj: Klub zastupnika HDZ-a); PRIJEDLOG DEKLARACIJE O EUROPI (predlagatelj: Klub zastupnika HNS/PGS-a); PRIJEDLOG DEKLARACIJE O POLAZNIM OSNOVAMA ZA PREGOVORE O ČLANSTVU HRVATSKE U EUROPSKOJ UNIJI (predlagatelj: Klub zastupnika SDSS)

Nužno je transparentno vođenje pregovora o pristupanju Hrvatske Europskoj uniji

Za ovu raspravu klubovi zastupnika pripremili su šest materijala; od toga dvije rezolucije, tri deklaracije i jednu zajedničku izjavu. Nakon opsežne rasprave posebna radna skupina za izradu konačnih prijedloga dokumenata Hrvatskoga sabora o pregovorima s EU uzela je u obzir sve te materijale, napose raspravu te podnijela Saboru Prijedlog Deklaracije o temeljnim načelima pregovora za punopravno članstvo Republike Hrvatske u EU. Također i Prijedlog Izjave Hrvatskoga sabora i Vlade RH o zajedničkom djelovanju u procesu pregovora za članstvo u EU. Za prihvaćanje Deklaracije (103 glasova "za") i Izjave glasalo je sto zastupnika, tri su bila suzdržana. Na prijedlog HSS-a prihvaćeni su i zaključci kojima se Ministarstvo europskih integracija obvezuje da u

roku od osam dana dostavi Saboru popis izuzetaka i prijelaznih razdoblja za deset država koje su postale punopravne članice Europske unije 1. svibnja 2004. godine, te popis svih odstupanja od pravnih stečevina Europske unije za sve države Unije. Zaključeno je također da će, prije početka pregovora s Europskom unijom Sabor raspravljati o Rezoluciji o strategijskim odrednicama pregovora Republike Hrvatske s Unijom koju će predložiti Nacionalni odbor Hrvatskoga sabora. Odbor se, pak, obvezuje da prije početka pregovora o pojedinom poglavlju utvrdi pregovaračke smjernice za vođenje pregovora u ime Republike Hrvatske.

U nastavku donosimo mišljenje Kluba zastupnika HSS-a i Vlade RH na predložene dokumente, tijekom rasprave u kojoj je općenito govoreći izražena potpora pri-

stupanju Hrvatske Uniji i početku pregovaranja, i upozoreno na moguće teškoće na tom putu, te cjelovit tekst prihvaćene Deklaracije i Zajedničke izjave.

MIŠLJENJE KLUBA I...

Nakon razmatranja ponuđenih materijala Klub zastupnika HSS-a predložio je Saboru da prihvati zaključak kojim će obvezati Ministarstvo europskih integracija da u roku od osam dana dostavi Saboru popis izuzetaka i prijelaznih razdoblja za deset država koje su postale punopravne članice EU-a 1. svibnja 2004. te popis svih odstupanja od pravnih stečevina EU-a za sve države Unije. Također bi prije početka pregovora Sabor trebao provesti raspravu o Rezoluciji o strategiji pregovora RH s Unijom, a Nacionalni odbor Hrvatskog sabora prije početka pregovora o pojedinom poglavlju utvrdi-

ti pregovaračka polazišta kao obvezan okvir za vođenje pregovora u ime Republike Hrvatske.

... VLADE RH

Nakon razmatranja predloženih dokumenata za raspravu **Vlada Republike Hrvatske** podržala je donošenje odgovarajućeg dokumenta Hrvatskoga sabora, kojim bi se utvrdila temeljna načela uključivanja Republike Hrvatske u Uniju, ali bi, s obzirom na značaj navedenog dokumenta, on trebao biti donesen konsenzusom svih parlamentarnih stranaka. Stoga, Vlada podržava rad osnovane međustranačke radne skupine sastavljene od predstavnika parlamentarnih stranaka, koja će sačiniti prijedlog teksta dokumenata kojim bi se definirala temeljna načela za uključivanje Republike Hrvatske u punopravno članstvo Europske unije. Recimo još da je Vlada podržala donošenje Zajedničke izjave Hrvatskoga sabora i Vlade RH o suradnji u procesu pregovora za članstvo u Europskoj uniji (predlagatelj-Klub zastupnika HDZ-a).

UVODNA IZLAGANJA

Važnost ulaska Hrvatske u EU

Premijer Republike Hrvatske dr. **Ivo Sanader** uvodno je govorio o pregovaračkom procesu i načelima uključivanja Republike Hrvatske u EU. Osobno drži da će ulazak Hrvatske u EU značiti zatvaranje onog luka kojeg smo počeli stvaranjem samostalne i suverene demokratske Republike Hrvatske i njezinim međunarodnim priznanjem, a okončat ćemo ga ulaskom u najnapredniju asocijaciju zapadnog svijeta – EU. Danas EU ima 25 članica, uskoro će 27, a Hrvatska bi mogla biti 28 članica Unije. Riječ o asocijaciji koja bitno utječe na budućnost europskog kontinenta, a napose na našu budućnost. Iako smo već danas praktički integralni dio moderne zapadne civilizacije sa svim njezinim prednostima i manama, ulazimo u jedan proces koji bi trebao završiti našim puno-

pravnim članstvom u Europskoj uniji, a sve zbog zaštite i promicanja naših nacionalnih i državnih interesa. U nastavku premijer je upozorio na političke koristi ulaska Hrvatske u EU. Na prvom je mjestu povećana stabilnost i sigurnost njezinih članica što je za Hrvatsku koja ima iza sebe nedavno iskustvo rata od iznimne važnosti. Razlog - uključivanje u stabilno političko i gospodarsko okruženje značajno pridonosi gospodarskom i društvenom razvoju. Osim toga, sudjelovanje u odlučivanju unutar EU-a omogućit će zastupljenost hrvatskih

U slijedeće dvije godine Hrvatska očekuje oko 245 milijuna EUR-a bespovratnih sredstava iz fondova EU.

interesa prigodom donošenja odluka. Poboljšanje i jačanje ugleda i međunarodnog položaja Hrvatske te povećanje pregovaračkih mogućnosti naše zemlje u sklopu globalnih aranžmana također spada u političke koristi ulaska Hrvatske u EU. Kao gospodarsku prednost premijer je naveo pristupanje velikom tržištu koje danas broji više od 450 milijuna stanovnika, a napose prilagodbu europskim standardima koja će omogućiti podizanje kvalitete hrvatskih proizvoda i konkurentnost na svjetskom tržištu. Svemu treba dodati i lakši pristup kapitalu i znanju te novim tehnologijama, a napose mogućnost korištenja fondova za regionalni razvoj, poljoprivredu i ribarstvo (tzv. kohezijski fond). Kao država kandidat možemo koristiti i predpristupne fondove, a s tim počinjemo već od ove godine, dok ćemo dogodine koristiti još tri fonda (ISPA, PHARE i SAPART). Premijer dodaje kako u slijedeće dvije godine Hrvatska očekuje oko 245 milijuna EUR-a bespovratnih sredstava iz fondova EU-a naglašavajući da nije riječ o kreditnim sredstvima koji bi samo povećali naš vanjski dug. Mogućnosti razvoja prometne infrastrukture vezano uz transeuropske mreže svakako znači i induciranje daljnjeg razvo-

ja područja kojima ti koridori prolaze, slijedeća je korist našeg ulaska u EU. Uz to, našim se poduzetnicima otvaraju velike mogućnosti za sudjelovanje u svim natječajima za javne nabave unutar Unije, a iz iskustva ranijih proširenja razvidno je da članstvo u ovoj asocijaciji dodatno privlači i direktna inozemna ulaganja koja mogu biti važan zamašnjak razvoja.

Ulaskom u Uniju povećava se mogućnost obrazovanja osobito za mlade generacije kojima će studiranje ili stažiranje u Uniji biti daleko pristupačnije nego li je sada. Mladi hrvatski građani nadopunjavat će svoja znanja stečena u Hrvatskoj znanjem u drugim zemljama te će stjecati iskustva koja će biti prijeko potrebna u daljnjoj prilagodbi naše zemlje i hvatanju standarda europskih naprednih zemalja. Bit će osigurana i bolja zaštita potrošača, zaštita okoliša, javnog zdravlja, zaštita na radu, socijalna politika, bolja zaštita vanjskih granica (poboljšane mogućnosti na jačanju suzbijanja kriminala, ilegalne trgovine itd.).

Premijer drži da u Hrvatskoj postoji jedan široki konsenzus oko ovog prioriteta vanjske politike, a napose jedan homogeni pregovarački tim koji će zastupati zajednički interes Hrvatske u glavnim pregovaračkim poglavljima. Unija sigurno nije idealno društvo, a Hrvatska stoji pred izborom hoće li biti u toj grupi zemalja pritom svjesna da ima problema u udruživanju, ali i da jedino na taj način Europa može biti svjetski čimbenik. I nije svejedno hoće li Hrvatska ostati izvan tog procesa izolirana na Balkanu ili će se pridružiti tom procesu, nastavlja premijer, napominjući da primjerice naše jugoistočno susjedstvo uzima Hrvatsku za primjer i kao motivaciju za prilagodbu i reformu u svojim zemljama. S tim u vezi premijer je iskoristio priliku da zahvali bivšoj Vladi na svemu što je učinila na približavanju Hrvatske Europskoj uniji. Aktualna je Vlada, kaže, nastavila taj proces i u jednom troskoku došla pred vrata Unije. Naime, u travnju lani Hrvatska je dobila AVIS, u lipnju status kandidata, a u prosincu datum početka pregovora. Kada se referendumom hrvatski građani opredi-

jele za Uniju i Hrvatska uđe u tu asocijaciju bit će to uspjeh svih naših građana, a rezultate pregovora i odgovornost kako će oni teći nosit ćemo svi zajedno. U tom smislu spomenuo je suradnju HDZ-a sa SDP-om kao najjače oporbenne stranke, ali napomenuo da oni i dalje ostaju politički takmaci u svim drugim pitanjima. No, drže da se isplati proces pridruživanja EU izdići iznad međusobnih političkih rivalstava i izvući izvan dnevne političke utakmice, pokušati postići konsenzus o ovom pitanju i osigurati najjače pregovaračke timove koji će ostvariti najbolji rezultat za Hrvatsku. "Svi zajedno snosimo odgovornost, ali ona je veliki izazov kojem se moramo otvoriti jer alternativa bi bila izolacija Hrvatske i ostanak na Balkanu", zaključio je premijer Sanader.

Dragocjena iskustva novih članica EU

U nastavku ministrica europskih integracija i voditeljica državnog izaslanstva za pregovore sa EU-om, mr. sc. **Kolinda Grabar Kitarović** podnijela je izvješće o pregovaračkom procesu. Potkraj prošle godine Hrvatska je dobila datum za otvaranje pregovora sa EU čime smo zatvorili jedno veliko poglavlje u odnosima sa EU, a 17. ožujka 2005. otvara se novo. Na svima nama je da spomenutog datuma opravdamo to povjerenje prema Uniji i prema nama samima. Republika Hrvatska želi ostvariti cilj članstva u EU. Članstvo sa sobom nosi prava i obveze, a u oba slučaja Hrvatska prolazi procese prilagodbe vrijednosnom pravnom, gospodarskom i socijalnom sustavu EU-a. Sustav je podijeljen u 36 tematskih poglavlja od kojih svatko sa sobom nosi barem minimum standarda kojim buduća članica mora udovoljavati, od kojih će neki biti financijski i institucionalno zahtjevniji. Od Hrvatske će se očekivati ravnopravno i odgovorno sudjelovanje u donošenju odluka unutar zajedničke politike EU-a. Hrvatska će pregovarati o uvjetima koje mora ispuniti prije ulaska u EU, tj. o načinu preuzimanja i primjene pravne stečevine EU-a koja je stvarana kroz desetljeće na

temelju kompromisa država članica, te se o njezinom sadržaju ne može pregovarati nego ju se mora kao takvu preuzeti. Iako je pravna stečevina EU-a trajno prisutna kao obveza, Hrvatska će sutra kao članica EU-a sudjelovati u kreiranju propisa Unije odražavajući naše nacionalne interese i pravnu ekspertizu. Možemo i hoćemo pregovarati o načinu usklađivanja našeg zakonodavstva s pravnom stečevinom EU-a, mjerama provedbe i dinamike tog zakonodavstva, a u područjima koja će iziskivati dulje

Nije dobro težiti što većem broju izuzeća i prijelaznih razdoblja, jer je to znak da nismo spremni za punopravno članstvo.

vremensko razdoblje za uspostavu pune primjene europskih propisa u hrvatsku stvarnost možemo dogovoriti prijelazno razdoblje kao dodatno razdoblje za postupno usklađivanje s pravnom stečevinom EU-a i nakon ulaska u članstvo Unije. Stoga je bitno na vrijeme donijeti odluku o pitanjima koja su za nas osobito važna jer je temelj pregovora kompromis. Iskustva 10 novih članica vrlo su nam dragocjena, ali prijelazne mjere odobrene kod prošlog proširenja nužno ne stvaraju presedan za buduća pregovore o pristupanju. Više prijelaznih razdoblja, pokazuje iskustvo, ne smije nam biti cilj sam po sebi niti je to mjerilo kvalitete razine spremnosti za članstvo u Uniju već samo znak da nema jasne percepcije o vitalnim prioritetima te da smo nespremni za punopravno članstvo u Uniji. Valja, međutim, ispregovarati prijelazna razdoblja koja su nužna i usmjerena na zaštitu i promicanje hrvatskoga gospodarstva i podizanje standarda hrvatskih građana. U procesu realizacije prioriteta kao i u izradi budućih pregovaračkih pozicija velikim dijelom pomoći će nam prethodna faza u pregovorima, odnosno "screening" tj. analiza i ocjena stupnja usklađenosti nacionalnih propisa s propisima EU-a. Tijekom "screeninga" samo se

identificiraju problematična područja, a ne pregovara se o kriterijima za članstvo, ali je postupak "screeninga" iznimno važan jer podvlačenjem crte ispod rezultata za svako poglavlje dobivamo osnovu za definiranje mogućih izuzeća kao i prijelaznih perioda u budućim pregovaračkim pozicijama. U tom trenutku Vlada RH, naš pregovarački tim i Hrvatski sabor imaju odgovornu i presudnu ulogu – donijeti čvrstu, a u nekim segmentima i bolnu odluku, i stati iza nje. Tek po završetku "screeninga" za konkretno poglavlje možemo započeti pregovore. Od Hrvatske će se očekivati da prva izradi i predoči svoje pregovaračko stajalište. Na temelju "screeninga" Europska komisija podnosi izvješće Vijeću Europe o mogućim problemima tijekom pregovora o svakom poglavlju. Na temelju tog izvješća Vijeće jednoglasno donosi odluku o otvaranju pregovora o pojedinom poglavlju, polazeći pritom od nacрта zajedničkog pregovaračkog stajališta koje je predložila Europska komisija, a napose stajališta države kandidatkinje. Otvaranjem pregovora o pojedinom poglavlju započinje sadržajna faza pregovora tijekom koje se pregovara o uvjetima pod kojima će država kandidatkinja pristupiti EU-u, tj. o uvjetima pod kojima će usvojiti, primijeniti i provesti pravnu stečevinu Unije. Nakon završenog "screeninga" dok su pregovori u tijeku ponovno se može pokrenuti "screening" ako je Unija usvojila pravnu stečevinu koja je predmet daljnjeg usklađivanja zakonodavstva, a može iziskivati značajne financijske i institucionalne napore. Pritom Hrvatska nije prepuštena sama sebi jer su joj pretprijetnom strategijom dodijeljena sredstva u iznosu od 245 milijuna EUR-a usmjerena na jačanje institucionalnog kapaciteta za provedbu svih reformi, usklađivanje zakonodavstva i njegovu implementaciju. Najviše sredstava pritom bit će utrošeno na najveće konzumente – promet, poljoprivredu i okoliš.

U nastavku ministrica je potanko govorila o tome tko i kako pregovara s Unijom. S tim u vezi rekla je da država kandidatkinja formira pregovarački tim na čelu s glavnim pregovaračem koji

je odgovoran za sadržajnu koordinaciju članova tima. Pregovarački tim će u cijelosti stručno-tehnički podržavati Ministarstvo europskih integracija koje je s tim u vezi izradilo bazu podataka za potrebe pregovora sa svim nužnim informacijama za naše pregovarače. Pregovori će formalno započeti otvaranjem bilateralne međuvladine konferencije između Hrvatske i država članica EU-a, a odvijat će se u okviru dvostrane međuvladine konferencije između država članica Unije i države kandidatkinje. Ministrica naglašava da je upravo u pripremi pregovarački okvir za Republiku Hrvatsku kojeg će Vijeće ministara EU usvojiti početkom veljače. U pregovaračkom okviru očekuju se temeljna načela vođenja pregovora Unije s Hrvatskom, ali i međusobna koordinacija kao i tehnički detalji pregovora. Hrvatska treba usvojiti strategiju pregovora za članstvo u EU-u gdje će naglasiti područja od gospodarskog značaja koja želi prenijeti u svoju stvarnost do ulaska u članstvo Unije, kao i područja za koja tek namjerava zatražiti prijelazno razdoblje, a odraz su želje za zaštitom vitalnih interesa. Završetkom pregovora država kandidatkinja spremna je za članstvo, ali je pred njom još jedan izazov – referendum o članstvu na kojem građani izražavaju svoj stav na temelju informirane odluke. U tom pogledu Vlada RH će pojačati aktivnost na širenju informacija o svim aspektima Europske unije, procesu pregovora o pristupanju Hrvatske EU-u te o posljedicama punopravnog članstva u Uniji.

Timski rad

Glavni pregovarač Republike Hrvatske u pregovorima o pristupanju Hrvatske EU, **Vladimir Drobnjak** dao je kraći osvrt na pregovarački proces. Pregovori u koje ulazimo bit će timski rad koji će tražiti najbolje od svakog u pregovaračkom timu, a posebno od hrvatske državne uprave. Kao glavni pregovarač Republike Hrvatske, kao uostalom i cijeli pregovarački tim, spreman je ponijeti svoj dio posla, obveza i odgovornosti, ali napominje da se broj ljudi u Hrvatskoj o

kojima ovisi konačan uspjeh pregovora o pristupanju ne mjeri s desetak imena već stotinama i stotinama njih. Tvrdi da će uloga Hrvatskoga sabora u pregovorima biti od najveće važnosti, poglavito u segmentu usklađivanja našeg zakonodavstva s pravnom stečevinom EU-a. Pregovori o pristupanju Uniji složen su postupak koji ima svoja precizna pravila i mnoge dimenzije od kojih samo neke spadaju u područje politike, ali je mnogo više njih u području zakonskih, podzakonskih i upravnih akata, uredbi i odredbi normativizma i standardizacije. Provedba svega toga jednako je važna kao i postupak usvajanja. Koraci pred

Iskustva 10 novih članica EU vrlo su nam dragocjena, ali prijelazne mjere odobrene kod prošlog proširenja ne stvaraju nužno presedan za buduće pregovore o pristupanju.

nama okvirno su definirani strategijskim dokumentom Europske komisije o proširenju usvojenim 6. listopada lani, koji jasno precizira da će pregovori biti vođeni temeljem načela vlastitih postignuća. Odmah nakon otvaranja pregovora uslijedit će formalni proces ispitivanja zakonodavstva tzv. "screening" kojeg će organizirati Europska komisija i kojim će se pokriti sva poglavlja pregovora osim dva (institucije i ostalo). Gospodin Drobnjak naglašava da "screening" neće početi za sva poglavlja istodobno niti će jednako trajati, a opseg i dinamika istoga ovisit će o složenosti pojedinih poglavlja i veličini zakonskog okvira kojega pokriva. Nastojat će se otvoriti što više poglavlja za "screening" po okončanju kojeg ćemo imati jasnu sliku naših konkretnih obveza i potreba u nastavku pregovora. Nakon "screeninga" Europska će komisija preporučiti otvaranje konkretnih pregovora u pojedinom poglavlju pod uvjetom da Hrvatska bude dobro pripremljena. Prilagodba našeg zakonodavstva zakonodavstvu Unije, i njegova učinkovita pri-

mjena odredit će brzinu pregovaranja, podvlači gospodin Drobnjak. Pregovarački tim imat će glavnog pregovarača i još 13 pregovarača te 30-tak voditelja radnih skupina i nastojat će tijekom pregovora biti što transparentniji.

U zaključnom dijelu izlaganja glavni pregovarač Republike Hrvatske nabrojao je područja o kojima će Hrvatska pregovarati s Unijom: sloboda kretanja roba, zaštita potrošača i zdravlja, javna nabava, sloboda kretanja radnika, socijalna politika i zapošljavanje, financijske usluge, pravo trgovačkih društava kao i intelektualnog vlasništva, tržišno natjecanje i državne potpore, politika poduzetništva, sloboda kretanja kapitala, ekonomska i monetarna politika, promet, telekomunikacije, informacijsko društvo, kultura i audiovizualna politika, transeuropske mreže, financijske i proračunske odredbe, porezi, financijski nadzor, carinska unija, statistika, regionalna politika, energetika, okoliš, poljoprivreda i ribarstvo, sigurnost hrane, veterina, fitosanitarna politika, znanost i istraživanje, obrazovanje i usavršavanje, pravda, sloboda i sigurnost, pravosuđe i temeljna ljudska prava, vanjski odnosi, zajednička vanjska i sigurnosna politika, europska sigurnosna i obrambena politika, institucije i ostalo. Ova je lista preliminarna, a postat će konačna početkom veljače kada Europska komisija usvoji okvir za pregovore koje bi potom trebalo potvrditi Vijeće Europe 17. ožujka 2005. godine.

RASPRAVA

Nakon uvodnih izlaganja zastupnici su obaviješteni da će se o svih šest točaka voditi objedinjena rasprava, a prvi su riječ dobili predstavnici klubova zastupnika.

Odluka da se krene u postupak pregovaranja za pristupanje Hrvatske EU korisna je stvar, kao i puni konsenzus koji je oko toga postignut, rekao je **Damir Kajin** u ime Kluba zastupnika IDS-a. Zbog rata, izolacije i gospodarske inferiornosti izgubili smo puno godina prije nego smo krenuli u ovaj postupak, ali radi budućnosti svih nas

propušteno valja nadoknaditi. Od ulaska u ovu asocijaciju svi bismo trebali profitirati iako valja znati da nam nitko sa strane neće ništa pokloniti te da ćemo se za sve morati sami izboriti. U konačnici završetkom ovog procesa u Hrvatsku bi trebalo doći nešto kapitala, te započeti reindustrijalizacija po uzoru na Češku, Slovačku, Poljsku i Mađarsku. To je važno kada se zna da je u Hrvatskoj prodano gotovo sve što vrijedi, a od privatizacije uprihodovano relativno malo sredstava (oko 470 milijuna kuna), i bio bi, kaže, najsretniji kada bi se o tome više govorilo. Hrvatska mora voditi više

Nitko tko je ušao u EU nije dosad izašao iz te asocijacije, i sve su države profitirale.

računa o pravima radnika i o tome da se ona ne smanjuju, socijalnoj politici, privatizaciji, otvorenosti hrvatskog gospodarstva, politici kretanja plaća u javnom sektoru te rastu mirovina. Za oko 4 milijuna stanovnika Hrvatske to je u ovom trenutku najbitnije. Hrvatska je stvorena prije 15 godina i svi se još sjećaju naše borbe za nacionalnu opstojnost. Danas je bitno socijalno se zaštititi i okrenuti budućnosti, a ne živjeti u mitovima. Samodopadnost je stvar prošlosti koja se uvijek može naplatiti u politici, ali ne i na tržištu. Zato se, kaže Kajin, ne treba plašiti EU-a. Uostalom, nitko tko je ušao u EU nije dosad izašao iz te asocijacije, i sve su države profitirale. Na kraju se složio s konstatacijom premijera Sanadera da će se ulaskom Hrvatske u EU zatvoriti naš proces osamostaljenja započet 1990. godine. Nažalost, Hrvatska još nije u Europskoj uniji, ali s malo pameti bit će 2009. godine i tu šansu našoj djeci nitko nema prava uskratiti, zaključio je Kajin.

Članstvo u Uniji - dugoročna dobit za Hrvatsku

Ispred Kluba zastupnika SDP-a mr. sc. **Neven Mimica** govorio je više o potrebi i važnosti postizanja političke sugla-

snosti o pitanjima priključivanja Hrvatske Uniji. Ako bi se koristi koje donosi i nudi članstvo u Uniji pokušale svesti samo na dvije ključne odrednice onda bi one glasile: političko demokratska stabilnost i gospodarska konkurentnost. Za državu koja je uz sve tranzicijske teškoće prešla i vlastiti težak put žrtve agresije i ratnih razaranja već samo ta dva učinka i razloga za članstvo u Uniji mogu biti dovoljna za određivanje smjera budućeg prioritetnog djelovanja. Za SDP taj je smjer jasan – članstvo u Uniji kao izraz težnje za dugoročnom dobiti Hrvatske i njezinih građana i kao sredstvo za ostvarivanje i olakšavanje unutarnjih reformi koje nas vode prema gospodarski jakom i demokratski stabilnom društvu. U svim djelatnim naporima za ostvarivanje europske budućnosti Hrvatske Klub prepoznaje nastavak povijesne hrvatske pripadnosti europskom političkom, civilizacijskom i tradicijskom krugu, a takvu će svoju povijest unijeti i u našu europsku budućnost. Takvu budućnost Klub doživljava kao dugoročno i održivo jamstvo uspješne Hrvatske i uspješnih hrvatskih građana, a Hrvatska zaslužuje Europsku uniju, kao što Unija zaslužuje imati u svom članstvu takvu stabilnu i uspješnu europsku Hrvatsku. Usporedo s pregovaračkim procesom Hrvatska će morati nastaviti i završiti proces reformi hrvatskoga gospodarstva, zakonodavstva i društva u cjelini u dosezanju standarda i kriterija Unije, a napose osnažiti komunikacijski prostor objektivnoga i intenzivnog informiranja hrvatske javnosti o svim prednostima i teškoćama funkcioniranja Hrvatske u članstvu u Uniji, i uvjetima toga članstva. Oni koji se bave procesom europskih integracija stalno bi trebali imati na umu dvije važne poruke. Prvo, da po svojoj prirodi proces uključivanja u EU nije isključivo vanjsko-politički proces nego prvenstveno proces dubokih, teških, a ponekad i bolnih unutarnjih reformi. To nije niti proces za političke elite i državne institucije već prvenstveno za građane, a konačni uspjeh će se ostvariti tek kada svi hrvatski građani prepoznaju svoj interes i ulogu u ostvarivanju članstva u Uniji. Međusobno razumijevanje poli-

tičkih stranaka o potrebi ubranog puta Hrvatske prema Uniji bilo je postignuto i u raspravi o Rezoluciji o pristupanju Republike Hrvatske EU-u koju je Sabor usvojio u prosincu 2002., a sada je vrijeme da se ono konkretizira tako da parlamentarne političke stranke definiraju svoje zajedničke stavove i prijedloge o načelima koji trebaju biti temelj pregovaračkih pozicija o pristupanju Hrvatske Uniji. Jednako je tako potrebno utvrditi ulogu i doprinos Hrvatskoga sabora u ukupnom pregovaračkom procesu u fazi pregovora, ali i kasnije u fazi punopravnog članstva u Uniji. Na početku osmišljavanja zajedničkog pristupa europskoj perspektivi Hrvatske SDP se našao pred izborom – prihvatiti koncept po kojem su pregovori i ostvarivanje članstva u Uniji stvar Vlade i stranke na vlasti gdje će oporba zadržati pravo kritiziranja svakog poteza i pritom skupljati političke poene ili prihvatiti koncept nadstranačkog zajedničkog projekta koji donosi dugoročan napredak. SDP se nedvosmisleno opredijelio za ovaj drugi pristup jer ne može napustiti uspješan vlastiti projekt samo zato što ga uspješno nastavlja ostvarivati druga politička opcija. Također i zbog toga što prepoznaje dugoročnu korist i dobrobit od tog projekta za razvoj Hrvatske i napredak njezinih građana, a napose zato što se ne rukovodi dnevnopolitičkim kratkoročnim interesima. SDP je uvjeren da će se proces uključivanja Hrvatske u EU brzo i kvalitetno odvijati samo ako ga prihvatimo kao nadstranački zajednički proces od nacionalnog značenja. Politički dogovor i suglasnost oko procesa europskih integracija treba se temeljiti na ovim postavkama: već sada je potrebno konsenzusom usvojiti saborsku deklaraciju koja će odražavati i svestranačku suglasnost europskom opredjeljenju i europskoj pripadnosti Hrvatske, a s Vladom dogovoriti dvostranu izjavu o zajedničkom djelovanju sa Saborom u procesu pregovora s Unijom i daljnjeg usvajanja standarda i kriterija Unije. Potrebno je zatim donijeti odluku o uspostavi Nacionalnog odbora za praćenje i nadzor pregovora putem kojega će Hrvatski sabor pridonositi

snaženju pregovaračkog procesa, ali i davati demokratsku legitimaciju i mogućnost uključivanja javnosti u proces pregovora. Tijekom "screeninga" Nacionalni odbor bi trebao pripremiti nacrt saborske rezolucije kojom će se utvrditi pregovaračka strategija i okvir za pojedina osjetljiva pregovaračka poglavlja. Na temelju rezolucije Vladin pregovarački tim i stručne radne skupine trebali bi definirati i argumentirati detaljne pregovaračke pozicije za osiguravanje najpovoljnijih izuzeća, odstupanja i prijelaznih razdoblja u područjima u kojima će ona biti nužna za sprječavanje početnih teškoća u primjeni i provedbi dijelova pravne stečevine EU-a. Valja potaknuti i Vladu da predloži izmjene zakonodavstva u područjima u kojima pravni okvir nije do kraja definiran, a dogovor o europskim pitanjima treba uključivati i opću suglasnost oko imenovanja pregovaračkog tima po kriterijima stručne kompetentnosti, znanja jezika i pregovaračkih vještina i iskustva, a ne po političkoj podobnosti. Suglasnost oko pitanja europskih integracija potvrdila bi političku zrelost naših političkih stranaka, njihov zajednički interes za dovođenje Hrvatske u europsku obitelj, i utvrđivanje ravnopravnog i razmjernog utjecaja Hrvatske u institucijama Unije, dakako, uz očuvanje temeljnih odrednica hrvatskoga nacionalnog identiteta, tradicije, kulture, jezika i društvenih vrijednosti na kojim je naše društvo odražavalo svoju samostojnost tijekom povijesti. Na temelju tih postavki i preduvjeta SDP izražava svoju spremnost na sudjelovanje i djelatan doprinos procesu uključivanja Hrvatske u članstvo EU-a. Područje europskih integracija posljednje je područje na kojem bi SDP priželjkivao neuspjeh Vlade i zato će do kraja braniti kontinuitet i održavanje zajedništva u europskim pitanjima. Pristajanje na ovakav politički dogovor i dalje ostavlja dovoljno prostora za iskazivanje političkih razlika i političke utakmice u stavovima o drugim političkim i gospodarskim pitanjima, posebno u području gospodarske, razvojne i socijalne politike, a možda i vanjske politike, zaključio je Mimica.

Političari u suglasju, narod u dvojbi

U ime Kluba zastupnika HSS-a **Zlatko Tomčić** je govorio o odnosu politike i političara prema mišljenju i utjecaju javnosti na uspješnost završetka pregovora i ulaska Republike Hrvatske u EU. Hrvatske političke stranke i politička elita suglasni su oko strateških pitanja ulaska Hrvatske u EU, što partneri u Uniji sa zadovoljstvom prihvaćaju. No, rezultati javnog istraživanja pokazuju da je u godinu dana pao broj onih koji su za ulazak Hrvatske u EU sa 82 posto na nekih 50 posto. Ta se činjenica nikako ne smije zanemariti jer će upravo građani Hrvatske na referendumu odlučiti hoće li i kada Hrvatska ući u Uniju. Rezultati javnog istraživanja pokazuju da su hrvatski političari u suglasju, a narod u dvojbi glede pitanja prihvatljivosti EU. Iz tih se istraživanja može iščitati da političari nisu radili kako treba ili naprosto nisu dali dovoljno vjerodostojnih podataka i argumenata da se odluka o tome isplati običnom hrvatskom čovjeku. Sada se rasprava vodi o šest dokumenata, a Tomčić kaže da je posve svejedno hoće li Hrvatski sabor pritom donijeti jedan, dva ili tri zajednička dokumenta. Valja, međutim, biti svjestan činjenice da ukoliko se želi vratiti povjerenje javnosti tada joj treba bez zadržke prezentirati sve u svezi sa EU. Nakon Deklaracije o temeljnim načelima pregovora za punopravno članstvo Republike Hrvatske u EU trebalo bi prije nego što počnu pregovori s Unijom utvrditi strategiju tih pregovora. Treći dokument, kojeg također valja donijeti, tiče se pregovaračkih polazišta za svako poglavlje kao okvira i obveze za vođenje pregovora onih koji će ih voditi. Tomčić kaže da bi poželjno bilo da se ta polazišta donesu konsenzusom na Nacionalnom odboru Hrvatskoga sabora za praćenje pregovora o pristupanju. Drži da uspjeh pregovora s Unijom ovisi koliko će hrvatska pregovaračka ekipa postići izuzetaka, te koliko će biti eventualnih odstupanja RH od pravnih stečevina Europske unije u pojedinim poglavljima. U tom

smislu Klub amandmanski intervenira u Prijedlog Deklaracije Hrvatskoga sabora o temeljnim načelima pregovora za punopravno članstvo Republike Hrvatske u EU. Tomčić je svjestan da postoje tzv. kritična poglavlja oko kojih će se voditi itekako teški pregovori, a tu prije svega misli na kretanje kapitala, prodaju nekretnina, poljoprivredu, šumarstvo i okoliš. Upravo u tzv. kritičkim područjima pregovaranja s Unijom građani Hrvatske iskazuju najviše očekivanja npr. da im se jasno kaže na koliko godina Hrvatska planira zatražiti od EU-a izuzeće po kojemu naše poljoprivredno

Prilagodba našeg zakonodavstva zakonodavstvu Unije i njegova učinkovita primjena odredit će brzinu pregovaranja.

zemljište ne mora biti prodavano strancima. Cijeli proces pregovora s Unijom potrebno je voditi na krajnje transparentan način upravo onako kako je to i navedeno u Prijedlogu Izjave Hrvatskoga sabora i Vlade RH o zajedničkom djelovanju u procesu pregovora za članstvo u EU. U Izjavi se može iščitati da Sabor i Vlada vide članstvo u Uniji kao izraz volje građana Republike Hrvatske na temelju cjelovitih i javnih informacija i pune upućenosti, kao i otvorenog i transparentno vođenog procesa pregovora, tijekom kojih svim zainteresiranim čimbenicima treba osigurati pravo na informaciju i dijalog. Uz sve ove primjedbe Klub zastupnika HSS-a podržat će spomenutu zajedničku Izjavu Vlade i Sabora kao i Deklaraciju Hrvatskoga sabora o temeljnim načelima pregovora za punopravno članstvo Republike Hrvatske u Europskoj uniji. Ujedno predlaže Saboru da prihvati i zaključak kojim će obvezati Ministarstvo europskih integracija da u roku od 8 dana dostavi Saboru popis izuzetaka i prijelaznih razdoblja za deset država koje su postale punopravne članice EU-a 1. svibnja 2004., i popis svih odstupanja od pravnih stečevina EU-a za sve države

Europske unije. Klub predlaže da prije početka pregovora s EU Hrvatski sabor provede raspravu o Rezoluciji o strategiji pregovora Republike Hrvatske s Unijom, te obveže Nacionalni odbor da prije početka pregovora o pojedinom poglavlju utvrdi pregovaračka polazišta kao obvezni okvir za vođenje pregovora u ime Hrvatske.

Predložene zaključke Kluba zastupnika HSS-a premijer dr. **Ivo Sanader** ocijenio je načelno dobrim uz upozorenje da bi trebalo razlikovati strateške odrednice za pregovore koje može donijeti Nacionalni odbor Hrvatskoga sabora od strategije pregovora koju u svakoj zemlji donosi vlada te zemlje. Vlada RH je spremna podržati Izjavu o zajedničkom djelovanju sa Saborom u procesu pregovora za članstvo u EU te da se prije donošenja strategije pregovaranja donese Rezolucija o strategiji pregovora Hrvatske s Unijom.

Kontinuitet i suglasje

Pristupanje Hrvatske EU-u projekt je koji će presudno utjecati na budućni razvoj zemlje i kvalitetu života svih građana Republike Hrvatske, podvukao je **Gordan Jandroković** u ime Kluba zastupnika HDZ-a. Naglašavajući u tom procesu ulogu i važnost Sabora Klub predlaže Deklaraciju o temeljnim načelima pregovora za punopravno članstvo u EU i Izjavu Hrvatskoga sabora i Vlade o zajedničkom djelovanju u procesu pregovora za članstvo u Uniji. Istovremeno izražava nadu da će se tijekom ove rasprave u Saboru postići suglasje i usvojiti dokumenti koji će na najbolji mogući način odrediti načela procesa pregovora i ciljeve Republike Hrvatske kao i zajedničko djelovanje Vlade i Sabora u tom procesu. Četrnaest godina od početka svoje nezavisnosti Hrvatska se nalazi pred još jednom važnom etapom društvenog razvoja – pred početkom pregovora za članstvo u EU. U proteklih 14 godina Hrvatska je postala zrela demokratska država čiji je ukupni napredak priznat i u međunarodnoj zajednici. Razvijajući osim nacionalnog i europski identitet te prihvaćajući vri-

jednosti na kojima je utemeljena zajednica europskih država, opredjeljenje Hrvatske prema članstvu u EU samo je logičan nastavak dosadašnjeg puta i društvenog razvoja, nastavio je Jandroković. A potvrdu svoga društvenog, političkog i gospodarskog razvoja Hrvatska je dobila i od EU kroz pozitivno mišljenje Europske komisije o zahtjevu za članstvo u Uniju, te kroz odluke Europskog vijeća o statusu kandidata i datumu početka pregovora za članstvo u Uniju.

Hrvatska zaslužuje EU, a Unija zaslužuje imati u svom članstvu stabilnu i uspješnu europsku Hrvatsku.

Članstvo u EU jedan je od temeljnih prioriteta naše unutarnje i vanjske politike. To je prioritet aktualne Vlade premijera Sanadera, kao što je bio i Račanove Vlade i ostalih vlada RH, pa u tom smislu postoji, dakle, kontinuitet u našoj politici i suglasje svih relevantnih političkih snaga. Klub izražava nadu da će usvajanjem Deklaracije o temeljnim načelima pregovora za punopravno članstvo u EU i Izjave Hrvatskoga sabora i Vlade o zajedničkom djelovanju u procesu pregovora za članstvo u Uniji, dodatno ojačati suglasje o tako važnoj temi za budućnost cijele zemlje i svih naših građana. U nastavku Jandroković je objasnio što donosi spomenuta Deklaracija. Prije svega, ona donosi još jednu potvrdu da je punopravno članstvo u Uniji nacionalni interes Republike Hrvatske. Njome se izražava i namjera Republike Hrvatske da dosegne razinu spremnosti za punopravno članstvo do 2007. godine, a donosi političke i gospodarske ciljeve koje Republika Hrvatska želi ostvariti tijekom procesa pregovora za punopravno članstvo u Uniji. Glede političkih ciljeva nesporno je da Hrvatska tijekom pregovora, a i kasnije samim članstvom, želi očuvati svoje temelje ustavne vrijednosti – nedjeljivost, integritet i cjelovitost teritorija, kontinuitet i zaštitu tradicije, kul-

ture, jezika i društvenih vrijednosti kao osnove svoga nacionalnog identiteta. Pritom, Hrvatska želi pridonositi jačanju i obogaćivanju zajedničkih europskih vrijednosti, te društvenih i kulturnih procesa. Politički cilj je i da tijekom procesa pregovora Hrvatska osigura što bolji status kao ravnopravne članice, odnosno da njezin politički, gospodarski i financijski položaj odgovara njezinoj razmjernoj snazi u usporedbi s ostalim državama članicama. Taj će položaj biti osobito važan kada će Hrvatska kao ravnopravna članica Unije sudjelovati u zajedničkom donošenju odluka i prvi put unutar najsnažnije svjetske integracije ravnopravno odlučivati o svojoj vlastitoj sudbini.

Gospodarski cilj pregovora o članstvu je postizanje ubrzanog i stabilnog gospodarskog rasta, vodeći računa o zaštiti osjetljivih grana gospodarstva od vitalnog interesa. Pritom će Hrvatska nastojati osigurati najpovoljnija izuzeća i prijelazna razdoblja, posebno za pojedina područja poput poljoprivrede, ribarstva, stjecanja prava vlasništva nad nekretninama, državne potpore i zaštite okoliša. Ostvarivanje gospodarskog blagostanja i razvoja mora biti popraćeno očuvanjem socijalne sigurnosti i brige za sve hrvatske građane. Posebno je bitno osigurati ujednačenu razvojnu politiku za razumijevanje svih regionalnih razlika i na dobrobit svih krajeva Hrvatske. Jandroković naglašava da Hrvatska ne dočekuje nespriprema početak pregovora s EU-om o punopravnom članstvu. Svjesna važnosti svih preduvjeta koji će joj omogućiti brz ulazak u zajednicu europskih država, Hrvatska kontinuirano ispunjava sve Kopenhaške i Madridske kriterije za članstvo u EU, kao i posebne političke kriterije. Vlada već treću godinu za redom donosi Nacionalni program za pridruživanje Uniji. Riječ je o cjelovitom prikazu ispunjavanja političkih i gospodarskih kriterija za približavanje EU-u, te stupnja usklađenosti zakonodavstva s pravnom stečevinom EU-a, odnosno prikaz reformi koje Hrvatska poduzima. Spremnost Republike Hrvatske za ulazak u Uniju ne treba promatrati isključivo kao cilj već

kao i instrument za jačanje hrvatskoga društva u cjelini i njegovo što bolje uključivanje u globalizacijske procese. Hrvatski sabor ima važnu ulogu u procesu ispunjavanja pravnih kriterija za punopravno članstvo, i nastavit će suradnju s Vladom kako bi se proces usklađivanja hrvatskog zakonodavstva s pravnim stečevinom EU-a uspješno i brzo provodio sukladno dosadašnjoj dinamici i postignućima. Sabor će pratiti i nadzirati vođenje procesa pregovora te se uključivati u raspravu o svim bitnim pitanjima koja proizlaze iz pregovora, posebno putem Nacionalnog odbora. Odbor će kao posebno radno tijelo raspravljati o pregovaračkim stajalištima o pojedinim poglavljima pregovora u dijalogu s Vladom RH. Tijekom pregovaračkog procesa Odbor će raditi i na jačanju ukupnog društvenog suglasja.

U zaključnom dijelu Jandroković je naglasio da je ostvarivanje članstva u Uniji veliki izazov koji traži mobiliziranje svih raspoloživih potencijala ne samo među donositeljima odluka i unutar državne uprave već i cjelokupnog hrvatskog društva. Članstvo u Uniji mora se sagledati kao nacionalni projekt prihvaćen od hrvatskog društva i rezultat ostvarenog dijaloga na svim njegovim razinama.

Naša je sudbina europska obitelj nacija i država

U nastavku sjednice najprije je stavove Kluba zastupnika HSLs-DC-a iznio dr. sc. **Ivan Čehok (HSLs)**, a zatim **Franjo Piplović (DC)**. Što više Hrvatska napreduje u procesu približavanja EU-u ostvarujući pritom preduvjete za takvo integriranje to pada broj hrvatskih građana koji podupiru članstvo Hrvatske u Uniji, rekao je Čehok. Deklaracija Hrvatskoga sabora o temeljnim načelima pregovora za punopravno članstvo Republike Hrvatske u Europskoj uniji i Rezolucija o temeljnim načelima uključivanja Hrvatske u to članstvo tek su verbalni izraz naše potpore i odlučnosti da se pridružimo obitelji europskih država. Dobro je prihvatiti deklarativne izjave u tom smislu, ali naše građane ne

treba na verbalnoj razini uvjeriti da je to dobro za Hrvatsku. Izražava bojazan da će otvaranjem spornih i bolnih pitanja, koja traže i neugodne strukturalne prilagodbe, rasti sumnjičavost javnosti, ali usprkos neugodnim iskustvima valja uložiti napor i uvjeriti je da je europska obitelj nacija i država naša jedina sudbina. Odgovornost zastupnika nije, prije svega, na donošenju rezolucija i deklaracija nego najprije na praktičnoj političkoj razini, te da cijeli tijek pregovora i prilagodbe učine što je moguće više otvorenim i jasnim za našu javnost. Političke stranke praktički ne čine ništa drugo nego se samo deklarativno zalažu za pristupanje Hrvatske Uniji, ali se malo ili gotovo ništa ne poduzima da se deklarativna potpora pretoči u programe i dokumente koji će konkretno određivati što Hrvatska kani ili želi postići pristupanjem europskoj obitelji. S tim u vezi Čehok je upozorio na primjer Austrije koja je prije ulaska u Uniju donijela vrlo jasne i konkretne dokumente i predvidjela učinkovite mehanizme i instrumente kojima će postići svoje temeljne nacionalne ciljeve zbog kojih uopće pristupa europskoj obitelji. Temeljni cilj koji je sebi postavila ta zemlja bio je povećati 100 posto izvoz u zemlje Europske unije, u čemu je Austrija i uspjela, i to u roku od devet godina, a ne deset kako je prvotno bilo planirano. U predloženim dokumentima navodi se namjera da očuvamo našu makroekonomsku stabilnost, a Čehok kaže da je riječ o mjeri koju moramo ostvariti bez obzira na to hoćemo ili ne pristupiti Uniji. Jednako tako Hrvatska mora razviti konkurentno gospodarstvo koje će se uklopiti u sve tijekove razvitka europskog gospodarstva. U našim dokumentima postoji čitav niz takvih visokoumnih i deklarativnih izjava i ideja, ali nema temeljnog cilja kao što ga je primjerice postavila Austrija. Hrvatska je danas na začaranih 63 posto predratne industrijske proizvodnje, i bez obzira na to koja je vlada aktualna – lijeva, desna ili vlada centra – jednostavno ne možemo tu barijeru probiti. U proteklih 15 godina nismo uspjeli u bitnom smislu povećati industrijsku proizvodnju, i ne treba nam EU

da bi to napravili, kaže Čehok. Stalno se govorilo da nam je potrebno učinkovito pravosuđe, ali to nismo postigli, a jednako tako ni po pitanju reforme školstva i prilagodbe visokog školstva i znanosti europskim standardima – čak što više do 2007. ili 2008. prolongirali smo rokove te prilagodbe. I umjesto da smo postavili jasne ciljeve i rekli da želimo do stupanja u Uniju imati npr. 80 posto

Ostvarivanje članstva u Uniji veliki je izazov koji traži mobiliziranje svih raspoloživih potencijala ne samo među donositeljima odluka nego i cjelokupnog društva.

predratne industrijske proizvodnje, dručkije školstvo i znanost, pravosuđe koje će biti reformirano već za godinu dana, opet razmišljamo kako će se sve na neki način potaknuti u procesu strukturalnih prilagodbi i u pregovorima s Unijom. To se nažalost neće dogoditi, uvjerava Čehok. Varaždin u kojem je on gradonačelnik, u ovom trenutku gradi 5 tvornica i ima milijun kvadrata zaposjednutog zemljišta od industrije (većinom europskih investitora). Pritom nitko od njih nije pitao hoće li Hrvatska ući u Uniju ili neće, nego ih je zanimala kakva je naša radna snaga i imamo li je dovoljno, jesmo li konkurentni, je li opremljeno zemljište i hoće li morati na izdavanje svake dozvole čekati godinu ili dvije dana. Čehok uvjerava kako sve ovo ne navodi zato što je protiv ulaska Hrvatske u EU. Uostalom, HSLs je bio prva stranka koja je još ranih 90-tih godina u svojim stranačkim dokumentima zagovarao ubrzano približavanje Europskoj uniji. Sve navedeno je rekao jer misli da se moramo osvijestiti i sami sebi postaviti ciljeve za sutra koje ćemo moći ostvariti. Ukoliko što prije dosegemo rast industrijske proizvodnje (barem 80 posto predratne) i privučemo inozemna ulaganja u Hrvatsku tada ćemo kao država biti snažniji i ozbiljniji partner za svaku državu EU-a. Na nama je da sve

deklarativne izjave počnemo ostvarivati i provoditi već danas i da ne čekamo da nam EU govori o uvjetima prilagodbe nego da se sami počnemo prilagođavati jer nećemo postati dio integrirane Europe u bilo kojem europskom središtu nego, prije svega, u Zagrebu, Dubrovniku, Varaždinu ili nekom manjem mjestu Hrvatske. Klub će podržati predloženu deklaraciju, ali misli da taj temeljni dokument koji je kao i svaki temeljni dokument općenite naravi treba što prije konkretizirati svjestan da je naša sudbina europska obitelj nacija i država. Gospodarski i egzistencijalno Hrvatske ne može i neće moći opstati izvan te obitelji. "Upravo u tome vidim našu odgovornost da taj postotak hrvatskih građana koji zagovaraju pristupanje EU bude ne 55 ili 60 posto nego što veći, i da se oko toga ostvari posvemašnji građanski konsenzus", zaključio je Čehok.

Dan početka pregovora za punopravno članstvo Hrvatske u EU (17. ožujka 2005.) mogli bi usporediti također s jednim povijesnim datumom 15. siječnja 1992., kada je Hrvatska međunarodno priznata, podvukao je **Franjo Piplović** u ime DC-a. Poslije tog međunarodnog priznanja puno se toga promijenilo u korist Hrvatske, a Piplović želi vjerovati da će se i nakon početka ovih pregovora i uspješnog završetka istih također puno toga promijeniti u korist Hrvatske. Drži da su bivši i sadašnji premijer Republike Hrvatske svjesni da uz sve zasluge njihovih vlada dobivanje datuma početka pregovora sa EU je, prije svega, rezultat beskrajnog strpljenja hrvatskoga čovjeka i građanina spremnog na odricanje i nedaće, a okrenutog prema boljem životu kojeg očekuje. U DC-u drža potrebnim postići suglasje među svim čimbenicima hrvatskoga društva glede ovih pregovora, a napose da u timove pregovarača uvrstimo najbolje među najposobnijim znalcima koje imamo. Od njihove umješnosti ovisit će kakvi će se rokovi i dinamika pregovora dogovoriti. Da bi svi procesi vezani za pregovaranje s Unijom tekli usklađeno potrebno je paralelno voditi edukaciju te kvalificirano i svakodnevno informirati sve slojeve hrvatskih građana o EU.

Dok proces pregovaranja i usklađivanja hrvatskog zakonodavstva kao i nas samih bude tekao cijela bi Hrvatska trebala biti ciljano i organizirano okrenuta prema tim procesima, podvlači Piplović, i dodaje kako smo svi u tom smislu pozvani na oprez, mudrost, strpljenje i usklađenu akciju. U pregovorima s Unijom često treba naglašavati kako je Hrvatska uvijek bila dio Europe, i da je kroz povijest uvijek nosila njezin teži dio, a manje onaj glamurozni i blagodatan, zaključio je Piplović.

Hrvatska posjeduje europski identitet

U ime Kluba zastupnika HNS/PGS-a govorila je zastupnica dr.sc. **Vesna Pusić**, uvodno podsjetivši na postupno izgrađivanje stava o europskoj pripadnosti Hrvatske, ocjenjujući da je na tom pitanju postignuto suglasje i konsenzus. Ova izgradnja nije bila lagana niti brza, ali je takva odluka bila neophodna ukoliko želimo kao pristojna i normalna država ući u Europsku uniju. Prijedlozi Deklaracije tvore jedan od tri dokumenta koje ćemo pred početak pregovora morati definirati. Uz Deklaraciju o Europi, moramo definirati i strategiju pregovora, kao i dokument o temeljnim pregovaračkim pozicijama. Deklaracija o Europi predstavlja određenu vrstu izjave građana Republike Hrvatske o tome da želimo koristiti pravne stečevine Europske unije kao serije putokaza u reformama koje želimo provesti.

Hrvatska posjeduje europski identitet koji izvire iz njenog povijesnog i zemljopisnog položaja, te ustrajava na otvorenosti i sposobnosti za suradnju s drugim državama koje nas okružuju i s ostalim zemljama koje čine politički i kulturni prostor Europe. Na ovoj zajedničkoj izjavi gradimo svoju zemlju i identitet, a Hrvatsku želimo razvijati na općeprihvaćenim standardima, poput ostalih europskih zemalja, od Nizozemske do Irske.

Naš put prema članstvu u EU, u najvećem postotku tvori unutrašnja politika, odnosno predstojeći sustav reformi i modela razvoja koje želimo za sebe.

Trebamo ujedno težiti da podignemo postojeće standarde, a da bi inicirali nove, moramo dosegnuti postojeće vrijednosti. Upravo zbog toga ovaj posao treba doživljavati i promicati kao unutrašnjopolitičku, a ne vanjskopolitičku temu. Naš pregovarački tim ujedno treba početi s pozicije onoga što mi želimo, a članstvo u EU samo je jedan od efekata. Stvarni cilj ulaska odnosi se na reformu visokog školstva, hrvatske poljoprivrede, zdravstva i industrije. Ne težimo tome da se uguramo u političke strukture EU, već da reformiramo i unaprijedimo postojeće sustave vrijednosti. Ne želimo bježati i sakrivati se od zahtjevnih poslova i projekata, jer sustav reformi predstavlja našu odluku i izbor. Od onih država koje su prošle godine ušle u EU, možemo dosta naučiti i konzultirati njihove makroekonomske podatke koji se odnose na reformu javne uprave, funkcioniranje pravosuđa i ostalih temeljnih institucija. Možemo ujedno usporediti njihove stope i parametre prije i nakon ulaska u Uniju, te zaključiti koje je poteze najpametnije povući.

Hrvatska ustrajava na otvorenosti i sposobnosti suradnje sa susjedima te ostalim zemljama koje čine politički i kulturni prostor Europe.

Hrvatska je i u svojoj povijesti pokazala europski potencijal, a i sada raspolaze znanjem, voljom i odlučnošću da na tom putu uspije. Zastupnica Pusić upozorila je zatim da sve strukture u Hrvatskoj sebe prepoznaju kao europejce, dok kasnije velika podrška i konsenzus kopni na pojedinim fragmentarnim poslovima i obvezama. Zato je važno analizirati prikupljena iskustva jer su i naši prethodnici prolazili kroz slične sumnje i dileme. Govorila je zatim o povijesnim hrvatskim regijama, ocjenjujući da baštinito srednjoeuropske vrijednosti, ali i vrijednosti Mediterana i Balkana. Treba ujedno biti svjestan da

nema trajnog mira i stabilnosti dok se ne ujednače standardi u svim regijama kojima Hrvatska pripada. Zato se odluka pred kojom stojimo zrcali i na stabilnosti čitave regije i širenju navedenih standarda i vrijednosti i na ostale zemlje u regiji, kao i suradnju sa susjedima. Govorila je zatim o funkciji Nacionalnog odbora koji svoje odluke treba donositi konsenzusom, te o zadacima i potrebama pregovaračkog tima.

Upravo ova posljednja zadaća zahtijeva socijalni konsenzus, zato što znanja i vrijednosti moramo crpiti ne samo iz političke sfere već i iz znanosti, civilnog društva, obrazovanja, privrede, gospodarstva i svega što nam stoji na raspolaganju. Da bi reforme bile uspješne, moramo osigurati dovoljno vremena za njihovu kvalitetnu provedbu. Treba očekivati da predmet pregovora neće biti sadržaji, već kvote, rokovi, odgode i eventualno izuzeci. Klub zastupnika HNS-a, PGS-a, a i LIBRE, zajednički će podržati Deklaraciju o Europi koja je formirana na temelju šest ili sedam pristiglih prijedloga. Prihvaćanjem Deklaracije ujedno prihvaćamo ne izuzeće iz pravila i stečevina Europe, nego reformu institucija i sfera života i privrede Hrvatske, po uzoru na te institucije.

Zastupnica Pusić ujedno je zaključno konstatirala da se pregovara samo o najpovoljnijim rokovima.

Hrvatska je prošla teška iskušenja i ratna stradanja

U ime Kluba zastupnika HSP-a govorio je zastupnik **Anto Đapić**. Ocijenio je da je i proteklih 15 godina obilježio odnos Hrvatske prema EU, koji je započeo obnovom demokratskih procesa i projektom stvaranja Hrvatske države.

Naveo je zatim pojedine faze, počevši od 1989. godine i mistifikacije iz tog vremena, pa do realne politike koja je objedinila sve parlamentarne političke stranke. Međutim, i po dosadašnjim je raspravama vidljivo da uz postojanje određenog konsenzusa, imamo različiti odnos prema europskim integracijama. Hrvatska javnost imala je gotovo mitski odnos prema Europi početkom

90-tih godina, jer je uz bitku za nacionalnu samostalnost visoko vrednovala ulazak u EU. Ostale države koje su ulazile u procese integracije nisu morale prolaziti naša iskušenja i ratna stradanja. Budući da smo vodili borbu za goli opstanak, to je usporilo određene europske procese.

Mi smo u ratu stvarali i diplomaciju, svjesni da pojedini segmenti nisu blagonaklono promatrali proces približavanja Hrvatske članstvu u Europskoj uniji.

Spomenuo je zatim da je na tom putu za nezavisnost Hrvatska bila pod strogim zrcalom europske političke javnosti. Prepričao je ujedno dijalog kojega je 1995. godine u Dubrovniku vodio s jednim europskim dužnosnikom. Tada je jasno rečeno da je Hrvatskoj uskraćeno sudioništvo u PHARE programu, budući da se odlučila na oružano oslobađanje svojih okupiranih područja. To dosta potvrđuje ocjenu da je politika uvijek sukob interesa, a u ovom je slučaju Hrvatska korištena i nekorektno tretirana zbog postojeće situacije i posljedica agresije. Točna je i konstatacija da je Hrvatska neko vrijeme bila izložena nekom vidu izolacije i to zbog svog odnosa prema položaju Hrvata u Bosni i Hercegovini i prema načinu reintegriranja hrvatskog teritorija. Mi smo u ratu stvarali i diplomaciju, svjesni percepcije da pojedini segmenti nisu blagonaklono promatrali ove procese državne afirmacije i težnje da Hrvatska postane članicom EU-a. Podsjetio je zatim i na sondiranje javnog mnijenja koja su obavljena prije nešto više od 2 godine, kada je 82% građana bilo za ulazak Hrvatske u EU. Hrvatski će sabor podržati ovu Deklaraciju, ali što će se dogoditi ako se i za tri, četiri mjeseca ne riješi problem suradnje s Haškim sudom. Založio se ujedno da se u domaćoj političkoj javnosti pojasne sva pitanja, a nerijetko i stereotipi kojima se pojedine političke stranke optužuju kao eurofobi ili protivnici nacio-

nalnih manjina. Treba ujedno pojasniti što znači pojam potpune suradnje sa Sudom, jer po izjavama utjecajnih političara ispada da pregovori neće započeti do uhićenja i prosljeđivanja Ante Gotovine. I na drugim poljima, poput pitanja odgode trgovine s nekretninama treba provjeriti postoji li mogućnost ozbiljnijih pregovora ili je to situacija - uzmi ili ostavi. Ne smijemo govoriti o postupku izolacije ili "balkanizacije" ukoliko kritički zborimo o pojedinim postupcima koje ocjenjujemo štetnima po hrvatske interese. Treba jasno i bez uljepšavanja definirati pozicije oko hrvatskog puta i ulaska u Europsku uniju. Mi polazimo od potrebe zaštite i održavanja hrvatskog nacionalnog identiteta, kulture, tradicije i jezika, pa sve do osjetljivih pregovora o raspolaganju nekretninama, a posebice poljoprivrednim i šumskim zemljištem.

Ujedno smatramo da bi Nacionalno vijeće preko Sabora trebalo utvrditi donju granicu ispod koje se ne smije ići u zaštiti navedenih vrijednosti. Ukoliko Vlada, kako je najavila, određuje strategiju pregovora, onda od ostalih čimbenika i oporbe ne treba očekivati podjednaku odgovornost, istaknuo je zastupnik Đapić, naglašavajući da ova ocjena vrijedi za HSP. Koliko god se trudili i davali potporu pregovorima, mi ćemo zadržati pravo apsolutne kritičnosti jer nam je neshvatljivo da na toj temi ne smije biti kritičkih sučeljavanja. Upravo obrnuto, mi smatramo da treba oštro upozoravati na situacije i poteze koji ne bi išli u dobrom pravcu. Treba imati na umu da je gotovo pola hrvatske javnosti postalo nepovjerljivo prema EU, a možda je to i nepovjerenje prema hrvatskoj politici. Možda ona svih ovih godina nije znala kvalitetno i jasno stati na čvrste pozicije u svim procesima. Mi znamo da ovi poslovi nisu lagani ni jednostavni, ali Europska unija ne smije postati alibi za nekompetentnosti jer sam ulazak neće razriješiti naše unutarnje probleme.

Sami moramo riješiti probleme koji se gomilaju na području školstva, zdravstva ili poljoprivrede. Iako su se hrvatske političke stranke opredijelile za ulazak u Europsku uniju, sigurno je

da postoje razlike o tempu, sadržaju i temama koje su prioritetne. Zato hrvatska Vlada mora podnijeti teret uspjeha, ali i eventualnog neuspjeha. Mi ćemo kao stranka i Klub u daljnjim procesima podupirati sve ono što procijenimo dobrim za Hrvatsku, ali ukoliko je neki postupci u temeljnim postavkama narušavaju, tada ćemo naravno biti oštri u kritici. Spomenuo je zatim pojedina pitanja koja bi mogla biti sporna, navodeći sudbinu ribolovno-ekološke zone i odnosa sa Slovenijom. Radi se o pitanjima o kojima ćemo morati razgovarati, a da ne spominjem odnos prema Haaškom Tribunalu. Zato treba imati na umu da je u ovom trenutku hrvatski narod prema europskim integracijama više rezerviran nego političke stranke. O tim situacijama svi trebamo voditi računa, a tako ćemo se postaviti i mi u HSP-u. Hrvatski pregovarači mogu računati na našu podršku, ali zadržavamo pravo da se i kritički osvrnemo ukoliko to procijenimo potrebnim, zaključio je zastupnik Anto Đapić.

Poštovanje zajedničkih europskih vrijednosti

Zatim je u ime Kluba zastupnika SDSS-a govorio dr.sc. **Milorad Pupovac**. Sumirajući dotadašnju raspravu i prijedloge, ocijenio je da osjeća dvojake smjernice po svom karakteru. Hrvatske političke stranke imaju neophodnu zajedničku polazišnu osnovu za pregovore. To je ujedno pokazatelj s kojime će Hrvatska ući u pregovore. S druge strane je poruka i za sam Sabor i cjelokupan unutrašnji politički život. Radi se o određenom unutrašnjem pregovaranju čiju bi razinu bez dvojbe trebalo podići. Dokumenti koje bi večeras trebali usvojiti nedvojbeno se odlikuju određenom vrstom europskog ponašanja, kako u Saboru, tsko i među političkim strankama, a kontraproduktivno razdoblje podjela u Hrvatskoj trebalo bi biti iza nas.

Govorio je zatim i o odnosu Republike Hrvatske prema Sudu u Haagu, ocjenjujući da se o ovoj temi dosta diskutira. Potrebno je prihvatiti poštovanje

zajedničkih vrijednosti. Međutim, ukoliko će postojati pojedinci i grupe ljudi koji će biti iznad prava, onda je jasno da nećemo imati poredak u skladu s visokim standardima. I on se složio da se najveći dio reformi mora odigrati unutar naših nagomilanih problema, odnosno kod kuće. Govoreći o gospodarskoj komponenti unutar Deklaracije, upozorio je na potrebu da se snažnije istakne potreba za sustavom proizvodnje novih vrijednosti. Ukoliko ćemo na tom području biti usklađeni s europskim vrijednostima, onda će se smanjiti i određena nevjerica velikog broja građana prema predstojećim integracijskim procesima. Ujedno je oštro upozorio da su

Inzistiramo na pitanjima prema pravima manjina, povratku izbjeglica i njihove imovine, te na jačanju lokalne samouprave.

poljuljane i obezvrijeđene mnoge stvari, uključujući i bavljenje politikom. Dobra država treba počivati na solidnoj upravi, zakonitosti i transparentnosti u donošenju političkih odluka. Zbog deficita na ovim područjima, ljudi smatraju da se bavimo politikom iz osobnih probitaka i zbog koristi, a ne u korist naroda. Kao pripadnici jedne nacionalne manjine, smatramo svojom građanskom i patriotskom dužnošću da zajedno s drugima radimo na stvaranju svih pretpostavki za vlastito unutrašnje uređenje i priključenje Uniji. Međutim, to neće biti moguće ostvariti popuštanjem nezdravim kompromisima ili gledanjem kroz prste. U pitanjima na kojima treba inzistirati, nalazi se i naš odnos prema pravima manjina, uključujući naravno i pitanje povratka izbjeglica i jačanja lokalne samouprave. Treba ujedno jačati i sve segmente civilnog društva, te odnos prema susjedima, imajući na umu da je Europa stvorena i da je prevladan hladni rat, kao i njegove posljedice.

Utočište i temelji zapadnih vrijednosti ostvaruju se unutar sustava liberal-

ne demokracije. Europa predstavlja zajednicu država ustrojenih na međusobno dogovoreni način, a njeni sudionici prihvatili su zajednički sustav vrijednosti. Između ostalih vrijednosti, ne treba zaboraviti element socijalne pravde. Hrvatska je po svom opredjeljenju i Ustavu spremna poštovati i učvršćivati ove vrijednosti, pa bi i predloženu Deklaraciju trebalo odgovarajuće dopuniti, odnosno razjasniti unutar rečenice gdje se govori o socijalnoj pravdi, zaključio je zastupnik Pupovac.

Važan je i socijalni segment unutar pregovora

U ime Kluba zastupnika Hrvatske stranke umirovljenika (HSU) govorio je zastupnik dr.sc. **Josip Sudec**. Smatra da je potrebna zajednička podrška političkoj platformi eurointegracija koju podržavaju i hrvatski umirovljenici. Kritički se osvrnuo na ranije poruke pojedinih predstavnika europske administracije, o tobože previsokim hrvatskim mirovinama. Rezultat takvog nastupa bio je da se oko 70% hrvatskih umirovljenika protivi ulasku u Europsku uniju. Drugi njihov predstavnik je govorio o previše prava u zdravstvenoj zaštiti i potrebi većeg participiranja u troškovima. I na ovom su pitanju umirovljenici ostali zatečeni, naslućujući kresanje ionako oskudnih prava. Istovremeno, mi nismo protiv Europe, jer znamo da moramo ići prema integracijskim procesima. Međutim, treba otvoriti i posebno poglavlje unutar pregovora, koje se odnosi na socijalnu politiku, zaključio je zastupnik Sudec. Ovom je konstatacijom zaključena rasprava po klubovima, a riječ je dobio zastupnik **Pero Kovačević (HSP)**.

Ne smije se zanemariti zaštita nacionalnih interesa

Svoje izlaganje započeo je narodnom krilaticom: "Ako ideš u nepoznato, koračaj malim koracima". Drugim riječima, to bi nam trebala biti strategija, a u pregovorima bi trebali ustrajavati na kvalitetnim rješenjima. Ocijenio je

zatim da Deklaracija nikoga ne obvezuje na određeno postupanje, pa pri ulasku u pregovore moramo prioritetno voditi računa o popravljaju životnog standarda hrvatskim građanima. Težeći brzim rješenjima ništa nećemo postići, jer se prvenstveno moraju odrediti ciljevi, a strategijom zaštititi nacionalni interesi. Mi pravaši nismo euroskeptici već eurorealisti, a žalosno je što doživljavamo podmetanja od onih koji su 1990. godine bili u Pokretu za Jugoslaviju.

Europska unija treba nas i zbog vlastitog interesa, te hrvatskih prirodnih resursa, poput čiste vode i poljoprivrednog zemljišta.

Ne treba zaboraviti da je Europska unija zainteresirana i za hrvatska prirodna bogatstva, poput voda te poljoprivrednog i šumskog zemljišta. Oni nas trebaju zbog svojih interesa, jer svaki pregovori zapravo počivaju na interesima. Upozorio je na probleme Bolivije koja je stranim kompanijama, odnosno Bechtelu, dala koncesije za eksploataciju voda, a oni su ljudima naplaćivali čak i ubiranje kišnice. Treba svakako sačuvati narodne interese i izbjegavati uočene prepreke te političke zamke.

Analizirao je zatim pojedine segmente koje se tiču ovlasti Nacionalnog odbora, ocjenjujući da bi bilo najbolje kada bi se odluke donosile konsenzusom. Upozorio je da se ponovno obnavljaju ovlasti raznih političkih tijela i komisija, a na čelu pregovaračkih timova bili bi državni tajnici. Ovakav koncept ne predstavlja najsretnije rješenje, a možda bi trebali analizirati slovenski pristup koji su najkvalitetnije osobe tražili putem javnih natječaja.

Osvrnuo se zatim i na pojedine ocjene koje su se čule oko potrebe suradnje sa sudom u Haagu. Za nas suradnja sa Sudom ne može biti politička, naglasio je zastupnik Kovačević, jer se radi o pravnom pitanju. Treba zatim provjeriti i autentičnost Brijunskih transkripata od 31. srpnja 1995. godine, jer postoji osno-

vana sumnja o njihovom krivotvorenju. Znamo i sami da je te transkripte Sud dobio od Hrvatske, ali Hrvatska treba reći da li se ovdje radi o krivotvorinama. Složio se o potrebi građenja strategije i određivanja ljudi koji bi u pregovorima branili hrvatske interese. Ne smijemo bježati od velikog posla koji nas čeka, ali pri tome moramo biti odgovorni i usmjeravati pregovore na način koji je koristan za državne interese.

Vlada je sklona konceptu da se odluke donose konsenzusom

Riječ je zatim dobila i ministrica europskih integracija, **Kolinda Grabar-Kitarović**. Smatra da treba utvrditi sastav i broj pregovaračkog tima. Ne možemo a priori govoriti o državnim tajnicima unutar tima, ali ne možemo ni odbaciti ovu soluciju. Za ove poslove trebamo stručnjake u svome poslu, dobre poznavatelje engleskog jezika, a koji su istovremeno i dobri pregovarači te raspoloženi za timski rad. Ne treba zaboraviti da pregovarači trebaju poznavati i oko 80 tisuća stranica pravila *acquisa* o kojima će se i pregovarati. I Vlada je sklona konceptu da se odluke donose konsenzusom, a zajedno s predsjednicima drugih političkih stranaka želimo sastaviti tim koji neće biti stranačka pregovaračka koalicija nego tim stručnjaka. Oni će se u pregovorima zalagati za najbolje moguće pozicije za Hrvatsku i maksimalno štititi nacionalne interese, zaključila je ministrica europskih integracija.

Odbaciti vlastite strahove i povijesne tjeskobe

Zastupnik **Vice Vukov (neovisni)** ocijenio je da ne želi iznositi disonantne ocjene u trenutku kada se svi spremaju prihvatiti zajedničku Deklaraciju. Treba se međutim, prisjetiti trenutaka iz europske povijesti kada se težilo ujedinjenju cijelog kontinenta. Te su nam situacije poznate iz antičkog i carskog, a kasnije papinskog Rima koji je stoljećima bio jedini izvor političkog legitimiteta. U novijoj su povijesti Napoleon, a zatim

i Hitler i Staljin, svojim vojnim pohodima pokušavali ratovima zaokružiti vlastite ambicije. Sve te pokušaje karakterizirala je vojna sila i ideologija koja je na neprihvatljiv način pokušavala ostvariti jedinstvo kontinenta. Ovaj najnoviji pokušaj ima izgleda na trajan uspjeh, jer rezultira drugačijim postupkom, izvodeći zaključke iz tragedije II. svjetskog rata. On je označio poraz svih nacionalizama jer su svi, uključujući i Engleze koji su izgubili imperij, bili poraženi. Mi u Hrvatskoj bismo trebali biti svjesniji nove europske snage koja proizlazi iz opisanih okvira, a istovremeno prepoznati da našim ulaskom jačamo i formiramo, a ne slabimo Hrvatsku.

Velike ideologije poput fašizma i komunizma najveće su zlo nanijele malom čovjeku, pa je vrijeme da prestanemo biti opsjednuti slavnom i junačkom prošlošću koja ostaje za nama. Nekadašnji austrijski kancelar Bruno Kraisky, ovaj je proces opisao slijedećim riječima: "Povijest je napustila Austriju, zbog čega smo mi Austrijanci sretni". Pri tome je naravno mislio na opsjednutost prošlošću, pa i mi trebamo izaći na kraj sa skepsom i strahovima koji sežu duboko u podsvijet. Drugim riječima ne trebamo se panično bojati da ćemo ulaskom u EU izgubiti svoju dušu i identitet. Ulaskom u Europu nećemo naići na arogantne individualnosti, već na kulture stare poput naše, koje su naučile povijesnu lekciju i više ne vjeruju u nacionalnu nadmoć i dominaciju jednih nad drugima.

Osigurati institucionalne, ali i sadržajne okvire demokracije

Zastupnik dr.sc. **Zlatko Kramarić (LIBRA)** podsjetio je na procese i ozračje početka demokratizacije krajem 80-tih godina. Ovaj ambijent smatran je poželjnim oblikom predstavljanja u odnosu na prijašnji sustav. Međutim, pokazalo se kako je teško pojedini pojam upotpuniti istinskim sadržajem. Približavanjem Europskoj uniji pokazuju se i sve slabosti, a javljaju se i refleksi euroskeptičnosti i eurofobičnosti. Bez obzira na sve postojeće dvojbe, legiti-

mno je da čak i pojedini zastupnici imaju pravo i legitimitet izražavanja određene skepse i opreza. Rasprava o ovoj temi mogla bi potrajati duže vrijeme, čak i na više sjednica. Međutim, svjesni smo potrebe da se prihvate temeljne poruke koje izvire iz procesa i programa eurointegracija. Svi smo svjesni važnosti da

Trebamo prihvatiti temeljne poruke koje izvire iz procesa i programa eurointegracija.

se zaštite manjine, promiče vladavina prava i osiguraju institucionalni okviri demokracije. Osnovni problemi javljaju se kod pokušaja da se ove vrijednosti implementiraju. Pojam Europske unije metaforički je usporedio s likom stroge učiteljice, koja svoje ocjene ne bazira na simpatičnosti pojedinog učenika ili poznavanjem njegovih roditelja. Ona ujedno ne prihvaća obećanja da ćemo već nekako obaviti određene zadatke, već očekuje pravovremeno ispunjavanje zadanih uvjeta i okvira. U posljednje se vrijeme aktualiziraju problemi brodogradnje i poljoprivrednih subvencija, te pokušaja da se oteža promet nekretninama u Republici Hrvatskoj za strane državljane. Istovremeno se javlja i određena skepsa u javnosti pa se zapravo stalno vraćamo na početak priče. Ovi su procesi usporeni i zbog pojedinih vlastitih slabosti. Trebalo bi preispitivati svrsishodnost postojeće glomazne, administrativne mreže općina i gradova, te okončati poslove vezane uz uređenje gruntovnice i katastra. Hrvatska bi trebala biti zemlja pet regija sa svojim središtima, a Državni proračun morao bi se planirati u funkciji ravnomjernog razvitka. Podsjetio je da se kao zastupnik i liberal zalaže za vrijednosti koje izvire iz sustava zapadne europske demokracije, a građanima bi trebali prenijeti poruku da se postojeći unutarnji problemi neće riješiti samim ulaskom u Uniju.

To se prije svega odnosi na pitanje nezaposlenosti i postojeće standarde kvalitete života. Trebalo bi prije svega pružiti podršku našim pregovaračima,

a fokus rasprave trebalo bi usmjeriti na sadržaj tog diskursa i same nacionalne strategije koju bi Parlament trebao uokviriti. To bi ujedno trebala biti naša svakodnevna praksa i obveza, zaključio je zastupnik Kramarić ističući da bi trebalo pristupiti pregovorima koji će biti u interesu građana Republike Hrvatske.

Sažeti naša gledanja i očekivanja od EU

Zastupnik dr.sc. **Slaven Letica (neovisni)** podsjetio je da se ove godine navršava 100-ta obljetnica tiskanja značajne knjige pod nazivom "Europa", hrvatskog političara Stjepana Radića. U njoj se ujedno odražavaju intelektualni stavovi tadašnje hrvatske elite prema Europi. Danas mi trebamo odrediti s kakvim dokumentom želimo izaći pred hrvatsku javnost po istom pitanju. Tako smo dobili šest stranačkih rezolucija ili deklaracija povezanih s ovom temom. Najboljim mu se čine tekstovi od SDP-a i HSS-a. Međutim i oni imaju pojedinih slabosti pa bi trebalo učiniti dodatne, zajedničke napore kako bi se pronašao jedan pisac, formata Slavka Lasića. On bi najuspješnije i na nekoliko stranica mogao sažeti naša gledanja i očekivanja od Europske unije. Ako se pak bude inzistiralo na glasovanju, onda bi bilo dobro da predloženi dokument izrazi stanje europskog duha.

Pri tome treba imati u vidu da se riješi i stanje određene tjeskobe prema Europi, koju više ili manje intenzivno izražava oko 40% građana. Iako većina podržava pozitivan stav prema EU, trebalo bi poraditi na smanjivanju broja osoba koje imaju antieuropska stajališta. Osim toga, svaka zemlja kandidatkinja trebala bi graditi svoj opći i specifični pregovarački okvir kao i vlastite smjernice. One bi olakšale posao glavnom pregovaraču i pregovaračkom timu koji bi se trebao stvarati temeljem javnog ili pozivnog natječaja. Ove bi osobe ujedno pred nadležnim saborskim tijelima trebale potvrditi da raspoložu traženim vještinama i znanjima, poznaju jezik kao i institucije Europske unije. Poslove Nacionalnog odbora mogao bi odra-

diti i Odbor za europske integracije, možda proširen s vanjskim članovima. Tu bi se prije svega trebalo naći mjesta za predstavnike Europskog pokreta u Hrvatskoj, Paneuropske unije kao i za gospođu Mariju Pejčinović koja se kontinuirano zalagala za razvoj europskih standarda. Istovremeno trebamo odbaciti stereotipe o nekakvoj vlastitoj veličini kao i strahove koji su manje-više uobičajeni u svim malim europskim narodima. Ne treba dramaturgizirati ni očekivanja koja oslikavaju interese EU koja želi da se proces eurointegracija okonča prijemom zemalja jugoistočne Europe. Unija istovremeno štiti i dva sustava na razini protektorata i poluprotektorata na Kosovu, te u Srbiji, Makedoniji i Bosni i Hercegovini. Za početak bi trebali napraviti i utemeljiti ozbiljnu pregovaračku platformu koja bi mogla predstavljati i okvir za glavnog hrvatskog pregovarača, zaključio je zastupnik Letica.

Uskladiti terminologiju i dati temeljne smjernice za pregovore

Zastupnica mr.sc. **Alenka Košiča Čičin-Šain (HNS)** smatra da je riječ o političkoj temi od nacionalnog interesa. Iznijeti prijedlozi već imaju neke zadane i poznate okvire, a svi prijedlozi imaju određene zajedničke temelje i sličnosti. Imajući na umu da je Deklaracija prije svega politički dokument, najopsežniji je zajednički prijedlog klubova SDP-a i HSS-a. Trebalo bi međutim, ukloniti pojedine jezične nepreciznosti koje ukazuju na neusuglašenu terminologiju kako bi se postigao konsenzus oko teksta.

Rezolucija bi trebala biti akt koji pruža okvir za djelovanje Parlamenta, Vlade i pregovaračkog tima, a ne treba davati savjete oko zauzimanja pozicija u jednom dijelu pregovora. Potrebne su nam dakle osnovne smjernice, ali ne i detaljni prijedlozi. Iznijela je zatim pojedine suvišne ili neprecizne točke u navedenim deklaracijama. Klub zastupnika HSP-a dao je pak sažetu preambulu iz koje je razvidno da je kao stran-

ka puno napredovao i posvetio se učer-
nju o Europskoj uniji, premda se i dalje
može svrstati u euroskeptike, odnosno
eurorealiste. I ovdje se između ostalog
spominju šume i prodaja nekretnina kao
bitna tema. O ovakvim se detaljima ne
bi trebalo baviti unutar teksta, a slične
upute mogu se dati pregovaračkom timu
Vlade, saborskim odborima ili Nacio-
nalnom odboru. Prijedlog deklaracije
koju je uputio Klub zastupnika HDZ-a
jasan je i logičan, te relativno općenit.
To nedvojbeno upućuje na značajne
pomake građanske svijesti kod ljudi
koji uređuju i pišu prijedloge zakona, te
stručnjaka za europske integracije.

Ujedno je uočljivo da se Parlament
uključio u poslove oko informiranja pri-
lično neupućene javnosti. Vlada istovre-
meno dobiva zadatak da osigura dostu-
pnost i objektivnost informacija o pred-
stojećim procesima. Zajednička izjava
Hrvatskog sabora i Vlade Republike
Hrvatske o suradnji prilikom vođenja
pregovora za članstvo u EU, ne razli-
kuje se bitno od prethodno analiziranog
prijedloga. U dvije sažete stranice ponav-
lja se snažna proeuropska orijentacija
vlasti u Hrvatskoj, kao i većine njezi-
nih građana, a spominje se i osnivanje
Nacionalnog odbora. Upravo je HDZ
pozvao na transparentnost vođenja pro-
cesa pregovora i kontinuiranog obavje-
štavanja javnosti. Međutim, iako nema
većih zamjerki na navedene dokumen-
te, sukladno domaćoj praksi sve izgleda
bolje na papiru nego u zbilji.

Prijedlog SDSS-a najskromniji je po
veličini i sadržaju, a simpatično je što
njihov prijedlog počinje pozdravom
odluci Europskog vijeća o datumu poč-
etka pregovora. Govore i o specifičnom
pitanju kao što je povratak izbjeglica
i njihove imovine, suradnji s Haaškim
sudom, te općenito o poratnim proble-
mima na području bivše Jugoslavije.
Sve predložene deklaracije trebale bi ići
u smjeru postavljanja širih okvira izra-
žavanja namjere Parlamenta da se akti-
vnije uključi u proces integracije, kao i
da usmjerava i savjetuje Vladu i prego-
varački tim. Neke od rezolucija, poput
one SDP-a i HSS-a, te HSP-a, preo-
pširno govore o nekim aspektima koji

spadaju u neku nižu razinu ili barem
u drugi dokument. SDSS-ov prijedlog
pak u drugi plan stavlja njihovo politi-
čko polje djelovanja i uvodi neke vrlo
specifične teme, a sve stranke izražava-
ju potrebu za tijelom koje će poveziva-
ti Parlament s Vladom i pregovaračkim
timom.

***Rezolucija bi trebala biti akt koji
pruža okvir za djelovanje Vlade i
Parlamenta, a ne zbir pojedina-
čnih želja i interesa.***

Time bi se ujedno zastupnici Hrvat-
skog sabora učinili bitnim partnerom u
procesu priključivanja Hrvatske Europ-
skoj uniji. Pohvalno je što se u svim
prijedlozima ističe potreba za brzom i
objektivnom informacijom, te transpa-
rentnošću samog procesa. Sve to prepo-
znajemo kao nacionalni interes, zaklju-
čila je zastupnica izražavajući nadu da
će se uskoro pristupiti oživljavanju ovog
procesa. Ako pak ostane "mrtvo slovo
na papiru", najveće će štete pretrpjeti
upravo hrvatski građani koji će saznanja
o EU morati crpiti iz dnevnika, medija i
neformalnih razgovora s poznanicima.

Predsjedavajući je zatim zaključio
raspravu navodeći da se o svih šest
točaka provela objedinjena rasprava.
U nastavku rada Sabora, nakon odr-
žane stanke dao je dodatne obavijesti.
Napomenuo je da je na međustrana-
čkom dogovoru gdje su bili predsjedni-
ci svih stranaka, članovi radne skupine,
predsjednik Vlade Republike Hrvatske i
ministra europskih integracija kao gla-
vni pregovarač, postignut dogovor oko
sve tri točke.

**Predložio je da se pristupi glosa-
vanju. Prvo se glasovalo o prijedlo-
gu Izjave Hrvatskog sabora i Vlade
Republike Hrvatske o zajedničkom
djelovanju o procesu pregovora za
članstvo u Europskoj uniji. Nakon
brojanja glasova, konstatirao je da je
100 glasova bilo "za", uz tri "suzdr-
žana". S tom je većinom dakle done-
sena Izjava Hrvatskog sabora i Vlade**

**Republike Hrvatske o zajedničkom
djelovanju o procesu pregovora za
članstvo u Europsku uniju, u tekstu
kako ga je predložila radna skupina.**

Zatim se glasovalo o Prijedlogu
deklaracije Hrvatskog sabora o temelj-
nim načelima pregovora za punopravno
članstvo Republike Hrvatske u Europ-
skoj uniji.

Kao član radne skupine, dodatna je
objašnjenja dao zastupnik mr.sc. **Neven
Mimica**. On je napomenuo da je među-
stranačka radna skupina usuglasila tekst
na osnovi svih pet prijedloga stranačkih
klubova. Na temelju provedene raspra-
ve govorilo se o amandmanu na Dekla-
raciju i amandmanu podnesenom u ime
Kluba zastupnika HSS-a. Što se tiče
amandmana HSS-a, radi se o točki 4.
trećem pasusu, gdje se iza riječi "naj-
povoljnije izuzeće i prijelazna razdo-
blja" predlaže dodati i riječ "i eventual-
na odstupanja". Nakon usporedbe s ter-
minologijom Europske unije, radna je
skupina ocijenila mogućim prihvaćanje
iznijetog amandmana. Bio je iznesen i
prijedlog da se u pogledu socijalne poli-
tike i u Deklaraciju unese odgovaraju-
ći tekst. Radna skupina predložila je da
se na kraju točke 3. kao posljednji sta-
vak unese tekst koji bi glasio "u skla-
du sa svojim ustavnim opredjeljenjem
kao države socijalne pravde, Republika
Hrvatska će tijekom pregovora nastoja-
ti da se postignuta razina zaštite socijal-
nih prava i mehanizama socijalne politi-
ke sačuva i unaprijedi". Radna skupina
predložila je da Hrvatski sabor prihvati
ovakvu dopunu Deklaracije.

**Predsjedavajući je zatim ponovno
pozvao na glasovanje prihvaćanje Pri-
jedloga Deklaracije Hrvatskog sabo-
ra o temeljnim načelima pregovora
za punopravno članstvo Republike
Hrvatske u Europsku uniju s prihva-
ćenim amandmanima i dopunama.
Utvrдио je da je za iznijeti prijedlog
glasovalo 103 zastupnika i 3 "suzdr-
žana". Prema tome donesena je Dekla-
racija Hrvatskog sabora o temeljnim
načelima pregovora za punopravno
članstvo Republike Hrvatske u Europ-
skoj uniji, u tekstu kako ga je predlo-
žila radna skupina, zajedno s prihva-**

ćenim amandmanima. Dao je zatim riječ zastupniku Zlatku Tomčiću koji je iznio prijedloge zaključke Kluba zastupnika HSS-a. Zastupnik Tomčić napomenuo je da se prvi zaključak nije mijenjao, dok se drugi mijenja i glasi: "prije početka pregovora s Europskom unijom, Hrvatski sabor će provesti raspravi o Rezoluciji o stratezijskim odrednicama pregovora Republike Hrvatske s Europskom unijom koju će predložiti Nacionalni odbor". Točka 3. mijenja se i glasi: "obvezuje se Nacionalni odbor Hrvatskog sabora da prije početka pregovora o pojedinom poglavlju utvrdi pregovaračke smjernice za vođenje pregovora u ime Republike Hrvatske".

Nakon iznijetog objašnjenja, predsjedavajući je dao na glasovanje Pri-

jedlog zaključaka Kluba zastupnika HSS-a u izmijenjenom i dopunjenom sadržaju koji je prihvaćen. Utvrdio je zatim, da su sa 105 glasova "za" i 1 "protiv", usvojeni predloženi zaključci Kluba zastupnika HSS-a.

Hrvatski sabor donio je i zaključak kojim se obvezuje Ministarstvo europskih integracija da u roku od 8 dana dostavi Hrvatskom saboru: popis izuzetaka i prijelaznih razdoblja za deset država koje su postale punopravne članice Europske unije 1. svibnja 2004. godine, te popis svih odstupanja od pravnih stečevina Europske unije za sve države Europske unije.

Prije početka pregovora s Europskom unijom, Hrvatski sabor će provesti raspravu o Rezoluciji o stratezijskim odrednicama pregovora

Republike Hrvatske s Europskom unijom, koju će predložiti Nacionalni odbor Hrvatskog sabora. Obvezuje se Nacionalni odbor Hrvatskog sabora da prije početka pregovora o pojedinom poglavlju, utvrdi pregovaračke smjernice za vođenje pregovora u ime Republike Hrvatske. U okviru prenosimo i cjelovitu Izjavu Hrvatskog sabora i Vlade Republike Hrvatske o zajedničkom djelovanju u procesu pregovora za članstvo u Europskoj uniji kao i Deklaraciju Hrvatskog sabora o temeljnim načelima pregovora za punopravno članstvo Republike Hrvatske u Europskoj uniji, podsjećajući ujedno na amandmane prihvaćene od radne skupine i Hrvatskog sabora.

J.Š.; V.Ž.

Deklaracija o temeljnim načelima pregovora za punopravno članstvo Republike Hrvatske u Europskoj uniji

Na temelju članka 120. Poslovnika Hrvatskog sabora,

Polazeći od Rezolucije Hrvatskoga sabora o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji od 18. prosinca 2002. godine,

Uvažavajući ostvareni napredak Republike Hrvatske u procesu pristupanja Europskoj uniji koji se očituje putem dosadašnje uspješne provedbe Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju te Privremenog sporazuma o trgovinskim i s njima povezanim pitanjima, pozitivnog Mišljenja Europske komisije o zahtjevu za članstvo Republike Hrvatske u Europskoj uniji i stjecanja statusa države kandidatkinje za članstvo u Europskoj uniji,

Pozdravljajući odluke Europskog vijeća iz lipnja i prosinca 2004. godine o otpočinjanju pregovora o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji,

Polazeći od činjenice da Republici Hrvatskoj predstoji skori početak pregovora za punopravno članstvo u Europskoj uniji, čime se želi osigurati perspektiva ravnopravnog sudjelovanja u donošenju ključnih odluka u Europskoj uniji, daljnji napredak konkurentnog gospodarstva u okviru europskog gospodarskog rasta i razvoja, kao i promicanje kulture i identiteta Republike Hrvatske, te europskog društva u cjelini,

Slijedeći i poštujući volju građana Republike Hrvatske izraženu putem izabranih predstavnika u Hrvatskome saboru, te naglašavajući potrebu da se proces pristupanja Republike Hrvatske Europ-

skoj uniji u političkom životu i javnosti prepozna i prihvati kao sveobuhvatan projekt koji uključuje društvo u cjelini,

Potvrđujući strateški cilj Republike Hrvatske, države visoko razvijene demokracije, vladavine prava, postignute stabilnosti i mira, punog poštivanja ljudskih prava, temeljnih sloboda i prava manjina, kao i vrijednosti civilnog društva, što su i temeljne vrijednosti na kojima je izgrađena Europska unija, da ostvari punopravno članstvo u Europskoj uniji, te tako i sama pridonosi europskom zajedništvu i izgrađnji zajedničke europske budućnosti,

Opredijelivši se za vrednote i ciljeve na kojima počiva Europska unija, te prihvaćajući načela na kojima se temelji Ustav Europske unije, kao i cijeneći kulturu poštivanja različitosti, tolerancije, solidarnosti i ravnopravnosti, očuvanja identiteta, jezika, tradicije, kao i partnerstva među državama,

Odlučan u odgovornosti za ostvarivanje doprinosa u ispunjavanju svih kriterija za punopravno članstvo u Europskoj uniji utvrđenih u članku 49. Ugovora o Europskoj uniji i zaključcima sastanka Europskog vijeća u Kopenhagenu i Madridu,

Razvijajući dobrosusjedske odnose, te ostajući odlučan u opredjeljenju za mirno rješavanje svih otvorenih pitanja temeljem uzajamnog uvažavanja i poštivanja, kao temeljnih vrijednosti na kojima počiva europski prostor,

Želeći unaprijediti odnose, dijeljenjem svojih iskustava i razmjenom znanja u

procesu približavanja Europskoj uniji, s ostalim državama kandidatkinjama za članstvo u Europskoj uniji i državama Procesu stabilizacije i pridruživanja i tako pridonijeti suradnji, stabilnosti i napretku na području jugoistočne Europe,

Želeći potvrditi ulogu kontinuiranog dijaloga i usklađenog djelovanja između Hrvatskoga sabora i Vlade Republike Hrvatske u procesu daljnjeg približavanja Europskoj uniji, kao i procesu pregovora za punopravno članstvo u Europskoj uniji,

Želeći pridonijeti uključenosti Hrvatskog sabora u raspravu o svim bitnim pitanjima pregovora za punopravno članstvo Republike Hrvatske u Europskoj uniji,

Utvrđujući da su sve političke stranke, kao i svi nezavisni zastupnici u Hrvatskom saboru jedinstveni da je punopravno članstvo Republike Hrvatske u Europskoj uniji od nacionalnog značaja,

Ističući želju pridonijeti promicanju nacionalnog konsenzusa o pristupanju Europskoj uniji, u cilju jačanja pregovaračkih stajališta i određivanja nužnih pretpostavki za uspješno vođenje pregovora kao i dobro pripremljeno funkcioniranje Republike Hrvatske u uvjetima članstva u Europskoj uniji,

Želeći da članstvo u Europskoj uniji bude izraz volje građana Republike Hrvatske na osnovi odluke temeljene na što boljoj informiranosti, kao i transparentno vođenog procesa pregovora o kojem će se redovito i javno raspravljati

putem Nacionalnog foruma o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji i drugih inicijativa, te u otvorenom dijalogu sa svim čimbenicima,

Svjestan povijesne važnosti i zadaće koju predstavlja uspješno vođenje pregovora za punopravno članstvo Republike Hrvatske u Europskoj uniji,

Hrvatski sabor, na sjednici održanoj 20. I 2005. donosi

Deklaraciju

o temeljnim načelima pregovora za punopravno članstvo Republike Hrvatske u Europskoj uniji

1. Nacionalni je interes Republike Hrvatske što kvalitetnije okončanje pregovora, te što skoriji ulazak u punopravno članstvo Europske unije. Polazeći od izražene namjere da Republika Hrvatska dosegne razinu spremnosti za punopravno članstvo 2007. godine, Hrvatski sabor će svojim djelovanjem nastojati da se pregovori završe pod najpovoljnijim ostvarivim uvjetima i u najkraćem vremenskom roku, svjestan obaveza koje proizlaze iz punopravnog članstva u Europskoj uniji.

2. Politički je cilj Republike Hrvatske očuvanje nedjeljivosti, integriteta i cjelovitosti državnog teritorija Republike Hrvatske kao države članice Europske unije, kao i kontinuiteta i zaštite tradicije, kulture, jezika i društvenih vrijednosti kao osnova hrvatskog nacionalnog identiteta, jačajući time doprinos Republike Hrvatske zajedničkim europskim vrijednostima, te društvenim i kulturnim procesima, obogaćujući ih i pridonoseći boljem razumijevanju među državama, narodima i građanima.

Naglašavajući potrebu da politički, gospodarski i financijski položaj Republike Hrvatske kao punopravne članice Europske unije odgovara njezinoj razmjernoj važnosti u usporedbi s ostalim državama članicama, kao i da taj položaj i doprinos Republike Hrvatske ostvarivanju ciljeva, djelovanju institucija kao i provedbi zajedničkih politika Europske unije budu rezultat sposobnosti i postignuća Republike Hrvatske,

Jednako tako, Hrvatski sabor odlučan je u rješavanju i provedbi svih obveza koje proizlaze iz političkih kriterija za

punopravno članstvo u Europskoj uniji, poglavito pune suradnje sa Međunarodnim kaznenim sudom za bivšu Jugoslaviju, završetka procesa povratka izbjeglica i prognanika, daljnjeg jačanja regionalne suradnje i unapređenja dobrosusjedskih odnosa, daljnjeg jačanja i promicanja zaštite temeljnih ljudskih prava i sloboda te prava manjina.

Ostvarenje načela vladavine prava i pravne sigurnosti građana, kao i funkcioniranje tržišnog gospodarstva, ne može se postići bez učinkovitog i neovisnog djelovanja hrvatskog pravosuđa. Učinkovito pravosuđe od strateške je važnosti i za ostvarenje interesa i ciljeva Republike Hrvatske u procesu pristupanja Europskoj uniji, a postizanje njegove učinkovitosti, u skladu s europskim standardima glavni je cilj koji treba postići reformom pravosudnog sustava.

3. Gospodarski je cilj Republike Hrvatske osiguranje blagostanja, pune socijalne sigurnosti i dobrobiti svih njezinih građana. Stremeći ostvarenju tako zacrtanih ciljeva, pregovori moraju biti vođeni u svrhu osiguranja ubrzanog i stabilnog gospodarskog rasta. Pri tome treba voditi računa o zaštiti, ali i osposobljavanju osjetljivih grana gospodarstva od vitalnog interesa za Republiku Hrvatsku i sve njezine regije za funkcioniranje u uvjetima razvijenog tržišnog gospodarstva.

Preuzimanjem obveza koje proizlaze iz pravnih i gospodarskih kriterija za članstvo u Europskoj uniji, ali i sveobuhvatnog procesa reformi koje utjelovljuju dovršetak procesa gospodarske tranzicije, razvidno je da pregovori trebaju osigurati postizanje uvjeta za ostvarivanje stabilnog financijskog i makroekonomskog okruženja, konkurentnog tržišnog gospodarstva, snažne hrvatske industrije i poljoprivrede, obrazovane i prilagodljive radne snage kao i učinkovitog pravnog sustava.

Razdoblje do stupanja u članstvo u Europskoj uniji stoga je potrebno u najvećoj mogućoj mjeri iskoristiti za održivi razvoj i povećanje konkurentnosti hrvatskog gospodarstva, povećana ulaganja, posebice u izvoznu i poljoprivrednu proizvodnju, rast dopuštenih

potpora domaćoj poljoprivrednoj i industrijskoj proizvodnji, te prestrukturiranja proizvodnje, kako bi se Republika Hrvatska što pripremljenija mogla nositi s visokom

konkurentnošću razvijenoga jedinstvenoga tržišta Europske unije. Pri tome obrazovanje, usavršavanje, znanost i istraživanje predstavljaju značajne pretpostavke gospodarskog razvoja i uspješnog uključivanja u gospodarske tokove i tržište rada u Europskoj uniji.

Pregovori za članstvo u Europskoj uniji uz cilj ostvarivanja gospodarskog rasta i razvoja Republike Hrvatske, moraju biti vođeni s namjerom održavanja i promicanja prikladne i ujednačene razvojne politike u Republici Hrvatskoj, i s razumijevanjem za regionalne razlike.

4. Hrvatski sabor ima važnu ulogu u procesu usklađivanja nacionalnog zakonodavstva s pravnom stečevinom Europske unije. Uvažavajući dosadašnju dinamiku i postignuća u usklađivanju zakonodavstva, Hrvatski sabor će nastaviti suradnju s Vladom Republike Hrvatske, kako bi se proces usklađivanja hrvatskoga zakonodavstva s pravnom stečevinom Europske unije uspješno i brzo provodio.

Hrvatski sabor poduprijet će sva nastojanja da se u pregovorima osiguraju izuzeća i prijelazna razdoblja za one dijelove pravne stečevine u kojima, u trenutku pristupanja Europskoj uniji, neće postojati dovoljna razina spremnosti za njihovo puno usklađivanje i provedbu, a zbog procjene da u tim područjima do pristupanja Europskoj uniji nije moguće postići dovoljnu spremnost ili bi zbog toga nastupile moguće negativne kratkoročne ili srednjoročne posljedice po gospodarstvo, nacionalne interese, ili zaštitu prirodnih bogatstava Republike Hrvatske.

Kako bi se omogućilo ravnopravno uključivanje Republike Hrvatske u funkcioniranje Europske unije i njezinih institucija, te spriječile negativne posljedice početnih teškoća u usvajanju i primjeni pojedinih dijelova pravne stečevine Europske unije, nastojat će se osigurati najpovoljnija izuzeća i prijelazna razdo-

blja, vodeći računa o određivanju prioriteta. To se preliminarno, i prije provođenja analize i ocjene usklađenosti zakonodavstva Republike Hrvatske s pravnom stečevinom Europske unije, može ustvrditi za pojedina područja pregovora kao što su: poljoprivreda, ribarstvo, stjecanje prava vlasništva na nekretninama, državne potpore, i zaštita okoliša.

5. Hrvatski sabor ističe značenje razvoja djelotvornog sustava državne uprave temeljenog na načelu dobrog upravljanja, orijentiranog prema građanima, decentraliziranog i transparentnog, uključujući i razvoj suvremenog elektroničkog poslovanja (e-government), za uspješno funkcioniranje Republike Hrvatske u uvjetima punopravnog članstva u Europskoj uniji. Takve standarde treba slijediti i lokalna samouprava.

Hrvatski sabor ističe nužnost pravovremenog jačanja sposobnosti jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave za uspješno funkcioniranje Repu-

blike Hrvatske u uvjetima punopravnog članstva u Europskoj uniji budući da se pristupanje Europskoj uniji odražava i na lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu prvenstveno kroz primjenu načela supsidijarnosti i regionalnu politiku.

6. Hrvatski sabor naglašava nužnost osiguranja transparentnog vođenja pregovora o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji, kao i svoje uloge u raspravi o svim bitnim pitanjima koja proizlaze iz pregovora.

Uspostavit će se Nacionalni odbor kao radno tijelo Hrvatskog sabora koje će raspravljati o pregovaračkim stajalištima po pojedinim poglavljima pregovora u dijalogu s Vladom Republike Hrvatske.

7. Hrvatski sabor naglašava nužnost pojačanih aktivnosti na širenju informacija o svim aspektima Europske unije, procesa pregovora o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji, kao i učincima punopravnog članstva

u Europskoj uniji putem Nacionalnog foruma o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji i drugih inicijativa, te u otvorenom dijalogu sa svim subjektima društva.

8. Hrvatski sabor ističe važnost aktivne uloge građana Republike Hrvatske u procesu pridruživanja Europskoj uniji. Građani Republike Hrvatske će odlučiti o pristupanju Europskoj uniji putem referenduma koji se mora održati prije potpisivanja Ugovora o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji, odnosno po završetku pregovora.

Hrvatski sabor osigurat će svojim radom svu potporu pravovremenom pristupanju promjenama Ustava Republike Hrvatske, nužnima za punopravno članstvo Republike Hrvatske u Europskoj uniji, a koje će omogućiti ostvarivanje dijela suvereniteta Republike Hrvatske u institucijama Europske unije i učinkovitu provedbu pravne stečevine Europske unije na području Republike Hrvatske.

Izjava Hrvatskoga sabora i Vlade Republike Hrvatske o zajedničkom djelovanju u procesu pregovora za članstvo u Europskoj uniji

Potvrđujući temeljni interes i cilj da punopravno članstvo u Europskoj uniji pridonese ukupnom društvenom napretku i boljitku Republike Hrvatske i njenih građana,

Čvrsto opredijeljeni za poštivanje i ostvarenje svih vrijednosti, zajedničkih politika i ciljeva na kojima počiva Europska unija i prihvaćajući načela na kojima se temelji Ustav Europske unije,

Potvrđujući spremnost na aktivan doprinos Republike Hrvatske u jačanju demokratskih procesa i širenju stabilnosti u našem dijelu Europe i na aktivno sudjelovanje u procesima izgradnje jedinstvene Europe,

Odlučni u zajedničkom doprinosu svih institucija Republike Hrvatske u ispunjavanju kriterija za članstvo u Europskoj uniji utvrđenih u članku 49. Ugovora o Europskoj uniji, kao i na sastancima Europskog vijeća u Kopenhagenu i Madridu,

Svjesni da će pregovori o punopravnom članstvu Republike Hrvatske u Europskoj uniji dugoročno odrediti bitna pitanja društvenog i gospodarskog sustava i međunarodnog položaja Hrvatske,

Potvrđujući opredjeljenje za aktivno sudjelovanje Hrvatskog sabora, kao najvišeg predstavnika demokratske volje građana Republike Hrvatske, u pripremama i pregovaračkom procesu za punopravno članstvo Hrvatske u Europskoj uniji,

Hrvatski sabor i Vlada potvrđuju punu spremnost Republike Hrvatske da se 17. ožujka 2005. godine otvore pregovori o punopravnom članstvu Republike Hrvatske u Europskoj uniji, u skladu s odlukom Europskog vijeća od 17. prosinca 2004. godine.

Pregovore s Europskom unijom vodi Vlada Republike Hrvatske.

Hrvatski sabor i Vlada potvrđuju važnost kontinuiranog dijaloga i usklađenog djelovanja u procesu pregovora o punopravnom članstvu Hrvatske u Europskoj uniji, posebno u dijelu usklađivanja nacionalnog zakonodavstva s pravnom stečevinom Europske unije.

Hrvatski sabor i Vlada vide članstvo Republike Hrvatske u Europskoj

uniji kao izraz volje građana Republike Hrvatske na temelju cjelovitih i javnih informacija i pune upućenosti, kao i otvorenog i transparentno vođenog procesa pregovora, tijekom kojih svim zainteresiranim čimbenicima treba biti osigurano pravo na informaciju i dijalog, putem Nacionalnog foruma o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji i drugih inicijativa, kako bi najšira javnost bila u prilici izraziti mišljenja o uvjetima članstva u Europskoj uniji.

Vlada Republike Hrvatske izražava spremnost za pružanje svih oblika i načina potpore Hrvatskome saboru na daljnjem informiranju zastupnika kao i stručnih službi Hrvatskoga sabora u cilju podizanja razine spremnosti za buduće obveze slijedom Protokola o ulozi nacionalnih parlamenata u Europskoj uniji i Protokola o primjeni načela supsidijarnosti i proporcionalnosti. Hrvatski sabor izražava spremnost da svojim aktivnostima podupire rad Vlade u procesu pregovora o članstvu u Europskoj uniji.

U skladu s Deklaracijom o temeljnim načelima pregovora za punopravno članstvo Republike Hrvatske Europskoj uniji, a u svrhu jačanja zajedničke odgovornosti, osiguranja širokog

javnog interesa i pozitivnih parlamentarnih političkih uvjeta za vođenje pregovora, u Hrvatskom saboru se osniva Nacionalni odbor. Hrvatski sabor donijet će posebnu Odluku o osnivanju i radu Nacionalnog odbora.

Tijekom pregovaračkog procesa Nacionalni odbor treba osigurati jačanje uku-

pnog društvenog suglasja u procesu pristupanja Europskoj uniji.

Nacionalni odbor bit će sastavljen od jednakog broja članova predstavnika saborske većine i oporbe, predsjednika saborskih odbora za vanjske poslove, europske integracije i međuparlamentarnu suradnju, po položaju, te po jednog predstavnika ureda Predsjednika Republike, sindikata, Hrvatske udruge poslodavaca i akademske zajednice. Nacionalnim odborom predsjedat će predstavnik oporbe. Po potrebi, na sastanke Nacionalnog odbora pozivat će se i predstavnici pojedinih matičnih odbora, ako se raspravlja o pitanjima koja ulaze u njihovu nadležnost.

Nacionalni odbor Hrvatskoga sabora za praćenje pregovora o pristupanju raspravljat će o pregovaračkim pozicijama po pojedinim poglavljima pregovora u dijalogu s Vladom Republike Hrvatske. Nacionalni odbor može dati preporuke o bilo kojem pitanju pregovora o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji. Voditelj Državnog izaslanstva za pregovore o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji redovito će Nacionalnom odboru podnositi izvješća o tijeku pregovora, a najmanje svaka tri mjeseca.

O tijeku pregovaračkog procesa Vlada Republike Hrvatske i Voditelj Državnog izaslanstva podnositi će izvješće Hrvatskom saboru najmanje dva puta godišnje, po završetku šestomjesečnog ciklusa predsjedanja EU.

19. siječnja 2005.

Počast preminuloj zastupnici Snježani Biga-Friganović

Na početku 12. sjednice Hrvatskoga sabora 2. veljače 2005. godine minutom šutnje odana je počast preminuloj zastupnici Snježani Biga-Fri-

ganović. Radi se o zastupnici koja je u četiri zastupnička mandata samoprijegorno i s posebnom osjetljivošću za socijalne teme sudjelovala u radu

Hrvatskog sabora, rekao je tom prilikom predsjednik Hrvatskoga sabora i predsjedatelj Vladimir Šeks.

PRIJEDLOG PLANA USKLAĐIVANJA ZAKONODAVSTVA REPUBLIKE HRVATSKE S PRAVNOM STEČEVINOM EUROPSKE UNIJE ZA 2005. GODINU – DODATAK A) NACIONALNOM PROGRAMU REPUBLIKE HRVATSKE ZA PRIDRUŽIVANJE EUROPSKOJ UNIJI – 2005. GODINA

Ovogodišnje zakonodavne aktivnosti vezane uz državni proračun

Nacionalni program za 2005. usmjeren je na nekoliko tema koje predstavljaju izazov na putu približavanja Republike Hrvatske Europskoj uniji. To su: ispunjavanje politički uvjetovanih kriterija, gospodarske prilagodbe, usklađivanje zakonodavstva, jačanje administrativne sposobnosti za provedbu reformi, komunikacijska strategija RH za informiranje hrvatske javnosti o približavanju RH europskim integracijama, proračunska izdvajanja za provedbu obveza koje proizlaze iz integracijskog procesa.

Hrvatski sabor donio je, nakon opsežne rasprave, Plan usklađivanja zakonodavstva Republike Hrvatske s pravnom stečevinom Europske unije za 2005. godinu – dodatak A Nacionalnom programu Republike Hrvatske za pridruživanje Europskoj uniji – 2005. godine. Podržan je Nacionalni program.

Na zahtjev Hrvatske stranke umirovljenika, Vlada se obvezala da će poduzeti sve napore da budućim izmjenama mirovinskog zakonodavstva u skladu s ustavnim opredjeljenjem Republike Hrvatske kao socijalne države, nastoji zadržati postojeću razinu zaštite socijalnih prava te ih unaprijedi u skladu s politikom održivosti fiskalnog sustava i cjelokupnim gospodarskim razvojem.

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva odredit će točan datum upućivanja traženih sedam zakonskih prijedloga u Vladinu proceduru - o državnim potporama u poljoprivredi, ribarstvu i šumarstvu, poljoprivrednom zemljištu, poljoprivrednoj komori, vodama, financiranju

vodnog gospodarstva, poticanju domaće proizvodnje za plasman u turizmu, turističkoj djelatnosti, te vremenski ograničenoj kupnji dionica za korištenje nekretnine – turističkog objekta (Time sharing).

U vezi s upozorenjima iz rasprave kako Zakon o HRT-u ne treba usklađivati jer je već usklađen iz Vlade je odgovoreno kako se taj zakon nalazio na popisu za usklađivanje zakonodavstva uz Nacionalni program za 2004, kojega je Sabor potvrdio prethodne godine te prebačen u popis za 2005 (četvrti kvartal). Odluka o donošenju novog zakona donijet će se nakon provedbe ocjene usklađenosti hrvatskog zakonodavstva s pravnom stečevinom EU u području medija, tzv. screeninga. Ukoliko se nakon njega potvrdi razina usklađenosti i preporukama Vijeća Europe neće se pristupiti izradi Zakona o HRT-u.

Uvodno iz rasprave još izdvajamo ove zahtjeve iz rasprave u svezi s pridruživanjem Europskoj uniji: stjecanje vlasništva nad poljoprivrednim zemlji-

štem uvjetovati 10-godišnjim življenjem u Hrvatskoj; ograničiti da samo fizička osoba može biti vlasnik poljoprivrednog zemljišta i to do maksimalno 300 hektara (izmjenu temeljiti na članku 52. Ustava RH); ubrzati prodaju poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države seljacima kao prioritetni oblik raspolaganja poljoprivrednim državnim zemljištem.

Kad je riječ o izborima u dijaspori rečeno je kako bi ili trebalo izmijeniti Ustav ili poduzeti nešto drugo kako ne bi građani drugih država determinirali političku sudbinu u Hrvatskoj.

O PRIJEDLOGU

Umjesto prikaza Prijedloga plana, evo najkraće što je o njemu uvodno rekla ministrica europskih integracija mr. sc. Kolinda Grabar-Kitarović. Nakon ocjene kako je dobivanjem prvoga pozitivnog mišljenja europskih komisija te pozitivnih odluka Vijeća ministara i Europskog vijeća Hrvatska postigla veliki napredak u ostvarivanju strateškog cilja u odnosi-

ma s Europskom unijom, podsjetila je zastupnike kako je, kao i prethodnih godina, predviđeno usvajanje dodatka A Nacionalnom programu s popisom svih zakona kojima će se u 2005. provoditi usklađivanje s pravnom stečevinom Europske unije. Preuzimanjem takve obveze Sabor iskazuje svoju odlučnost i doprinos za ostvarenje zajedničkog cilja ulaska Hrvatske u EU, oko čega je – naglasila je – postignut široki politički konsenzus (potvrđen zajedničkom Izjavom i Deklaracijom Sabora).

Nacionalni program za 2005. usmjeren je na nekoliko tema koje predstavljaju, naglasila je ministrica, izazov na putu približavanja Republike Hrvatske Europskoj uniji. To su: ispunjavanje politički uvjetovanih kriterija, gospodarske prilagodbe, usklađivanje zakonodavstva, jačanje administrativne sposobnosti za provedbu reformi, komunikacijska strategija RH za informiranje hrvatske javnosti o približavanju RH europskim integracijama, proračunska izdvajanja za provedbu obveza koje proizlaze iz integracijskog procesa.

U programu za 2005. prvi put su sve aktivnosti – zakonodavne, obrazovne, institucionalne i druge povezane s izdvajanjima iz Proračuna usvojenog za 2005. Tako je svaka konkretna aktivnost, opisana u dijelu usklađivanja zakonodavstva kao i jačanja administrativne sposobnosti, izravno povezana sa sredstvima Državnog proračuna. Pri tome se predlagatelj nije ograničio samo na 2005. već je nastojao prikazati i projekciju izdvajanja iz Proračuna za 2006. i 2007.

Vlada će za potrebe približavanja Europskoj uniji iz Proračuna izdvojiti više od milijardu 611 milijuna ili 0,74 posto bruto društvenog proizvoda. U 2006. bi se izdvojilo više – nešto više od milijardu 992 milijuna kuna ili 0,85 posto BDP-a, a u 2007. godini više od 2 milijarde kuna.

Ukupno bi Hrvatska u razdoblju 2005 - 2007. izdvojila 5 milijardi 717 milijuna 481 tisuću 319 kuna, najviše za područje znanosti i istraživanja (oko 2,5 milijarde).

Rekavši kako ključ uspjeha leži u jačini institucija, ministrica je objasnila kako je programom za 2005. naglašena upravo važnost koju Vlada pridaje daljnjoj institucionalnoj reformi, kao i njezina spremnost za nošenje s izazovima budućeg članstva.

U poglavlju 4, posvećenom upravo toj temi izrađen je detaljan prikaz osnivanja novih institucija ili jačanja postojećih – u tri godine i vezano uz Državni proračun.

Detaljno su prikazane i planirane institucionalne aktivnosti za 2006. i 2007. Sadržajno poglavlja su ista, a u tekstualnom su dijelu ugrađena dva nova poglavlja temeljena na europskom partnerstvu pa svako poglavlje obuhvaća – kratkoročne prioritete usklađivanja zakonodavstva temeljem europskog partnerstva i srednjoročne prioritete.

Pristup na osnovi trogodišnjih projekcija omogućit će sustavno vođenje budućih pregovora, a i znatno je olakšano planiranje aktivnosti i predviđa se unaprijed sve što je nužno za postizanje krajnjeg cilja, a ujedno se znatno olakšava i priprema Proračuna.

Nacionalni program za 2005. donosi pred Vladu i Hrvatski sabor novih 36 prijedloga zakona. Njime je još predviđeno donošenje 168 pozakonskih akata od tijela državne uprave te 135 mjera iz plana provedbe Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju.

Otvaranjem pregovora za članstvo u 2005. započet će i analiza te ocjena razine usklađenosti hrvatskih propisa s pravnom stečevinom Europske unije, rekla je ministrica, napomenuvši kako spomenute brojke nisu konačne te da će po okončanju analize biti obavljena revizija Programa, koji će biti dopunjen pravnim aktima za koje će se ocijeniti da su nužni za daljnje usklađivanje.

Ministrica je zaključno ustvrdila kako je Nacionalni program za 2005. značajan korak prema ostvarenju državne i vanjske politike, postizanja spremnosti potrebne za punopravno članstvo Hrvatske u Europskoj uniji do 2007. Pri tome su, naglasila je, unutarnje reforme, opća konsolidacija sustava, snažniji gospodarski razvoj i intenzivnije vanjskopo-

litičke djelovanje u područjima koja utječu na dinamiku odnosa Hrvatske i Europske unije ključni preduvjet ubrzanog i individualnog vrednovanja institucionalnog ulaska u punopravno članstvo Europske unije u sljedećih nekoliko godina.

RADNA TIJELA

Bez primjedbi, Plan su prihvatili **Odbor za europske integracije** i **Odbor za vanjsku politiku**. U **Odboru za pravosuđe**, koji ga je također podržao, naglašeno je da je riječ o izvanrednom, ujedno i fleksibilnom, tekstu koji će se u postupku otvaranja pregovora s EU dopunjavati i mijenjati. Planom usklađivanja u oblasti pravosuđa predviđena je, među ostalim, druga faza promjena Kaznenog prava. Stručne rasprave predstoje o pitanju općeg i linearnog pooštrenja represije i uvođenju kazne doživotnog zatvora.

AMANDMANI

Usklađivanje mirovina - prvorazredno socijalno pitanje

Klub zastupnika Hrvatske stranke umirovljenika predložio je da Sabor zaključni kako će se prilikom izmjena i dopuna Zakona o mirovinskom osiguranju poštovati ustavno određenje Republike Hrvatske, države socijalne pravde te da će se, sukladno usvojenoj Deklaraciji Parlamenta o temeljnim načelima pregovora za punopravno članstvo Hrvatske u Europskoj uniji iznalaziti mogućnosti i činiti napore za zadržavanje razine socijalnih prava i unapređenje istih. Zaključak je, stoji u obrazloženju – nužan s obzirom na to da se u Nacionalnom programu (točka 3.13.7. Socijalna sigurnost, umirovljenici i osobe s invaliditetom, stavak 3. iznose pogrešne tvrdnje i prejudiciraju rješenja. Izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju 2004. godine dodatak od 100 kuna i 6 posto uključen je u mirovinsku osnovicu i bespredmetno ga je dalje spominjati. Stavak 3. prejudicira rješe-

nja u mirovinskom sustavu koja nemaju uporište u Zakonu i imperativno govori o potrebi izmjene formule za usklađivanje mirovina.

Hrvatska stranka umirovljenika zastupa stajalište da je pitanje usklađivanja mirovina prvorazredno socijalno pitanje s obzirom na ustavno određenje Hrvatske kao države socijalne pravde pa sve eventualne promjene moraju biti plod dogovora socijalnih partnera i predstavnika korisnika prava i to nakon provedene javne rasprave. Zadržavanje razine postojećih socijalnih prava i povećanje istih preduvjet je socijalne stabilnosti Hrvatske, preduvjet sigurnosti i socijalnog mira – zaključuje se u obrazloženju prijedloga zaključka što ga je Saboru uputio Klub zastupnika Hrvatske stranke umirovljenika.

Premalo zakonodavnih mjera

Klub zastupnika HSS-a svojim je amandmanom upozorio kako je Vlada u svom Prijedlogu usklađivanja zakonodavstva Republike Hrvatske s pravnim stečevinom Europske unije za 2005. (Dodatak A) predvidjela premalo zakonodavnih mjera, a nužno je ubrzati donošenje zakona i podzakonskih akata u pojedinim područjima kako bi što spremniji dočekali ulazak Hrvatske u Europsku uniju. S tim u svezi je predloženo da se u Dodatku A iza broja 10 navedu i zakoni o: državnim potporama u poljoprivredi, ribarstvu i šumarstvu, poljoprivrednom zemljištu, poljoprivrednoj komori, vodama, financiranju vodnog gospodarstva, poticanju domaće proizvodnje za plasman u turizmu, turističkoj djelatnosti, te o vremenski ograničenoj kupnji dionica za korištenje nekretnine – turističkog objekta (Time sharing).

Zakon o HRT-u već usklađen

Klub zastupnika SDP-a i HSS-a predložio je (amandmanom i prijedlogom zaključka) da Parlament zaduži Vladu RH da iz Nacionalnog programa RH za pridruživanje EU za 2005. godinu iz Poglavlja 3.20. Kultura i audiovi-

zualna politika u točki 3.20.1 Kratkoročni prioriteti usklađivanja zakonodavstva (Europsko partnerstvo) izostavi stavak 2. o izradi novog Zakona o Hrvatskoj radioteleviziji. Obrazloženje - taj je zakon potpuno usklađen s *acquis communautaire*om i ne stoje razlozi Vlade navedeni u Nacionalnom programu.

RASPRAVA

O Prijedlogu je govorila ministrica europskih integracija, **Kolinda Grabar-Kitarović** (prikaz u odjeljku "O prijedlogu").

Zakone usklađivati redovnim postupkom i uz simulaciju rješenja

U ime Kluba zastupnika HSP-a, **Pero Kovačević (HSP)** je rekao da zastupnici te stranke – kao eurorealisti, a ne euroskeptici – malo drugačije govore o planu usklađbe zakonodavstva sa stečevinama EU. Zastupnici ne smiju – rekao je – ići kao guske u maglu nego se moraju dogovoriti kako i na koji način poduzeti mjere kako ne bi ostali zapisani u povijesti kao saziv Sabora koji je bio nositelj zakonodavnog stampeda. I koji ni sami ne znaju koje su propise na kraju donijeli. S tim u svezi zastupnik je upozorio na loše (bukvalne) prijevode direktiva EU koje su dobivali na klupe zbog kojih su ministri naknadno podnosili i 30-40 amandmana (na prijedloge koje, očito nisu bili pročitali ni oni ni stručne službe Vlade).

Zastupnik je potom ustvrdio kako državna uprava nije dovoljno ekipirana za veliki zadatak, a i da Sabor mora poduzeti mjere da ojačaju i stručne službe u okviru odbora.

Iz ovog izlaganja još izdvajamo: u brojnim područjima nije doneseno ni 40 posto podzakonskih propisa; predviđene usklađbe ne obavljati hitnim postupkom i do drugog čitanja pripremiti prijedloge pozakonskih propisa, uz simulaciju da se vidi što to donosi; odmah prevesti sve propise koji se sada donose u EU kako bi se pri Ministarstvu europskih

integracija ili pri drugom tijelu organizirala baza (jer usklađba se odnosi na već donesene propise, a i one koji EU stalno donosi).

Zastupnici ne smiju ići "kao guske u maglu" nego se moraju dogovoriti kako i na koji način poduzeti mjere da ne bi ostali zapisani u povijesti kao saziv Sabora koji je bio nositelj zakonodavnog stampeda. I koji ni sami ne znaju koje su propise na kraju donijeli.

Tu su još dva upozorenja – predviđaju se dodatne restrikcije i poskupljenje zdravstvenih usluga; ne piše se dobro umirovljenicima; ima mnogo stvari kojima se ovaj klub protivi na području rada i zapošljavanja.

17. ožujka Hrvatska dočekuje spremna

U ime Kluba zastupnika Hrvatske demokratske zajednice, **Gordan Janđrović** je podržao Prijedlog. Ustvrdio je najprije kako 17. ožujka Hrvatska dočekuje spremna te da je jedan od razloga za to i proaktivni pristup Vlade procesu pristupanja Europskoj uniji. On se, prije svega, očituje u provedbi svih preduvjeta koji omogućiti ulazak – Hrvatska kontinuirano ispunjava koopenhaške i madridske kriterije, kao i posebne političke kriterije.

Proaktivni pristup jasno očitava predloženi dokument i činjenica da se Nacionalni program donosi već treću godinu zaredom.

Vidljivo je, rekao je zastupnik, da u 2005. predstoji pojačan rad na potpunom ostvarivanju političkih i pravnih kriterija za članstvo, a i očito je da će se posebna pozornost pokloniti razvoju moderne i učinkovite državne uprave koju treba osposobiti da može podnijeti teret cjelokupne pravno-gospodarske reforme.

Sabor nije informiran

U ime Kluba zastupnika SDP-a, **Ingrid Antičević-Marinović (SDP)** je izjavila kako je Plan negdje i preuzak te da će ga svakako trebati dopuniti. Negdje, pak, usklađivanje nije ni potrebno (primjerice, Zakon o Hrvatskoj radioteleviziji), koji je 2003. potpuno usklađen.

Pohvalivši posao što su ga obavila tijela državne uprave, zastupnica je izrazila nezadovoljstvo razinom informiranosti Sabora o ostvarivanju Nacionalnog programa za 2004. godinu (nije dobiven niti jedno izvješće) i Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (Vlada je bila obvezana podnositi ta izvješća svakih šest mjeseci). Sabor nije upoznat ni s revizijom i dopunama Plana o usklađivanju zakonodavstva koje se trebalo obaviti u lipnju iste godine, tako da se ne zna je li plan uopće mijenjan i dopunjavan. Ako i nije riječ o pokušajima namjernog izoliranja Sabora iz procesa europskih integracija, ipak se nedopustivo omalovažava njegova ustavna uloga, što se ne smije ponoviti.

Od posebne je važnosti, naglasila je Ingrid Antičević-Marinović, da se Plan zakonodavne prilagodbe izradi kao jedan cjelovit dokument koji bi obuhvaćao pregled svih zakona koji se moraju uskladiti do kraja procesa (odnosno 2007). Samo tako bi se moglo ocijeniti je li usklađivanje predviđenih 36 zakona mnogo ili malo. Klubu zastupnika SDP-a se čini da je neambiciozno određeno.

U nastavku izlaganja zastupnica je ustvrdila kako je procjena Kluba zastupnika SDP-a da je Hrvatska na pola puta usklađivanja s pravnom stečevinom EU i da će do kraja 2007. morati uskladiti još dvjestotinjak zakona. Tvrdnju kako ministarstva ne prilaze planu usklađivanja s dužnom pažnjom ona je potkrijepila primjerom. Vlada odgovara kako će pitanja koja Klub zastupnika IDS-a nastoji riješiti Prijedlogom zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima obuhvatiti Vladinim prijedlogom (koji je upravo u pripremi), a nije predviđen

među ponuđenih 36 zakonskih prijedloga, iako spada u područje usklađivanja.

Iz ovog izlaganja još izdvajamo:

u Nacionalnom programu nema prave i metodološki korektne procjene učinaka pojedinih zakonskih rješenja (negdje se to postiže, a onda gubi nit); jesu li procjene o potrebnih 1,6 mlrd kuna, odnosno 5,5 mlrd kuna do 2007. pouzdane, nema pravih procjena učinaka niti popisa zakona koji će se mijenjati do 2007; Vladu obvezati na reviziju Nacionalnog programa i plana usklađivanja zakonodavstva u lipnju 2005. (kada će se uzeti u obzir rezultati pregleda s Europskom komisijom).

Premalo poljoprivrednih zakona

U ime Kluba zastupnika HSS-a, mr.sc. **Božidar Pankretić** je rekao kako se lako izboriti za određene stvari ako se zna što se hoće. A i da je važno - ne pasti pod utjecaj europske birokracije jer su se europski pregovarači izoštрили te da zasigurno imaju odličnu ekipu koja će se "suprotstaviti" Hrvatskoj. Izrazio je zatim nadu kako će i Hrvatska, uz ministricu, napraviti pravi tim koji će se uspjeti "suprotstaviti" jakom timu Europske unije, koji je - podsjetio je - odradio deset zemalja. Osvrnuvši se na signale iz Europske unije kako su pojedini ljudi preoštri pregovarači, da baš nisu prihvatljivi sa strane Bruxellesa, zastupnik je upozorio kako se takvo što mora odbaciti u samom početku. Jer, potrebni su ljudi sa čvrstim stavom.

Nakon napomene kako će 30 do 50 posto ukupnog zakonodavstva biti vezano uz poljoprivredu, šumarstvo, zaštitu okoliša, predstavnik ovog kluba je ustvrdio kako Vlada, nažalost, nije iskoristila priliku da Proračun za 2005. prilagodi ulasku u EU. Odbijen je niz amandmana zahvaljujući kojima bi Hrvatska mogla ući među nove zemlje koje imaju iste poticaje kao i stare članice EU. To se događa u slučaju kad su poticaju u zemljama-kandidatima jednaki ili veći od poticaja u Europskoj uniji. A inače, pravilo je da nove zemlje članice EU dobivaju 25 posto iznosa koje dobivaju

stare zemlje članice, uz povećanje iznosa za po 5 posto svake godine (izjednačavanje tek 2013. godine).

Predstavnik HSS-a je, nadalje: upozorio kako je Planom usklađivanja za 2005. predviđeno premalo poljoprivrednih zakona - tek šest; rekao da se neka usklađivanja moraju ubrzati; izjavio da se ne radi dovoljno kad je riječ o agencijama (primjerice kod Agencije za plaćanje u okviru Ministarstva poljoprivrede i šumarstva poslovi se prebacuju iz 2004. u 2005); napomenuo kako će nas 25 milijuna eura čekati ako se institucionalno pripremimo te da predpristupni fondovi kao da ne postoje ako se to ne dogodi.

Odbijen je niz amandmana zahvaljujući kojima bi Hrvatska mogla ući među nove zemlje koje imaju iste poticaje u poljoprivredi kao i stare članice EU.

Iz Kluba zastupnika HSS-a slijedile su još ove ocjene, primjedbe i upiti: nužno je izmijeniti Zakon o državnim potporama u poljoprivredi, ribarstvu i šumarstvu te zakone o poljoprivrednom zemljištu, o vodama i o financiranju vodnog gospodarstva; važno je usvojiti i Zakon o poticanju domaće proizvodnje za plasman u turizmu; bilo bi interesantno i razmišljati o 2005. kao o referentnoj godini koja bi, učine li se spomenute promjene, osigurala bolje startne pozicije; je li moguće da Hrvatska kao jednu od referentnih godina dobije neku godinu prije rata (valjda smo svi svjesni što znači bilo koja prijeratna godina u odnosu na poslijeratne); bitno je ukidanje minimalno poticane količine kao uvjet dobivanja poticaja jer je važno povećanje proizvodnje pa treba ukinuti svako ograničenje.

Tu su još ovi zahtjevi i sugestije: stjecanje vlasništva nad poljoprivrednim zemljištem uvjetovati 10-godišnjim životom u Hrvatskoj; ograničiti da samo fizička osoba može biti vlasnik poljoprivrednog zemljišta i to do maksi-

malno 300 hektara (izmjenu temeljiti na članku 52. Ustava RH); ubrzati prodaju poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države seljacima kao prioritetni oblik raspolaganja poljoprivrednim državnim zemljištem; tražiti odgodu primjene liberalnijeg režima stjecanja vlasništva za strance u odnosu na propise koji će postojati u trenutku od počinjanja pregovora na rok od 18 godina od dana pristupanja Hrvatske Uniji: donijeti Zakon o poljoprivrednoj komori (ako neće Vlada inicirati će osobno zastupnik); plasman domaćih proizvoda kroz turizam trebao bi biti prioritet Hrvatske.

Stjecanje vlasništva nad poljoprivrednim zemljištem uvjetovati 10-godišnjim življenjem u Hrvatskoj; ograničiti da samo fizička osoba može biti vlasnik poljoprivrednog zemljišta i to do maksimalno 300 hektara (izmjenu temeljiti na članku 52. Ustava RH); ubrzati prodaju poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države seljacima kao prioritetni oblik raspolaganja poljoprivrednim državnim zemljištem.

U ime Kluba zastupnika HSS-a javio se potom za riječ i **Zlatko Tomčić**, upitom mogu li se na dodatak A Nacionalnom programu davati amandmani, na što je predsjednik Hrvatskog sabora, **Vladimir Šeks** odgovorio potvrdno.

Istra će svoju regionalnu prepoznatljivost braniti i referendumom

Damir Kajin je u ime Kluba zastupnika IDS-a najprije govorio o pitanju hrvatsko-talijansko-slovenskih odnosa, rekavši kako je taj problem zatvoren te da preostaje za plaćanje još 35 milijuna dolara, a potom da treba riješiti pitanje 5236 osoba koje su dobile otpust iz tzv.

jugoslavenskog državljanstva (od kojih njih 3000 ima imovinu). Pretpostavlja se kako bi zahtjev za povrat moglo zatražiti 500 do 700 ljudi.

Javio se, pojasnio je, više zbog toga da upozori kako bi u taj paket bilo moguće unijeti i zahtjev molatskih logoraša iz II. svjetskog rata.

Dobro je, ustvrdio je potom, što Hrvatska inzistira na arbitraži kad je posrijedi granica na moru, ali naglasak bi trebalo staviti na Ljubljansku banku (ali ne da se to rješava kroz sukcesiju).

Osvrnuvši se zatim na podjelu Hrvatske na pet tzv. statističkih regija (kojih se ne treba plašiti jer su mehanizam povlačenja novca iz Europske unije) rekao je kako to u Istri budi loše asocijacije na zajednice općina. Ustvrdio je, nadalje, kako će Istra svoju regionalnu prepoznatljivost braniti i referendumom. IDS predlaže da se Hrvatska ustroji u tri statističke regije – jadransku, panonsku i zagrebačku. U posljednoj bi bili Karlovac, Varaždin, Međimurje i Bjelovar kako bi i te sredine sa Zagrebom mogle povlačiti novac, jer se povlači u sredine koje imaju ispod 75 posto bruto društvenog proizvoda (inače bi Zagreb mogao ispasti).

Usljedili su zatim ovi prijedlozi: kad je riječ o izborima u dijaspori ili izmijeniti Ustav ili poduzeti nešto drugo kako ne bi netko iz drugih država determinirao političku sudbinu u Hrvatskoj; bit povratka izbjeglica (vratilo se 77 tisuća građana srpske nacionalnosti, a interes je pokazalo njih još 20 tisuća) jest obnova – mora se obnoviti ono što je nepotrebno srušeno. Kajin je nastavku je rekao kako se izmjene Zakona o HRT-u predlažu upravo zato da bi se promijenila subordinacija (vladajuća stranka u ovom času nema utjecaj na HRT-u; uitao kako to da je predlagateljima izmjena Zakona o cestovnom prometu promaklo da Europska unija predlaže 0,5 promila za starije vozače, a 0,2 za mlade vozače i profesionalce; izjavio da time što ne popravljaju ceste Slovenija fizički izolira Hrvatsku.

Iz izlaganja predstavnika Kluba zastupnika IDS-a još izdvajamo sljedeće upite, primjedbe i ocjene: nije najveći problem postići standarde Europske unije, daleko

veći je problem postići standarde monetarne unije, odnosno teže će biti postići gospodarske od političkih standarda; da bismo ušli u EU trebamo valja pomalo promijeniti i mentalitet; Klub zastupnika IDS-a biti za ako se jamči da se barem brodogradnja neće privatizirati ove godine (u protivnom će biti suzdržan); moguće je objedinjavanje Hrvatske poštanske banke i Croatia banke kako bi se stvorila nacionalna banka preko koje će sva država poslovati (to će biti dug prema privatizacije desetine saniranih banaka); Hrvatska pri ulasku mora voditi računa o socijalnim pravima – o tome da se pri ulasku ne ide ispod postojećih prava, prije svega socijalnih te radno-mirovinskog zakonodavstva, o politici privatizacije, otvorenosti prema stranim investicijama; umjesto da se trudimo prodati 3. maj i Uljanik prodajmo bankrotirani "Viktor Lenac" (iako je i njemu najbolja solucija podržavanje); imati na umu da su "Hrvatske šume" i "Jadrolinija" državne tvrtke i svojevrstan socijalni amortizer; kamo će novac od privatizacije navedenih poduzeća – u Proračun ili u umirovljenički fond (dug bi im se mogao kroz 7-8 godina vratiti kroz obveznice).

Zanimljivo je, napomenuo je Kajin, da su svi protiv toga da se proda i jedna štalica u Vrsaru, na Rabu ili Pagu, a u Planu se govori o daljnjoj prodaji 15 posto INA-e. Ustvrdio je kako nema razloga biti za "Družbu" "Adria", ali treba naglasak staviti na zaštitu jer danas u Jadran uplovljava 600 tankera, a sutra će se dogoditi da će naftovod ići ka Trstu (kroz zapadnu obalu Istre prolazit će 550 tankera).

Bitno je izgraditi funkcionalan sustav

U ime Kluba zastupnika HNS/PGS-a, **Nikola Vuljanić** je najprije pohvalio suglasje iz rasprave prethodnog dana i o ovome, a zatim naveo neke primjedbe i upozorenja. Tu je ponajprije zamjerka zbog aljkavo prevedenih europskih dokumenata iz kojih je nomenklatura bukvalno preuzeta iz anglosaksonskog govornog područja. Slijedi upozorenje

kako se pri donošenju 10-15 europskih zakona vrlo lako može dogoditi – ako stručne službe nisu osposobljene – sukob izričaja, odnosno smisla tih i zakona koji su još u nas na snazi, napose sistemskih zakona (tipa Zakona o obveznim odnosima i sl.).

Za postupak prilagodavanja zakonodavstva ključna je transparentnost Proračuna, ali ne samo u smislu osiguravanja, već poštovanja odnosno provedbe zapisanoga.

Za postupak prilagodavanja zakonodavstva ključna je transparentnost Proračuna, ali ne samo u smislu osiguravanja sredstava za postupak prilagodbe već poštovanja odnosno provedbe zapisanoga, rekao je zastupnik. Ovu tvrdnju potkrijepio je ukazivanjem na situaciju u obrazovanju i znanosti, gdje izdvajanja unatoč deklaracijama zapravo padaju. Kad je riječ o regionalnom razvoju, postoji pak – naglasio je – velika razlika u razvijenosti, i umjesto da se kriteriji promijene (primjerice porez na dobit prebaci u sredine u kojoj se ostvaruje) u Parlamentu se prihvaćaju suprotni stavovi. Dakle, deklarativno – prema europskim "papirima", a u praksi drugačija politika.

Nije ključna stvar ući u Europsku uniju, već izgraditi funkcionalni sustav. Naime, ulazak s "figom u džepu", s nadom da ćemo nekoga ipak preveslati znači da će Europa i dalje biti u Amsterdamu, a ne u Zaprešiću, Karlovcu, Vojniću, Gospiću.

Nije jasno ni što će se dogoditi s umirovljenicima i sa zdravstvenom zaštitom slijedom planova koji se predlažu na usvajanje. Zdravstveni standard jest

iznad onoga što se danas može priuštiti, ali predviđeno je smanjivanje razine zdravstvene zaštite kako bi se to uklopilo u određene financijske mogućnosti.

Zastupnik je upozorio kako građani malo znaju o tome što ih očekuje u konkretnim zadacima pristupanja Europskoj uniji. Bitno je, naglasio je, stvoriti atmosferu u kojoj bi svim građanima postalo jasno da nije ključna stvar ući u Europsku uniju već izgraditi funkcionalni sustav. Naime, ulazak s "figom u džepu", s nadom da ćemo nekoga ipak preveslati znači da će Europa i dalje biti u Amsterdamu, a ne u Zaprešiću, Karlovcu, Vojniću, Gospiću.

Reformom totalno narušen sustav generacijske solidarnosti

Klub zastupnika Hrvatske stranke umirovljenika, čiji je stav obrazložio **Dragutin Pukleš**, uvodno je napomenuo da su oni svesrdno podržavali i podržavaju priključenje europskoj obitelji.

Osvrnuvši se na mirovinsku reformu, zastupnik je potom rekao kako se slaže da je ona uspješna "zato što smo je proveli prema direktivama Svjetske banke", ali da se nije vodilo računa o tome što misle hrvatski građani, posebno oni na koje se to odnosilo u ono vrijeme i danas te na koje će se odnositi sutra. S tim u svezi podsjetio je kako se na mirovinsku reformu reagiralo u drugim zemljama.

U Hrvatskoj je reforma, po riječima zastupnika Pukleša, prošla kao da se ništa nije događalo i to zato što ljudima nije objašnjeno što ona znači, što donosi i što će dočekati ljude kad im dođe vrijeme da krenu u mirovinu. Da su znali i kod nas bi, kaže, situacija bi bila malo drukčija.

Reforma se, upozorio je, treba nastaviti na način da njena realizacija omogućiti da građani koji su već u mirovini ili koji će odlaziti u nju narednih deset godina u Europskoj uniji budu ravnopravni građani i da mogu živjeti od svoje mirovine.

Po tvrdnji predstavnika Kluba zastupnika umirovljenika, ovom reformom totalno je narušen sustav generacijske

solidarnosti. Tako danas u različitom vremenu odlaska u mirovinu za isti rad za iste godine staža postoje vrlo velike razlike u mirovinskim primanjima, i te će se razlike još više povećavati, što ukazuje – naglasio je – da neke stvari ipak nisu u redu.

Mirovinsku reformu - treba nastaviti na način da njena realizacija omogući da građani koji su već u mirovini ili koji će odlaziti u nju narednih deset godina u Europskoj uniji budu ravnopravni građani i da mogu živjeti od svoje mirovine.

Povodom napomene iz materijala kako indeksiranje mirovina prema rastu plaća narušava održivost sustava te da treba hitno izmijeniti način usklađivanja mirovina vraćanjem na staru švicarsku formulu i iznaći novu, zastupnik je ustvrdio kako ovo nije Švicarska te da se valja prilagoditi situaciji i prilikama koje vrijede u Hrvatskoj te maksimalno potruditi da se otkloni sve što se godinama činilo umirovljeničkoj populaciji.

Predstavnik ovog kluba još je predložio donošenje zaključka - da će se prilikom izmjena i dopuna Zakona o mirovinskom osiguranju poštovati ustavno određenje RH, države socijalne pravde te da će se, suglasno usvojenoj Deklaraciji Hrvatskog sabora o temeljnim načelima pregovora za punopravno članstvo RH u EU iznalaziti mogućnosti i činiti napore za održavanje razine socijalnih prava i unapređenje istih.

Ispravljajući ga, **Davorko Vidović (SDP)** je izjavio kako nije točno da je mirovinska reforma u Hrvatskoj prošla zato što ljudi nisu bili obaviješteni na što se ona odnosi. Nijedan projekt ove ili bivših vlada nije bio tako dobro javno prezentiran kao što je bila mirovinska reforma. O njoj se govorilo u stotinu radioemisija na lokalnim radiopostajama, desecima tisuća plakata, radio i TV emisijama, spotovi-

ma. Da je tako svjedoči, dometnuo je, i činjenica da je Mirovinskom fondu pristupilo milijun ljudi. Nije pošteno, zaključio je Vidović, da sadašnji umirovljenici koristeći saborsku govornicu javno odriču mogućnost budućim umirovljenicima da imaju pristojne mirovine i neargumentirano dovode u pitanje jedan projekt koji nije posljedica nikakvog diktata Svjetske banke nego autohtoni, izvorni koncept. Jer, da je bilo po Svjetskoj banci do 2006. još ne bismo imali novi mirovinski sustav, dometnuo je.

Zbog dinamike posla nije bilo izvještavanja o ostvarenju Plana

Ministrica europskih integracija, **Kolinda Grabar-Kitarović** je obećala da će Ministarstvo učiniti dodatan napor kako bi se poboljšala kvaliteta prijevoda, rekavši još kako postoji i namjera da se osnuje lektorska služba koja bi pregledavala tekstove. Izvijestila je zastupnike također da je dosad prevedeno oko 22 tisuće stranica od 80-tak tisuća stranica pravne stečevine koju treba usvojiti. Posao je ogroman, a ograničen kadrovskim i financijskim mogućnostima Ministarstva europskih integracija. Kad je riječ o novim zakonima nisu potrebni prijevodi jer Ministarstvo ima ljude koji govore strane jezike (najviše engleski) na koje se prevodi većina dokumenata tako da se može pratiti sve novo.

Donijeti zaključak da će se prilikom izmjena i dopuna Zakona o mirovinskom osiguranju poštovati ustavno određenje RH kao države socijalne pravde.

Ministrica je zatim izjavila kako ne idemo u EU kao "guske u magli", da upravo Nacionalni program dokazuje kako postoji plan na koji će se način pristupiti procesu europskih integracija

te da se svaka mjera naslanja na ono učinjeno u prethodnoj godini.

Kolinda Grabar-Kitarović je priznala da je točna SDP-ova primjedba da Sabor nije upoznat s ostvarenjem plana za 2004. godinu. Razlog – dinamika posla. Revizija doista nije išla u Sabor ove godine budući da to nije učinjeno ni s Nacionalnim programom za 2003.

S primjedbom o neambicioznosti ministrica se nije složila, podsjetivši kako je programom za 2003. bilo obuhvaćeno samo 13 od 29 relevantnih poglavlja pravne stečevine, a ove godine ne samo sva poglavlja pravne stečevine već i kratkoročne i srednjoročne mjere iz europskog partnerstva, institucionalne mjere i ostalo. Dakle iz godine u godinu posao se nadograđuje. Da nije riječ o neambicioznosti govori i zbroj podzakonskih akata, dometnula je.

Nakon napomene kako je data projekcija za 2006. i 2007. ministrica je izvjestila zastupnike kako se u ovom trenutku ne može napraviti konačan popis zakona koji će biti donesen do 2007. Dva su tome razloga – jedino nakon završetka screeninga odnosno dubinske usporedbe hrvatskog i europskog zakonodavstva moći će se sa sigurnošću kazati što preostaje za usklađivanje; pravna stečevina raste svakoga dana i u procesu će trebati neprestance nadograđivati planove.

Iz ovog izlaganja još izdvajamo: poanta integracije je temeljita primjena zakona (podzakonskim aktima); institucionalne pripreme, kad je riječ o poljoprivredi, idu po planu; standardi monetarne unije nisu uvjet za članstvo, ali ih je svakako dobro postići što prije; hrvatski građani moraju biti informirani – Nacionalni program već jest na internet stranici Ministarstva europskih integracija, a mogu ga zatražiti od Ministarstva i na CD-u ili tiskanog.

Na kraju je ministrica naglasila još kako podizanje standarda umirovljenika mora biti jedan od temeljnih ciljeva cijelog procesa, kao i uopće podizanje standarda hrvatskim građanima. Sve promjene koje se budu donosile donosit će se u konzultaciji sa zainteresira-

nim skupinama pa i s umirovljenicima – zaključila je.

Čemu usklađivanje već potpuno usklađenog Zakona o HRT-u?

Nenad Stazić (SDP) je uvodno napomenuo kako je jučer rasprava dobro počela (sudionici rasprave uspjeli su se izdići iznad pojedinačnih, stranačkih interesa u svrhu jačanja pregovaračke pozicije pregovaračkog tima). Dan kasnije su se, međutim, u tom, kako reče, po europskim pravilima građenom europskom gnijezdu pojavila prva kukavičja jaja. Jedno takvo je predviđeno usklađivanje već potpuno usklađenog Zakona o HRT-u, rekao je, dometnuvši da posjeduje i dokaz da je tako – izjavu o usklađenosti, s potpisom i pečatom tajnice pregovaračkog tima, Tamare Obradović.

Ne idemo u EU kao "guske u magli"; upravo Nacionalni program dokazuje da postoji plan na koji će se način pristupiti procesu europskih integracija te da se svaka mjera naslanja na ono učinjeno u prethodnoj godini.

Zastupnik je s tim u svezi potom izjavio kako predviđeni izbor Vijeća u kojem bi glavnu ulogu imale civilne udruge nije ideja Europske unije već potpredsjednice Vlade, Jadranke Kosor – ideja koja se nastoji sakriti iza paravana usklađivanja s Europskom unijom.

Povodom trećeg dokumenta na koji se poziva prijedlog za usklađivanjem, Stazić je rekao kako ta europska preporuka štiti članove regulatornog tijela (Vijeća) od bilo kakvih prijetnji da bi se njihovom smjenom nešto postiglo u političke svrhe, a upravo to se najavljuje izmjenom zakona.

Zastupnik je upozorio kako je važeći zakon o HRT-u usklađen s dva bitna

dokumenta za djelovanje javnih televizija: Europskom konvencijom o prekograničnoj televiziji (1989) i Praškom poveljom (1994).

Iz ovog izlaganja još izdvajamo sljedeće tvrdnje: iza zahtjeva za izmjenom krije se želja da se ostvari politička dominacija nad HRT-om; udruge civilnog društva nisu, kako se tvrdi, potpuno apolitične (je li apolitična Merčepova ili Čondićeva udruga?); takav eksperiment već smo imali, i od tih udruga izabrani politički potpuno nezavisni članovi Vijeća osnovali su stranku u tom Vijeću i koristili Vijeće kao tribinu za svoje političko djelovanje; namjera eventualnog pokoravanja HRT-a neće proći šutke ni u Bruxellesu.

Moralno, profesionalno i politički nakaradan zakon (o HRT-u)

Ispravljajući Stazića, **Ivo Lončar (neovisni)** je ustvrdio kako nijedna europska država nema ovako nakaradan, moralno, profesionalno i politički prostituiran zakona kao što je Zakon o HRT-u te da je Programsko vijeće i njegov izbor moralna i politička prostitucija. Dvije trećine članova Vijeća su u potpunom sukobu interesa (jedni su izdavači, drugi direktori, treći glumci), rekao je Lončar uz upit – koga oni predstavljaju osim bivše vlasti koja ih je dovela na to mjesto.

Vidjet će se je li potrebno daljnje usuglašavanje

Ministrica europskih integracija, **Kolinda Grabar-Kitarović** je najprije podsjetila kako je izmjena Zakona o HRT-u bila predviđena i Planom za 2004. te da tada nije bilo primjedbi u tom smislu (pokoravanja HRT-a). Kako reče, namjera je daleko od toga. Činjenica je da je Zakon prebačen iz prošle godine upravo zato što se neprestance komunicira i s Vijećem Europe, s OESS-om i s Komisijom kako bi se napravile izmjene koje bi poštovale doista najviše europske demokratske standarde.

Ministrica je još izvijestila zastupnike kako će poglavlje 20 (kultura i audiovizualna politika) biti među prvim poglavljima koji će biti otvoreni za screening te da će se tada usporedbom Direktiva i Zakona o HRT-u i drugih medijskih zakona vidjeti je li potrebno daljnje usuglašavanje.

Ne može se odlučivati o nečemu bez odgovornosti za posljedice

Antun Vujić (SDP) je uvodno napomenuo da sve Stazićeve osnovne postavke podržava u potpunosti. Upozorio je potom kako se kao problematičan ne navodi Zakon o medijima, a upravo on je najvažniji i najkompliciraniji te kako nema nijednog oficijelnog dokumenta niti relevantnog stava koji bi opravdao namjeru da glavnu ulogu u izboru Vijeća imaju udruge civilnog društva. Ključna stvar koja je prihvaćena u Saboru jest ta da ne može netko odlučivati o nečemu, a da istodobno nema odgovornost za posljedice o kojima odlučuje. Prethodno je, kako reče, postojao automatizam izbora iz tzv. civilnog društva,

Plan sadrži niz elementarnih nedostataka i proturječja, od kojih je za položaj hrvatskih građana značajniji financijski aspekt. Ako predlagatelj ne zna koliko će iznositi troškovi procesa pridruživanja, kako može izvesti zaključak ili iznositi bilo kakvu tvrdnju o pozitivnom saldu hrvatskog ulaska u EU i poboljšanju standarda pojedinih kategorija građana.

ali sve što se tamo našlo teško da bi se moglo podvesti pod pojam civilnog društva. To je bilo vrlo političko društvo koje je pokriveno našom dobrom namjerom da se iz Vijeća isključi politika upravo išlo na formiranje stranke u okviru Vijeća – rekao je Vujić. Dome-

tnuši zatim kako je trebalo mnogo napora da se Sabor koji predstavlja Republiku Hrvatsku kao osnivača vrati u elementarnu funkciju određenih nadzora – ne kao političko tijelo nad "političkim" ponašanjem u Televiziji nego za zaštitu stvarne autonomnosti novinarske profesije na Televiziji.

Nakon što je izrazio zadovoljstvo obrazloženjem ministrice kako važeći zakon prvenstveno ide na usuglašavanje i proučavanje, Antun Vujić je još podsjetio kako je Programsko vijeće u međuvremeno postalo član međunarodnih asocijacija, da je veoma aktivno te da je u Istanbulu dobilo i neke pohvale za svoj rad.

Iz ovog izlaganja još izdvajamo napomenu kako su način izbora ovog Vijeća pohvalili mnogi eksperti kao optimalan upravo u kontekstu zadržavanja nužne funkcije države, odnosno osnivača.

Sat prije raspuštanja Parlamenta dogovoreno tko će biti članovi

Ispravljajući zastupnika Vujića, **Ivo Lončar** je najprije napomenuo kako je ova vlast Zakon o HRT-u trebala promijeniti dva mjeseca po dolasku na vlast, a zatim ustvrdio: bivša vlast je odlučivala, nikakvu odgovornost nije imala i u godinu dana donijela je dva potpuno nakaradna zakona; imamo Programsko vijeće koje ima strahovite ingerencije, a ne odgovara ni za što, a uz to su nekompetentni i u funkciji jedne politike (dokaz tome je na zadnoj sjednici, sat prije raspuštanja Parlamenta dogovoreno tko će biti članovi Vijeća HRT-a). Izlaganje je zastupnik Lončar završio upitom – koga predstavlja Duško Ljuština, a istodobno je direktor u kazalištu.

Da se ne bi stekao dojam o sluganskoj politici...

Željka Antunović (SDP) je rekla kako ne bi voljela da hrvatska javnost stekne dojam da će se odsad u Saboru događati samo ono što ima nekakve veze, u zakonodavnom i političkom smi-

slu, s usklađenjem Hrvatske, njezinih standarda i zakonodavstva s Europskom unijom. Hrvatska će i dalje, naglasila je, biti suverena nacionalna država, a ako se nastavi raspravljati na ovaj način i u ovo područje izmjena zakona gurati i sve ostale zakone ili pod krinkom usklađenja s EU nastaviti raditi doista će se kompletna hrvatska politika optužiti za to da je sluganska.

Rekavši kako se potpuno slaže s onim što su prije nje elaborirali Vujić i Stazić, Željka Antunović je "pametnoj i pomirljivoj primjedbi ministrice" dodala upozorenje – ako se prihvati takva metodologija možemo upasti u zamku. Direktive Europske unije su jasne i ako ih na političkoj razini počnemo tumačiti kako to odgovara pojedinoj političkoj opciji ili tražiti arbitraže Europske komisije onda ćemo se doista dovesti u situaciju da nam netko drugi diktira ono što nismo u stanju sami napraviti – rekla je zastupnica. U slučaju Zakona o HRT-u to smo već sami napravili i to prije bilo kakvih pregovora, dometnula je.

Osvnuvši se potom na područje socijalne sigurnosti umirovljenika i osoba s invaliditetom, ona je upozorila na oštre polemike prethodne godine te na upozorenja iz SDP-a s tim u svezi. Kako reče, izmjene su najprije politički propagirane da bi se na njima stekli politički poeni u javnosti, a onda su provedene kroz zakon kako bi se odmah potom ustanovilo kako te promjene čine kompletan socijalni, mirovinski sustav financijski neodrživim.

Zastupnica je podsjetila kako su prvo čitanje prošle izmjene Zakona o obveznim doprinosima te kako se iz redova SDP-a upozoravalo da će izmjenama toga zakona biti dovedena u pitanje naplata doprinosa, objedinjena naplata i zakomplicirati ono što je u Hrvatskoj već riješeno na bolji način. U drugom će se čitanju, naglasila je opet doći u politički, zapravo operativni konflikt. Jer ako želimo operativniju državnu upravu nećemo ići u izmjene kakve se predviđaju, dometnula je.

Željka Antunović se potom osvrnula na regionalnu politiku. Nakon načelnog upozorenja kako nije zadovoljavajuća razina pripremljenosti projekata koji bi se tre-

bali financirati iz predpristupnih fondova spomenula je projekte koji bi se trebali financirati s 15 milijuna eura (riječ je o održivom razvoju u područjima povratka). U Planu se spominju županije, ne zna se koji su to projekti, napomenula je potkrijeplivši potom primjerom ocjenu kako praksa nerijetko demantira lijepa očekivanja.

Praksa demantira lijepa očekivanja

U općini Vojnić je privatnom inicijativom izgrađen objekt socijalne namjene (za smještaj oko 80-tak teško mentalno retardiranih osoba s psihozama). Postoji mogućnost da se u tom području (povratka) otvori 50-tak novih radnih mjesta, ali se već godinu dana zbog birokratiziranja taj objekt ne može staviti u funkciju. Na listama čekanja na adekvatan smještaj čeka, inače, 800 do 1000 takvih osoba, napomenula je zastupnica, ustvrdivši kako se nema tako olako prelazi preko takvih situacija. Riječ je o jednom primjeru, a zacijelo ih je jako mnogo, ali Ministarstvo nažalost ne prihvaća inicijativu, novac iz privatnih izvora. Izrazivši bojazan kako će onda očito biti problema i u projektima koji će se moći financirati iz pretpristupnih fondova, zastupnica je zaključila kako neće biti konsenzusa oko pristupanja Uniji ako nema spremnosti za uvažavanje argumenata obostrano (i pozicije i opozicije).

Ispravljajući zastupnicu, **Ivo Lončar** je rekao kako je ona pripremala prvi zakon, a usvojio ga Vujić. Hvalili su se kako im je pomogao stanoviti Jakubović, koji je iz Poljske, kako reče, došao dijeliti znanje o medijima. A o sustavu Radio-televizije nema pojma.

Po mišljenju Lončara SDP ovo muči jer su donijeli u godinu dana dva zakona, drugi nakaradniji od prvoga. Europa se, naglasio je, neće ljutiti jer nitko u Europi nema ovakav zakon, napose ne ovakav izbor Programskog vijeća i ovlasti.

Kvantitativna hiperinflacija zakona

Ruža Tomašić (HSP) je ustvrdila kako je kvantitativna hiperinflacija

dominantna oznaka zakonodavnih aktivnosti i postupaka koji su slijedili radi integracijske aktivnosti. I to metodom, kako je naglasila, mehaničke i površne usporedbe našeg propisa s aktom EU. Pritom se olako stavljalo u obrazloženje da je time zakonodavstvo usklađeno, i da promjene neće zahtijevati dodatne troškove. Upitnost i ispravnost takvog pristupa ogleda se u tome da je Sabor u zadnjih 10-tak godina donio bezbroj propisa koji su se često mijenjali, mnogi na štetu Republike Hrvatske i njenih građana.

Logično se – rekla je zastupnica – nameće upit mehaničkog prilagodavanja zakonodavstva EU i konačni efekt takvih propisa, s obzirom na to da se zna da Hrvatska mnoge društvene odnose nije odgovarajuće pretočila u pravne odnose odnosno u pravnu normu u okviru vlastitog dvorišta.

Zastupnica Tomašić je potom rekla kako u ocjeni usklađenosti treba polaziti od cjelovitijeg pristupa predmetu pravnog normiranja, a ne od parcijalnog, selekcijskog, kako se predlaže Planom usklađivanja.

Plan sadrži niz elementarnih nedostataka i proturječja, od kojih je za položaj hrvatskih građana značajniji financijski aspekt.

Slijedile su ove njezine primjedbe, prijedlozi i ocjene: ako predlagatelj ne zna koliko će iznositi troškovi procesa pridruživanja kako može izvesti zaključak ili iznositi bilo kakvu tvrdnju o pozitivnom saldu hrvatskog ulaska u EU i poboljšanju standarda pojedinih kategorija građana; ne spominje se poduzimanje bilo kakvih mjera za sudsko preuzimanje obiteljskih predmeta iz nadležnosti Centra za socijalnu skrb (što je obveza proizašla iz europskih standarda i ugrađena u Obiteljski zakon), a s druge se strane reklamira kako je izmjenom Obiteljskog zakona osigurana zaštita osobnih prava djece u sudskom postupku, a i ne navodi se da je nakon toga uslijedilo još nekoliko izmjena Obiteljskog zakona kojima se odgađa primjena; u Hrvatskoj ne postoji, nažalost, dječji doplatka kao univerzalno dječje pravo već doplatka za djecu (kao pravo roditelja po osnovi djece).

Dodajmo još kako je zastupnica HSP-a naglasila kako će Hrvatska stranaka prava u narednom razdoblju poduzeti niz aktivnosti i uputiti više prijedloga radi osiguranja i primjene pozitivnih tekovina Europske unije, osobito onih koji se odnose na obvezu države za uspostavu europskih i socijalnih standarda i prava svojim građanima, ne samo nametanje obveza.

Sudeći prema neambicioznom planu izgubit će se i 2005.

Davorko Vidović (SDP) je uvodno izrazio zadovoljstvo poglavljem iz Plana o socijalnoj politici i zapošljavanju, rekavši kako je to najeksplicitnije priznanje koje bi mogla dobiti bivša Vlada za ono što je učinjeno u području socijalne politike i zapošljavanja i usklađivanja hrvatskog zakonodavstva sa zakonodavstvom EU. Nezadovoljan je pak činjenicom što se u ovoj godini na tom planu zapravo ne planira učiniti ništa konkretno. A kvalitetan posao iz prethodnih godina nije niti izdaleka završen. Nije, dakle, trebalo izgubiti 2004. godinu, kao što se, nažalost desilo – rekao je Vidović, izrazivši bojazan kako će se, sudeći prema neambicioznom planu, izgubiti i 2005. godina.

Zastupnik se potom osvrnuo na pitanje mirovinske reforme. U Planu se, rekao je, samo načelno ukazuje na problem koji je u Hrvatskoj i dalje jako naglašen, a riječ je o području fleksibilizacije tržišta rada, otvaranju novih radnih mjesta i povećavanju konkurentnosti gospodarstva. Deklaratorni stav ne slijedi ni jedan konkretni zakonski ili pdzakonski prijedlog ili akt.

U svezi s ocjenama o značajnim pomacima u socijalnom dijalogu proteklih godina, zastupnik je rekao kako izostaju (što bi potvrdio bilo koji sindikalni vođa ili članovi poslodavačkih udruga) konkretni projekti zakonodavnih aktivnosti koji trebaju osnažiti ne više tripartitni nego bipartitni dijalog između poslodavca i radnika, odnosno sindikata.

Iz ovog izlaganja još izdvajamo napomenu kako je stvoren naoko osjećaj

povećane brige za porodicu, a zapravo se tu eksplicite pokazuje da ta prividna briga zapravo dugoročno šteti interesima žena i pogoršava njihov položaj na tržištu rada. Jedini konkretniji dio na ovom području jesu mjere odnosno akcijski plan zapošljavanja Europske unije, ali ni to nije projekt koji bi mogao zadovoljiti svojom konkretnošću, operacionaliziranošću.

Planom se, rekao je Vidović, prvi put eksplicite potvrđuje ono na što je upozoreno i u raspravi – da su promjene u mirovinskom sustavu napravljene temeljem voluntarističkog pristupa bez temeljitih analiza te da je narušena konzistentnost a ne samo održivost mirovinskog sustava te da se hitno mora promijeniti zakon – da se vratimo na staro.

Izrazivši zadovoljstvo što se priznaju greške, zastupnik je prigovorio što su se one dogodile unatoč jasnim upozorenjima iz redova SDP-a kamo one vode.

Izdvajamo još ova upozorenja zastupnika Vidovića: lani ništa nije učinjeno u poslovima jačanja profesionalne pozicije na tržištu rada invalida; ni sad nema konkretnih projekata i zakonodavnog usklađivanja s onim što Europa obilato i bogato primjenjuje upravo na području zaštite marginalnih skupina, invalidnih osoba, nacionalnih manjina; nema sljedećeg koraka koji bi trebao uslijediti nakon svih nacionalnih strategija napravljenih u proteklih pet godina. Nisu operacionalizirani projekti djelovanja za mlade, suzbijanje zloporabe droge, suzbijanje trgovine ljudima, politika za zapošljavanje osobe s invaliditetom).

Nema arbitiranja Europske komisije

U završnom osvrtu, državna tajnica Ministarstva europskih integracija, **Marija Pejčinović-Burić** je najprije ustvrdila kako nema arbitiranja Europske komisije – screening je obvezni dio koji prethodi pregovorima. Objasnila je potom kako europsko partnerstvo prepoznaje institut kratkoročnih i srednjoročnih prioriteta te traži od države kandidatkinje da se sukladno tome prilagođava. Sve što je stavljeno u plan slijedi

onako kako je rečeno u europskom partnerstvu te u nekim drugim dokumentima koji se u ovom trenutku traže od Hrvatske, naprimjer tzv. predpristupni ekonomski program.

Razvidno je, rekla je na kraju državna savjetnica, da će se predložiti revizija Nacionalnog programa svugdje tamo gdje se utvrdi da ima nečega što nije prepoznato kao potrebno usklađivanje.

GLASOVANJE

Objasnila je zašto Vlada ne prihvaća amandman Kluba zastupnika SDP-a i HSS-a, ministrica **Kolinda Grabar-Kitarović** je objasnila da se Zakon o Hrvatskoj radioteleviziji nalazio na popisu za usklađivanje zakonodavstva uz Nacionalni program za 2004. i prebačen je u popis za ovu godinu (u četvrti kvartal). Odluka o donošenju novog zakona donijet će se nakon provedbe ocjene usklađenosti hrvatskog zakonodavstva s pravnom stečevinom EU u području medija, tzv. screeninga. Ukoliko se nakon njega potvrdi razina usklađenosti i preporukama Vijeća Europe neće se pristupiti izradi Zakona o HRT-u.

Dr. sc. **Antun Vujić** je u ime predlagatelja amandmana uvodno ustvrdio kako je zbog određenih stranačkih zlovolja kao tema za raspravu stavljeno nešto što je odavno riješeno u korist ove države, Parlamenta – način izbora Programskog vijeća HRT-a (inače neusporedivo demokratičniji nego bilo gdje drugdje).

Veoma je loše otvaranje takvih tema pred Europom – dobrovoljnim izlaganjem gdje to apsolutno nije i gdje su se očuvali i suverenitet i odgovornost Sabora.

Nakon ovoga glasovalo se, ali amandman nije dobio potrebnu većinu.

Ministrica je u ime Vlade prihvatila amandman Kluba zastupnika HSS-a (postao je sastavni dio Prijedloga plana), rekavši kako će Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva odrediti točan datum upućivanja traženih sedam zakonskih prijedloga u Vladinu proceduru.

Prijedlog plana usklađivanja donesen je sa 101 glasom "za" i 3 "suzdržano" u tekstu kako je to bilo predloženo, zajedno s prihvaćenim amandmanom. Sa 103 glasa "za" i 2 "suzdržano" podržan je Nacionalni program RH za pridruživanje Europskoj uniji u 2005. godini.

Očitujući se o prijedlogu zaključka Kluba zastupnika Hrvatske stranke umirovljenika, ministrica **Kolinda Grabar-Kitarović** je izvijestila zastupnika da je Vlada unatoč činjenici što na tekst

Nacionalnog programa Hrvatski sabor ne može formalno davati amandmane držala opravdanim usvojiti prijedlog zaključka Kluba zastupnika HSU-a. Vlada će u skladu s njihovim prijedlogom izmijeniti tekst i utvrditi novi kojem se Vladu obvezuje da će poduzeti sve napore da budućim izmjenama mirovinskog zakonodavstva u skladu s ustavnim opredjeljenjem Republike Hrvatske kao socijalne države nastoji zadržati postojeću razinu zaštite socijalnih prava te ih unaprijediti u skladu s politikom održivosti

fiskalnog sustava i cjelokupnim gospodarskim razvojem. Tekst zaključka koji je predložio HSU postao je sastavni dio Nacionalnog programa.

Povodom prijedloga zaključka Kluba zastupnika SDP-a i Kluba zastupnika HSS-a, ministrica **Grabar-Kitarović** je uzvratila kako se ne prihvaća isto kao i njihov amandman u svezi sa Zakonom o Hrvatskoj radio-televiziji. Predlagateljima nije pomoglo ni glasanje.

J.R.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU MEMORANDUMA O SUGLASNOSTI IZMEĐU VLADE REPUBLIKE HRVATSKE I EUROPSKOG ZAPOVJEDNIŠTVA SJEDINJENIH AMERIČKIH DRŽAVA, KOJE DJELUJE U IME VLADE SJEDINJENIH AMERIČKIH DRŽAVA U VEZI S KORIŠTENJEM ZRAČNOG PROSTORA, POLIGONA, ZRAČNIH I POMORSKIH LUKA I OBJEKATA ZA OBUKU OD STRANE AMERIČKIH ORUŽANIH SNAGA U EUROPI

Jačanje partnerskih odnosa

Hrvatski je sabor nakon kraće rasprave prihvatio u prvom čitanju Prijedlog zakona o potvrđivanju Memoranduma o suglasnosti između Vlade RH i Europskog zapovjedništva Sjedinjenih Američkih Država, koje djeluje u ime Vlade Sjedinjenih Američkih Država u vezi s korištenjem zračnog prostora, poligona, zračnih i pomorskih luka i objekata za obuku od strane američkih oružanih snaga u Europi. Vlada je kao predlagatelj predložila donošenje zakona po hitnom postupku ali je poslije povukla takav prijedlog. Kažimo još da je osnovni cilj sklapanja ovog Memoranduma o suglasnosti intenziviranje aktivnosti na jačanju partnerskih odnosa te promicanje dosadašnje dobre suradnje na području obrane Republike Hrvatske i SAD-a.

O PRIJEDLOGU

O zakonskom prijedlogu govorio je ministar obrane **Berislav Rončević**, podsjetivši najprije da je 20. veljače lani Vlada Republike Hrvatske donijela odluku o osnivanju Povjerenstva za izradu i praćenje provedbe ovog Memoranduma, a tri mjeseca kasnije prihvatila izvješće Povjerenstva o vođenim pregovorima za sklapanje Memoranduma te ovlastila pomoćnicu ministra obrane da u ime Vlade isti potpiše u srpnju 2004. Procedura pripreme prihvaćanja i potpisivanja Memoranduma vođena je u skladu s Ustavom i pozitivnim propisima Republike Hrvatske, naglašava Rončević, a osnovna svrha ovog dokumenta sukladna je i u izravnoj potpori duha i slova Strategije nacionalne sigurnosti RH, Strategije obrane Hrvatske te vojne strategije

Republike Hrvatske. Memorandumom se pruža pravni okvir za godišnje planiranje obuke i vježbi Oružanih snaga Republike Hrvatske s američkim partnerom na našem teritoriju. Velikim dijelom Memorandum predstavlja kodifikaciju postojećih iskustava i nastojanja da se do tada uočeni problemi izbjegniju ili barem svedu na što manju mjeru. Tek po predlaganju godišnjeg plana konkretnih aktivnosti slijedi podnesak Hrvatskom saboru na potporu. Godišnji plan aktivnosti bit će odobren sukladno nacionalnom zakonodavstvu Republike Hrvatske. Dobri bilateralni odnosi između Republike Hrvatske i SAD-a slijede dobre odnose između i na ostalim područjima međudržavne suradnje. Suradnja ministarstava obrane Republike Hrvatske i SAD-a u stalnom je porastu, značajnog je intenziteta i od iznimne je važnosti, a najveći broj akti-

vnosti u dosadašnjem razdoblju ostvarene je u sklopu izvođenja zajedničkih vojnih vježbi, aktivnosti u okviru programa Partnerstva za mir i NATO aktivnosti. Prijedlogom Zakona potvrđuje se Memorandum o suglasnosti, kako bi njegove odredbe u smislu članka 140. Ustava postale dio unutarnjeg pravnog poretka. Osnovni cilj sklapanja Memoranduma jeste intenziviranje aktivnosti na jačanju partnerskih odnosa te promicanje dosadašnje dobre suradnje na području obrane. Provedba Zakona o potvrđivanju Memoranduma odvijat će se kroz redovite aktivnosti Ministarstva obrane te će se za njegovo provođenje koristiti sredstva iz Državnog proračuna namijenjena radu Ministarstva obrane i Oružanih snaga RH. Svrha Memoranduma o suglasnosti jeste utvrđivanje uvjeta pod kojima se SAD-u za svrhu obuke i vježbi dopušta korištenje zračnog prostora, zračnih luka, poligona, pomorskih luka i objekata za obuku, koje je odredila Republika Hrvatska, a što se temelji na prijedlozima koje je izložila Skupina za zajedničko planiranje i upravljanje u skladu s ovim Memorandumom.

Osnovni cilj Memoranduma je intenziviranje aktivnosti na jačanju partnerskih odnosa te promicanje dosadašnje dobre suradnje na području obrane Hrvatske i SAD-a.

Memorandumom se dvije strane obvezuju osnovati koordinacijsko tijelo za aktivnosti vojne obuke – Skupina za zajedničko planiranje i upravljanje, a sastavljena je od predstavnika hrvatskih i američkih nadležnih tijela. Memorandumom se detaljno određuje procedura za ulazak, izlazak i korištenje hrvatskoga zračnog prostora, a napose zračnih i pomorskih luka, poligona i objekata za obuku. Detaljno se određuje i sigurnost letenja, istrage nesreća i katastrofa, operacije traganja i spašavanja, zaštita prirode i okoliša, način rješavanja naknade šteta nastale kao posljedica aktivnosti

iz ovog Memoranduma, izvješćivanje javnosti i dr. Memorandumom su detaljno uređena prava i obveze obiju strana. Tako će po dolasku na teritorij Republike Hrvatske gostujuća postrojba, uključujući Oružane snage Sjedinjenih Američkih Država, uživati status u skladu s odredbama NATO SOFA-e (Sporazum između stranaka Sjevernoatlantskog ugovora o pravnom položaju njihovih snaga) i NATO PFP SOFA (Sporazum između država stranaka Sjevernoatlantskog saveza i drugih država koje sudjeluju u Partnerstvu za mir u vezi sa statusom njihovih snaga). Gostujuća će postrojba platiti troškove za usluge koje im pružaju civilni subjekti prema javno objavljenim tarifama ili sklopljenim sporazumima, osim za korištenje vojnih objekata i infrastrukture Ministarstva obrane RH i Oružanih snaga naše zemlje. Zrakoplovi u vlasništvu ili koji se koriste od strane ili u ime gostujuće postrojbe neće podlijevati plaćanju pristojbi za slijetanje ili parking u hrvatskim vojnim bazama niti naknadi za prelete ili zračnu navigaciju dok su u hrvatskom zračnom prostoru jer se tu primjenjuje načelo reciprociteta. Financijske obveze stranaka u ovom Memorandumu ovisit će o raspoloživosti dodijeljenih novčanih sredstava u skladu s pripadajućim državnim zakonima, a troškovi će biti usuglašeni po načelu "slučaj po slučaj" unutar Skupine za zajedničko planiranje i upravljanje u skladu s PFP SOFA-om. Kako bi zadovoljila svoje potrebe za obuku i sigurnost, gostujuća postrojba može izvesti manju konstrukciju na ili blizu objekata za obuku u Slunju i Gašincima, na uzletištu u Puli, Zadru i Udbini, te u lučkim objektima u Splitu, Rijeci i Dubrovniku. U slučaju ozljede ili smrti stanovnika RH za vrijeme aktivnosti gostujuće postrojbe, u kojem je možda sudjelovalo osoblje takve postrojbe, liječnik iz Republike Hrvatske će obaviti pregled ili obdukciju u vrijeme i na mjestu koje će odrediti Republika Hrvatska. Zaštita prirode i okoliša predstavlja poseban interes RH, i njemu će se pridati posebna pozornost. Memorandum sadržava posebna ograničenja u smislu zaštite okoliša. Tako će gostujuća postroj-

ba poštivati zakonodavstvo Republike Hrvatske, koje regulira pitanja zaštite okoliša, a bilo kakva potraživanja naknade štete nastale kao posljedica aktivnosti iz ovog memoranduma bit će vođena u skladu s odredbama NATO SOFA-e. Nadležno tijelo za provođenje ovog Memoranduma u Republici Hrvatskoj je Ministarstvo obrane RH. Memorandum ostaje na snazi za razdoblje od pet godina od dana stupanja na snagu, a nakon toga trajanje mu može biti produženo za isto vremensko razdoblje, osim ako jedna od stranaka u pisanom obliku diplomatskim putem ne izvijesti drugu stranku o svojoj namjeri da ga otkáže, ili pak izrazi svoju želju za postizanjem novog Memoranduma o suglasnosti. Svaka stranka može u svako doba otkazati Memorandum nakon prve godine dana, a obavijest o otkazu ili sklapanju novog Memoranduma mora se dostaviti u pisanom obliku diplomatskim putem najkasnije šest mjeseci unaprijed. Konačno, ovaj se Memorandum može izmijeniti ili dopuniti u bilo koje vrijeme i uz uzajamni pristanak obiju stranaka, a izmjene i dopune moraju biti u pisanom obliku i uključivati puni naziv i datum sklapanja Memoranduma koji se izmjenjuje.

RADNA TIJELA

U cilju intenziviranja aktivnosti na jačanju partnerskih odnosa te promicanja dosadašnje dobre suradnje ministarstva obrane Republike Hrvatske i SAD-a, **Odbor za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost** većinom je glasova predložio Saboru prihvaćanje Prijedloga zakona.

U raspravi u **Odboru za pomorstvo, promet i veze** postavljeno je pitanje svrhe potpisivanja Memoranduma, s obzirom na to da se strane unaprijed odriču arbitraže. Predstavnik predlagatelja zakona objasnio je da u slučaju da dođe do spora, Republika Hrvatska može odustati od Memoranduma, odnosno inicirati zaključivanje novog. Također je istaknuto da je 2002. godine potpisan Sporazum sa NATO-om koji nije sve regulirao, pa se ovim Memorandumom

dumom detaljnije regulira ova materija. S obzirom na to da se tekst Memoranduma poziva na Sporazum NATO SOFA, Odbor smatra potrebnim da se prije rasprave o predmetnom zakonu dostavi tekst spomenutog Sporazuma. Hrvatskom saboru je predloženo da prihvati Prijedlog zakona.

RASPRAVA

Švedski stol

Nakon **Ivana Jarnjaka** koji je obradio stajalište Odbora za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost riječ su dobili predstavnici klubova zastupnika, a raspravu je otvorio HDZ-ov predstavnik dr. sc. **Krešimir Čosić**. Najvažniji cilj Memoranduma kao i svih relevantnih dokumenata koji su mu preteča jeste daljnje unapređenje dobre bilateralne vojne suradnje između Republike Hrvatske i SAD-a. U formalnom smislu ta suradnja između dviju država traje već punih 11 godina, točnije od 29. studenoga 1994. godine. Za to vrijeme ostvaren je kvalitetan oblik vojne suradnje sa značajnim rezultatima koji su imali veliki utjecaj na razvoj Ministarstva obrane i Oružanih snaga Republike Hrvatske, sukladno NATO standardima. U potpisanom sporazumu 1994. naglašeni su osnovni ciljevi bilateralne suradnje koji trebaju pridonijeti regionalnoj i globalnoj sigurnosti, te otvorena vrata suradnje i s europskim Centrom za sigurnosne studije u Garmischu, a napose uspostavlja se suradnja kroz tzv. DŽOINT kontakt program koji je bio prethodnica Partnerstvu za mir. Od 1994. ta je suradnja rasla, a značajan intenzitet doživjela je nakon ulaska Hrvatske u Partnerstvo za mir 2000. godine pa je bilo normalno, logično i opravdano da se unapređuju zakonski okviri na temelju kojih će se odvijati ta bilateralna vojna suradnja. Glede Memoranduma o suglasnosti kaže da se radi o kontinuitetu izgradnje pravnog okvira za uspješnu bilateralnu vojnu suradnju između ministarstava Republike Hrvatske i SAD-a. S obzirom na naše ambicije, ciljeve i želje da

što prije postanemo punopravni članovi NATO organizacije, sasvim je jasno da nam ovakav Memorandum treba, i zbog toga će Klub zastupnika HDZ-a dati potporu predloženom zakonu tj. potvrđivanju Memoranduma o ovoj vojnoj suradnji, zaključio je Čosić.

Biti protiv ovog memoranduma ne znači biti protiv SAD-a i NATO-a.

U ime Kluba zastupnika IDS-a **Damir Kajin** je pozdravio raspravu o ovom zakonu u dva čitanja, ali smatra da će predloženi Memorandum marginalizirati Hrvatski sabor, s obzirom na to da ne predviđa da se o svakom ulasku američke vojske unutar Hrvatske odlučuje u parlamentu. Memorandum nadilazi ingerencije tj. nadležnost Ministarstva obrane, kaže Kajin. Ovo je previše važan dokument da se izbjegne Predsjednik Republike koji navodno o njemu nije znao. Razlog – ovim dokumentom de facto cijela zemlja na neki način postaje vojni poligon SAD-a, a temeljna uloga Predsjednika Republike je da brine o suverenom postupanju državnih institucija za koje je na osnovi Ustava zadužen. Zastupnik drži da je neprihvatljiva komunikacija Ministarstva obrane, Predsjednika Republike, odnosno nekih ljudi u Glavnom stožeru Hrvatske vojske naspram Ministarstva obrane te da smo tu kao zemlja zreli za jedno veliko pospremanje. Jednako tako nezamislivo mu je da se ministar obrane šali na račun Predsjednika Republike jer se time, kaže, narušava dignitet ali i zapovjedna, odnosno vertikalna linija unutar Hrvatske vojske. Biti protiv ovog Memoranduma ne znači biti protiv SAD-a i NATO-a. Jasno je da Memorandum treba sagledati u kontekstu želje Hrvatske da uđe u sastav NATO saveza gdje SAD ima ključnu ulogu, ali je isto tako jasno da nema ulaska u EU ako prije toga ne uđemo u spomenuti savez. EU nije švedski stol s kojega ćemo kao država uzeti ono što nam odgovara, a ostaviti ono što nam u datom trenutku

ne paše, poručuje Kajin. SAD prvenstveno zanimaju aerodromi Pula, Zadar, Udbina, vojni poligoni Slunj i Gašinci te luke Rijeka, Split i Dubrovnik, odnosno na neki način cijela jadranska obala, a upravo na to Hrvatska ne bi trebala pristati da se pretvori u jedan veliki vojni poligon, uz to besplatan. Bit je svega da će Amerikanci moći provoditi vojne vježbe na tlu Hrvatske kada žele, kako žele i bez naknade, što je nedopustivo. Prema Memorandumu gostujuća će postrojba platiti troškove za usluge koje im pružaju civilni subjekti prema javno objavljenim tarifama ili sklopljenim sporazumima, osim za korištenje vojnih objekata i infrastrukture Ministarstva obrane RH i Oružanih snaga RH. Kajina zapanjuje benevolentnost hrvatskih vlasti u tom pogledu, te ga zanima zašto smo toliko široke ruke. "Umjesto da reduciramo broj poligona i pokušamo demilitarizirati Hrvatsku koliko je god to moguće, mi se trudimo, kada nemamo novaca, da umjesto naše vojske dovedemo drugu vojsku", rekao je Kajin. Predložio je da se u Memorandumu odustane od aerodroma u Puli. Riječ je o civilnom aerodromu koji će nakon što ga je Air Adriatic odabrao kao matični aerodrom zasigurno biti posjećeniji nego što je bio dosad, a poznato je da turizam i biznis s jedne strane i vojska s druge strane teško idu zajedno. Rijeka je postala demilitariziran grad, a nakon Umaga i Pazina Kajin se zalaže da to na neki način postane i Pula. Zaključujući raspravu ustvrdio je da je Memorandum loš i, ispod je razine brige o dignitetu Republike Hrvatske.

Poštujte se nacionalno zakonodavstvo

Za **Krunoslava Markovinića (HDZ)** netočan je navod da se ministar obrane šalio na račun Predsjednika Republike Hrvatske. "Znamo kakve su šale aktualnog Predsjednika Republike Hrvatske, i da su blago rečeno daleko lošije". Konačno, sve je bilo istina što je rečeno i u predizborne svrhe iskorišteno. Jednako je tako netočno da Hrvatska postaje američka vojna baza.

Hrvatska mora u nečemu sudjelovati, kaže ovaj zastupnik, i drži da je bolje "da se ovdje malo igramo oružja nego da idemo u Irak". Istra je uvijek bila hrabra i odana pa se ne mora bojati Amerikanaca, zaključio je Markovinović. **Šime Lučin (SDP)** smatra da je netočan navod po kojem se potpisivanjem ovog Memoranduma omogućava američkim snagama da na području Hrvatske imaju vojne vježbe gdje hoće i kada hoće. Do sada je bilo, a tako će i ostati, da Sabor odlučuje hoće li se, kada i gdje održavati međunarodna vojna vježba. S potonjom konstatacijom složio

Sjedinjene Američke Države prvenstveno zanimaju naši aerodromi, poligoni i pomorske luke, tj. na neki način cijela jadranska obala, a upravo na to Hrvatska ne bi trebala pristati, odnosno na to da se pretvori u jedan veliki vojni poligon, uz to besplatan.

se ministar **Rončević** pojasnivši da se sadržaj Memoranduma može primijeniti nakon odluke Hrvatskoga sabora kojom će odobriti vježbe i ulazak pripadnika stranih oružanih snaga na područje Republike Hrvatske. Potpuno je netočno da se sadržajem ovog Memoranduma zaobilazi Hrvatski sabor jer se tek nakon prijedloga Ministarstva obrane i zajedničkog povjerenstva koje će odrediti prioritete i potrebe zajedničkih vježbovničkih aktivnosti dolazi s konkretnim prijedlogom u Sabor koji o tome donosi svoju odluku. I tek nakon svega toga primjenjivat će se odredbe ovog Memoranduma kao i mogućnost zaključivanja dodatnih sporazuma npr. o manjim tehničkim i građevinskim zahvatima na postojećim našim objektima. Prema tome, Memorandumom se apsolutno poštuje nacionalno zakonodavstvo, a o mogućnosti ulaska pripadnika stranih oružanih snaga na teritorij Hrvatske isključivo odlučuje Hrvatski sabor. Ministar je još rekao da Memorandum

nije zaobilazio Predsjednika Republike Hrvatske te da je u svemu rađen u skladu s odredbama našeg Ustava, Zakona o obrani i Zakona o zaključivanju i izvršavanju međunarodnih ugovora. Potvrđuje točnost činjenice da je od osamostaljenja Hrvatske do danas najmanji vojni proračun Republike Hrvatske bio 2004. ali nije, kaže, točno da smo zbog toga zaostali u tehnološkom smislu jer je baš lani otvorena mogućnost investiranja u tehnološku obnovu više nego što se to činilo u godinama kada je proračun bio izdašniji.

Svi dosadašnji međunarodni vojni sporazumi potpisivani u ime Hrvatske u pravilu su davali stranim postrojbama neshvatljivu slobodu djelovanja u našoj državi, primijetio je **Pero Kovačević** u ime Kluba zastupnika HSP-a. Prvi je takav bio vojni dodatak Daytonskom sporazumu (Hrvatske i NATO saveza) o pravnom položaju osoblja i postrojbi saveza (potpisan 1995.), a drugi hrvatsko-američki vojni sporazum o sprječavanju širenja oružja za masovno uništavanje iz veljače 2003. Ovaj hrvatsko-američki memorandum o suglasnosti u vezi s korištenjem zračnog prostora, poligona, zračnih i pomorskih luka i objekata za obuku od strane američkih oružanih snaga ne sadrži ustupke kao rečeni američko-hrvatski sporazum iz 2003., ali se njime ne poništavaju neshvatljivi postupci iz tog sporazum. Kako je rekao, Memorandum ipak sadrži nekoliko "bisera" na koje je u nastavku ukazao. Nepojmljivo je npr. da Memorandum potpisuje civilna vlast (Vlada RH) s naše strane i europsko zapovjedništvo američke vojske s druge strane. Čudna se asimetrija provlači kroz cijeli tekst Memoranduma. Tako npr. o korištenju civilnih zračnih luka gostujuća postrojba izravno pregovara s operatorima aerodroma, a o korištenju civilnih pomorskih luka s lučkom upravom i ovlaštenim koncesionarom. Nigdje u svemu tome nema hrvatskih državnih vlasti, napose gradskih, pa se postrojbe SAD-a očito mogu ponašati kao da je čitava Hrvatska jedna velika vojna baza, kaže Kovačević. Da bi zadovoljila svoje potrebe za obuku i sigurnost, gostuju-

ća postrojba može izvesti manju konstrukciju na ili blizu objekta za obuku u Slunju i Gašincima, na uzletištu u Puli, Zadru i Udbini te u lučkim objektima u Splitu, Rijeci i Dubrovniku. Iz svega navedenog u Memorandumu jasno je koje su im luke bitne, nastavlja zastupnik, i odmah dodaje da je očito ovdje riječ o pravu na gradnju svoga vojnog logora u spomenutim lukama i aerodromima s bunkerima, vrećama s pijeskom, bodljikavom žicom, rampom itd. To će zacijelo pogoditi naše turističke djelatnike u tim turističkim gradovima, posebno u Dubrovniku, koji je već imao čast usred sezone u 2001. doživjeti u svojoj luci popunu zaliha na američkim podmornicama na nuklearni pogon, prišuća se Kovačević.

Dokument obiluje nejasnoćama

Za Klub zastupnika HSP-a posebnu priču predstavlja svrha ovoga Memoranduma. Jedno je, kaže, vojna vježba u kojoj sudjeluju hrvatske oružane snage radi njihova uvježbavanja, a nešto sasvim drugo iznajmljivanje naših poligona, aerodroma, luka i slično isključivo za uvježbavanje stranih postrojbi bez sudjelovanja i uvježbavanja naših oružanih snaga. Prema članku IV. Memoranduma postrojbe SAD-a su na tlu Hrvatske potpuno izjednačene s postrojbama HV-a tj. nikome ništa ne plaćaju za korištenje naših poligona i vojnih baza, zračnog prostora i luka, niti za zauzimanje prostora u skladištima, na parking u hrvatskim vojnim bazama, napose za pomorsku i zračnu navigaciju. Na taj se način Hrvatska pretvara u veliku i besplatnu američku vojnu bazu ili poligon, podvlači zastupnik. Misli da nas ne treba veseliti mogućnost sklapanja zasebnog sporazuma. Osim što bi se posebnim ugovorom trebalo jasno odrediti tko upravlja vojnom bazom tijekom vojne vježbe činjenica je da strane postrojbe koje koriste vojne baze ili poligone obično traže i sporazumom uređuju svoje pravo na izgradnju posebne prometne infrastrukture za svoje potrebe što zadire u pitanje korištenja pomorskog dobra. Također traže

i izradu novog sustava telekomunikacije, pravo prvenstva svojih postrojbi na prometnicama ili u luci prije i nakon vojnih vježbi, a napose pravo na meteorološka, hidrološka i geološka istraživanja u području i oko baze. Ništa od svega navedenog u ovom dokumentu nije definirano, upozorava Kovačević. Pri vojnim vježbama nisu isključene nesreće, a istragu o nesrećama uzrokovanim npr. američkim letjelicama provodit će hrvatsko istražno povjerenstvo koje će uključivati i predstavnike gostujuće postrojbe. Ipak, američkoj je strani omogućena i zasebna istraga, no nema niti slova o rješenju pitanja eventualne kaznene odgovornosti američkih vojnika barem na razinu koju jamči NATO SOFA sporazum itd. Smatra da ni od jedne članice NATO saveza nije iskamčeno toliko prava za gostujuću postrojbu. Zašto bi nas primili u NATO ako su već sada od nas dobili sve ono što inače ne mogu iskamčiti od svojih zemalja članica saveza, pita Kovačević. Indijsko pleme Crna noga 1865. je sa SAD-om potpisalo kvalitetniji sporazum o vojnoj suradnji jer im je omogućavao barem naknadu štete i vojnu zaštitu SAD-a, primijetio je Kovačević.

Memorandum apsolutno poštuje nacionalno zakonodavstvo, a o mogućnosti ulaska pripadnika stranih oružanih snaga na naš teritorij isključivo odlučuje Hrvatski sabor.

Prije bilo kakve daljnje rasprave o ovom Zakonu nameće se pitanje kako je uopće parafiran jedan ovakav značajan dokument lani u ljeto u Ramsteinu, a da o njegovom sadržaju nisu prethodno upoznati saborski zastupnici i javnost niti je provedena javna rasprava, rekla je mr. sc. **Alenka Košiča Čičin-Šain (HNS)** u ime Kluba zastupnika HNS/PGS-a. Dokument obiluje nejasnoćama i sve je previše pojednostavljeno što bi u nekom drugom kontekstu za našu administraciju moglo biti poučno, ali u ovom

slučaju ta općenitost ostavlja mogućnost različitih tumačenja. Hrvatska želi biti dio NATO snaga ali se samo u najopćenitijem pristupu mogu uspoređivati izjednačeni interesi dviju država. Naša država još nije članica NATO-a, no može i treba prihvatiti obveze članica saveza ali sukladno svojoj veličini, geostrateškom položaju, veličini svojih oružanih snaga, ekonomskoj razvijenosti, i posebnim interesima u sferi turizma, poljoprivrede, eko prostora. Sama činjenica da je Republika Hrvatska potpisnica dva sporazuma kojima se regulira boravak oružanih snaga SAD-a na teritoriju Republike Hrvatske, ne prejudicira potrebu potpisivanja Memoranduma u ovako predloženom obliku, nastavila je zastupnica. Ocjenjujući stanje i cilj koji se donošenjem ovoga zakona želi postići Vlada navodi da je suradnja ministarstava obrane Hrvatske i SAD-a u stalnom porastu, značajnog intenziteta i od iznimne važnosti. Možda bi bilo korisno detaljnije objasniti zašto je ta suradnja ministarstava od iznimne važnosti, i čemu služe znanstvena istraživanja u vojne svrhe, te kolika je praktična korist od izradene Studije upravljanja resursima obrane između Ministarstva obrane SAD-a i Ministarstva obrane RH, nastavlja zastupnica. Primjećuje zatim kako nigdje nije jasno utvrđeno kolika su potrebna financijska sredstva za provođenje Memoranduma. Prema članku 10. financijske obveze stranaka ovisit će o raspoloživosti dodijeljenih novčanih sredstava u skladu s pripadajućim državnim zakonima, a troškovi će biti usuglašeni po načelu "slučaj po slučaj" unutar Skupine za zajedničko planiranje i upravljanje. Troškovi gostujuće postrojbe za korištenje vojnih poligona, dobara i usluga neće biti veći od onih koje za iste namjene plaćaju hrvatske Oružane snage. Pošto Oružane snage RH ne plaćaju spomenute troškove korištenja tom su analogijom i Oružane snage SAD-a oslobođene tih troškova, naglašava zastupnica. Komentirajući u tom smislu još neke odredbe Memoranduma zastupnicu je zanimalo što točno znači da će financijske obveze stranaka ovisiti o raspoloživosti dodijeljenih nov-

čanih sredstava, tko snosi troškove ako jedna od strana nema npr. raspoloživa sredstva za određeni trošak itd.

Hrvatska može i treba prihvatiti obveze NATO saveza, ali sukladno svojoj veličini, geostrateškom položaju, veličini svojih oružanih snaga, ekonomskoj razvijenosti i posebnim interesima u sferi poljoprivrede, turizma i ekološkoj sferi.

S obzirom na to da se ovim dokumentom predviđa korištenje zračnog prostora i luka, poligona te pomorskih luka nejasno je kako će se od neposredne blizine vojnih vježbi zaštititi naš turizam koji značajno puni državni proračun. Nadalje, nigdje se u Memorandumu ne može iščitati koliko će pripadnika gostujućih postrojbi zapravo boraviti na teritoriju Republike Hrvatske i hoće li to biti jedna ili više takvih postrojbi. Prema članku 14. Memoranduma za vrijeme provedbe aktivnosti, neće biti dozvoljeno bez posebnog odobrenja Republike Hrvatske namjerno ispuštanje goriva, neiskorištenog i neispaljenog i drugog oružja u okolišu, izvan prostora izričito određenih za tu svrhu. Zastupnicu interesira tko će biti ovlašten izdati to posebno odobrenje, i kako se uopće u bilo kojem slučaju može dozvoliti namjerno ispuštanje goriva, neiskorištenog i neispaljenog oružja u okoliš. Zanimljivo je da su Memorandumom ograničeni preleti iznad nacionalnih parkova i parkova prirode, ali ne i iznad velikih gradova gdje u slučaju pada zrakoplova imamo dalekosežnije posljedice. Ne postoji niti plan zaštite građana od buke aviona. Uzme li se u obzir da od Dubrovnika do Zagreba vojnim avionom valja putovati manje od sat vremena, od Pule do Zagreba manje od 20 minuta, a od Osijeka do Zagreba oko sat vremena lako možemo steći ukupan dojam o veličini naše države i zapravo njezinoj skučenosti za izvođenje ovakvih vojnih vježbi. Stoga

se moramo zapitati zašto je za izvode nje ovih vježbi izabrana baš Hrvatska, i je li to zato što je naša država za to baš prikladna ili zato što druge države takvo što to ne žele? Iz kojih god razloga se pristupa ovom dokumentu, tijela javne vlasti Republike Hrvatske imaju izuzetnu obvezu da zaštite svoje građane, ali i flor i faunu od štetnih utjecaja vojnih vježbi i prisutnosti oružja i drugih zagađivača okoliša. Klub zastupnika HNS-PGS-a smatra da predloženi dokument nedvojbeno treba popraviti kako bi na neki način bio prihvatljiv za Hrvatsku jer kada jednoga dana budemo članovi NATO-a za popravak će biti prekasno. Također predlaže da se na neko vrijeme odgodi ratifikacija Memoranduma o suglasnosti dok se on u potpunosti ne dopuni razrađenim elementima koji se odnose na nadoknadu štete nastale kao posljedice aktivnosti iz Memoranduma, a napose na pravnu jurisdikciju nad gostujućim oružanim snagama. Također bi bilo oportuno prilikom slijedeće rasprave dobiti i mišljenje Vrhovnog zapovjednika Oružanih snaga, odnosno Ureda Predsjednika Republike Hrvatske.

Riječ je uzeo ministar **Rončević**. Rekao je da je sadržaj odnosa umnogome određen prihvaćanjem članstva u Partnerstvu za mir i ratifikacijom NATO SOFA u Hrvatskom saboru.

Što se tiče zaštite okoliša, gostujuća postrojba će poštivati zakonodavstvo RH koje regulira pitanje zaštite okoliša. Naglasio je da se ništa od Memoranduma neće realizirati, ukoliko Sabor ne odobri prijedlog zajedničkih vojnih vježbi. "Bez odluke Hrvatskog sabora pripadnici Oružanih snaga SAD-a ne mogu ući u RH ni na koji način". Dodaje da ovaj Memorandum rješava pitanje kako će se regulirati međusobni odnosi kada ta odluka od Hrvatskog sabora bude donesena.

Status NATO SOFA po pitanju naknada omogućuje pripadnicima stranih oružanih snaga jednaki status, odnosno ako hrvatske oružane snage ne plaćaju lučke pristojbe, onda ih po NATO SOFI ne plaćaju ni strane snage. "Na sve što nije uređeno ovim Memorandumom pri-

mjenjuje se NATO SOFA i NATO Pfp SOFA".

Mr. sc. **Alenka Košiša Čičin-Šain (HNS)** ispravila je navod ministra da Hrvatska mora prihvatiti sve što je definirano Sporazumom SOFE iz 1995. i 2000. godine. Drži da Hrvatska ima pravo na eventualne korekcije Sporazuma SOFA.

Financijski okvir

U ime **Kluba zastupnika HSS-a** govorio je **Ante Markov (HSS)**. Rekao je da Memorandum ima politički i pravni okvir, a politički proizlazi iz temeljnih zadaća koje su postavljene u Strategiji obrane, Strategiji nacionalne sigurnosti i svih pratećih dokumenata. Dodaje da Hrvatska teži pristupanju NATO-u i upravo stoga radi presedan, potpisujući jedan ovakav memorandum i prije nego što je stupila u članstvo NATO-a, čime želi poručiti da je spremna i privržena ukupnim međunarodnim nastojanjima za bolju sigurnost u Europi, za suradnju i antiterorističku koaliciju.

Napominje da ovakav okvirni sporazum ne prejudicira niti broj stranih vojnika koji će zajedno s hrvatskom vojskom ili samostalno biti na našim aerodromima, već će to biti predmet pojedinačne rasprave, odnosno o tome će se posebno donositi odluka.

Ipak, smatra da bi bilo dobro u nekim člancima intervenirati, prije svega na članak 4. stavak 3. koji kaže da vanjske snage mogu bez pratnje domaćih predstavnika ili hrvatskih časnika ulaziti u zračne baze, poligone, pomorske luke i objekte. Zastupnik smatra da je potrebna nazočnost hrvatskih časnika.

Pitanje mogućih žrtava

Nadalje, treba regulirati i pitanje mogućih žrtava, što se događa u slučaju ozljede ili možebitne smrti, a treba iznijeti i financijske okvire u kojima će se kretati ovakva događanja u pet godina.

Klub zastupnika HSS-a izražava svoje zadovoljstvo što će se Memorandum potvrđivati u dva čitanja, kako bi se mogao eventualno doraditi.

U pojedinačnoj raspravi govorio je mr.sc. **Mato Arlović (SDP)**. Naglašava da je Hrvatska članica Partnerstva za mir, a isto tako prihvatila je sve obveze iz Praškog sporazuma po kojem treba raditi na modernizaciji, obučavanju i osposobljavanju Hrvatske vojske da bi se ona prilagodila standardima NATO-a, te što prije postala članicom saveza.

Lučke kapetanije

Podržava sva tijela s hrvatske strane koja su nabrojena i čine zajedničko tijelo za upravljanje i planiranje samih vježbi. Ostaje pitanje lučkih kapetanija koje nisu uključene, osim što bi mogle biti indirektno uključene kroz Ministarstvo turizma, mora, prometa i razvitka, u slučaju korištenja civilnih morskih luka kao što su Dubrovnik, Split ili Rijeka. Moguće je, naime, da u vježbovnim situacijama dođe do ometanja civilnog prometa što može izazvati štetne posljedice, pa treba predvidjeti i takve situacije, iako postoji zabrana ometanja civilnog prometa.

Drži dobrim da je predviđena mogućnost posebnih sporazuma. Treba omogućiti posebnim sporazumom da i Hrvatski crveni križ sudjeluje u takvim vježbovnim situacijama.

Nikola Vuljanić (HNS) rekao je da je razmjerno jednostavno ući u ovakav neodređeni dogovor, koji nikoga ne obvezuje, međutim, vrlo je teško naknadno, ako to nije specificirano, a nije, izboriti vlastite interese. Naglašava da je najteže iz takvog okvirnog sporazuma izići.

Osvrnuo se na tri aspekta Memoranduma. Prvi je procedura donošenja, gdje zastupnik postavlja pitanje kako je moguće da vrhovni zapovjednik Oružanih snaga, odnosno predsjednik Mesić nije bio upoznat s Memorandumom.

Drugi aspekt Memoranduma su mjere kojima se od šteta i neželjenih posljedica osigurava Hrvatska i njeni građani. Vuljanić ovdje naglašava da nigdje u Memorandumu ne piše što će se dogoditi ako npr. druga strana ne bude poštivala propise o zaštiti okoliša, prometne propise ili neke druge iz hrvatskog zakonodavstva.

Pitanje odgovornosti

”Ti ljudi i njihova oprema su pod ingerencijom Europskog zapovjedništva Oružanih snaga SAD-a”.

Treći aspekt je činjenica da se dobar dio vježbi do sada odigravao u Slunjskom poligonu, odnosno u dijelu RH koji bi trebalo iskoristiti u svakom drugom smislu, turističkom, lovskom, šumarskom, poljoprivrednom...

”Ne mislim da bi parlamentarci mirne savjesti mogli prihvatiti ovakav Memorandum kakav nam je predložen”.

Tomislav Čuljak (HDZ) govorio je o potrebi potvrđivanja memoranduma. Smatra da je hrvatski neupitni interes proširiti područje međudržavne suradnje sa SAD-om. ”Uz dobre bilateralne odnose za nas je sigurno važno proširiti i produbiti suradnju i na razini Ministarstva obrane”. Dodaje da ovaj Sporazum pokazuje i stvarnu želju i opredjeljenje Hrvatske vezano za proces pristupanja NATO-u.

Trebalo je jasnije regulirati način izvješćivanja prilikom iznenadnog onečišćenja okoliša.

Pri tome sporazum ničime ne ugrožava nacionalne interese Hrvatske, već upravo suprotno, pruža mogućnost Hrvatskoj da bude partner i jedan od sudionika, a ne samo promatrač zbivanja oko nas, komentira zastupnik.

Vlado Jelkovic (HDZ) osvrnuo se na riječi iz obrazloženja gdje stoji da je suradnja Ministarstva obrane RH s Ministarstvom obrane SAD-a u stalnom porastu i od iznimne je važnosti za Hrvatsku. U memorandumu su utvrđeni uvjeti pod kojima se SAD-u za svrhu obuke i vježbi dopušta korištenje zračnog prostora, zračnih luka, poligona, pomorskih luka i objekata za obuku.

S obzirom da prijedlog ide u drugo čitanje, smatra da bi u točki 5. članka 14. trebalo jasnije regulirati način izvješćivanja prilikom iznenadnog onečišćenja okoliša. Izvješćivanje bi trebalo ići

preko institucija hrvatske Vlade, a ne putem veleposlanstva SAD-a.

Poseban oprez potreban je kada su u pitanju moguće štetne posljedice po okoliš uslijed vojnih vježbi na poligonu kod Slunja, koji je u neposrednoj blizini Nacionalnog parka Plitvica.

Živko Nenadić (HDZ) rekao je da se veliki broj aktivnosti i zajedničkih vojnih vježbi provodio i tijekom proteklih godina u okviru programa Partnerstva za mir i NATO aktivnosti, pa odredbe iz Memoranduma de facto ne bi bile ništa novo. Memorandum propisuje pravo i način korištenja zračnog prometa, poligona, zračnih i pomorskih luka, te objekata za obuku, od strane američkih oružanih snaga u Europi.

Naposljetku, smatra da je memorandum posljedica dobre suradnje Hrvatske i SAD-a zbog zajedničkog interesa za mir i sigurnost. Hrvatska će unaprijed odrediti koji su objekti za obuku, a pritom će posebno voditi računa o zaštiti okoliša.

”U sklopu zajedničkog planiranja i upravljanja Hrvatska neće biti podređena, već će biti zastupljena preko svih relevantnih ministarstava, a i sam predsjednik ove skupine će biti predstavnik Hrvatske”. Pojašnjava da je jedan od osnovnih uvjeta taj da nikako ne smije biti ugrožena sigurnost i redovito odvijanje civilnog prometa. Memorandum se sklapa na četiri godine s pravom raskida već nakon godinu dana. Zaključio je da podržava ovaj memorandum.

Jasnije definiranje

Dr. sc. **Zlatko Kramarić (LS)** drži vrlo važnim za Hrvatsku biti dijelom Partnerstva za mir i članicom NATO saveza, ali isto tako smatra važnim odrediti gornju granicu cijene i ustupaka na koje je Hrvatska spremna za ulazak u te asocijacije. U članku 20. Memoranduma stoji da se on može izmijeniti i dopuniti u bilo koje vrijeme, ali uz pristanak objiju stranaka.

S hrvatske strane Memorandum je potpisala pomoćnica ministra obrane, a s američke strane jedan brigadni general Europskog zapovjedništva SAD-a, što

zastupnik Kramarić drži očitim nerazmjerom, jer ”s jedne strane ga potpisuje Vlada i država, a s druge strane Europsko zapovjedništvo SAD-a”.

Smatra da je potrebno postaviti pitanje čini li Hrvatska sve da zaštiti svoje interese i da li su se u Memorandumu mogla postići neka bolja rješenja i jasnije definirati stvari, kako bi interes RH bio kudikamo bolje zaštićen.

Kramarić je izjavio da je ovako hrvatska strana u pomalo kolonijalnom odnosu, te se nada da je moguće neke odredbe Memoranduma dopuniti ili izmijeniti. Tada bi i on podržao ratifikaciju ovog dokumenta. Ukoliko se pak ništa ne može promijeniti, a rasprava se vodi samo poradi formalnih razloga, on neće podržati ratifikaciju.

Druga strana potpisnica Memoranduma je Vlada SAD-a, koju po njenom ovlaštenju zastupa europsko zapovjedništvo američkih snaga.

Napominje da američke snage po sadašnjem tekstu Memoranduma ne bi plaćale pristojbe za slijetanje, za parkiranje u hrvatskim vojnim bazama, kao ni naknade za prelete, pa zaključuje da Hrvatska ovime daje previše ustupaka i plaća preveliku cijenu koja nije u funkciji bržeg približavanja Hrvatske i njenih vojnih snaga euroatlantskim integracijama.

”Čini mi se da nas oni doživljavaju kao jednog slabijeg partnera kojem se može štošta ponuditi i da će on jednostavno na sve što je ponudeno to i prihvatiti”. Zamolio je ministra da razmotri sve primjedbe u raspravi i učini potrebne korekcije za drugo čitanje, kako bi Memorandum bio prihvaćen. ”Onda ćete imati i moj glas za ovu ratifikaciju, inače neću to moći učiniti”.

Ministar **Berislav Rončević** u završnoj riječi rekao je da prema mišljenju Ministarstva vanjskih poslova RH, Odjela za međunarodno pravne poslove, i s obzirom na američko zakonodavstvo,

druga strana potpisnica Memoranduma je Vlada SAD-a, koju po njenom ovlaštenju zastupa Europsko zapovjedništvo američkih snaga.

Naglašava da se u nekoliko naših strategijskih dokumenata kao ključna riječ spominje doseganje određenog stupnja kompatibilnosti hrvatskih oružanih snaga s onima NATO-a. Hrvatski interes je da taj stupanj dostigne što prije i da provodimo zajedničke vojne vježbe s pripadnicima američkih oružanih snaga kao našim najjačim bilateralnim partnerom na području obrane. Napomenuo je da se ništa od ovog memoranduma neće dogoditi ukoliko Hrvatski sabor ne odobri svaku pojedinu vojnu vježbu ili skupne vojne vježbe.

Dosad ni jedna vojna vježba nije bila u ljetnim mjesecima, za vrijeme turističke sezone.

Po pitanju održavanja vojnih vježbi na vojnom poligonu Eugen Kvaternik kod Slunja i njihovog utjecaja na okoliš, rezultati studije pokazuju da su neželjeni efekti u granicama dopuštenih, izjavio je ministar.

Pitanja prekršajne i kaznene odgovornosti, te naknade štete uređena su do detalja člancima 7. i 8. NATO PfP SOFE. "NATO PfP SOFA koju smo zaključili i koja je postala dio unutarnjeg prava 2002. godine dovoljno regulira, a ovo je samo želja da pojačamo vježbovne aktivnosti, da dostignemo taj stupanj interoperabilnosti".

Zaključio je da će se primjedbe iz rasprave dalje nadograđivati u sporazume koje ćemo imati u daljnjoj suradnji na području koje regulira ovaj memorandum.

Zastupnici su većinom glasova, sa 73 glasa "za", 6 "suzdržanih" i 24 "protiv" prihvatili Prijedlog zakona o potvrđivanju Memoranduma o suglasnosti između Vlade RH i Europskog zapovjedništva SAD-a, koje djeluje u ime Vlade SAD-a u vezi s korištenjem zračnog prostora, poligona zračnih i pomorskih luka i objekata za obuku od strane američkih oružanih snaga u Europi, u prvom čitanju. Sve primjedbe, prijedlozi i mišljenja upućuju se predlagatelju radi pripreme Konačnog prijedloga zakona.

J.Š.; S.Š.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU KONVENCIJE UJEDINJENIH NARODA PROTIV KORUPCIJE

Promicanje i jačanje mjera

Hrvatski je sabor nakon opširne rasprave hitnim postupkom donio ovaj Zakon. Time se potvrđuje Konvencija čija je svrha promicanje i jačanje mjera za učinkovitije i djelotvornije sprječavanje i borbu protiv korupcije, promicanje čestitosti, odgovornosti te pravilnog upravljanja javnim poslovima i državnom imovinom kao i promicanje međunarodne suradnje i tehničke pomoći između država stranaka s ciljem sprječavanja i iskorjenjivanja korupcije te borbom protiv nje.

Predlagatelj zakona je Vlada RH.

O PRIJEDLOGU

Konvencija UN protiv korupcije usvojena je na sjednici Opće skupštine UN 31. listopada 2003., dosad ju je potpisalo 113, a ratificiralo 12 država. RH potpisa-

la je Konvenciju 10. prosinca 2003. godine u Meridi u Meksiku.

Potvrđivanjem ove Konvencije Republike Hrvatske pridružit će se krugu država koje u okviru svog zakonodavstva nastoje provoditi svrhu Konvencije u cilju međunarodne suradnje i što uspješnijeg suprotstavljanja porastu korupcije koja ugrožava njihove temelje.

Potvrđivanjem ove Konvencije RH pridružit će se krugu država koje u okviru svog zakonodavstva nastoje provoditi svrhu Konvencije u cilju međunarodne suradnje i što uspješnijeg suprotstavljanja

nja porastu korupcije koja ugrožava njihove temelje. Pravni okvir RH za suzbijanje korupcije nalazi se u kaznenom zakonodavstvu usklađenom s međunarodnim standardima. Tako je u Kaznenom zakonu RH opisano kazneno djelo primanja i davanja mita, protuzakonito posredovanja, zlorabe obavljanja dužnosti državne vlasti, te, među ostalim, kazneno djelo primanja i davanja mita u gospodarskom poslovanju. Zakonom o odgovornosti pravnih osoba za kaznena djela predviđena je odgovornost pravnih osoba za kaznena djela koja počine njihove odgovorne osobe i to ne samo za korupcijska kaznena djela već i za veliki broj ostalih kaznenih djela ako je njima povrijeđena neka dužnost pravne osobe ili je pravna osoba ostvarila ili trebala ostvariti protupravnu imovinsku korist počinjenjem tih kaznenih djela. Tu je i Zakon o sprječava-

nju sukoba interesa u obnašanju javnih dužnosti te drugi zakoni a 2001. godine hrvatska je Vlada usvojila Nacionalni program za borbu protiv korupcije zajedno s Akcijskim planom.

U Programu Vlade RH od 2003. do 2007. značajno mjesto predstavlja jačanje opće borbe protiv korupcije na normativnom i provedbenom planu. Slijedom svega toga RH već sada u okviru nacionalnoga zakonodavstva poduzima potrebne mjere u cilju borbe protiv korupcije, kao velikog društvenog zla koje postaje sve prisutnije u RH, a koje može u velikoj mjeri usporiti demokratski i gospodarski razvoj RH, navodi predlagatelj.

Potvrđivanje Konvencije predstavlja vrlo važan korak prema globalizaciji borbe protiv korupcije i proširenju pravnog instrumentarija u tom pravcu ali i unapređenje suradnje s drugim državama u borbi protiv korupcije.

RADNA TIJELA

Odbor za zakonodavstvo podupire donošenje ovog zakona i ne protivi se prijedlogu predlagatelja da se ovaj zakon donese hitnim postupkom. Na tekst Konačnog prijedloga podnio je amandman kojim se nomotehnički uređuje izričaj u člancima 2. i 3. odnosno izbjegava nepotrebno opetovanje riječi (predlagatelj prihvatio amandman). Pored tog amandmana i uz jednoglasnu potporu antikorupcijskim mjerama te mjerama za otklanjanje sukoba interesa Odbor ukazuje na potrebu dodatnih napora pri prijevodu međunarodnih akata zbog nedosljednosti te upotrebe pojmova, posebno stručnih, koje ne poznaje hrvatski jezik i pravni sustav RH.

Odbor za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost podržao je prijedlog Vlade da se ovaj zakon donese hitnim postupkom i jednoglasno je odlučio Hrvatskom saboru predložiti donošenje ovog zakona u tekstu kako ga je predložio predlagatelj.

Odbor za pravosuđe nakon rasprave o ovom predloženom zakonu jednoglasno je predložio Hrvatskom saboru da

ga donese. U raspravi je istaknuto da RH poduzima potrebne mjere u okviru nacionalnoga zakonodavstva u cilju sprječavanja korupcije kao velikog društvenog zla čemu će sigurno pridonijeti i ratifikacija Konvencije.

RASPRAVA

Na sjednici Hrvatskoga sabora o predloženom zakonu uvodno je govorila u ime predlagatelja državna tajnica Ministarstva pravosuđa **Snježana Bagić**. RH je već potpisala i ratificirala niz drugih konvencija, kao što je kaznenopravna Konvencija o korupciji, građansko-pravna Konvencija o korupciji, niz dokumenata Vijeća Europe. Implementirali su u naše zakonodavstvo u većoj mjeri, primjerice u Kazneni zakon, Zakon o kaznenom postupku, Zakon o USKOK-u, pa se može reći da na normativnom planu RH odista čini sve kako bi se stvorio normativni okvir za učinkovite mjere nadležnih institucija i tijela zaduženih za borbu protiv korupcije.

U naš pravni sustav već smo ugradili veći dio ove Konvencije i druge određene konvencije o korupciji, ali to ne funkcionira.

Dakako, donošenje normativnog okvira pa i potvrđivanje niza konvencija ne može biti dovoljno jer naša uspješnost počiva i pokazuje se na konkretnim akcijama i mjerama, rekla je, među ostalim državna tajnica Bagić.

Zatim su predsjednici radnih tijela izvijestili o stajalištima tih odbora: **Rade Ivas (HDZ)** Odbora za pravosuđe i **Ivan Jarnjak (HDZ)** Odbora za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost nakon čega je otvorena rasprava.

Najvažnija politička volja i odlučnost

Emil Tomljanović (HDZ) govorio je u ime Kluba zastupnika HDZ-a te izvije-

stio da ovaj Klub u potpunosti podržava predloženi zakon. Navodeći da se korupciju može definirati na različite načine, da se pojavljuje kao generalni fenomen u čitavom svijetu a posebno u zemljama u postkonfliktnim razdobljima. Egzistira u onim društveno-ekonomskim formacijama gdje je prisutno odsustvo vladavine prava i zakona te gdje postoji neadekvatan pravosudni sistem, gdje postoji praksa podmićivanja i sukoba interesa, gdje je izvitopereno poslovno okruženje, gdje je evidentna prisutnost organiziranog kriminala, naveo je, među ostalim zastupnik.

Unatoč činjenici da ne postoji zakonsko određenje korupcije konvencionalno se pod tim pojmom smatra u prvom redu davanje i primanje mita, protuzakonito posredovanje, zloporaba obavljanja dužnosti državne vlasti, zloporaba položaja i ovlasti, sklapanje štetnog ugovora, odavanje službene tajne i dr., rekao je, govoreći u nastavku o štetnosti korupcije. Možda je najveća šteta što ona iskrivljuje prioritete u političkom i gospodarskom odlučivanju i pogubno šteti javnoj odgovornosti i društvenom moralu.

Zbog svega toga taj se problem u Programu Vlade RH za razdoblje od 2003. do 2007. predstavlja u jačanju opće borbe protiv korupcije i na normativom i na provedbenom planu. Sve to učvršćuje stanovišta da ovaj Prijedlog zakona treba bezrezervno poduprijeti. Uspjeh borbe protiv korupcije ovisi o mnogo čimbenika no najvažnija je politička volja i odlučnost. Demoralizirajuće primjedbe da je korupcija naslijeđena endemska pojava koja ima uporište u stavovima i navikama ljudi treba zamijeniti spoznajom da je riječ o naka-radnom sustavu protiv kojega se treba odlučno boriti a korupciju svesti na najmanju moguću mjeru, rekao je govoreći o pojedinim odredbama Konvencije ali i o pravnom okviru RH za suzbijanje korupcije.

Svoje izlaganje završio je navodom da je i Sv. Stolica svojim aktima proglasila korupciju grijehom i zlom koja kao i politička ideološka manipulacija u osnovi su suprotne istini. One na napa-

daju same temelje društvene harmonije i umanjuju mogućnost smirenih društvenih odnosa. Mnoge zemlje karakterizira endemska korupcija na svim razinama vlasti društva pa su ljudi bespomoćni ustati protiv korumpiranih političara, sudaca, birokrata a situaciju dodatno čine složenom druge podjele među ljudima.

Dakle, korupciju, i s te strane definirana kao društveno zlo, treba iskorišteniti i svesti na što manju moguću mjeru i u tom smislu Klub zastupnika HDZ-a podupire u cijelosti ovaj predloženi zakon.

Antun Kapraljević (HNS) riječ je zatražio u ime Kluba zastupnika HNS/PGS-a. Svoje izlaganje počeo je podsjećanjem na dopis jednog građanina, a dobili su ga Ured predsjednika Vlade, klubovi zastupnika, o utaji 10 milijuna kuna poreza u vezi s čim Ministarstvo financija i Državno odvjetništvo nisu učinili puno. To ističe jer smo u naš pravni sustav već ugradili veći dio ove Konvencije ali i druge određene konvencije o korupciji, ali, to ne funkcionira.

Srećemo na svakom koraku da je korupcija u porastu i znamo koji smo po indeksu korumpiranosti. To je zato, kaže, što su građani čitavo to vrijeme bili pasivni promatrači i nisu reagirali na korupciju. To se mijenja, kaže, od trenutka kad je jedan ministar otišao iz Vlade stvari su krenule na bolje, građanska hrabrost je na djelu. Građani su gledali pljačku Hrvatske, dok su jedni ratovali drugi su pretvarali, pljačkali, građane je to boljelo no tada nisu mogli ništa. Dolazi 2000. godine koalicija i svi očekuju ono što je obećano, da će se ustvari krenuti u raščišćavanje s korupcijom, obećana je revizija pretvorbe, nije se napravilo ništa. 2003. godine HDZ dolazi na vlast i gospodin Sanader je imao priliku biti upisan zlatnim slovima u povijest Hrvatske (vidjet ćemo da li će biti) da je krenuo u obračun s korupcijom, no nije reagirao kad mu je ukazano na neka ponašanja. Time nije pokazao ni volju ni dosljednost u onom što priča. Pokrenuli smo neka istražna povjerenstva jer želimo to raščistiti a vi to blokirate. Pitamo se zašto se to doga-

đa, i u ovoj situaciji kad se lideri stranaکا dogovaraju i kad se više ne zna što je oporba što vlast da li je ista priča bila i 2000. godine i da li zbog toga pretvorba nije sankcionirana, kaže.

Vjeruje da će u budućnosti građani a i mediji više pridonijeti demokraciji i ukazati na ono što nije dobro u društvu. Ovaj Klub zastupnika podržat će donošenje predloženoga zakona jer jedino ako prihvaćamo europske standarde možemo krenuti u borbu protiv korupcije. Naveo je da je ovaj Klub podnio amandman na Konačni prijedlog zakona kojim traži da i Povjerenstvo za odlučivanje o sukobu interesa bude u krugu tijela koja će služiti za pomoć drugim strankama državama Konvencije (predlagatelj nije prihvatio taj amandman).

Politički prioritet

Ingrid Antičević-Marinović (SDP) izvijestila je da Klub zastupnika SDP-a podupire donošenje ovog zakona. Prije godinu dana ona je imala čast, kaže, potpisati tu Konvenciju u Meridi no okupljeni narod tim povodom nije pljeskao donošenju Konvencije već se bunio njenom potpisivanju. Korupcija je toliko prožela to društvo da su građani bili u panici da više neće moći riješiti ni jednu običnu potvrdu bez korupcije.

Hrvatska je uvijek prednjačila i u potpisivanju i ratificiranju konvencija, puno je učinila na normativnom planu no ne možemo sebe obmanuti i uspavati u ovoj jednoj zaista ozbiljnoj borbi, kaže. Borba protiv korupcije jedan je od političkih prioriteta i zadaća političkih reformi u Hrvatskoj, bila je i zadaća prošle Vlade, mora biti i ove i svake druge. Naime, objektivno društvo i ekonomska situacija i tranzicija u kojoj se Hrvatska još uvijek nalazi nosi visok rizik od korupcije, čeka nas još privatizacija, denacionalizacija, još uvijek je tu nesigurnost institucija, nepostojanje demokratske tradicije a i manjak moralnih standarda. Sve su to čimbenici koji utječu na nastanak korupcije, rekla je, među ostalim, govoreći i o šteti koju nanosi korupcija povjerenju, legitimnosti, kredibilitetu vlasti što smanjuje nji-

hovu djelotvornost i blokira mogućnost reformi.

Zastupnica je podsjetila da je 2001. godine donesen Nacionalni program za borbu protiv korupcije koji je bio primjer partnerstva civilnog društva i Vlade pa je sada pitanje koliko smo s tim normativnim dijelom napredovali (dug prošle vlasti ali je nova vlast tu a još nije formirano potrebno povjerenstvo). Samim donošenjem Programa s akcijskim planom Hrvatska je sa 74. mjesta međunarodne liste o raširenosti korupcije uznapredovala na 54. mjesto. No pogubno je, rekla je zastupnica, da je u ovih godinu dana "potonula" za devet indeksnih poena što treba izazvati ozbiljnu zabrinutost. Zabrinutost izaziva i to što su smanjena sredstva USKOK-u, područje civilnog društva koje nije napredovalo nego, prema ocjenama, nazadovalo i politička vlast ponovno poseže za uspostavom kontrole nad civilnim društvom (osvetničko ukidanje financijske potpore značajnim nevladinim udrugama kao što su GONG, BABE), rekla je, među ostalim, naglašavajući da borba protiv korupcije znači demokratizaciju društva (mjeri se na nekoliko razina od izbornog procesa do područja civilnog društva).

Hrvatska je u formalnom dijelu napredovala ali se mora naučiti živjeti ono što govori, rekla je na kraju.

Krunoslav Markovinović (HDZ) ispravio je kao netočan navod predgovornice da je skok Hrvatske na ljestvici korumpiranosti 2001. posljedica donošenja tadašnjih zakona odnosno nekakav pad posljedica događanja 2004. Svi podaci na svjetskim ljestvicama stari su najmanje dvije godine (to će objasniti statistički stručnjaci) pa je onda slika bitno drugačija od one što je navela predgovornica.

Provoditi mjere

Pero Kovačević (HSP) govorio je o ovoj temi u ime Kluba zastupnika HSP-a. Za korupciju postoji više definicija, no najkraće, ona je rak-rana hrvatskoga društva, veliko društveno zlo ili pojednostavljeno, stavljanje privatnih interesa ispred općih. Iščitavajući pre-

dloženi zakon i Ocjenu stanja proizlazi kako smo mi super i imamo sve uređeno, a s druge strane korupcija buja. Jedan do dva posto hrvatskih građana su se enormno obogatili, 98 posto u biti preživljava. Siromaštvo je sve veće, izgubili smo srednji sloj, građani su kod banaka zaduženi više od 60 milijardi kuna i postali smo, u ovom dijelu borbe protiv korupcije, zemlja paradoksa.

Ako sve ostane samo na ukazivanju, pa jedna informacija o korupciji potire drugu, ni u jednom se slučaju ne učini ništa, dogodit će se opet situacija da ćemo imati borce za pravnu državu, one koji su se okoristili i proveli pretvorbu i privatizaciju i da ćemo imati još veći broj obespravljenih radnika.

Prvi paradoks je što su danas predstavnici klubova zastupnika koji su bili ili jesu na vlasti lijepo govorili što bi trebalo, što je korupcija, a znamo da u svom mandatu nisu u tome baš puno postigli, odnosno gotovo ništa. Gdje je sankcioniran onaj tko se korupcijom obogatio, nezakonito osiromašio hrvatskoga radnika, umirovljenika, branitelja a kad budemo imali pet takvih primjera, i to kapitalaca, onda možemo reći da smo krenuli u odlučnu borbu protiv korupcije. Drugi paradoks je da s jedne strane imamo pravni okvir a s druge strane na ljestvici korumpiranih zemalja napredujemo. Paradoks se ogleda i u tome da oni koji su zahvaljujući korupciji stekli imetak sada su najveći borci za uspostavu pravne države i načela vladavine prava iz jednostavnog razloga jer ono što su stekli na temelju korupcije hoće ozakoniti. Oni su sada dobrotvorni, mecene i oni su krema hrvatskoga društva (primjerice glamur u HNK u Zagrebu), rekao je, među ostalim.

Ako ne poduzmemo odgovarajuće mjere na temelju izvješća Ureda za reviziju opet će ostati 386 000 izgublje-

nih radnih mjesta. U "Večernjem listu" navodi se primjer o korupciji koliko košta ispit na fakultetu, od 200 do 1200 eura, imali smo svjedočenje gospodina Vrhovnika koji je otvoreno optužio člana SDP-a, i pet osoba ("ovaj put nije riječ o četveročlanoj bandi kao u Kini") da su izazvali stečaj Viktora Lenca, a takvih primjera imamo iz dana u dan. Jedino mediji i raznorazne civilne udruge pokušavaju nešto poduzeti i na taj način barem stvoriti zdravu skupinu koja će se boriti i ukazivati na situacije.

Ali ako sve ostane samo na ukazivanju, pa jedna informacija o korupciji potire drugu, ni u jednom se slučaju ne učini ništa, dogodit će se opet situacija da ćemo imati borce za pravnu državu, one koji su se okoristili i proveli pretvorbu i privatizaciju i da ćemo imati još veći broj obespravljenih radnika.

Ako se mi ne dogovorimo i ne počnemo provoditi mjere opet ćemo slušati deklarativne rasprave, a zanimljivo je da se Hrvatska time ponosi i svima nam je drago da je to zemlja katoličanstva a zaboravljamo da je Sv. Stolica proglasila korupciju grijehom i zlom. Podvucimo crtu, objavimo rat korupciji i sankcionirajmo svaki njen oblik, prije svega onaj najveći iz pretvorbe i privatizacije. Onda možemo kažnjavati i baku koja prodaje stare hlače na tržnici. Prvo kaznimo kapitalce, vratimo povjerenje u pravnu državu i vratimo državi isisani kapital, a to je obećala koalicijska vlast a nije čak ni izmijenila Zakon o privatizaciji. - Okanimo se riječi, krenimo na djela, pozvao je u ime Kluba zastupnika HSP-a.

Krunoslav Markovinić (HDZ) rekao je da je predgovornik dao niz netočnih navoda a jedan od onih koji se po inerciji ponavlja je da je nestalo srednjeg sloja. Svaki dvadeseti stanovnik Hrvatske je u zadnje dvije godine kupio automobil, bio je na skijanju ove godine a da se ne govori o onima koji su to mogli učiniti ali nisu. A tu je i podatak da je štednja naših građana porasla za 17 posto.

Mr.sc. **Marin Jurjević (SDP)** rekao je da je netočno identificirati sveučilišnu zajednicu s korupcijom. Što se tiče

spominjanja četveročlane bande volio bi da terminologija zastupnika Kovačevića bude manje opterećena terminologijom KP Kine. A kad se govori o deklarativnoj naravi rasprave, veli, da je zaista dobro završio poučavajući samog sebe da se okani praznih riječi. **Šime Lučin (SDP)** misli da je neprihvatljivo da se u Hrvatskom saboru, bez obzira na to što mi mislili o glamuroznim predstavama, na određeni način kaže da su svi oni koji su bili tamo ili su imali skupe satove na rukama kriminalci, da su skloni korupciji. Generalizirajući da su svi poduzetnici, političari korumpirani dovodi nas do toga da nikada nećemo doći u situaciju da se borimo s korupcijom.

Zadatak svih društvenih struktura

U ime Kluba zastupnika HSU, koji pozdravlja potvrđivanje ove Konvencije, govorio je **Silvano Hrelja (HSU)**. Ova stranka smatra da je pravičnost sustava i funkcionalna sposobnost države da obračuna sa svime što je nezakonito stečeno temeljni preduvjet za postavljanje moralnih normi i sustava vrijednosti. Bez toga nije moguće ozdravljenje hrvatskoga društva od bolesti zvane korupcija, a koja je sve prisutnija u svim porama hrvatskoga društva.

Mito, potkupljivanje, korupcija, sinonimi su i pokriće za pojave svuda oko nas, a jedini koji su unaprijed osuđeni za korupciju su najviše političari, naglasio je dodajući da se s tim ne slaže. On je časno i pošteno izabran na ovu časnu dužnost i preuzeo je obvezu da će pošteno i odgovorno raditi u interesu građana, naročito umirovljenika. Prava zastupnika su javna i ograničena nasuprot proširenom mišljenju da je zastupnicima sve dopušteno, rekao je.

Nažalost, u Hrvatskoj se privilegijama i novcem određuje gotovo sve, određuje se mjesto dnevnih ili tjednih novina na kioscima, tko će biti primljen u radni odnos, kome će se odrediti specijalizacija i doškolovanje, redosljed plaćanja računa u tvrtkama itd. To je samo kap u moru pojavnih oblika koji oslikavaju korumpiranost hrvatskoga društva u cje-

lini, a neke su privilegije, nažalost, ozakonjene na uštrb siromašnih, obespravljenih i isključenih slojeva hrvatskoga društva, rekao je, među ostalim.

Nije ponosan na činjenicu da ćemo, kad se potvrdi ova Konvencija, biti u društvu Alžira, Perua, Salvadora i drugih - iako visoko poštuje te države u kontekstu povijesnih činjenica i prirodnih ljepota, društvenog uređenja - i više bi volio da nam ova Konvencija nije potrebna i da smo, kad je riječ o korupciji, u društvu Švedske, Danske, Nizozemske. Dok u Hrvatskoj vlada uvrijeđeno pravilo ako ne može drugačije, onda ćemo raditi po zakonu, ne možemo stvoriti pozitivnu poduzetničku klimu. Takva klima ne pogoduje poštenim i kvalitetnim poduzetnicima već snalazljivima. Što reći o ustanovama u državnom ili županijskom vlasništvu u kojima se redosljed plaćanja obveza ne poštuje, odnosno postoji krug favoriziranih dobavljača hrane, opreme, energije, dok se obveze prema državi gomilaju i na kraju se računici ispostave poreznim obveznicima Hrvatske za zahtjevom da im se oprostite plaćanja za mirovinsko i zdravstveno osiguranje. Treba pogledati županijske bolnice, tko sjedi u vijećima i tko na kraju plaća račune, pogledati plaće ravnatelja u ustanovama koje gomilaju gubitke.

Ni jedna struktura hrvatskoga društva nije imuna na pojedini oblik korupcije, naglasio je pitajući ujedno što ćemo u Hrvatskoj učiniti s kvalitetnim projektima na razini općina, gradova i županija a koji ne mogu doći na svjetlo dana jer ih nisu odobrili ili nisu u interesu gubernatora gradova, općina ili županija. Politički monopol kakav danas imamo u Hrvatskoj u funkciji je da pogoduje razvoju korupcije, a ne da je sprječava.

Moramo mijenjati izborni zakon i izbjeći politički monopol. Što ćemo učiniti sa stjecanjem materijalnih koristi grupa ili pojedinaca koja je moguća zbog posjedovanja informacija (kupnja dionice) i gdje je sve po zakonu ali se ipak radi o velikoj igri i obmani javnosti, pitao je.

Za Hrvatsku stranku umirovljenika borba protiv korupcije nije samo stvar

vlasti, pojedinih ministarstava ili institucija već je to zadatak svih društvenih struktura. Kao mladoj državi, stvorenoj s velikim žrtvama, naša je sljedeća zadaća izgraditi društvo po mjeri svih građana Hrvatske, a ne samo nekih. Bez dubinskog komuniciranja sa svojim građanima nemoguće je spoznati obrasce korupcije a bez toga je nemoguće osmisliti i realizirati borbu protiv korupcije. Poruka koju danas šaljemo iz ove dvorane veoma je blijeda i nije velik doprinos borbi protiv korupcije u Hrvatskoj i ne definira je kao politički prioritet.

HSU će glasovati će za ovaj zakon i potvrditi Konvenciju, aktivno će sudjelovati u borbi protiv korupcije na svim razinama kroz učesće u vlasti a i u ovom Domu podsjećat će i inzistirati na izvršenju obveza preuzetih iz ove Konvencije, rekao je na kraju.

Crna mrlja - privatizacija

Ante Markov (HSS) javio se u ime Kluba zastupnika HSS-a naglašavajući da je ovo tema koja zauzima jedno solidarizirajuće značenje, da korupcija nije ni od danas niti od jučer. Ona je stara koliko i organizirano društvo i s njom su se nosili svi društveni sustavi. Korupcija je jedno društveno, političko i gospodarsko zlo, a to što Hrvatska ne prednjači u tome i što je ima i zemljama u EU u kojima je u tome stanje lošije ne smije nas zadovoljavati. Svaka njena generalizacija nije dobra jer to nije pravi put ako želimo nešto ozbiljno riješiti.

Klub zastupnika HSS-a smatra da korupcija ima svoje lice i naličje, različito se interpretira i radi različitosti pojavnog oblika tako je treba sagledavati. Imamo je u obliku prema građaninu koji postaje u uvjetima društvenog življenja u Hrvatskoj nužni sudionik tog sustava korupcije (kod školovanja djeteta itd.). No postoji nešto što generira to zlo u društvenom, političkom i u gospodarskom aspektu, a to je sustav. Država, vlast koja generira i koja na neki način reproducira odnose koji završavaju u lancu korupcije. Naravno, cijeli svijet se nosi s ime ali pomalo je čudno, da od 113 zemalja potpisnica ove Konvencije

njih 12, 13 ju je ratificiralo. Smatra da i to govori o jednoj ozbiljnosti na razini međunarodne zajednice i očigledno da se neka pravila pišu i u UN da bi se primjenjivala u nekim tamo trećim zemljama, no naravno, mi ovo donosimo zbog sebe, rekao je.

Mi želimo urediti našu kuću i da zakoni koji se ovdje donose budu primjenjivi i jednaki za sve. Jer, bolno je i gotovo neispravljivo donijeti u Saboru zakon koji je loš, koji nije pravedan jer onda on stvara grijeh struktura.

Postoji nešto što generira to zlo u društvenom, političkom i u gospodarskom aspektu, a to je sustav.

Zastupnik je govorio i o jednom drugom aspektu koji također potresa i značajno utječe na političku, društvenu i gospodarsku klimu, posebno u tranzicijskim zemljama i u zemljama koje nisu izgradile svoj gospodarski ili politički sustav do kraja da bude otporan i djelotvoran, da se zna suprotstaviti svim onim pretenzijama koje dolaze u otvorenom, liberalnom i demokratskom svijetu. Neke institucije poput MMF, WTO, nisu u nekim trenucima najkvalitetnije i najbolje odražavale svoju zadaću. Prije svega, slale su poruku tranzicijskom svijetu, prema tome i Hrvatskoj 1990. godine, privatizirajte sve i to brzo, liberalizirajte sve, prije svega zakonodavstvo, držite čvrst tečaj vaše valute, ne dopustite inflaciju a mi ćemo vam omogućiti da sve ono što je profitno i interesno kupimo, da otvorimo vaše tržište za naše proizvode. Danas je Hrvatska izložena tom obliku rizika koji ima svoje sponse s oblikom korupcije jer je ugrožena najvitalnija funkcija naše države, a to je proizvodnja. Ugrožen je temelj na kojem se gradi svaki imalo zdrav sustav.

Prema tome, izgradnja i zaštita vlastitog sustava tržišta, vlastite ekonomije, gospodarskih resursa temelj je zaštite jednog društva jer to je temelj zaštite

standarda građana (Slovenci nisu prihvatili njihova stajališta, skrb o "zdravlju novih nacija" i dobro stoje na ovoj listi), rekao je zastupnik.

Na ovo područje zadire i činjenica kako se odnosimo prema sebi samima. Famosni Protokol 7, važni pregovarački dio Hrvatske s EU i najosjetljiviji, još uvijek nemamo na hrvatskom jeziku (ili se ne može dobiti) treba znati strane jezike ali treba i voljeti svoj jezik, naglasio je. Ozbiljnost vlastitog pristupa je ozbiljnost kojom nas gleda svijet.

O korupciji se ne može govoriti a ne osvrnuti se na najeklatantnije primjere koji najdublje zadiru i u zakonodavnu i izvršnu sferu i predstavljaju crnu mrlju nove hrvatske države, a to je privatizacija, Zakon o privatizaciji i posljedice toga. U raspravi se upozorava da je upravo tu skupljena glavovina negativnosti koja je jednako pogodila sferu politike i gospodarsku sferu jer je usporen razvoj, zaustavljena je proizvodnja, stvoren razdor povjerenja između građana i političara i omogućila je lobističkom uvozničkom aparatu da zavlada hrvatskim tržištem.

Upravo stoga moramo se boriti za primjenjivost zakona koji se ovdje donose ali da oni budu jednako dobri za sve i to je zona naše odgovornosti za borbu protiv korupcije, rekao je, među ostalim.

Isto načelo, ista pravila za sve

Damir Kajin (IDS) javio se u ime Kluba zastupnika IDS-a i rekao da Hrvatska, a to su rekli i u raspravi, ne stoji najbolje kad je posrijedi korupcija. S druge strane, kad se vidi koje su zemlje ratificirale ovu Konvenciju (zastupnik ih je naveo) kao da se svijet i te zemlje na neki način izruguju UN-u. Točno je da je Hrvatska uvijek prednjačila u potpisivanju i ratificiranju takvih konvencija, samo provedba poslije baš nije išla.

Kad se govori o korupciji u Hrvatskoj onda uglavnom mislimo na ministre, zastupnike (nemaju ni službeni telefon, o vozačima i karticama da se ne govori i tragična je njihova marginalizacija) a tu ima korupcije manje, tvrdi zastupnik, nego u drugim segmentima društva,

bilo da je riječ o pravosuđu, o državnoj upravi, državnim tvrtkama, medijskim kućama itd. Hrvatska ima zakone protiv korupcije, ima USKOK, imamo zakone kakve imaju Italija, Austrija, a ipak u Hrvatskoj ima korupcije dok je u Austriji u javnoj upravi gotovo i nema.

Smatra da je bitan dio ove Konvencije (članak 2.) koji definira pojam državnog službenika te da od tuda treba poći. Ako je nešto bila korupcija to su bile pretvorba i privatizacija, ali eksponenti tog procesa danas su stupovi društva, postali su nedodirljivi. Mi se bavimo marginalijama a društveno zlo odlučivat će sutra tko će biti gradonačelnik, župan, ministar. Zato partitokracija koliko god to ružno zvučalo manje je zlo od ove pokondirene buržoazije koju smo imali prilike nedavno gledati u HNK u Zagrebu.

Prema ovoj Konvenciji za sve u javnoj službi, od zastupnika, ministara, od direktora INE, članova Vijeća HRT, državnih službenika do urednika u državnim medijima, sudaca, državnog odvjetnika itd. mora vrijediti isto načelo od imovinskih kartica do javnosti primanja pa neka narod kontrolira, rekao je, među ostalim, naglašavajući ponovno da se ova Konvencija dominantno bavi državnim službenicima. Jedan od razloga zašto ovu Konvenciju nisu ratificirale bogate države je što je na jednom mjestu nabacano sve, od policijske suradnje, sudske suradnje, pravosudne suradnje itd., odnosno pomalo tendenciozno Konvencija se bavi baš svim granama javnoga života.

IDS je za to da se jasno reguliraju pravila igre jednom za svagda i prema svima isto. Nažalost, korupcije će biti ali što zemlja bude bogatija i što državni službenici u javnoj upravi, bolnicama i sl. budu bolje plaćeni to će korupcije u zemlji biti manje. A županijske bolnice su svehrvatski problem, od pulske nadalje jer ih županije ne mogu voditi. Primjerice, godišnji proračun Istarske županije je 200 milijuna kuna a Opće bolnice Pula, sa 1100 zaposlenih, oko 220 do 240 milijuna kuna i zato zakon koji to regulira treba što prije promijeniti, rekao je na kraju.

Nenad Stazić (SDP) navodi da u ovoj raspravi nema nikoga tko je protiv usvajanja ove Konvencije ali i gotovo nikoga tko se ne pita kakva je zapravo korist od konvencija i njihovih ratifikacija ako nema djelotvornih postupaka i pokušaja da se korupcija suzbije. Korupcija je najveće zlo za neko društvo jer razara sve društvene odnose, ukida povjerenje građana u institucije sustava, u politiku, u onu snagu u društvu koja je dužna voditi tu borbu protiv korupcije.

Nema djelotvorne borbe s korupcijom u pravosuđu, ako upravo ta politika i parlamentarna i izvršna zajedno, jedinstveno, svojom voljom neće u tu borbu krenuti.

Nema ulaska stranog kapitala u visoko korumpirane zemlje ni u ona društva gdje ne postoji pravna sigurnost ako je ona narušena korupcijom, rekao je, među ostalim, smatrajući da je za borbu protiv korupcije prvo i osnovno politička volja svih političkih faktora u zemlji, ne samo Vlade. U tom pogledu ovu borbu protiv korupcije treba shvatiti kao nacionalni interes i pristupiti joj nadstranački. Ona je opasna svugdje, u zdravstvu, školstvu, ali najopasnija je kad zahvati institucije državne vlasti, bilo zakonodavnu, izvršnu ili sudbenu vlast. Kad je riječ o zakonodavnoj vlasti tu se vjerojatno korupcijskim djelovanjem može najmanje postići zbog toga što zakonodavna vlast ionako u Hrvatskoj ima najmanje ovlasti. No kad se govori o korupciji u pravosuđu onda treba primijetiti, kaže zastupnik, da je to danas još uvijek tabu tema u Hrvatskoj. O tome nitko ne želi javno govoriti ili kad govori ne želi govoriti otvoreno i to prije svega zbog nezavisnog položaja sudbene vlasti. Današnja ministrica pravosuđa Škare-Ožbolt svjesna je situacije i odlučna (prema brojnim izjavama) da uđe u borbu s tom korupcijom ali i istovremeno nemoćna jer nema ovlasti, i sva ovlast ministra je da može smijeniti predsjednika suda. Svako upozorenje

o korupciji u pravosuđu tumači se kao napad na neovisnost pravosuđa, a osobito ako dolazi iz politike, svejedno da li parlamentarne ili izvršne vlasti. To se jednako događa u zdravstvu, dijelu birokratskog aparata.

Tu je najveća odgovornost na politici, da upozori na širinu problema, da kaže da primjer sutkinje Domić nije izdvojen. Samo tako ćemo moći senzibilizirati javnost i stvoriti onu kritičnu masu koja će se sa zlom obračunati. A postoje ozbiljne indicije da je organizirani kriminal, mafija, ušla u spregu s dijelom pravosudnog aparata. I neovisni mediji tu djeluju i korektivno i blagotvorno. Nema djelotvorne borbe s korupcijom u pravosuđu ako upravo ta politika, i parlamentarna i izvršna, zajedno, jedinstveno, svojom voljom neće u tu borbu krenuti.

Informacije građanima

Josip Leko (SDP) smatra da je ovo zgodna prilika da se progovori o korupciji u vlastitoj zemlji, s vlastitog pogleda.

Bilo je dovoljno pravnog temelja da se djeluje protiv korupcije a zašto se nije učinkovito djelovalo trebalo bi zaista istražiti. Po sudu zastupnika stekli su se uvjeti da ta borba bude djelotvornija i da bude manje korupcije u hrvatskom društvu. Naprosto zato jer je jedan dio privatizacije završen i sada će nova elita iz hrvatskoga društva željeti imati pravnu državu naprosto da sačuva svoje pozicije.

Osim privatizacije, koja je pridonijela korupciji u hrvatskom društvu postoje i drugi sustavni razlozi, kaže zastupnik, za rasprostranjenost korupcije u hrvatskom društvu a posebno ako se pogleda državna uprava. Mi još nismo krenuli u reformu državne uprave niti možemo reći da se ona ustrojila po potrebnim principima. Državne evidencije (vlastništvo dionica) nisu ustrojene na valjani način, mora se reći da je u samom sustavu stalno pothranjivanje uvjeta za korupciju. Ta će borba biti vrlo neučinkovita ako Vlada nema program koji će barem propagirati na način kako je propagirala svoju politiku putem medi-

ja i barem toliko novca uložiti, rekao je, među ostalim.

Građanima informacije trebaju biti dostupne kako bi mogli ocjenjivati i sudjelovati u borbi protiv korupcije i onda se ne bi događali slučajevi kao što su Bechtel, Sunčani Hvar, Sladorana niti smjene u državnoj upravi nakon preuzimanja vlasti onih koji su se samo rukovali s prethodnom vlašću.

Dr.sc. **Slaven Letica (neovisni)** govorio je o činu ratifikacije i nekim, kako je naveo, ključnim terminologijskim problemima u ovoj Konvenciji. Ako se hoće primijeniti ta Konvencija to bi u hrvatskom zakonodavstvu impliciralo promjenu čitavog terminologijskog aparata. Naime, ključni termin u Konvenciji "public official" prevodi se kao državni službenik što je suprotno smislu, intenciji i suštini samog koncepta javnog službenika. Pojam "državni dužnosnik" je pojam velika nevolja hrvatskoga zakonodavnog aparata jer je povijesno zastario, rekao je, dodajući da općenito ljudi malo čitaju noviju literaturu. U vezi s našim predsjedničkim izborima i na tragu navodnih prijevara stvorila se nova histerija prema dijaspori (nažalost, sudjelovao i Predsjednik Republike). Javilo se nekoliko kvazi teoretičara (Vesna Pusić i Mirjana Kasapović) koji su se suprotstavili glasovanju dijaspore, iako je to trend svugdje u svijetu, posebice u Europi. Ne samo da se ne smije oduzimati pravo glasa nego joj se mora dati pravo glasa.

Zamolio je Ministarstvo da ne falsificira smisao, intenciju Konvencije i da spomenuti pojam prevodi u javni službenik.

Ujedno je naglasio da se u Saboru pokuša izbjeći praksa negativnog spominjanja bilo koje zemlje kad se govori o bilo čemu, pa i ratifikaciji (zastupnik je bio u nekim od spomenutih zemljama koje su ratificirale Konvenciju u uvjerrava da tamo ima puno pametnijih ljudi nego u našoj zemlji). Čin odobravanja ili ratifikacije trebalo bi odvojiti od čina primjene te Konvencije i o tome će zastupnik, kaže, uputiti u saborsku proceduru svoju studiju.

Što se tiče korupcije složio bi se s navedenim u raspravi a njegova osobna

iskustva pokazuju da se je u Hrvatskoj razvio jedna sistem demokracije čudnog oblika, "tajkunokracija", sustav vladavine u kojoj otprilike 50-tako ljudi određuje pravila igre u ovoj državi. Što se tiče same korumpiranosti prema analizi o tranzicijskim zemljama najboljeg poznavatelja sustava korupcije prof. Hellmana Hrvatska je na visokom, 6., 7. mjestu a po razinama korumpiranosti hrvatski je Parlament na najboljoj poziciji, iza njega je najmanje korumpirana institucija Ured Predsjednika Republike, Trgovački sud, a nažalost, najgore su stranačke financije i pozicija Centralne banke.

Zastupnik je na kraju upozorio da je Hrvatski sabor jednom nepažljivom odlukom, imenovanjem A. Zorana Petrovića, koji je na čelu Hrvatskoga Transparency international, u Povjerenstvo za sprječavanje sukoba interesa, njega doveo u teški sukob interesa.

Teže s provedbom

Dr.sc. **Zlatko Kramarić (LS)** osvrnuo se na dosadašnju raspravu i zaključio da se ona kretala uglavnom u okviru načelnosti. To znači svi će izraziti zabrinutost zbog svjesnosti negativnih posljedica korupcije, ako treba i ratificirat će se ova Konvencija. Ali sljedeći korak, boji se zastupnik, kad će se pokušati tu odlučnost ostvariti onda postaje malo teže. Znači, uvijek je problem s implementacijom i kad se pokušava progovoriti o određenim primjerima onda se pokazuje kod svih jedan vrlo ideološki istančan njuh i želimo da se govori o drugima, o tuđim grijesima, naglašava.

Svaki govor koji pokušava biti konkretan kod nas se vrlo lako podvede pod rubriku da je riječ o revanšizmu, da je riječ o nedostatku neke vlastite političke ili gospodarske koncepcije itd. Isto tako moramo biti svjesni da neko nasljedje nije jednostavno prevladati jer tko se od nas nije sreo s činjenicom da traži pomoć pri upisu na fakultet, kod dugih lista čekanja kod liječnika, pri zapošljavanju. Bolna tema hrvatskoga društva je privatizacija, neki izbori su dobiveni s vrlo čvrstim obećanjem da će doći do

revizije te privatizacije. No jednostavno smo bili svjesni da određenu Pandorinu kutiju ne treba otvarati i onda je normalno da je situacija takva kakvu imamo danas, rekao je, među ostalim.

Rade Ivás (HDZ) kaže da nije upitno da će Hrvatski sabor podržati donošenje ovog zakona no da je ovo trenutak da se više kaže o korupciji. Postoje države koje su totalno imune na korupciju a tragedija je da je u zemljama tranzicije korupcija postala epidemija i građani je prihvaćaju kao nešto sasvim obično i koriste je kao moćni alat za vlastite probitke, rekao je zastupnik govoreći o definiciji korupcije, pravnom okviru RH za suzbijanje korupcije, sadržaju Konvencije. Prema istraživanju Svjetske banke Hrvatska je prosječno manje korumpirana od ostalih tranzicijskih zemalja. Istraživanje javnog mijenja o korupciji iz svibnja 2003. govori da u korumpiranosti uvjerljivo vodi zdravstvo, sudstvo i lokalna vlast. Najznačajnijim načinom suzbijanja korupcije smatra se prijavljivanje imovine osoba koje obnašaju određene funkcije te javna dostupnost informacija o organiziranoj strukturi i poslovanju javnih ustanova i poduzeća.

Hrvatska je već sada u okviru nacionalnog zakonodavstva poduzimala potrebne mjere u cilju borbe protiv korupcije no za njeno unapređenje na nacionalnoj i na međunarodnoj razini potrebno je ratificirati ovu Konvenciju, rekao je na kraju.

U svojoj replici **Pero Kovačević (HSP)** ocjenjuje da je netočno da hrvatski građani korupciju prihvaćaju kao nešto normalno. Dapače, u ovom trenutku se smatraju bespomoćnima u borbi protiv korupcije zbog toga što je oblik korupcije vrlo izražen na razini državnih vlasti i očekuju od Hrvatskoga sabora da podvuče crtu i da se krene u odlučnu borbu protiv korupcije. To očekuju hrvatski građani jer će i dalje siromašiti, a ne da govorimo kako imamo fenomenalan pravni okvir.

Izvoz korupcije

Pejo Trgovčević (HSP) govorio je šire o pojmu korupcije, kako se ona obično

definira te njenom izvozu. Mnoge zemlje u kojima korupcija nije visoka korupciju uspješno izvoze obično u države u kojima je ona velik problem. Najčešća meta su javni radovi i graditeljstvo, slijede poslovi vezani uz naftu, plin, bankarstvo te proizvodnja energije i telekomunikacije. Strane kompanije često krajnjim nehatom destabiliziraju društva i političke sustave zemalja u razvoju.

Svaki vid borbe protiv korupcije dobrodošao, međutim, ta borba je nedjelotvorna pa i nezamisliva bez zaštite građana koji se odluče prijaviti korupciju. Za njihovu zaštitu nikako nije dovoljna puka deklarativna nakana u Nacionalnom programu.

Načini ponašanja tipični za tzv. sivu ekonomiju tako postaju ključni i u službenom gospodarstvu što je u tranzicijskim zemljama bilo i jest velika prepreka ekonomskom razvoju i rastu. Hrvatskoj u procesu globalizacije prijeti ta ista opasnost pa je stoga svaki vid borbe protiv korupcije dobro došao, međutim, ta borba je nedjelotvorna pa i nezamisliva bez zaštite građana koji se odluče prijaviti korupciju. Za njihovu zaštitu nikako nije dovoljna puka deklarativna nakana u Nacionalnom programu. Ucjena ili kažnjavanje radnika otkazom još je uvijek u Hrvatskoj, gdje broj zaposlenih ili privremeno zaposlenih prelazi tek 20 posto radno sposobnog stanovništva, djelotvorno oružje protiv radnika koji se odluče prijaviti uočenu korupciju, rekao je, navodeći da su brojni primjeri takve prakse u Hrvatskoj. Zabrana otkaza u ovakvim slučajevima (Zakon o radu) bez odgovarajuće kazne za poslodavca posve je nedjelotvorna i besmislena, naglasio je te podsjetio, kao i neki drugi zastupnici, da je Sv. Stolica još 1997. godine svojim aktima korupciju proglasila grijehom i velikim zlom.

Podržava ovu Konvenciju kako bi se konačno i u Hrvatskoj krenulo u borbu i obračun protiv korupcije i svega onoga što iz nje proizlazi, rekao je na kraju.

Dražen Bošnjaković (HDZ) kaže da smo velik dio obveza koje Konvencija propisuje već i ispunili, puno toga učinili. Naš pravni okvir za borbu protiv korupcije je sasvim u redu ali je i točno da rezultati nisu na razini onoga što naši građani očekuju i na razini koja bi bila potrebna u obračunu s ovim teškim problemom. To se vidi i iz godišnjih izvješća o radu Državnog odvjetništva da su ta kaznena djela u vrlo malom broju procesuirana a od toga zapravo vrlo malo je na koncu sankcionirano.

To su inače kaznena djela koja su po načinu izvršenja zapravo i prilično sofisticirana i zato taj državni aparat moramo bolje izgraditi i opremiti, primjerice, ako znamo da naše Ministarstvo unutarnjih poslova nema na raspolaganju odgovarajuće stručnjake koji mogu u svom segmentu dati odgovore na vrlo složena pitanja. Kao država moramo puno više raditi na podizanju djelotvornosti državnih tijela u fazi otkrivanja, sprječavanja, procesuiranja i sankcioniranja djela vezanih uz korupciju, rekao je, među ostalim. Podsjetio je da je uvijek zagovarao, a to je i u odredbama ove Konvencije, da država mora poticati i promicati odgovarajuće nagrađivanje i pravične ljestvice plaća uzimajući u obzir razinu gospodarskog razvitka, da se mora izgraditi sustav nagrađivanja da ljudi koji rade na ovako osjetljivim mjestima, koja su podložna korupciji i takvim pojavama, budu korektno nagrađeni (primjerice u poreznoj upravi inspektori imaju između 4000 i 5000 kuna plaću).

Problem korupcije nije nešto što se može riješiti u par godina već je to proces u kome svaki segment društva mora doživjeti određene promjene i u kojem funkcioniranje pravne države i vladavine prava treba podići na puno višu razinu. Bitno je da se borba protiv korupcije vodi i boljom edukacijom i transparentnošću, što znači da se već od ranih faza, zapravo od osnovnog školstva, treba ugrađivati sustav vrijednosti koji

u ovom potrošačkom društvu pomalo blijedi.

Ovaj zakon treba bezrezervno donijeti ali i poduzeti konkretne mjere, rekao je na kraju.

Bitan djelotvoran nadzor

Željko Pavlic (neovisni) složio se sa svima koji upozoravaju da je korupcija štetna. Najveća je šteta u tome to ona iskrivljuje prioritete u političkom i gospodarskom odlučivanju i pogubno šteti javnoj odgovornosti i društvenom moralu, rekao je i u tom smislu podržao ovu Konvenciju, pogotovo njezine osnovne odredbe s naglaskom na učinkovitije i djelotvornije sprječavanje korupcije.

Drugi projekt koji je Vlada promovirala, a koji je također trebao omogućiti transparentnost i dostupnost rada državne uprave, je projekt "Otvorena vrata" u kojem je zadnja aktualnost na web stranici upisana 13. prosinca 2004. godine pa se postavlja pitanje koliko je koštao i hoće li netko za taj propali projekt odgovarati.

Procjene o raširenosti korupcije govore da je korupcija stvarni problem RH. No statistika upućuje da je riječ o vrlo malom broju prijavljenih, optuženih i osuđenih osoba za korupcijska kaznena djela. U razdoblju od 1992. do 1997. prijavljeno je ukupno 3316 kaznenih djela, dolazi do svojevrsnog filtriranja korupcijskih predmeta i osuđom je završilo samo 17,2 posto, pa bi trebalo odgovoriti, kaže zastupnik, i koja je uloga pravosuđa. A istraživanja javnog mijenja u RH bez iznimke pokazuju da 65,8 posto ispitanika korupciju smatra vrlo raširenom, 32,9 posto raširenom te da je njih od 54 posto do 82 posto osuđuje.

I međunarodna istraživanja pokazuju isto, naglasio je zastupnik navodeći da prema indeksu Transparency international RH je 2001. bila na 47. mjestu liste od 91 zemlje, pri čemu je u usporedbi s prethodnim izvješćem (74. mjesto), ostvarila zamjetan napredak no u međuvremenu je nazadovala i 2003. dijeli 67. mjesto s Peruom, Poljskom i Sri Lankom, naveo je, među ostalim zastupnik. Naglašava da svi ti podaci ukazuju na negativan trend kojim bi se morao usvajanjem ove Konvencije i provođenjem naših zakona preokrenuti. Ujedno je upozorio da Vlada još uvijek nije dala svoj antikorupcijski program, da nije formiran najavljen one stop shop i da se poduzetnici moraju suočavati i dandanas s brojnim birokratskim barijerama. Istaknuo je i neka pitanja pa tako i ono o sudjelovanju državnih dužnosnika u gospodarskom životu te postoje li djelotvorni propisi koji sprječavaju sukob interesa.

Bitnim smatra što djelotvorniji nadzor nad radom svih institucija naše države u čemu, kaže, veliku ulogu ima civilno društvo, nevladine udruge (ne prihvaća s odobravanjem odnos Vlade prema njima) od kojih su se neke našle pod udarom poreznih inspekcija i naplatom visokih kazni, rekao je, među ostalim, dodajući na kraju da podržava Konvenciju i predloženi zakon.

Zvonimir Mršić (SDP) pozdravlja ratifikaciju ove Konvencije ali i poput drugih zastupnika, navodi kako se vidi koliko smo zakona donijeli, a da smo svjesni da korupcije ima sve više. Donošenje zakona niti ratifikacija Konvencije neće rezultirati time da se smanji korupcija, da se nekoga spriječi da koruptivno djeluje ili da korupcija bude iskorištena. Niti uređenija društva i države nisu uspjele spriječiti da se s vremena na vrijeme javljaju velike korupcijske afere, dakle zakonodavni okvir tek stvara pretpostavku da bi se moglo antikoruptivno djelovati.

Velika zapreka korupcije je transparentnost državne uprave što mi, nažalost, danas nemamo, a daleko smo i od onoga što bi trebalo biti u javnosti rada javnih službi, što također sprječava

korupciju, rekao je zastupnik dodajući da se za antikoruptivno djelovanje izuzetno bitnim smatra snaga javnosti u društvu.

U vezi s tim očekivalo se, nakon najava Vlade, veliki antikorupcijski projekt one stop shop i da će doista poduzetnici moći otvoriti poduzeće na jednom mjestu, nažalost, to još uvijek ne djeluje a i sasvim je izvjesno da još jedno vrijeme te agencije neće proraditi. A i kada prorade suočit će se s problemima na koje nailaze poduzetnici pri realizaciji svojih poduzetničkih projekata, kao što su nesređene zemljišne knjige, neažurirani drugi spisi, zatrpani trgovački sudovi i nemogućnost registracije.

Drugi projekt koji je Vlada promovirala a koji je također trebao omogućiti transparentnost i dostupnost rada državne uprave je projekt "Otvorena vrata" u kojem je zadnja aktualnost na web stranici upisana 13. prosinca 2004. godine pa se postavlja pitanje koliko je koštao i hoće li netko za taj propali projekt odgovarati. Jer, očito on nije rezultirao ničim osim ako nije imao neke skrivene namjere, rekao je, među ostalim podupirući ratifikaciju ove Konvencije.

"Zapeli" u provedbi

Milanka Opačić (SDP) kaže da smo očigledno negdje "zapeli" u provedbi borbe protiv korupcije i svih tih zakona i nacionalnih programa. U Hrvatskoj je danas kod većine građana potpuno normalno mišljenje, misli zastupnica, da svaku administrativnu prepreku mogu preskočiti davanjem mita i korupcije.

Nažalost, korupcija i stupanj korupcije u Hrvatskoj bit će sasvim sigurno prepreka i za ulazak u EU jer se i taj dio mjeri određenim parametrima i izvješće EU ukazuje, primjerice, da imamo vrlo dobre zakone, primjerice Zakon o USKOK-u, ali da je njihova provedba vrlo sporna. U vezi s ovim potonjim zapijnje se na kadrovskim pitanjima, nedostaju sredstva i oprema i nema posebnih tužitelja za slučajeve korupcije. U vezi s tim javlja se pitanje, kaže zastupnica, kako USKOK može dobro raditi i očekivati se djelotvoran progon korupcije

i organiziranog kriminala kada se sve češće događa da kad krene neka akcija procure informacije u javnost i time se minira bilo kakva mogućnost za daljnje postupke. To govori da u samom sustavu, koji djeluje i treba raditi na progonu onih koji se služe mitom i korupcijom, postoji direktna sprega s kriminalom. Prije više od godinu dana bio je slučaj s objavom transkripata o akciji, prodaji dionica itd., rekla je. Ono što je posebno zgrozilo hrvatsku javnost je i da je Sud rekao da sve što je prikupljeno na zakonom dopušten način nije dovoljno da bi se sudilo dvojici ljudi, rekla je, dodajući da nju posebno zgraža što, primjerice, nakon svega neki pojedinci ne mogu ostati u sjeni svoje privatnosti nego čak smatraju da bi trebali biti ključni pregovarači u timu za pregovaranje o ulasku u EU.

Podsjetila je na primjere koje je naveo zastupnik Stazić te pitala kako će se zbog svega toga od građana tražiti da vjeruju u institucije sustava i da se sami ponašaju drugačije, rekla je, podsjećajući da se smatra da je najveća korupcija na trgovačkim sudovima. Dok ne bude političke volje da se ide u borbu s korupcijom neće na tom području biti velikih pomaka.

Vice Vukov (neovisni) kaže da treba prihvatiti ovaj zakon jer nam, moglo bi se reći, drugo ni ne preostaje. Normalno je da je tekst Konvencije pun općenitih termina jer mora biti primjenjiv u svim sredinama i državama a u Hrvatskoj bismo trebali povesti računa o specifičnim oblicima korupcije u nas. Jer korupcija bez obzira na univerzalnost crpi svoju snagu iz specifičnih značajki našeg kulturnog prostora.

Uz tumačenje latinskog značenja riječi korumpirati navodi da prema latinskom korumpiran čovjek znači pokvaren, zaražen, izopačen, potkupljiv, raskomadan. A ovim potonjim izrazom dolazi se do riječi integritet kao suprotnost korupciji i zato se za poštenog čovjeka kaže da ima integritet. Korumpiranost odnosno moralna raskomadanost može i proizvesti ne samo pogrešne zaključke nego oni mogu biti i moralni temelj toj istoj izopačenosti, rekao je, među ostalim.

Naše bi društvo moralo dugoročno poraditi na moralnom integritetu tako da ništa, pa ni domoljublje, neće biti izvan tog integriteta.

Pokrenuti akciju "čist obraz, čiste ruke"

Franjo Piplović (DC) smatra da je ovo prilika da se još jednom naglasi veličina problema s kojima se kao društvo i država suočavamo. Ovolika razina korupcije u Hrvatskoj sigurno nije rezultat rada u ovih 15-tak godina hrvatske države jer korupcija ima svoje korijene i povijest. Mi smo u zadnjih stotinjak godina bili u nekoliko država gdje nismo imali ni svoju suverenost niti mogućnost organizirane kvalitetne borbe protiv ovakvog ljudskog zla.

Naravno da u situaciji, kad siva ekonomija izjeda nacionalno bogatstvo, siva korupcija ima najveći postotak, a još se nismo naučili svladati je.

Korupcija je opasna jer pod njenim naletom pucaju sve one veze između pojedinca i društva, pojedinca i institucija, između institucija i institucija. Korupcija razara tkivo društvenosti, vraća nas u stanje straha i nesigurnosti te društvo ulazi u jednu nesigurnost i nestabilnost i zapravo prijeteći opasnost da se vratimo na stanje prije društvenog ugovora, rekao je, među ostalim dodajući da smo mi svi kao društvo u jednom ratnom stanju, iako neobjavljenom.

Korupcijski "zločini" su na prvi pogled zločini bez žrtve jer u biti ona se ne može vidjeti, a žrtve smo svi. Čini se da bi Sabor dao velik doprinos akciji borbe protiv korupcije ne samo time što će usvojiti zakon o potvrđivanju ove Konvencije i time prihvatiti jednu novu obvezu već da se jednom počne provoditi u djelo Zakon o sprječavanju sukoba interesa koji u mnogočemu govori o ovom problemu, rekao je, među ostalim navodeći također definiciju što je koru-

pcija te što joj pogoduje počevši od kulturološkog okruženja i tradicija (treba se sjetiti parole "druže, snadi se") do organiziranog kriminala i nerazvijenosti civilnog društva.

Moramo doći do takve osobne i društvene razine svijesti da korupcija postane sramota, rekao je na kraju i predložio da se na razini Hrvatskoga sabora i cijelog društva pokrene akcija pod nazivom "čist obraz, čiste ruke".

Željka Antunović (SDP) ne dvoji da će ovaj predloženi zakon biti prihvaćen. Upozorila je da korupcija nije hrvatski unikat i pojava koja se događa samo u Hrvatskoj na što ukazuje i ova Konvencija. Problem korupcije u Hrvatskoj je sve veći a uzrok tome je, smatra, nepostojanje autoriteta naših zakona i institucija s jedne strane. S druge strane, velik kreator korupcije je sama država, sve njene institucije i svi njeni dužnosnici i službenici. Dodala je da ne želi da se ove njezine riječi shvate kao riječi koje optužuju, naprotiv, i među političarima, dužnosnicima, državnim i lokalnom administracijom ima časnih i poštenih ljudi koji rade svoj posao.

No ima i onih koji zloupotrebljavaju svoje položaj i svoja radna mjesta, koji, primjerice, ne donose urbanističke planove kako bi mogli ucjenjivati građevinare, koji ne žele izdati neko rješenje i odugovlače kako bi građani dodatno ispod stola platili neku uslugu itd. Takve situacije, čini se zastupnici, postaju sve veće, oni skloni korupciji postaju sve bahatiji pa joj se čini da korupcija dobiva još jedan element, ucjenu. To je zato što u ovom društvu zbog korupcije, ucjene nitko nije odgovarao pred sudom (zastara, nedostatak dokaza) no ne može shvatiti, kaže, da se netko izvuče od sudske kazne i ostane nekažnjen od društva. Ne može prihvatiti da se liječnika, za kojeg se zna da je tražio mito (zbog zastare nije bilo presude) postavi na rukovodeću funkciju u jednoj hrvatskoj bolnici, rekla je, među ostalim.

Na kraju je pitala zbog čega čitav niz prijava koje stoje po raznoraznim uredima i ladicama nikad nije okončan a i to je, rekla je, izvor korupcije.

Sami moramo suzbiti korupciju

U petminutnoj raspravi u ime Kluba zastupnika HSLŠ-a DC-a **Ivan Čehok (HSLŠ)** rekao je da danas autori razlikuju crnu, sivu i bijelu korupciju. Naravno da u situaciji, kad siva ekonomija izjeda nacionalno bogatstvo, siva korupcija ima najveći postotak, a još se nismo naučili svladati je. A kad to nismo uspjeli učiniti onda su prirodne pojave tzv. bijela korupcija, počevši od toga hoćemo li ili ne biti prijavljeni sucu za prekršaje, hoće li nam netko poderati kaznu, izvući se od plaćanja parkinga itd.

Sasvim je razumljivo da u toj bijeloj korupciji upravo prednjače, kaže, javni službenici i da to nikoga praktički ne zabrinjava nego još imamo uzrečicu "ako to nitko ne primijeti onda i nije nemoralno". Zato smatra da sama Konvencija, premda je ovaj Klub podržava, neće mnogo promijeniti, a i istraživanja u tranzicijskim zemljama pokazuju da što ima više konvencija ima više mehanizama koji bi se trebali baviti suzbijanjem korupcije i zapravo ima više korupcije.

Jedini način da se korupcija smanji su vrlo jasni zakoni, jasni podza-

konski akti, informirana i učinkovita javna uprava, jer, primjerice, ako javna služba u bitnim elementima ne može odgovoriti građanima, primjerice, u jednom gradu, Zadru, danas ima 9000 zahtjeva za lokacijske i građevinske dozvole, to je prirodno carstvo za razvitak korupcije, rekao je. Na kraju je htio, kaže, razbiti predrasudu da onog trenutka kad uđemo u EU da će korupcije biti manje. To nije točno, naglasio je pozivajući se na intervju slovačkog veleposlanika u Hrvatskoj da je u Slovačkoj korupcija porasla ulaskom stranog kapitala i stranih tvrtki. Nemojmo misliti da će netko umjesto nas suzbijati korupciju. To moramo mi učiniti puno prije nego uđemo u Europu.

Završni osvrt dala je državna tajnica u Ministarstvu pravosuđa **Snježana Bagić** rekavši da je sasvim razumljivo i opravdano da se uz ovu točku dnevnog reda progovori šire o temi korupcije. Za nas je najinteresantnije kako ćemo se kao država organizirati i uspješno boriti protiv pojavnih oblika korupcije a uspješnost u

tome pokazuje nam koliko uspješno primjenjujemo stvoreni zakonodavni okvir. Zakoni se provode preko institucija ovog društva, tu su prvi zaduženi MUP, Državno odvjetništvo, USKOK i u konačnici sudovi. Daleko bi nas odvela tema je li naš sustav u tome uspješan ili nije, no sigurno je da može biti uspješniji i da se trebamo svi potruditi da omogućimo da sustav na tom planu djeluje.

Potvrđivanje ove Konvencije samo je jedan kamenčić, puni uspjeh imat ćemo kad svi mi počnemo doista i činiti kako govorimo, rekla je državna tajnica završno.

Rasprava je zatim bila zaključena.

Prije glasovanja o predloženom zakonu državna tajnica **Snježana Bagić** izjavnula se u ime predlagatelja o podnesenim amandmanima (prihvaćan onaj Odbora za zakonodavstvo). **Hrvatski sabor donio je, hitnim postupkom, sa 101 glasom "za", i jednim "suzdržanim", Zakon o potvrđivanju Konvencije Ujedinjenih naroda protiv korupcije.**

D.K.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU FAKULTATIVNOG PROTOKOLA UZ KONVENCIJU PROTIV MUČENJA I DRUGIH OKRUTNIH, NELJUDSKIH ILI PONIŽAVAJUĆIH POSTUPAKA ILI KAŽNJAVANJA

Predlagatelj je Vlada Republike Hrvatske.

Fakultativnim protokolom predviđena je uspostava sustava kojim bi nezavisna međunarodna i nacionalna tijela odlazila u redovite posjete mjestima gdje se osobe lišavaju slobode kako bi spriječili mučenja i druge okrutne, neljudske ili ponižavajuće postupke ili kažnjavanja.

Potvrđivanjem Fakultativnog protokola Hrvatska se pridružuje državama članicama UN-a koje su isti već potvrdile, te jasno izražava podršku novom međunarodnom pravnom instrumentu u cilju stvaranja uvjeta za njegovo što skorije stupanje na snagu.

Zastupnici su većinom glasova donijeli Zakon o potvrđivanju Fakultativnog protokola uz Konvenciju protiv mučenja i drugih okrutnih, neljudskih ili ponižavajućih postupaka ili kažnjavanja u hitnom postupku.

Republika Hrvatska je od stjecanja nezavisnosti postala stranka gotovo svih međunarodnih ugovora i instrumenata koji se odnose na ljudska prava, a koji su usvojeni u okviru Ujedinjenih naroda. U vanjskopolitičkom djelovanju Hrvatska aktivno podržava zaštitu i promociju ljudskih prava sadržanih u međunarodnim instrumentima koji se odnose na ljudska prava, te se zalaže za njihovu univerzalnu primjenu.

Konvencija protiv mučenja i drugih okrutnih, neljudskih ili ponižavajućih postupaka ili kažnjavanja, usvojena je 1984. godine i stupila je na snagu za Hrvatsku 8. listopada 1991. godine. Hrvatska je podržala usvajanje Fakultativnog protokola na zasjedanju Komisije za ljudska prava UN-a i Opće skupštine UN-a 2002. godine. Fakultativni protokol potpisao je tadašnji ministar vanjskih poslova RH Tonino Picula tijekom 58. zasjedanja Opće skupštine UN-a 23. rujna 2003. godine.

Potvrđivanje Fakultativnog protokola od posebnog je vanjskopolitičkog interesa za Hrvatsku, zbog značaja samog Pro-

tokola, kojim se na univerzalnoj razini uspostavlja mehanizam posjeta država-ma strankama slično mehanizmu Europske konvencije za sprečavanje mučenja i drugih neljudskih i ponižavajućih postupaka ili kažnjavanja koje je Hrvatska stranka, te ujedno predstavlja daljnju potporu Hrvatske ovom međunarodnom instrumentu.

Odbor za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost raspravljao je o ovom Prijedlogu. Predstavnik Vlade RH upoznao je članove Odbora s razlozima i interesima RH zbog kojih se predlaže donošenje predmetnog zakona po

hitnom postupku. Navodi kako je svrha ovog Fakultativnog protokola uspostava sustava koji će omogućiti nezavisnim međunarodnim i nacionalnim tijelima odlazak u redovite posjete mjestima gdje se osobe lišavaju slobode sa svrhom sprečavanja mučenja i drugih okrutnih, neljudskih ili ponižavajućih postupaka.

Odbor je podržao iznijeto stajalište predstavnika Vlade te se ne protivi prijedlogu za donošenjem ovog Zakona po hitnom postupku, jer ocjenjuje da je Zakon od interesa za RH. Nadalje, Odbor je zbog posebnog značaja

materije koja se odnosi na zaštitu i promociju ljudskih prava kao i zbog vanjskopolitičkog interesa za RH, jednoglasno odlučio Hrvatskom saboru predložiti donošenje ovog Zakona, u tekstu kako je predložen od predlagatelja.

Kako nitko nije bio prijavljen za raspravu, predsjedavajući ju je odmah i zaključio i pristupilo se glasovanju. **Zastupnici su većinom glasova, sa 109 glasova "za" i 1 "protiv" donijeli ovaj Zakon u hitnom postupku u tekstu predlagatelja.**

S.Š.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU SPORAZUMA O SURADNJI IZMEĐU REPUBLIKE HRVATSKE I REPUBLIKE BUGARSKJE U OKVIRU PRIBLIŽAVANJA I PRISTUPANJA EUROPSKOJ UNIJI

Predlagatelj je Vlada Republike Hrvatske.

Republika Hrvatska i Republika Bugarska kandidati su za članstvo u EU. Na razini dviju država, suradnja u okviru približavanja i pristupanja EU do sada nije uređena dvostranim sporazumom. Cilj RH i Republike Bugarske je individualno približavanje i pristup EU, stoga je u zajedničkom interesu daljnje promicanje i produbljivanje međusobne suradnje i razmjena iskustava. Ovim Sporazumom želi se

na odgovarajući način urediti pitanje zajedničke suradnje u aktivnostima i procesima vezanim uz pristupanje RH i Republike Bugarske EU, te se uspostavljaju razni oblici suradnje tijela dviju država.

Odbor za europske integracije i Odbor za vanjsku politiku na zajedničkoj sjednici raspravljali su o ovom Prijedlogu. Predstavnik predlagatelja je istaknuo da je temelj za sklapanje ovog Sporazuma članak 12. Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju koji propisuje sklapanje dvostranih ugo-

ra o regionalnoj suradnji sa zemljama koje su potpisale Sporazume o stabilizaciji i pridruživanju kako bi se povećao opseg suradnje među tim zemljama. Odbori su nakon rasprave jednoglasno odlučili Hrvatskom saboru predložiti donošenje Zakona.

Zastupnici su većinom glasova, (107 glasova "za" i 1 "suzdržanim") donijeli Zakon o potvrđivanju Sporazuma o suradnji između Republike Hrvatske i Republike Bugarske u okviru približavanja i pristupanja Europskoj uniji.

S.Š.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU UGOVORA IZMEĐU REPUBLIKE HRVATSKE I BIH O IZBJEGAVANJU DVOSTRUKOG OPOREZIVANJA POREZIMA NA DOHODAK I NA IMOVINU

Predlagatelj je Vlada RH.

Potpisivanje Ugovora između RH i BiH o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja porezima na dohodak i na imovinu samo je nužan slijed ukupnih aktivnosti koje Hrvatska poduzima glede povećanja stupnja uzajamne gospodarske suradnje između RH i

BiH, a primjenjuje se na osobe koje su rezidenti jedne ili objiju država ugovornica. Ovim zakonom potvrđuje se taj Ugovor, potpisan u Zagrebu, 7. lipnja 2004. godine.

Zastupnici su jednoglasno, u hitnom postupku, donijeli Zakon o potvrđivanju Ugovora između RH i BiH o

izbjegavanju dvostrukog oporezivanja porezima na dohodak i na imovinu.

Ugovorom između RH i BiH o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja porezima na dohodak i na imovinu uređuju se načini izbjegavanja dvostrukog oporezivanja dohotka i dobiti. U uvodnom dijelu Ugovora sadržane su definicije

pojmovima koji se spominju u ostalim odredbama Ugovora. Jedna od najvažnijih jest definicija rezidenta, pomoću koje se izbjegava dvostruko oporezivanje hrvatskih rezidenata. Ugovorom se hrvatskim građevinskim i sličnim poduzećima omogućuje da ne plaćaju porez na dobit u BiH, ako ti radovi traju kraće od 12 mjeseci. Također će se omogućiti hrvatskim zrakoplovnim i pomorskim društvima koja obavljaju prijevoz robe ili putnika između RH i BiH, plaćanje poreza na ostvarenu dobit isključivo u RH.

Osim toga, važno je napomenuti da je u završnim odredbama ovog Ugovora propisano da će hrvatska društva u BiH imati isti status i pogodnosti kao i društva te države.

Odbor za financije i državni proračun raspravljao je o predmetnom zakonu kao matično radno tijelo. Uvodno je predstavnik Vlade RH istaknuo da se predmetnim zakonom uređuju načini izbjegavanja dvostrukog oporezivanja dohotka i dobiti. Odbor je podržao prijedlog Vlade RH da se predmetni zakon donese po hitnom postupku, budući se njime osigurava provođenje

dogovorenih mehanizama iz Ugovora, a time i intenziviranje gospodarske suradnje između RH i BiH. Odbor je jednoglasno, bez rasprave, odlučio predložiti Hrvatskom saboru donošenje ovog Zakona.

Kako nije bilo prijavljenih za raspravu, predsjedavajući ju je odmah i zaključio, te se pristupilo glasovanju. **Zastupnici su jednoglasno, sa 108 glasova "za" donijeli ovaj Zakona u hitnom postupku u tekstu predlagatelja, Vlade RH.**

S.Š.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU UGOVORA IZMEĐU VLADE RH I VLADE KRALJEVINE ŠVEDSKE O OPĆIM UVJETIMA ZA RAZVOJNU SURADNJU

Predlagatelj je Vlada RH. Ugovorom se uspostavlja pravni temelj projekta koji se već provode putem bilateralne suradnje ostvarene između RH i Kraljevine Švedske. Također se postavlja okvir za sve buduće projekte i programe razvojne suradnje između RH i Kraljevine Švedske, a vrijedit će do raskida Ugovora od strane bilo koje od ugovornih stranaka.

Kraljevina Švedska pružala je humanitarnu pomoć Hrvatskoj za vrijeme Domovinskog rata, a u poslijeratnom razdoblju bilateralna suradnja se usmjeravala u vidu projekata za povratak izbjeglica, u zaštiti ljudskih prava, na osnaživanju civil-

nog društva, na izgradnji mira i povjerenja. Započeta je suradnja s institucijama Vlade RH na podupiranju reformi unutar državne uprave i prilagodbama potrebnim za uključivanje Hrvatske u EU. Pomoć Kraljevine Švedske koordinira se kroz Švedsku agenciju za međunarodnu razvojnu suradnju – SIDA, koja u Hrvatskoj službeno djeluje od 2001. godine.

Ugovor se privremeno primjenjuje od dana potpisivanja, od 28. lipnja 2004. godine, a stupa na snagu na dan kada švedska strana primi obavijest hrvatske strane o okončanju unutarnjih pravnih postupaka RH za njegovo stupanje na snagu.

Potvrđivanje ovog međunarodnog ugovora omogućilo bi provedbu financijskih mjera koje bi znatno pomogle i ubrzale gospodarski razvoj i obnovu Republike Hrvatske.

Kako nije bilo prijavljenih za raspravu, ona je odmah i zaključena. **Zastupnici su jednoglasno, sa 102 glasa "za", donijeli Zakon o potvrđivanju Ugovora između Vlade RH i Vlade Kraljevine Švedske o općim uvjetima za razvojnu suradnju, u hitnom postupku, u tekstu predlagatelja.**

S.Š.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU SPORAZUMA O SURADNJI IZMEĐU REPUBLIKE HRVATSKE I REPUBLIKE MAKEDONIJE U OKVIRU PRIBLIŽAVANJA I PRISTUPANJA EUROPSKOJ UNIJI

Predlagatelj je Vlada Republike Hrvatske.

Sporazumom o suradnji između RH i Republike Makedonije u okviru približavanja i pristupanja EU uređena su područja i načini suradnje dviju država u cilju njihova pristupanja EU. Uspostavlja se razni oblici suradnje tijela dviju država u cilju razmjene iskustava i informaci-

ja u procesu pristupanja Europskoj uniji.

Zastupnici su većinom glasova donijeli Zakon o potvrđivanju Sporazuma o suradnji između RH i Republike Makedonije u okviru približavanja i pristupanja EU.

Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju (SSP) između RH i Europskih zajednica (EZ) i njihovih država članica predviđa u

čl. 12. obvezu sklapanja dvostranih ugovora o regionalnoj suradnji sa zemljama koje imaju zaključen SSP sa EZ. Cilj ugovora je jačanje suradnje među tim zemljama prema obrascu SSP-a.

Cilj RH i Republike Makedonije je individualno približavanje i pristup EU, pa je u zajedničkom interesu daljnje promicanje i produbljivanje međusobne suradnje i razmjena iskustava. S obzirom na

interes za što skorije stupanje Sporazuma na snagu i interesa RH za suradnju s državama uključenim u Proces stabilizacije i pridruživanja, predlaže se donošenje Zakona o potvrđivanju predmetnog Sporazuma po hitnom postupku.

Odbor za europske integracije i Odbor za vanjsku politiku na zajedničkoj sjednici raspravljali su o ovom Prijedlogu kao zainteresirana radna tijela.

Predstavnik predlagatelja je istaknuo da je temelj za sklapanje ovog Sporazuma članak 12. Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju koji propisuje sklapanje dvostranih ugovora o regionalnoj suradnji sa zemljama koje su potpisale Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju, kako bi se povećao opseg suradnje među tim zemljama.

U raspravi je istaknuto da se radi o prvom sporazumu potpisanom temeljem članka 12. Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, odnosno s državom koja je potpisala SSP.

Odbor za europske integracije i Odbor za vanjsku politiku su nakon provedene rasprave jednoglasno odlučili Hrvatskom saboru predložiti donošenje Zakona o potvrđivanju predmetnog Sporazuma.

U ime **Kluba zastupnika HNS/PGS-a** govorio je **Miljenko Dorić (HNS)**. "Klub zastupnika HNS/PGS-a će podržati sve ove bilateralne sporazume između RH i drugih država u našem užem ili širem okruženju, pogotovo ako će se time unaprijediti politički dijalog, uspostaviti nova područja slobodne trgovine, omogućiti slobodnije kretanje radne snage i kapitala". Također, ovime je obuhvaćena suradnja i u području pravosuđa i unutarnjih poslova. Zastupnik drži logičnim što je Europska zajednica iz političkih, gospodarskih, socijalnih i drugih razloga zainteresirana da se sklope ovakvi sporazumi, posebice u okviru Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju.

Naglašava da se time dodatno pridonosi stabilizaciji i razvoju suradnje između država na području jugoistočne Europe. Ipak, postavio je pitanje sklapamo li mi te sporazume iz primarnog interesa hrvatske i makedonske strane i u želji da zaista unaprijedimo bilateralnu suradnju, ili sklapamo ovakve sporazume samo zato da bi zadovoljili formu i ono što Europa od nas traži u okviru procesa stabilizacije i pridruživanja. "Onako kako je sporazum sačinjen, a i drugi bilateralni sporazumi, stječe se

nesumnjivo jasno utisak, da je u biti naš primarni cilj zadovoljiti formu i sve one kriterije koje EU traži od nas".

Ako je pak EU naš primarni cilj, zastupnik pita zašto zastupnici nisu bili upoznati s primjedbama i upitima koji su na prijedlog sporazuma dostavile službe Europske komisije. Smatra da bi ubuduće s primjedbama i prijedlozima koji dolaze od službi Europske komisije trebao biti upoznat i Sabor.

Ako je pak prilikom sklapanja sporazuma primarna bila bilateralna suradnja RH i Makedonije, zastupnik pita zašto se sporazumom nisu obuhvatila daleko šira područja suradnje od interesa za dvije zemlje, naravno uz zadovoljavanje temeljnih načela koje postavlja Europska zajednica. Konačno, smatra da je prošlo predugo vremena da ovaj prijedlog sporazuma dođe na saborske klupe.

Ovime je zaključena rasprava i pristupilo se glasovanju. **Zastupnici su u hitnom postupku, većinom glasova, (109 "za" i 1 "suzdržanim") donijeli Zakon o potvrđivanju Sporazuma o suradnji između Republike Hrvatske i Republike Makedonije u okviru približavanja i pristupanja EU, u tekstu predlagatelja.**

S.Š.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU UGOVORA IZMEĐU VLADE REPUBLIKE HRVATSKE I VLADE SAVEZNE REPUBLIKE NJEMAČKE O FINANCIJSKOJ SURADNJI (2002. GODINA)

Predlagatelj je Vlada Republike Hrvatske. Zakonom se potvrđuje Ugovor između Vlade RH i Vlade Savezne Republike Njemačke o financijskoj suradnji (2002. godina), kojim će se omogućiti primitak zajmova i potpora prvenstveno za financiranje projekta "Lokalna opskrba vodom i zbrinjavanje otpadnih voda na južnoj obali

Jadrana". Ugovor je potpisao 6. srpnja 2004. godine za Vladu RH ministar financija Ivan Šuker, a za Vladu Savezne Republike Njemačke Gebhardt Weiss, veleposlanik Savezne Republike Njemačke u Hrvatskoj.

Projekt je od izuzetnog značaja ne samo za rješavanje ekoloških problema na području južnog Jadrana, već i za cijelo

obalno područje Hrvatske, te se uklapa i u prioritete Republike Hrvatske u sklopu udovoljavanja zahtjevima i standardima EU iz oblasti zaštite okoliša.

Zastupnici su većinom glasova, sa 109 glasova "za" i 1 "suzdržanim" donijeli ovaj Zakon u hitnom postupku, u tekstu predlagatelja.

S.Š.

PRIJEDLOG ODLUKE O OSNIVANJU NACIONALNOG ODBORA

Zastupnici su na 11. sjednici Hrvatskoga sabora raspravili Prijedlog odluke o osnivanju Nacionalnog odbora. Predlagatelj Odluke je Predsjedništvo Hrvatskoga Sabora. Nacionalni odbor osniva se kao radno tijelo Hrvatskoga sabora za praćenje pregovora o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji.

Zastupnici su sa 103 glasa za i tri suzdržana prihvatili Prijedlog odluke o osnivanju Nacionalnog odbora u tekstu kako ga je predložio predlagatelj, zajedno sa prihvaćenim amandmanima.

O PRIJEDLOGU

Predstavnik predlagatelja Predsjedništva Hrvatskoga sabora, potpredsjednik mr.sc. **Mato Arlović**, obrazložio je Prijedlog odluke.

Nadležnost, nadgledanje i ocjenjivanje tijekom pregovora s Europskom unijom

Naglasio je da se Nacionalni odbor osniva kao radno tijelo Hrvatskoga sabora za praćenje pregovora o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji. Nadležnost Nacionalnog odbora je nadgledanje i ocjenjivanje tijekom pregovora, davanje mišljenja i smjernica u ime Hrvatskoga sabora o pripremi i pregovaračkim pozicijama, razmatranje informacija o pregovaračkom procesu, razmatranje i davanje mišljenja o pitanjima koje će se ostvariti tijekom pregovora. Razmatra i ocjenjuje pregovaračka djelovanja pojedinih članova pregovaračkog tima i ostale zadaće.

Njegova zadaća je također bitna u pogledu pravovremenog i točnog informiranja javnosti o tijeku pridruživanja europskim integracijama. Istovremeno predložena je rezolucija točnije izjava Hrvatskoga sabora o zajedničkom djelovanju u procesu pregovora za članstvo u Europskoj uniji s Vladom RH.

U Uredu Nacionalnog odbora mogu sudjelovati predsjednik Vlade, predsjednik i članovi Predsjedništva Hrvatskoga sabora, voditelj izaslanstva, glavni pregovarač, predsjednici klubova parlamentarnih stranaka te šef pregovaračke grupe pojedinog područja o kojem se raspravlja.

Na sjednice Odbora mogu biti pozvani predsjednici drugih radnih tijela, znanstvenici i stručnjaci iz pojedinih područja važnih za proces pregovora. Glavni pregovarač, kada je prisutan na sjednici Nacionalnog odbora, daje informacije bitne za donošenje odluka.

AMANDMANI

U pogledu Odluke o osnivanju Nacionalnoga odbora priložena su tri amandmana. Amandman zastupnika **Damira Kajina** u ime Kluba zastupnika IDS-a, zastupnika **Željka Peceka**, te dva amandmana Kluba zastupnika HNS-a i PGS-a, koji su nakon postignute suglasnosti zastupnika objedinjeni u novom tekstu predlagatelja kojeg je izložio predstavnik predlagatelja **Mate Arlović**. Amandmani su stoga formalno povučeni.

Zastupnik **Damir Kajin** je u ime Kluba zastupnika IDS-a zatražio da se u tim Nacionalnog odbora, uz ostale, trebaju uključiti i predsjednici klubova parlamentarnih stranaka.

Zastupnik **Željko Pecek** predložio je da se u Nacionalni odbor imenuje, umjesto četiri, pet članova. Peti član bio bi iz Hrvatske obrtničke komore koja ima više od 100.000 članova i pritom zapošljava više od 150.000 djelatnika i to je bitan razlog za uključivanje ove organizacije u rad Nacionalnog odbora.

Amandmani Kluba zastupnika HNS/PGS-a odnosili su se na ulogu predsjednika Odbora čija je dužnost i komunikacija s Predsjednikom Republike Hrvatske. Klub smatra da Odbor u cijelosti mora sudjelovati u komunikaciji kao tijelo parlamenta, a ne preko pojedinca.

Klub zastupnika također smatra da model koji koristi na svojim sjednicama Vlada kombinirajući otvoreni i zatvoreni dio sjednica, najprimjereniji je i radu Nacionalnog odbora. Klub smatra da su redovite javne sjednice Odbora primjerenije za ispunjavanje njegove zadaće.

RASPRAVA

Potpredsjednik Hrvatskoga sabora mr.sc. **Mato Arlović** obrazložio je Prijedlog odluke.

Anto Đapić javio se u ime Kluba zastupnika HSP-a istaknuvši da se požuruje s donošenjem Prijedloga odluke. HSP podupire donošenje saborske deklaracije o zajedničkom djelovanju u procesu pregovora za članstvo u Europskoj uniji s Vladom RH.

Međutim na Prijedlog odluke HSP nije sudjelovao u pripremi te ima određene primjedbe. Predložili su da se odgodi glasovanje kako bi se klubovi zastupnika potanko dogovorili oko sadržaja amandmana.

Mr.sc. **Alenka Košiša Čičin-Šain**, u ime Kluba zastupnika HNS-a i PGS-a, također je zamolila da se glasovanje o Prijedlogu odluke, zbog njegove važnosti, odgodi za sljedeću sjednicu.

Jozo Radoš u ime Kluba zastupnika LIBRE također je zatražio odgodu glasanja jer smatra da se radi o vrlo važnom tijelu. Smatra da je nedopustivo da se u točki broj pet Odluke govori tko može sudjelovati u radu Nacionalnog odbora, jer zapravo ispada da u tijelu gdje bi se otvoreno trebala zastupati različita mišljenja, određuje koji zastupnici u tome smiju sudjelovati.

Zlatko Tomčić je u ime Kluba zastupnika HSS-a zatražio odgodu rasprave iz istih razloga kao i ostali zastupnici.

Predsjedavajući sjednice, potpredsjednik **Luka Bebić**, predložio je stanku zasjedanja tijekom koje su zastupnici i Vladini dužnosnici ipak odlučili o nastavku sjednice i glasovanju o Prijedlogu odluke.

Sjednice Nacionalnog odbora po uzoru na Vladin model

Nakon održane stanke potpredsjednik Hrvatskoga sabora mr.sc. **Mato Arlović** obrazložio je amandmane.

U točki trećoj u stavku prvom tražio je brisanje rečenice: "U Nacionalnom odboru u pravilu su zastupljene sve parlamentarne stranke".

U točki pet, stavak drugi mijenjao bi se i glasi: "Na sjednici Nacionalnog odbora mogu se pozvati predsjednici drugih radnih tijela, predsjednici klubova zastupnika u Hrvatskom saboru, predstavnici strukovnih udruženja, znanstvenici i

stručnjaci iz pojedinih područja važnih za proces pregovora."

Predložena je izmjena osme točke i glasila bi: "Detaljna pitanja o radu Nacionalnog odbora uredit će se njegovim poslovnikom."

Obrazložio je da je na ovaj način postignuto suglasje da se donese Odluka o Nacionalnom odboru u izmijenjenom i dopunjenom dijelu čime su ugrađeni amandmani zastupnika Željka Peceka, zastupnika IDS-a i postignut je dogovor sa zastupnicima iz HNS-a.

Potom je uslijedila rasprava o amandmanima. Predsjedavajući sjednice konstatirao je da s obzirom na to da su predloženi amandmani, aman-

dman zastupnika **Damira Kajina** u ime Kluba zastupnika IDS-a, zastupnika **Željka Peceka**, te dva amandmana Kluba zastupnika HNS-a i PGS-a, skupo upotrijebljeni u novom prijedlogu predstavnika predlagatelja **Mate Arlovića**, amandmani su formalno povučeni.

Zastupnici su sa 103 glasa "za" i tri "suzdržana" prihvatili Prijedlog odluke o osnivanju Nacionalnog odbora predlagatelja Odluke Predsjedništva Hrvatskoga sabora u tekstu kako ga je predložio predlagatelj zajedno s prihvaćenim amandmanima.

M.Mi.

NAKNADNA GLASOVANJA

PRIJEDLOG ZA OSNIVANJE ISTRAŽNOG POVJERENSTVA ZA UTVRĐIVANJE ČINJENICA U SVEZI S POSTUPANJEM S REGISTRATURNIM I ARHIVSKIM GRADIVOM /TRANSKRIPTIMA/ IZ UREDA PREDSEDNIKA REPUBLIKE

Na 12. sjednici Hrvatskoga sabora zastupnici su glasovali o ovom Prijedlogu i nisu ga prihvatili (13 glasova "za", 10 suzdržanih i 77 "protiv").

Inače, o ovom Prijedlogu raspravljalo se na 11. sjednici Hrvatskoga sabora o čemu smo pisali u broju 406, od 21. I. 2005. na strani 48, pod naslovom:

"Odgodeno glasovanje o donošenju ove Odluke".

Đ.K.

PRIJEDLOG ZAKLJUČKA HRVATSKOG SABORA O POVLAČENJU REPUBLIKE HRVATSKE IZ SPORAZUMA O SURADNJI NA PROVEDBI PROJEKTA INTEGRACIJA NAFTOVODA "DRUŽBA" I "ADRIA"

O Prijedlogu zaključka Hrvatskog sabora o povlačenju Republike Hrvatske iz Sporazuma o suradnji na provedbi Projekta integracija naftovoda "Družba" i "Adria", predlagatelja Kluba zastupnika HSP-a, rasprava je vođena na 11. sjednici Hrvatskog sabora (zaključena 8. prosinca 2004. godine), ali je izostalo glasovanje.

U međuvremenu, Klub zastupnika HDZ-a podnio je Prijedlog zaključka kojim se traži odgoda glasovanje o ovom

Prijedlogu, do završetka rada Komisije za procjenu utjecaja na okoliš za projekt "Družba" i "Adria".

Tim povodom Klub zastupnika HSP-a zatražio je očitovanje Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav glede Prijedloga zaključka Kluba zastupnika HDZ-a o odgodi glasovanja.

U mišljenju Odbora stoji da iako Poslovnikom Hrvatskog sabora nije izričito propisano donošenje zaklju-

čka o odgađanju glasovanja o pojedinoj točki utvrđenog dnevnog reda, donošenje zaključka o odgodi glasovanja moguće je i u duhu je Poslovnika. Navodi se da je Hrvatski sabor već u nekoliko navrata odgodio glasovanje u slučaju postojanja opravdanih razloga koji su nastupili nakon zaključenja određene rasprave.

S tim u svezi Odbor smatra da je Klub zastupnika HDZ-a opravdano zatražio odgo-

du glasovanja do završetka rada Komisije za procjenu utjecaja na okoliš za projekt "Družba" i "Adria" čiji nalaz bi mogao utjecati na glasovanje o tom pitanju.

Hrvatski sabor mišljenje Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav prihvatio je na 12. sjednici većinom glasova 4. veljače 2005. godine.

Potom se sukladno prijedlogu Kluba zastupnika HDZ-a glasovalo o slijedećem zaključku: **Odgada se glasovanje o Prijedlogu zaključka Hrvatskog sabora o povlačenju Republike Hrvatske iz Sporazuma o suradnji na provedbi Projekta integracije naftovoda "Družba" i "Adria", pre-**

dlagatelja Kluba zastupnika HSP-a, do završetka rada Komisije za procjenu utjecaja na okoliš za projekt "Družba" i "Adria". Ovaj Zaključak zastupnici su prihvatili većinom glasova, sa 82 glasa "za", 5 "suzdržanih" i 9 "protiv".

S.Š.

Izbori-imenovanja-razrješenja

PRIJEDLOG ODLUKE O RAZRJEŠENJU I IMENOVANJU ČLANOVA POVJERENSTVA ZA ODLUČIVANJE O SUKOBU INTERESA

Temeljem prijedloga saborskog Odbora za izbor, imenovanja i upravne poslove, zastupnici Hrvatskoga sabora su većinom glasova donijeli Odluku kojom se razrješuju dužnosti članovi Povjerenstva za odlučivanje o sukobu interesa iz redova zastupnika: Đurđa Adlešić, Marija

Bajt, Antun Kapraljević i Nikola Mak, a iz reda uglednih javnih djelatnika: Davor Derenčinović, Milan Ramljak i Zdravko Tomac.

Za članove Povjerenstva za odlučivanje o sukobu interesa su imenovani iz redova zastupnika: **Marija Bajt (HDZ), Josip**

Leko (SDP), Pejo Trgovčević (HSP) i Nikola Mak neovisni), a iz reda uglednih javnih djelatnika Zlata Đurđević, Zorislav Antun Petrović i Deša Mlikić-Tomić.

S.Š.

izvješća
HRVATSKOGA
SABORA

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK:
dr. Željko Sabol

OSNIVAČ I IZDAVAČ: Hrvatski sabor, 10000 Zagreb, Trg sv. Marka 6
REDAKCIJA: Mirjana Kozar, Marija Krakić (zamjenica glavnog i odgovornog urednika), Đurđa Krmpotić, Marta Micek, Mirjana Milić, Jasna Rodić, Jasenka Šarlija, Sanja Šurina i Vjekoslav Žugaj
GRAFIČKI UREDNIK: Branislav Tanasijin
RAČUNALNA OBRADA: Ivo Rada
TAJNICA REDAKCIJE: Gordana Petrović
ADRESA REDAKCIJE: 10000 Zagreb, Trg sv. Marka 6,

tel: 01/4569-722
fax: 01/6303-018
Web: <http://www.sabor.hr>
E-mail: sabor@sabor.hr

POŠTARINA: plaćena u pošti 10000 Zagreb
PRETPLATA NA ŽIRO-RAČUN BR: 2390001-1100016162
Hrvatski sabor, 10000 Zagreb, Trg sv. Marka 6
TISAK: Tiskara Hrvatskoga sabora